

БОЖЕСТВЕНИТЪ У С Л О В И Я

ЛЕКЦИИ ОТЪ УЧИТЕЛЯ
НА
МЛАДЕНЖКИЯ ОКУЛТЕНЪ КЛАСЪ

ГОДИНА VIII (1928—1929)

ТОМЪ I.

СОФИЯ
1942

Божественитѣ условия

Размишление.

Както дървото, което расте, има единъ центъръ, къмъ който се отправятъ всички негови органи, така и ученикътъ трѣбва да има една централна точка въ живота си, къмъ която да се отправятъ всички негови стремежи. Безъ ядка нѣма растене, нѣма никакво развитие. Всѣка клетка съдържа по една ядка, въ която се криятъ условията на живота. Даже и минералитѣ, които се отнасятъ къмъ неорганическия свѣтъ, иматъ една централна точка, около която се отправятъ всички останали точки, и настѣпва процесътъ на кристализиране. Значи, въ минералитѣ, въ солитѣ има стремежъ къмъ кристализиране; и тѣ се стремятъ къмъ организиране. Растенията и животнитѣ пъкъ се стремятъ да запазятъ рода си. Дойдемъ ли до човѣка, виждаме, че и той има една основна мисль — да научи нѣщо, да придобие известно знание. За човѣка не е нужно, както въ кристалитѣ, да има единъ центъръ, около който да съсредоточи всички свои мисли и чувства; за него не е достатъчно да има само едно чувство — да запази рода си, както растенията и животнитѣ. Той

трѣбва, като ученикъ, да има една основна мисълъ, около която да се съсредоточаватъ всички останали мисли, чувства и желания. Нѣма ли поне една основна мисълъ въ ума си, всичкитѣ му стремежи, всичкитѣ му идеали се обезценяватъ. Всички негови мисли и желания ще бждатъ разхвърляни. Той ще се заеме за една работа, ще се въодушеви отъ една мисълъ и на втория день ще ги захвърли. После ще се въодушеви отъ друга мисълъ, но скоро и нея ще захвърли. Така той ще се хвърля отъ една мисълъ на друга, отъ едно желание на друго, докато единъ день се намѣри въ положението на гладния волъ или конь, който обикаля около празднитѣ ясли. За да не изпаднете въ това положение, съзнайте се като ученици, които иматъ една основна идея въ живота си — да учатъ и да придобиватъ истинско знание.

Велико и красиво нѣщо е да придобива човѣкъ знания, които да го ползуютъ въ живота. Тѣзи знания идатъ отъ истината и мъдростта. Който е придобилъ знанията на истината и на мъдростта, той се е облѣкълъ въ красивата дреха на живота, която го прави силенъ, смѣлъ и разуменъ. Кой не се радва на своята дебела и топла дреха, която го предпазва зиме отъ лошитѣ и неблагоприятни външни условия? Облича ли се зимно време съ тънки дрехи, човѣкъ лесно се простудява и губи силата си. Затова казваме, че слабиятъ е облѣченъ съ тънки, окжсани дрехи, презъ

които вътрѣтъ прониква и го смразява. Силниятъ, здравиятъ е облѣченъ съ топли, здрави дрехи и може да се бори съ външнитѣ неблагоприятни условия. Сжщото се отнася и до знанието. Който има знание и разполага съ него, той е силенъ и здравъ човѣкъ; който нѣма знание, той е слабъ, боленъ, изнемощѣлъ.

Като говоримъ за знанието, ние имаме предъ видъ това знание, отъ което се нуждае човѣшката душа. То е специфично за всѣки човѣкъ. Както храната е различна за всѣки човѣкъ, така и знанието е различно. Отъ каквито елементи се нуждае организмътъ на човѣка, такава храна си избира той. Сжщото се отнася и до знанието. Човѣкъ се стреми къмъ такова знание, което е необходимо за развитието на неговия умъ. При това, не е достатъчно само да придобива знания, но той трѣбва да ги асимилира. Остане ли на поврхността на неговия мозъкъ, знанието ще тече отгоре, безъ да се всмуква и ще образува порой. Обаче, като се всмуква отъ мозъка, то прониква навътре и дава условия за растене. За да расте и да се развива правилно, ученикътъ трѣбва да учи, да придобива знание, като задържа отъ него сжщественото. За всѣки човѣкъ сжщественото е различно. За земеделеца сжщественото знание е да разбира почвита, да знае, какво може да даде всѣка почва. Само при такива знания той ще ги използва разумно, и животътъ му ще бже добъръ; ако

не разбира почвитѣ, животътъ му ще бѣде пълненъ съ несгоди и мъчности. Като знаете това, стремете се къмъ придобиване на такива знания, които усилятъ почвата на вашия умъ. Дойдете ли до знания, които отслабватъ почвата на ума ви, бѣгайте отъ тѣхъ. Какъ постъпватъ земеделцитѣ въ такива случаи? Като видятъ, че почвата на нивата имъ е отслабнала, тѣ я посѣватъ съ такива растения, които ѝ предаватъ нужните елементи и я засилватъ. Дали по естественъ, или по изкуственъ начинъ става наторяването, въ края на краищата, обединѣлата почва се наторява.

Въ процеса на наторяването голѣмо участие взиматъ природното електричество, слънчевата свѣтлина, топлината и влагата. За да натори почвата на своя умъ и на своето сърдце, ученикътъ се нуждае отъ свѣтлината на мъдростта и на истината, както и отъ топлината на любовта. Както безъ свѣтлина и топлина човѣкъ се изтощава, така сжщо се изтощава и безъ мъдростъ, истина и любовъ. Влѣзе ли въ свѣта на безлюбието, той се изчерпва, както растенията изчерпватъ соковетѣ отъ почвата и я изтощаватъ. За да не се изразходва до край, човѣкъ трѣбва да се стреми съзнателно къмъ любовта, къмъ мъдростта и истината, като условия за наторяване, т. е. набавяне на изразходваната енергия на тѣхната почва. Любовта носи живота. Ето защо, когато попаднете въ закона на приливитѣ и на отливитѣ, пазете връзката си съ любовта, да не се

изтощите. Безъ любовь нѣма животъ, нѣма условия за наторяване. Когато почвата е слаба, и плодородието е слабо. Ако изгуби любовта си, човѣкъ не може да ражда. Каквито усилия да прави, какъвто торъ и да туря, той не може да очаква добри резултати. Дето е любовта, тамъ има знание, разбиране и животъ. Прочетете една книга съ любовь, прочетете я и безъ любовь, да видите, какви резултати ще имате. Прочетете ли я съ любовь, разбиранията ви ще бждатъ едни; прочетете ли я безъ любовь, разбиранията ви ще бждатъ други. Любовта внася разширение, а безлюбието — ограничение.

Каква е задачата на ученика? Ако говоримъ за ученика на свѣтскитѣ училища, неговата задача е да свърши училището, да придобие знания, да заеме висока служба, да стане виденъ човѣкъ. Ако говоримъ за ученика на Божественото училище, задачата му е да стане силенъ човѣкъ, да се справя лесно съ мжнотиитѣ и изпитанията си. Казано е, че силата на човѣка се познава въ време на мжноти и изпитания. Апостолъ Павелъ казва: „Когато съмъ слабъ, тогава съмъ силенъ.“ Какво означаватъ тѣзи думи? — Когато човѣкъ е слабъ за човѣшкото, тогава е силенъ за Божественото. Значи, силата на човѣка се крие въ Божественото начало. Кога водата проявява силата си? — Когато слиза надолу, въ долините. Водопадътъ е силенъ, защото водата има наклонъ. Колкото по-надолу и по-

буйно слиза, толкова по-голяма е силата му. Следователно, ако ученикът проявява силата си въ долината, това показва, че е ученик на Божествената школа, а не на нѣкое свѣтско, обикновено училище. Като проявява силата си въ долината, той постепенно придобива смирение.

Какво представятъ мжнотиитѣ въ живота? Тѣ сж калъта на блатата, отъ която ученикътъ самъ трѣбва да излѣзе. Ако излѣзе благополучно, той е силенъ. Не може ли самъ да излѣзе отъ тази калъ, той минава за слабъ човѣкъ. Какво ще кажете за онзи, който проповѣдва за Господа, за Неговата сила и любовъ, а самъ не може да мине отъ единия брѣгъ на рѣката до другия? Докато проповѣдва на хората, той представя човѣкъ съ убеждения, добре облѣченъ и нагизденъ. Щомъ срещне рѣка на пътя си, той веднага се замисля, започва да търси мостъ, какъ да мине на отвѣдния брѣгъ. Той се страхува да не се удави. За свое оправдание казва: Защо трѣбва да прегазвамъ рѣката, щомъ има възможность да мина презъ мостъ? Ако не мина презъ моста, ще се удавя. Това не е никакво убеждение. Ако сжщиятъ човѣкъ е гоненъ отъ разбойници, той нѣма да разсждава, нѣма да търси мостъ, но направо ще се хвърли въ рѣката и ще я преплава. Следъ това ще се чуди, какъ е прегазилъ рѣката безъ мостъ и безъ ничия помощ. Защо има убеждения човѣкъ, ако въ моментъ на мжнотии не мо-

же да си помогне съ тяхъ? Ако гоненъ отъ разбойниците, човѣкъ бѣга и прескача рѣката, а при спокойно състояние не може да мине рѣката безъ мостъ, това показва, че той нѣма убеждения. Той е страхливъ, не прави усилия. Не следвайте примѣра на онѣзи хора, които философствуватъ, говорятъ за убеждения, но щомъ се натъкнатъ на мъчности, търсятъ мостъ, лесно да излѣзатъ на другия брѣгъ на мъчнотията. Не следвайте примѣра и на онѣзи, които, като видятъ неволята и опасността, тогава ставатъ смѣли и решителни. Следвайте примѣра на истинския ученикъ, който прилага силитъ си при всички външни и вътрешни мъчности. Не прилага ли силата си, дето трѣбва, той самъ се спъва.

Казано е въ Писанието, че истината освобождава човѣка. И тогава той става силенъ. Всички говорятъ за истината, но малцина я познаватъ и прилагатъ. Да кажешъ истината на човѣка, това е едно отъ великитѣ изкуства. Истината е свързана съ духовния животъ на човѣка. Докато не живѣе духовно, човѣкъ не познава нито истината, нито любовта. Казано е, че Богъ е Любовь, но хората не познаватъ любовта. Като се говори за любовь къмъ Бога, считатъ я за непостижимо, далечно нѣщо. Казватъ, че първо човѣкъ трѣбва да потърси любовта на своитѣ ближни, а после любовта на Бога. Питамъ: Кого търси детето — майка си, или

служитѣ? На кого се радва то най-много? Кого най-много пригрѣща и цѣлува? — Майка си. — Защо? — Тя му е дала животъ, тя го храни, кже, облича. Коя е майката на всички хора? — Любовта. Право ли е тогава твърдението на хората, че Богъ, Който имъ е далъ животъ, Който се грижи за тѣхното растене и развитие, да бжде последенъ въ свѣта? Да мислите, че Богъ е недостъпенъ и далечъ отъ хората, това е изопачаване на истината. Трѣбва ли майката да мисли, че детето ѝ ще познае първо слугинята, после близкитѣ, които го окръжаватъ, и най-после нея. Детето познава първо майка си, а после окръжаващитѣ. Ако волтътъ познава господаря си, не трѣбва ли господарьтъ му да познае Онзи, Който му е далъ животъ и го е пратилъ на земята да се учи?

Да се говори, че Богъ е отвлѣчено понятие, че идеята за Бога е недостъпна за човѣшкия умъ, това означава съзнателно поставяне на препятствия въ човѣшкия животъ, съ цель да се спъватъ хората и да спиратъ развитието си. За да се освободятъ отъ робството и ограниченията, въ които се намиратъ, хората се нуждаятъ отъ истинско, положително знание. Тѣ трѣбва да познаятъ Бога, като свой Баща, за да придобиятъ Неговото знание, Неговата мисль и любовь. Защо трѣбва човѣкъ да се стреми къмъ Божиитѣ мисли?—За да се освободи отъ нисши-тъ мисли, които обременяватъ ума му. Всѣка

мисълъ има тежестъ. Колкото по-низка е, толкова е по-тежка. Значи, мислитъ произвеждатъ известно налѣгане върху човѣшкия мозъкъ. Като знае това, човѣкъ трѣбва да освободи мозъка си отъ непотрѣбнитѣ мисли и да остави само ценнитѣ. Разумниятъ човѣкъ изнася само ценното отъ себе си, като капиталъ, който пуца въ обръщение. Всичко останало, което нѣма цена, трѣбва да се изхвърли навънъ. Много картини има въ природата, но ценни сж само живитѣ, а не и мъртвитѣ картини.

Едно дърво се огръва цѣлъ день отъ слънцето, но всички моменти не сж важни. Важни сж онѣзи моменти, при които слънцето огръва дървото така, че изявява неговия вътрешенъ животъ. Че дървото хвърля различни сѣнки, това не трѣбва да ви интересува. Какъвъ смисълъ представятъ мислитѣ, които обременяватъ човѣшкия мозъкъ? Да се занимавате съ мисли, които иматъ динамическа сила и произвеждатъ удари и налѣгане върху мозъка, това значи, съзнателно да се излагате на мъчнотии и страдания. Както мислитѣ, така и думитѣ, съдържатъ въ себе си динамическа сила, съ която човѣкъ трѣбва да знае, какъ да се справя. Не само това, но човѣкъ трѣбва да разбира значението на думитѣ, да разбира всичко, което слуша, за да се ползува отъ него. Не разбира ли нѣщата, той изпада въ смѣшно положение и спира вниманието си върху нѣща, които нѣматъ никаква връзка съ онова, върху което се говори.

Единъ селски свещеникъ проповѣдвалъ на своитѣ слушатели върху нѣкои стихове отъ Евангелието. Единъ отъ присѣтствуващитѣ, овчаръ, слушалъ проповѣдта на свещеника, и на края на проповѣдта започналъ да плаче. Свещеникътъ забелязалъ това и, като свършилъ проповѣдта си, извикалъ овчаря при себе си и го запиталъ: Коя мисль отъ проповѣдта ти направи впечатление и те накара да заплачешъ? Овчарьтъ отговорилъ: Като гледахъ брадата ти, спомнихъ си за моя пржчъ, който умрѣ миналата година и ми домжнѣ за него, затова се заплакахъ. Значи, овчарьтъ слушалъ проповѣдта на свещеника, но нищо не разбралъ отъ нея. Той само гледалъ и намѣрилъ, че между брадата на свещеника и брадата на неговия пржчъ има известна прилика.

Като не разбиратъ нѣщата, хората се разговарятъ, проповѣдватъ едни на други, но, въ края на краищата, тѣ се сприличаватъ на нѣщо и се раздѣлятъ, безъ да се ползватъ отъ думитѣ и опитноститѣ, които сж си размѣнили. Всѣки оприличава своя ближенъ на нѣщо, което нѣкога е чулъ, видѣлъ или знаелъ. Човѣкъ трѣбва да бжде досѣтливъ, да разбира живота. Нѣма ли нуждната досѣтливостъ, природата го прекарва презъ страдания, които обработватъ сърдцето му и развиватъ неговия умъ. Страданията подготвятъ хората да разбиратъ новия животъ, който носи новитѣ идеи въ свѣта. Само така чо-

вѣкъ вижда, че между физическия, духовния и Божествения свѣтъ сѣществува тѣсна, непреривна връзка. Тѣ представятъ части на едно Велико Цѣло — Великиятъ, цѣлокупенъ животъ.

*

33. Лекция отъ Учителя, държана на
9 октомврий, 1927 г. (VII г.) Русе.

Основна идея

Размишление.

Съвременните хора се натъкват на мъчносмилателни въпроси, за разрешаването на които сж нуждни здрави зжби, здрава храносмилателна система. Допуснете, че имате една точка, която представя едно семе, или една идея. Ако разглеждате външно семето, вие имате известна представа за него, но това е механическо знание. Какво е въ сжщностъ семето, не знаете. За да разберете естеството на семето и силитъ, които крие въ себе си, тръбва да го посадите въ земята. Споредъ силитъ, които съдържа, семето ще използва благоприятнитъ условия, които му се даватъ. Сжщиятъ законъ се отнася и до човъка. Ако не е поставенъ при условия да прояви своитъ вътрешни възможности, човъкъ не може да се познае. Нъкой минава за безстрашенъ, а въ сжщностъ носи голъмъ страхъ въ себе си. Като се натъкне на най-малкото външно изпитание, той проявява страхъ и тогава вижда, че е страхливъ. Докато не се справи съ вътрешния си страхъ, човъкъ не може да бжде смълъ и безстрашенъ. Каква сила ще развие човъкъ, ако се

страхува да яде, за да не разстрои стомаха си? При този страх той всъкога ще бжде слабъ и немощентъ. Каквато храна да му даватъ, той ще я разглежда, ще мисли, да яде ли отъ нея, или не, какъ да яде и т. н. Обаче, каквато храна да дадете на здравия човѣкъ, той ще яде съ разположение. Той разчита на стомаха си и не се страхува. Достатъчно е храната да бжде чиста, за да яде сладко и съ разположение. Здравиятъ и разуменъ човѣкъ е силенъ. Той минава за герой. Ние взимаме думата „герой“ въ широкъ смисълъ. Истински герой е онзи, който се справя лесно съ условията и разумно ги използва.

Всѣко семе, поставено при благоприятни условия, може да расте и да се развива; ако условията не сж благоприятни, то не може да расте и започва да гние. За да расте, семето трѣбва да взима нѣщо отъ почвата и отъ въздуха. Въ този смисълъ, взимането има отношение къмъ растенето. Ако не взима, човѣкъ не може да расте. Обаче, следъ взимането иде процесътъ на даването. Между човѣшката душа и природата става правилна обмѣна само тогава, когато човѣкъ спазва процеситѣ на взимане и даване. Не ги ли спазва, настѣпва процесътъ гниене. Съ други думи казано: Когато човѣкъ нѣма една основна идея въ себе си, той се излага на разрушаване, на гниене. Както семето не може да се развива безъ зародишъ, така и човѣшката душа не може да се прояви безъ основна

идея. Значи, зародишътъ представя основната идея, която организира нѣщата. Безъ основна идея човѣкъ не може да разбере живота, нито да го осмисли. Ако го запитате, защо е дошълъ на земята, той казва: Богъ знае. Че Богъ знае нѣщата, това е фактъ, но и човѣкъ трѣбва да се стреми, да знае това, което е въ неговитѣ възможности. Щомъ учителятъ знае повече отъ ученика си, последниятъ трѣбва да се стреми да придобие знанието на учителя си. Какво ще кажете за ученикъ, който не учи и мисли, че щомъ учителятъ има знания, той не трѣбва да учи? Този ученикъ е мързеливъ и не мисли право. Съ помощта на метъра опредѣляме дължината, широчината и височината на предметитѣ, но той самъ не прави измѣрванията. Човѣкъ движи метъра и мѣри. Следователно, Богъ знае всичко, но и вие трѣбва да учите, да придобивате знания. Отъ васъ зависи, колко знания ще придобиете. Майката знае, че детето е гладно, но колко ще яде, каква е степенята на неговия гладъ, това знае само детето. Нуждата отъ храна е обща за всички, но количеството ѝ се опредѣля отъ възрастта на човѣка и условията, при които се намира. Малкото дете приема малко храна; младиятъ момъкъ и младата мома употребяватъ повече храна, а стариятъ човѣкъ се нуждае отъ малко храна. Каквато е нуждата на човѣка отъ храна, такава е нуждата му и отъ основна идея.

Страшно е положението на човѣкъ, който нѣма основна идея. Той се излага на пълно разкапване или гниене и въ умствено, и въ сърдечно, и въ физическо отношение. Той започва да се разлага и да мирише. За да не изпада въ това положение, човѣкъ трѣбва да държи въ ума си поне една основна идея, въ сърдцето си — едно основно чувство и въ тѣлото си — една основна постѣпка. Нѣкой изпразва сърдцето си отъ всички чувства и, като се отчае отъ живота, казва: Никой не ме обича. Той не говори истината. Има Единъ, Който при всички условия въ живота ви е съ васъ и ви обича. Понеже цѣлиятъ свѣтъ е Неговъ, Той ви обича чрезъ растенията, чрезъ животнитѣ, чрезъ мушицитѣ даже, чрезъ хората и т. н. И най-малката любовъ е въ състояние да повдигне духа на човѣка. Дръжте въ ума си идеята, че Богъ е Любовь, за да запазите презъ цѣлия си животъ по една основна идея въ ума си и по едно основно чувство въ сърдцето си. Всѣка основна идея е Божествена. Следователно, дали е малка, или голѣма, не е важно. Божественитѣ идеи сж тѣворчески. Тѣ внасятъ въ човѣка животъ, радостъ, свѣтлина и свобода. Божественитѣ идеи сж вѣчни, а човѣшкитѣ — кратковременни. Божественитѣ идеи водятъ къмъ завършени процеси, а човѣшкитѣ — къмъ незавършени. Да има човѣкъ основна идея, това значи, да е непоколебимъ въ вѣрата и въ убежденията си. Тя е кацара, на

която той всѣкога разчита. Каквото и да му се говори, той остава вѣренъ на своето убеждение. Никой не е въ състояние да го разубеди въ сществуването на Първата Причина, въ сществуването на Великата Разумностъ въ свѣта. Който признава сществуването на Първата Причина, той вижда ясно нѣщата; той има очи и уши, вижда и чува всичко, което го окръжава и което става около него.

Представете си, че се срѣщатъ двама души: единиятъ е слѣпъ и глухъ, а другиятъ — съ отворени очи и уши. Първиятъ твърди, че нѣма слънце, че любовъ не сществува, че всичко е мракъ и тишина. Вториятъ го опровергава. Той казва, че слънцето изгрѣва и залѣзва, освѣтява цѣлата земя, и хората, животнитѣ, растенията се радватъ на свѣтлината му, обичатъ се помежду си. Да отричашъ мждростѣта и свѣтлината, това значи, да страдашъ отъ умствена слѣпота; да отричашъ любовѣта и живота, това значи, да страдашъ отъ сърдечна глухота. Правете опити, да усиляте свѣтлината на вашия умъ и топлината на сърдцето си, да виждате ясно нѣщата, за да не изпадате въ заблуждения, въ каквито се намиратъ слѣпиятъ и глухиятъ. Колкото повече семена сте посѣли въ градината на вашия умъ и на вашето сърдце, толкова подобри резултати ще имате. Всѣко семе ще даде добри, сладки плодове. Какво представятъ семената, които посѣвате въ вашата гради-

на? Това сж добритѣ постѣпки, които всѣки човѣкъ може да направи.

Представете си, че нѣкой учитель или професоръ отива на работа и вижда на пѣтя, че единъ конь е падналъ на земята отъ голѣмата горещина. Какво трѣбва да направи този професоръ? — Да се спре предъ коня и да му даде малко вода да пие. И на умирање да е, коньтъ ще благодари за направената му услуга. Въ дадения моментъ той страда като човѣкъ. Ако професорътъ продължи пѣтя си, безъ да обърне внимание на коня, той е човѣкъ безъ идея. За свое оправдание, той ще каже, че бърза, че не е негова работа да се занимава съ падналия конь. Никакви оправдания не го извиняватъ. Щомъ нѣма кой да помогне на коня, професорътъ е длъженъ да се спре и да му даде поне малко вода. Който влиза въ положението на всички живи същества и имъ се притича на помощ, той е човѣкъ съ идея, на него може да се разчита. Както искате хората да ви помагатъ, така помагайте и вие. Не казвайте, че това е конь, крава, волъ, магаре, че тѣ не страдатъ като човѣка. Има животни, на които съзнанието е по-високо отъ това на нѣкои хора, поради което минаватъ презъ голѣми, интензивни страдания. Нѣкой мисли, че страданията му сж голѣми и постоянно се оплаква. Питамъ този човѣкъ: Излизала ли е кървава потъ отъ поритѣ ти, както на Христа? Нѣма човѣкъ въ свѣта,

който да е миналъ презъ по-голъми страда-
ния отъ Христовитѣ. Мнозина сж бити, текло
е кръвъ отъ носа, отъ главата, отъ устата
имъ, но, въпрѣки това, тѣ не сж познали още
страданието. Когато човѣкъ се изкачва на
високи планински върхове, отъ носа му те-
че кръвъ, но той не страда. Колкото по-наго-
ре се качва човѣкъ въ духовния свѣтъ, тол-
кова по-интенсивни сж страданията му. Най-
после той дохожда до една област, дето стра-
данията изчезватъ. Тамъ страданията се пре-
върщатъ въ радостъ. Това показва, че неор-
ганизиранитѣ сили се организиратъ.

Каква е целта на страданието? — Осво-
бождаване на човѣка отъ нечистотитѣ, отъ
неорганизиранитѣ енергии. Казвате, че нѣкой
ви мжчи. Защо ви мжчи? — За да ви осво-
боди отъ нечистата материя, която се е съ-
брала въ нѣкоя часть на организма ви. За
да извлѣче нечистата материя отъ тѣлото ви,
той си служи съ рогъ. Казвате, че този чо-
вѣкъ е лошъ, че ви мжчи. Обаче, щомъ из-
лѣзе нечистата материя вънъ, състоянието ви
се облекчава, и мжчението ви напуска. Рад-
вайте се, че сте се освободили отъ нечисто-
титѣ си. Капка по капка излиза нечистата
материя, но, вмѣсто нея, отвънъ иде нова,
жизнена сила, която обновява и повдига. И
новата енергия иде по малко, както и любовта.
Колкото и да обичате нѣкого, не отваряйте
сърдцето си изведнѣжъ, да не изтече всич-
ката ви любовъ навънъ.

Помнете: който отваря сърдцето си за нѣкого и проявява всичката си любовъ къмъ него, той прави престѣпление. Искате ли да дадете на възлюбения си отъ своята любовъ, давайте му капка по капка. Сѣщиятъ законъ се отнася и къмъ идеитѣ. Искате ли да проявите идейния животъ, изнасяйте навънъ една по една идеитѣ си. Само по този начинъ тѣ растатъ и се развиватъ правилно. Изнесете ли ги изведнѣжъ навънъ, въ скоро време ще почувствувате известна празнота въ себе си. При това, започвайте отъ най-малкитѣ си идеи и постепенно вървете къмъ голѣмитѣ. Като работите по този начинъ, ще видите, че имате условия за проява на всѣка ваша идея. Нѣкой се страхува, че, като изнесе идеитѣ си навънъ, нѣма какво повече да работи. Не е така. Работа има за всички и за цѣлата вѣчностъ. Вижте, какво прави диригентътъ. За да състави оркестъръ, той събира различни музиканти и на всички дава съответна работа. Даже и тѣпанджията е необходимъ. Тѣй щото, ако нѣма съ какво да се занимавате, вземете тѣпана и бийте върху него — все ще излѣзе нѣщо. — Може ли всѣки да удря на тѣпанъ? — За вѣрващия всичко е възможно.

Да се говори за възможноститѣ на живота, това значи, да имаме предъ видъ великата разумностъ. Само разумниятъ може да постигне, каквото желае. За неразумния нѣщата сѣ отчасти постижими. Благодарение на различието, което сѣществува между разум-

ния и неразумния, между тях се явява спорът. Разумният приема съществуването на разумността във свѣта; неразумният не я признава. Той казва, че разумността е резултат само на човѣка, а не на нѣкакво Велико начало. Разумният приема съществуването на Бога, а неразумният Го отрича. Неразумният е гордъ, той възприема само онѣзи идеи, които отговарят на личнитѣ му интереси. Неразумният отрича и любовта. Като се говори за нея, той казва, че не може да обича всички хора. Въ сжщностъ, човѣкъ по-лесно може да обича Цѣлото, отколкото неговитѣ части. Въ Цѣлото влизатъ всички хора. Следователно, като обичате Бога, ще обичате всичко, което Той е създалъ. Когато обичате човѣка, вие обичате цѣлия човѣкъ, а не само една или две негови части.

Задачата на всѣки човѣкъ е да се проникне отъ любовта и да знае, че въ него се крие възможността да обича всички. Ако житното зърно храни цѣлото човѣчество, защо човѣкъ да не е въ състояние да обича всички? Не стои ли човѣкъ по-високо отъ житното зърно? Достатъчно е да се пробуди съзнанието му, за да разбере, какви сили и възможности се криятъ въ него. Който има пробудено съзнание, той е ученикъ на новото учение; той е завършенъ типъ. Докато не е дошълъ до това положение, той пада, става, плаче, радва се. Съ една дума, той изучава себе си и своя ближенъ. Ето защо,

когато говоримъ за човѣка, ние го изучаваме. Когато говоримъ за Бога, ние вѣрваме въ Него. Следователно, вѣрвайте въ Бога, а човѣка изучавайте. Ако вѣрвате въ човѣка, преждевременно ще се обезвѣрите.

Като ученици, пазете правилото: за да не се обезсърдчавате и обезвѣрявате въ човѣка, първо го изучавайте, а после вѣрвайте въ него. Започнете първо съ знанието, а после ще дойдете до вѣрата. Това е едно отъ правилата на новото учение. Това е единъ отъ методитѣ на Божествения свѣтъ.

— Само свѣтлиятъ път на мъдростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

34. Лекция отъ Учителя, държана на 22 юний, 1928 г. (VII г.) София. — Изгрѣвъ.

Закони на красотата

Размишление.

Тема за следния път: „Условия за самовъзпитанието.“ Ще развиете темата отъ гледището на старитѣ и новитѣ философи, и то идейно. Всѣка мисълъ трѣбва да бѣде добре обоснована.

Като ученици на Великата школа на живота, вие се стремите, освенъ къмъ обикновенитѣ науки, още и къмъ окултнитѣ. Напримѣръ, вие искате да изучавате астрология, хиромантия, физиогномия и др. Този стремежъ е естественъ. Като астролози, вие се интересувате отъ бѣдещия си животъ. Всѣко новородено дете се намира предъ неизвестността на своя животъ. Когато мине цѣлия кржгъ на своя животъ, тогава неизвестността става известна. Докато е въ утробата на майка си, детето е въ пълна неизвестностъ. То се намира подъ влиянието на майка си. Щомъ излѣзе на бѣлъ свѣтъ, то влиза въ нови условия и заплаква. Плачътъ означава две състояния: радостъ и скръбъ. Когато новороденото дете заплаква, плачътъ му означава радостъ. То се радва, че се освобождава отъ ограничителнитѣ условия, въ които се е намирало.

Въ утробата на майка си то се намирало между живота и смъртъ.

Човѣкъ трѣбва да изучава процеситѣ на развитието, презъ които сж минали всички форми на физическия свѣтъ, докато дойдатъ до последната. Човѣкъ е последната и завършена форма на физическия свѣтъ. Но и той още не е последната форма на природата. Въ бъдеще ще има още много форми, по-свършени отъ човѣка. Както физическитѣ форми претърпяватъ промѣни, така се измѣнятъ мислитѣ, чувствата и постѣпкитѣ на човѣка. Казваме, че човѣкъ е бремененъ съ нѣкаква идея, съ нѣкакво чувство или съ нѣкаква постѣпка. Ако е бремененъ въ мисълта си, тежестъта пада на мозъка; ако е бремененъ въ чувствата си, тежестъта пада върху симпатичната нервна система. Мисълта и чувствата на човѣка сж свързани съ дишането. Като мисли право, сжщевременно човѣкъ диша правилно; като чувствува правилно, той пакъ диша правилно. Мисълта има отношение къмъ бѣлия дробъ, а чувствата — къмъ черния дробъ. Затова, именно, казваме, че човѣкъ диша едновременно и съ бѣлия, и съ черния дробъ. Ако бѣлиятъ дробъ се подпуши, човѣкъ се задушава и престава да мисли; ако черниятъ дробъ се подпуши, въ човѣка се зараждатъ много отрицателни чувства, които тровятъ кръвта. Каквото е отношението на човѣка къмъ бѣлия дробъ, такова е отношението на жлъчката къмъ черния дробъ. Сърдцето е поставено

между дветѣ крила на бѣлия дробъ, като водораздѣлна линия за енергиитѣ, които текатъ въ човѣшкия организъмъ.

Какво представя бѣлиятъ дробъ въ човѣка? Той е представителъ на единъ висшъ свѣтъ и служи за трансформиране на енергиитѣ, които идатъ отъ центъра на земята. Правилното действие на бѣлия дробъ опредѣля мисълта на човѣка. Бѣлиятъ дробъ пречиства кръвта, а сърдцето я отправя по всички части на тѣлото. Службата на сърдцето не се заключава само въ изпращане на кръвта по цѣлото тѣло, но то представя още и вжзелъ на електрическата енергия, която се предава на всички клетки, като имъ дава възможность да участвуватъ въ цѣлокупния органически животъ. Бѣлиятъ и черниятъ дробъ представятъ два трансформатора на енергии: бѣлиятъ дробъ е трансформаторъ на умственитѣ енергии на човѣка, затова отправя енергиитѣ на мисълта къмъ мозъка; черниятъ дробъ е трансформаторъ на чувственитѣ енергии, като ги отправя къмъ симпатичната нервна система. Чувствата не могатъ да се проявяватъ безъ черенъ дробъ. Колкото по-правилно функционира черниятъ дробъ, толкова по-възвишени и благородни чувства има човѣкъ.

Безъ сърдце нѣма животъ, но и безъ жлъчка не може да се живѣе. Когато жлъчката се излива на време и на мѣсто, тя помага при храносмилането. Обаче, когато тя

не действа правилно, човѣкъ заболява отъ опасни болести. Когато човѣкъ се гнѣви, дразни, възбужда, жлъчката не действа добре, и въ резултатъ на това се явяватъ различни разстройства въ организма. За да трансформира чувствата си и да асимилира правилно сока на жлъчката, човѣкъ трѣбва да яде такава храна, която му е приятна — главно плодове. Като знаете значението на сърдцето, на бѣлия и на черния дробъ за организма, пазете въ изправностъ тѣзи органи. Отправяйте къмъ мозъка си нови и чисти мисли, къмъ сърдцето си — благородни и възвишени чувства и отъ нищо не се страхувайте. Който мисли право, той всѣкога печели; който не мисли право, всѣкога губи. Мозъкътъ се храни съ чисти и нови мисли, а сърдцето — съ възвишени чувства. Не допускайте въ ума си изопачени и обезсърдчителни мисли и въ сърдцето си отрицателни чувства. Защо човѣкъ да не си представя красиви картини, които събуждатъ свѣтли мисли и благородни чувства? За предпочитане е той да храни ума си съ свѣтли мисли и желанія, макаръ и да сж непостижими, отколкото да се трови отъ изопачени и обезсърдчителни мисли и желанія.

Дръжте въ ума си по една свещена идея и въ сърдцето си — по едно свещено чувство, които постоянно да ви повдигатъ. Ако падате, пакъ не се обезсърдчавайте. Какво прави падналиятъ плодъ? — Заравя се въ

земята, и следната година отново израства. Знайте, че нищо въ природата не се губи, но само се видоизмѣня. Защо трѣбва да мисли човѣкъ? — За да подобри състоянието на своята мозъчна система. — Защо трѣбва да чувствува? — За да подобри състоянието на черния си дробъ. Безъ мозъчна система и безъ черенъ дробъ животътъ не може да се прояви. Като мисли човѣкъ, силитѣ на главния мозъкъ отиватъ въ симпатичната нервна система; като чувствува, силитѣ на симпатичната нервна система отиватъ въ мозъчната система. Когато тѣзи енергии се кръстосватъ правилно, човѣкъ е здравъ, мисли и чувствува правилно. У много хора бѣлиятъ и черниятъ дробъ не действуватъ правилно, поради което боледуватъ, страдатъ и не мислятъ право. Изучавайте живота отъ гледището на живитѣ форми, защото тѣ сжществуватъ и въ васъ. Само така ще се обновите и ще придобиете правиленъ възгледъ за живота. Остане ли самъ въ живота, човѣкъ губи всички възможности и условия за щастие. Не може човѣкъ да се изолира, да се откаже отъ семейството си, отъ обществото и отъ Бога и да бжде щастливъ.

Мнозина казватъ, че могатъ да живѣятъ сами, безъ Бога, безъ всѣкакви общества. Това показва, до каква степенъ тѣзи хора сж се индивидуализирали. Обаче, крайниятъ индивидуализъмъ е създалъ положителнитѣ сили въ природата. Той е причина и за създаване

на онѣзи сжщества, които живѣятъ повече сами. Такива сж лѣвоветѣ, тигритѣ — хищнитѣ животни. Тревопаснитѣ живѣятъ повече на стада и взаимно си помагатъ. Ако изпадне въ положението на хищнитѣ животни, човѣкъ започва да се уединява, не иска да говори съ никого. Той се обезвѣрява, изпитва недоволство, отвържение къмъ всичко, което го заобикаля. Всички казватъ за него, че е станалъ голѣмъ философъ, че иска да живѣе самъ, за да размишлява повече. Споредъ мене, този човѣкъ се е уединилъ, защото има въ черния си дробъ киселини повече, отколкото трѣбва. Тѣ го правятъ неспокоенъ и го каратъ да се уединява и да избѣгва хората.

За да не изпадате въ мрачни състояния, трѣбва да подобрите дихателната си система и черния дробъ. Щомъ подобрите дишането и чувствата си, подобрява се състоянието на нервната и симпатична системи. Това се постига чрезъ систематично изпотяване. Ето защо, презъ лѣтния сезонъ, направете 20 потни бани, въ продължение на 20 деня. Следъ всѣка баня пийте по две чаши гореща вода, облѣйте се съ топла вода и се преоблѣчете. Чрезъ изпотяването се отварятъ поритѣ на кожата, и организъмътъ започва да диша правилно. Повечето хора страдатъ отъ подпушване на чувствата, което се отразява на черния дробъ, а оттамъ и на мозъчната нервна система. Не задържайте кисели чувства въ сърдцето си, за да не разстройвате черния си

дробъ. Ако мразите нѣкого, дайте си отчетъ, защо, именно, го мразите. Като анализирате искрено чувствата си къмъ този човѣкъ, виждате, че нѣма причина да го мразите. Щомъ се освободите отъ омразата, вие отпушвате чувствата си, и психическото ви състояние се подобрява. Човѣкъ има право да мисли лошо за нѣкого, само когато този човѣкъ има възможностъ да му помогне въ нещастieto му, но го е отминалъ, безъ да изпълни дълга си къмъ него. При това, той има право да мисли лошо за него само за дадения моментъ. Въ следващия моментъ, той се е изправилъ. Много естествено. Докато състоянието на вашия черенъ дробъ не е нормално, вие сте лошъ човѣкъ; щомъ състоянието ви се подобри, вие ставате добъръ.

И тъй, ако искате да подобрите състоянието си, трѣбва да дойдете до онзи психически вжзелъ на живота, въ който се примиряватъ всички противоречия. Щомъ постигнете това, вие ставате любимъ и привлѣкателенъ за всички. Съ това се обяснява, защо нѣкой човѣкъ привлича хората къмъ себе си, а другъ ги отблъсква. За първия човѣкъ казваме, че е хармонизиралъ мислитѣ и чувствата си, а вториятъ още не е дошълъ до истинската хармония въ живота. Ако искашъ хората да те обичатъ, първо ти обичай. Ако искашъ хората да бждатъ доволни отъ тебе, първо ти трѣбва да бждешъ доволенъ отъ себе си. Затова, като се обличашъ, гледай да

задоволишъ първо себе си. Бжди всѣкога спретнатъ, чистъ, както за другитѣ, така и за себе си. Нѣкой е нехаенъ къмъ облѣклото си, къмъ обущата си, но, щомъ му дойде гостъ, той веднага бърза да се облѣче, да бжде изправенъ въ всѣко отношение. Това не е правилно. Преди всичко, бжди изправенъ къмъ себе си, за да бждешъ изправенъ и къмъ окръжаващитѣ.

Стремете се къмъ подмладяване, за да запазите енергиитѣ на организма си. Само така можете да работите правилно и да имате добри резултати. Не може ли да се подмлади, човѣкъ лесно се уморява. Каквато работа и да започне, скоро се уморява. Коя е причината за това? — Невежеството му. Той работи, безъ да знае какъ; почива, безъ да знае какъ да си почива. За да работи и да си почива правилно, човѣкъ трѣбва да възприема само такива мисли, които го интересуватъ. Гладниятъ се интересува отъ хлѣба, жадниятъ — отъ водата, уморениятъ — отъ почивката, учениятъ — отъ книгата и т. н. Следователно, интересувайте се само отъ онѣзи мисли и чувства, които могатъ да внесатъ въ васъ сила и животъ, да ви помогнатъ. Силата на човѣшкитѣ мисли се опредѣля отъ чувствата, и обратно: силата на чувствата се опредѣля отъ мислитѣ. Постѣпкитѣ пѣкъ се опредѣлятъ отъ силата на чувствата и мислитѣ.

Ще дамъ единъ методъ, чрезъ който да си въздействувате при разстройство на черния дробъ. Турете дѣсната си ржка отпредъ, на корема, съ дланъ къмъ корема, а лѣвата — на кръста, пакъ съ дланъ къмъ тѣлото, и мислено прекарайте енергиитѣ на слънцето къмъ центъра на земята. Следъ 10—15 м. състоянието ви ще се подобри и ще станете весели. Ако този методъ не помогне, обърнете се мислено къмъ Онзи, Който носи хармонията въ себе си. Щомъ се свържете съ Него, състоянието ви ще се подобри, дишането ви ще стане правилно. За да разберете, какво е състоянието на черния ви дробъ, гледайте, какъвъ е цвѣтътъ на лицето ви, свѣтлината на очитѣ и тѣхната жизненостъ. Тѣзи нѣща предаватъ красота на лицето. Ако очитѣ сж жизнени, и лицето е жизнено. Погледътъ на човѣка трѣбва да бжде установенъ, да не блуждае въ разни посоки. Като гледашъ единъ предметъ, ще насочишъ погледа си само върху него, докато го изучишъ добре. Следъ това ще отпратишъ погледа си въ друга посока, докато придобиешъ известно познание. Въ всѣко нѣщо трѣбва да намирате сжщественото. Затова казвамъ, че всѣки трѣбва да има поне една основна, сжществена идея, която да опредѣля посоката на неговото движение. Една отъ сжщественитѣ идеи за човѣшкия животъ е идеята за Бога, като добро, като сила, като мисль, като чувство и т. н.

Говорите ли за доброто, за силата, за мисълта и за чувството, чрезъ които Богъ се проявява, разберайте правата, абсолютна и хармонична мисъл, правото чувство и непреодолимата сила. Богъ се проявява въ неизмѣнното, абсолютното и безграничното.

Задачата на ученика е да бжде красивъ. Като работи съзнателно върху себе си, той придобива вътрешна красота, съ която привлича вниманието на хората, както красивата мома привлича вниманието на младитѣ момци. Кое прави човѣка красивъ? — Моралниятъ животъ. Подъ думата „мораленъ животъ“ ние разбираме онзи истински, положителенъ животъ, въ който Божественото Начало взима връхъ надъ човѣшкото. Природата е щедра къмъ красивитѣ и морални хора. Тя ги приема въ своитѣ складове и щедро ги дарява. На грознитѣ и неморални хора тя затваря вратитѣ си, дава имъ малко отъ своитѣ блага.

Христосъ казва: „Ако не станете като децата, нѣма да влѣзете въ Царството Божие.“ Съ други думи казано: Ако не станете красиви, ако не станете чисти и свѣтли, нѣма да влѣзете въ Царството Божие. Който прилага Божиитѣ закони, той става красивъ, и всѣки го обича. За какво може да обичате човѣка? — За неговия свѣтълъ умъ и за неговото чисто сърдце.

Желая ви да бждете красиви, да прилагате законитѣ на разумната природа, за да

бждете полезни, както на себе си, така и на своитѣ ближни.

— Само свѣтлиятъ пжтъ на мждростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

35. Лекция отъ Учителя, държана на 29 юний, 1928 г. (VII г.) София. — Изгрѣвъ.

Дейностъ и почивка

Размишление.

Дейността и почивката сж две състояния, презъ които човѣкъ неизбежно минава. Като работи известно време, той трѣбва да почива; като почине, пакъ започва да работи. Ако разумно и на мѣсто почива, работата му е приятна и дава добри резултати; ако не почива разумно и на време, работата му не е приятна и не дава добри плодове. Затова е казано: Работи умѣрено и почивай на време. Когато почива повече, отколкото трѣбва, човѣкъ става ленивъ; когато работи правилно, той става прилеженъ. Значи, неправилно приложената почивка се превръща въ леностъ. Правилно проявената дейностъ се превръща въ прилежание. Леностъ и прилежание сж братъ и сестра отъ два различни бащи и отъ две различни майки. Както дейността и прилежанието вървятъ заедно, така леността и удоволствието всѣкога вървятъ заедно. Каквато е връзката между първитѣ две, такава е връзката и между последнитѣ две. Ленивиятъ обича да се удоволствува, а прилежниятъ — да работи. Дейностъ и работоспособностъ сж две аналогични състояния, презъ които минава чо-

вѣшката душа. Леностѣта изключва всѣкаква култура. Ленивиятъ може да се нарече цивилизованъ, но не и културенъ човѣкъ. Ленивиятъ, слабиятъ не правятъ усилия за развитието си и казватъ, че еволюцията, като естественъ процесъ на развитието, ще повдигне и гѣхъ. Ленивиятъ не обича да се движи, да мѣни мѣстото си, затова търси удобства въ живота си и очаква всичко на слуги. Той е обиколень съ звѣнци и постоянно дрънка, вика този или онзи слуга, да му услужва. Щомъ дрънне звѣнецътъ, желанието му се изпълнява по магически начинъ. Ленивиятъ обича да мечтае, да се пренася въ области, каквито приказките рисуватъ.

Леностѣта е състояние, което съществува и въ тритѣ свѣта — въ физическия, въ духовния и въ умствения. Противоречията, които съществуватъ въ човѣшкия животъ, се дължатъ на леностѣта, на ленивитѣ състояния на човѣка, които понѣкога обхващатъ ума и сърдцето му и препятствуватъ на неговитѣ благородни стремежи. Който търси лесния пътъ, постоянно пита, защо работитѣ ставатъ по този, а не по другъ начинъ. Такъвъ човѣкъ е ленивъ. Една българска поговорка казва: „Накарайте ленивия на работа, да ви научи на умъ“ Значи, ленивитѣ хора сж умни. Леностѣта се придружава съ едно отрицателно качество — съ отлагане. Ако трѣбва да плаща нѣщо, ленивиятъ отлага плащането за благоприятни времена; ако трѣбва да свърши нѣкаква ра-

бота, отлага я; ако трѣбва да се моли, да учи, отлага; ако е дошълъ часътъ на умирање, пакъ отлага. На каквато работа и да го туриге, все ще намѣри начинъ да я отложи, или ще поиска време да помисли, да приеме ли тази работа, или да се откаже отъ нея. Ленивиятъ не бърза, той гледа презъ очитъ на вѣчността; той нѣма високъ идеалъ, нѣма опредѣлени идеи. По-неже се стреми къмъ вътрешно спокойствие, затова избѣгва тревогитъ. Ленивиятъ се оглежда често въ огледалото, страхува се да не се явятъ бръчки на лицето му; следъ това пипа кожата на ржцетъ си, да не сж огрубѣли. Той обича да има мека кожа, главно меки ржце.

Сега азъ не говоря за леностъта, която произлиза отъ обстановката на нѣщата, но за онази леностъ, която произтича отъ инертната материя въ човѣка. Понѣкога богатството прави човѣка ленивъ, но тази леностъ е временна. Синътъ на богатия човѣкъ често е ленивъ, не учи, защото разчита на богатството на своя баща. Понѣкога леностъта става причина за лъжата. Ето защо, когато поеме истинския пътъ на живота, човѣкъ трѣбва да се пази отъ леностъта и отъ лъжата: Леностъта е тихо течение въ природата, но попадне ли въ него, човѣкъ се натѣква на голѣми противоречия и започва да търси щастieto тамъ, дето не може да го постигне. Леностъта не води къмъ щастие, но къмъ разрушение.

Кое е противоположното качество на леностъта? — Прилежанието. Чрезъ прилежание

човѣкъ развива добродетелитѣ си. Прилежанието се явява като спасително сръдство за човѣка противъ леността. — Може ли всѣки човѣкъ да бжде прилеженъ? — Може. Прилежанието е качество на човѣшката душа, което тя е наследила отъ духа. Казва се за духа, че е неуморенъ въ своята дейность, че постоянно работи. Само чрезъ прилежанието човѣкъ започва нови работи и свършва започнатитѣ. Прилежниятъ ученикъ всѣкога учи уроцитѣ си за деня; прилежниятъ работникъ свършва започнатата си работа; прилежниятъ богомалецъ прави молитвата си га време. Изобщо, прилежниятъ човѣкъ върши работитѣ си на време и никога не отлага.

Отличително качество на прилежния човѣкъ е и това, че той всѣкога започва съ малки величини и постепенно върви къмъ по-голъми. Започне ли една работа, малка или голъма, той я свършва докрай. При великитѣ и грандиозни работи взиматъ участие различни подбудителни причини, но не и прилежанието. Богатството е родило леността, а сиромашията — прилежанието. Прилежниятъ разбира смисъла на живота. Той учи, работи и знае, защо учи, и защо работи. Ленивиятъ прекарва въ бездействие и не знае, защо не му се работи.

Кога се ражда леността и кога — прилежанието? Когато хората изгубятъ своитѣ първични идеали, леността се явява на сцената на живота. Изгуби ли човѣкъ посоката на своя вътрешенъ животъ, той става ленивъ. Въ този

смыслъ, леностъта се опредѣля като резултатъ отъ загубването на нѣщо ценно. Когато човѣкъ намѣри своя пѣть, т. е. посоката на своя вжтрешенъ животъ, явява се прилежанието. Значи, прилежанието е показателъ на истинския пѣть въ живота. Докато човѣкъ прилежава въ работитѣ си, ще знаете, че той е намѣрилъ истинския пѣть на живота. Ленивъ ли е, ще знаете, че той е извънъ истинския пѣть на живота. За него животътъ нѣма цель и смыслъ, затова желаніята и мислитѣ му сж разхвърляни и неправилни.

Чувате нѣкой да казва, че не иска да учи, не иска да стане ученъ, философъ, поетъ, музикантъ, не иска да бжде знатенъ човѣкъ. Въ подкрепа на своитѣ думи, той цитира стихове отъ Евангелието, дето се казва, че знанието и придобивкитѣ сж тежестъ на духа. Той продължава да убеждава себе си, както и своитѣ ближни, че човѣкъ трѣбва да живѣе спокойно, безъ тревоги, да знае, защо е живѣлъ. Коя е подбудителната причина, която кара този човѣкъ да мисли по този начинъ? — Лениостъта. Само ленивиятъ отрича знанието; само ленивиятъ избѣгва страданията. Който бѣга отъ страданията и ги отрича, е ленивъ човѣкъ. За да избѣгне страданията, той си налага привидно вжтрешно спокойствие, но то не произтича отъ онази дълбока философска мисль, която внася въ човѣка самообладание.

Мнозина смѣсватъ леностъта съ почивката, но тѣ сж две различни състояния. Почивката е

естествено състояние, при което човѣкъ промѣня положението си, съ цель да възстанови изразходванитѣ си енергии, да обнови организма си. Следъ почивката той се усѣща доволенъ и готовъ за работа. Леностѣта произвежда известна разпуснатостъ на организма. При леностѣта състоянието на човѣка е едно и сѣщо презъ цѣлия день. Нѣма по-опасна болестъ за младитѣ отъ леностѣта. Ленивиятъ не може да реализира своитѣ идеи. Леностѣта не внася потикъ, импулсъ въ човѣка, но спира развитието му. Каквото благородно желание да се яви въ него, щомъ дойде леностѣта, той всичко отлага и казва: Нѣма защо да бързамъ толкова за тази работа, не е дошло още времето ѝ; когато дойде време за нея, тогава ще я реализирамъ.

За да изтъкнатъ резултатитѣ отъ положителнитѣ и отрицателни качества на човѣка, хората сѣ писали и продължаватъ да пишатъ басни и поговорки съ нравоучителни заключения. Напримѣръ, въ баснята „Щурець и мравка“, щурецьтъ символизира леностѣта, а мравката — прилежанието и трудолюбието. Въ сѣщностъ, заключението не е абсолютно истинно. Щурецьтъ не е ленивъ, нито мравката е символъ на истинско прилежание и трудолюбие. Мравката е, наистина, активна, дейна, но чувството, което я заставя да се прояви такава, не е прилежанието, а стяженолюбието. Щурецьтъ е безгриженъ. Съ своитѣ пѣсни той е предвестникъ на нова кул-

тура. Между щуреца и заека има известна прилика. Задният крак на щуреца сж дълги, като на заека, затова и той лесно скача.

Отъ психологическо гледище, за да свърши една работа, човѣкъ трѣбва да има разположението на щуреца. Въ това отношение, щурецътъ прилича на ученъ човѣкъ, който разбира живота посвоему и го използва споредъ своитѣ възможности. Мравкитѣ пъкъ символизиратъ старата култура, която е изгубила направлението си въ живота. Тѣ показватъ отклонението на тази култура отъ правия пътъ. Като се проследи животътъ на мравкитѣ, виждаме причинитѣ за спиране развитието на една култура въ органическия свѣтъ. Ако търсите отрицателнитѣ, т. е. лошитѣ страни на дадена култура, ще ги намѣрите въ живота на мравкитѣ. Между тѣхъ има редъ и дисциплина, но дисциплина на насилие и жестокостъ. Мравкитѣ сж сжщества на краенъ материализъмъ; въ тѣхъ отсъствува всѣкаквъ идеализъмъ. Когато младиятъ човѣкъ казва, че трѣбва да се работи на младини, за да се почива на старини, тази философия има отношение къмъ културата на мравкитѣ.

Като се ръководѣли отъ принципа, че трѣбва да се работи на младини, за да се почива на старини, хората сж създали леността. Подъ понятието „почивка“ тѣ разбиратъ едно успокоително състояние, въ което човѣкъ само си почива и удовлетвува. Върху този принципъ сж съградени и нѣкои религиозни раз-

бирания. Турцитѣ, напримѣръ, си представятъ рая като блаженство: предъ тѣхъ стои цѣла планина отъ пилафъ, полѣтъ съ масло. Тѣ държатъ нергиле въ устата си и лъжица въ ржка и, отъ време на време, си пушатъ и ядатъ пилафъ. Това състояние продължава цѣла вѣчностъ. Споредъ тѣхъ това е животъ на вѣчно щастие и блаженство. Много отъ съвременнитѣ хора си представятъ живота по сщия начинъ и си казватъ: Нищо не желая, освенъ да има предъ мене планина отъ пилафъ, и азъ да седа съ лъжица въ ржка предъ нея, да бъркамъ въ пилафа, да си хапвамъ и за нищо да не мисля и да не се безпокоя. Въ това се крие смисълътъ на живота. Споредъ мене, това е кривото турско разбиране за рая и за блаженството. Това е изопачениятъ животъ, безъ мъчнотии и страдания. Такъвъ животъ сществува само въ главитѣ на онѣзи, които търсятъ лесенъ пътъ, но не и на разумнитѣ хора, които се справятъ съ мъчнотиитѣ и страданията.

Какви идеи могатъ да се родятъ при такава култура, при такава цивилизация или при такова разбиране на живота? Днесъ младитѣ се възпитаватъ по единъ начинъ, възрастнитѣ — по другъ. Въ края на краищата, като се натъкватъ на мъчнотии, противоречия и еднитѣ, и другитѣ се запитватъ, защо свѣтътъ е създаденъ така. Мислите ли, че Богъ, Който е създалъ свѣта и мислѣлъ съ вѣкове, какъ и по какъвъ най-добъръ начинъ да го създаде,

ще внесе толкова мъчности, противоречия и страдания, които да ви спъватъ? Мислите ли, че Онзи, Който е създалъ цѣлата вселена, не е взелъ въ внимание най-добритѣ методи за развитието на всички живи същества? Мислите ли, че Той не е предвидилъ всички условия за и противъ общото развитие на живота? Всичко това е предвидено още преди създаването и проявяването на живота. И ако днесъ, въ живота на хората, изпъкватъ известни противоречия, тѣ не сж Божие дѣло, но сѣнки, които се явяватъ въ съзнанието на недоразвититѣ още същества. Тѣзи сѣнки се дължатъ на нисши съзнания, които проникватъ въ съзнанието на хората и по този начинъ помрачаватъ тѣхната първоначална свѣтлина. Животътъ, самъ по себе си, както е билъ първоначално въ съзнанието на Бога и проявенъ вънъ отъ Неговото съзнание, е идеаленъ, възвишенъ и съвършенъ. Ако човѣкъ вложи въ живота си абсолютна вѣра, че всичко, което Богъ е създалъ, е добро и съвършено, той ще се домогне до истинския, до дълбокия смисълъ на нѣщата, вложенъ въ цѣлокупния животъ. Само така човѣкъ ще разбере предназначението на привиднитѣ противоречия; само така той ще разбере, защо идатъ мъчнотиитѣ и страданията въ живота.

И тѣй, за да придобие дълбоко разбиране за живота, човѣкъ трѣбва да схване всички скрити методи, чрезъ които леността пуца липалата си и го обхваща. Като открие мето-

дигъ и приемигъ, съ които леностгъта си служи, човѣкъ може да ѝ се противопоставя. Леностгъта е съзнателна сила, която се домогва до човѣка, за да му противодействува въ развитието. Когато силитѣ на човѣка се уравни-
весагътъ, т. е. дойдатъ до границата на безразли-
чието, тогава се явява леностгъта, бездействието. Такова състояние настѣпва, когато се борягътъ
двама юнаци съ равни сили. Тѣ се борягътъ, известно време, докато най-после борбата се
прекрати безъ победителъ и победенъ. Тази борба е безпредметна, защото е лишена отъ
движение. Затова казваме, че смисългътъ на живота е въ вѣчното движение, а не въ вѣч-
ната борба.

Когато настѣпи въ човѣка състояние на бездействие, въ помощъ му иде прилежанието. То е сила, импулсъ, потикъ на човѣшкия духъ, който постоянно подтиква ту една, ту друга сила или способностъ въ човѣка къмъ дейностъ и го държи въ постоянно, съзнателно движение, наречено „работа.“ Ето защо, прилежанието трѣбва да влиза като основенъ елементъ въ всѣки актъ, въ всѣка мисль, въ всѣко чувство. Прилежанието се отличава по това, че превъзмогва всички мжчнотии въ живота, а леностгъта отстѣпва и при най-малкитѣ спѣнки. За да не се загнѣзди леностгъта въ ума, въ сърдцето или въ волята на човѣка и да се предаде като болезнено състояние на душата му, той не трѣбва да отстѣпва предъ никакви мжчнотии въ живота

си. Всѣка мжнотия, колкото и да е малка, представя етапъ, презъ който човѣкъ трѣбва да мине и замине, безъ да се спира дълго време тамъ. Всѣка мжнотия е преграда, на която има поне единъ отворъ, презъ който човѣкъ може да излѣзе навънъ. Съ една дума казано, мжнотиитѣ сж формули, подобни на тѣзи, съ които си служи математиката. Ако знаешъ формулитѣ, ще решавашъ правилно задачитѣ. Следователно, ако решавате правилно мжнотиитѣ си, ще решавате правилно и задачитѣ на своя животъ.

Като се говори за леностъта и прилежанието, трѣбва да слушате и да разбирате добре, за да не изпадате въ противоречия. Понѣкога ленивиятъ си мисли, че е божество, за което всички трѣбва да работятъ. Той счита себе си за центъръ на вселената и мисли, че ако работи или се мръдне отъ мѣстото си, редътъ и порядъкътъ въ свѣта ще се наруши. Въ известенъ случай ленивиятъ заема положението на философъ или ученъ, който мисли, че само той има право да учи хората, какъ да работятъ и да живѣятъ. Ако нѣкой се осмѣли да му даде нѣкакъвъ съветъ, той казва: **Азъ свършихъ моята работа, свършихъ съ ученето и съ молитвата, разбрахъ, какво нѣщо е любовта.** Сега не ми остава нищо друго, освенъ да седа неподвижно на едно мѣсто, като точка въ вселената, около която всички останали точки да се движатъ и да работятъ. Този човѣкъ може да държи лекции на хо-

рата върху прилежанието, безъ той самъ да го прилага. Той търси охолния животъ и удоволствията. Говори меко, тихо и спокойно, като философъ. Съ никого не се кара; външно е благъ и спокоенъ, усмихва се налъво и надѣсно. Ако нѣкой му противоречи и не иска да свърши работата, която му възлага, той вади нѣколко звонкови монети отъ кесията си, дава му ги и казва: Искашъ ли да станешъ прилеженъ, направи това, което те съветвамъ, и не ме заставяй да губя спокойствието си. Ако азъ наруша спокойствието си, ти ще изгубишъ живота си, защото ще станешъ причина да се измѣни равновесието въ вселената. Изпълните ли желанието на ленивия, той казва за васъ: Ето единъ будала, който не разбира смисъла на живота.

Ленивиятъ обича да дава съвети на хората. На еднаго казва: Иди да копаяшъ на лозето! На другъ: Иди да орешъ на нивата! На трети: Чети, учи, да не останешъ слѣпъ! Той само седи, излежава се, подсмива се на слабоститѣ на хората. Нѣкои наричатъ ленивия „вътрешенъ аристократъ.“ Той се движи бавно, съ достоинство и съзнание за себе си, като си дава видъ, че всичко разбира.

Отъ кога води началото си леностъта? — Още отъ времето на първия човѣкъ. Като останалъ безъ работа, той пожелалъ да надхитри природата, да ѝ се наложи. Но разумната природа не обича лъжитѣ, не обича бездействието, не обича да се престѣпватъ нейнитѣ зако-

ни. Дълго време тя мълчала и наблюдавала човъка, докжде ще отиде въ своето безумие. Като видѣла, че тази работа нѣма да се оправи сама, тя всѣки день туряла на гърба на човъка по една пращинка. Понеже се подалъ на леностъта, човѣкътъ не изтърсвалъ самъ праха отъ гърба си, но очаквалъ да дойде нѣкой отвънъ, да го очисти. Дълго време чакалъ, но никой не дошълъ да му помогне, докато най-после на гърба му се събралъ толкова прахъ, че започналъ да прониква въ съзнанието му. Въ резултатъ на това, животътъ му започналъ да се изопачава, да губи смисъла си. Той не разбралъ, че причината за помрачаването на съзнанието му е въ самия него. Натрупването на човѣшкото съзнание съ прахъ го довело най-после до крайно затлъстяване на организма, при което той огрубялъ, обезобразилъ се—изгубилъ своята красота. Той се чудилъ на положението, въ което изпадналъ, и си казвалъ: Какво стана съ мене, че се измѣнихъ толкова? Има нѣщо безсмислено въ живота. День следъ день той се отпусналъ, докато се оформилъ като ленивъ човѣкъ и се подалъ на бездействието.

Много отъ страданията и безпокойствата на съвременнитѣ хора се дължатъ главно на бездействието. Човѣкъ може да прояви леностъта въ всѣко отношение: въ ученето, въ придобиване на добродетели, въ работата си и т. н. Леностъта се прояви и въ Соломона, като качество на човѣшкото естество. Следъ

като Соломонъ придоби голѣми знания и голѣма мъдрость, леностъта тури крачето си и въ неговия умъ, и най-после той каза: „Суета на суетитѣ, всичко е суета. Многого знание е тежестъ на духа“. Следъ тази философия Соломонъ се предаде на ядене и пиене въ живота си. Той потърси причината на леностъта въ себе си, но не можа да я намѣри.

И тъй, правилниятъ и естественъ пжтъ въ живота е пжтътъ на прилежанието. Докато прилежанието е заседнало дълбоко въ човѣшката душа, човѣкъ върви въ правия пжтъ на живота, въ който всички сили и способности се развиватъ правилно. Прилежниятъ е всѣкога радостенъ. Като се връща отъ работа, той е тихъ и спокоенъ, доволенъ отъ себе си, че е свършилъ нѣщо. Той има свой активъ и пасивъ. Нѣма по-голѣмо благо за човѣка отъ това, да стане прилеженъ. Кажете ли нѣкой, че скърби за своитѣ непостигнати желания, това показва, че той е билъ ленивъ. Само ленивиятъ мисли, че не може да постигне желанията си и не прави никакви усилия. Недоволството е състояние, което следва леностъта. Тѣ вървятъ заедно. Съ други думи казано: леностъта е майка на недоволството, затова ленивиятъ изпитва вътрешно недоволство отъ себе си.

Изучавайте качествата на леностъта и на прилежанието отъ психологическа гледна точка, за да разберете външната страна на новия животъ, който искате да придобиете. При-

лежанието показва на човѣка методитѣ и законитѣ, съ които може да работи. Леностѣта пѣкъ отклонява човѣка отъ правия пѣтъ. До известна възраст нѣкои деца сѣ активни, прилежни, но следъ това трѣгватъ по пѣтя на леностѣта и изгубватъ смисѣла на своя животъ. Помнете: леностѣта е майка на злото, а прилежанието — майка на доброто. Това е вътрешно, психологическо различие между злото и доброто. Тѣй щото, ако ви питатъ, какъ и отде се е родило зло, ще знаете, че леностѣта е негова майка. Леностѣта е цивилизация, която е родила зло. Злото има свой ефектъ въ свѣта, защото често произвежда избухвания, експлозии въ човѣка. Едно е утешително, че силата на зло не е постоянна. Въ зло то действува остенѣтъ. Волѣтъ оре на нивата, върши работа, защото остенѣтъ го побутва отъ време на време. Конѣтъ препуска, служи на господаря си, защото камшикѣтъ играе върху гърба му. Обаче, нито волѣтъ, нито конѣтъ работятъ по своя добра воля. Остенѣтъ и камшикѣтъ сѣ причина за тѣхната дейностъ.

Следователно, ако човѣкъ има въ себе си стимулъ, подобенъ на остенъ или на камшикъ, който го заставя да работи и върви напредъ, това не е правилна дейностъ. Така и ленивиятъ работи. Когато искатъ да накаратъ ленивия да работи, насила ще го заставятъ, но това не е доброволенъ актъ, а насилие. Силитѣ на ленивия сѣ пасивни. Той си казва:

Кой ще се мъчи, кой ще прави усилие на мозъка си, да възприема това или онова знание? Нѣма защо да се мъча, Богъ не е създалъ човѣка за мъчение. Като излѣзе вѣнъ, на слънце, ленивиятъ погрѣе малко гърба си, после влѣзе въ стаята, на сѣнка, и си почива. Каже ли нѣкой, че не иска да учи, да се моли, да работи, причината за това се крие въ леностъта. Ако те заставятъ насила да се молишъ и да учишъ, това не е истинска молитва, нито учене съ любовъ. Ако те заставятъ насила да правишъ добро, това не е истинско добро. Истинското добро подразбира естественъ, здравословенъ актъ на човѣшката душа. То се върши по закона на прилежанието. Като знаете това, дръжте се за прилежанието, а избѣгвайте леностъта. Дойдете ли до нѣкоя спѣнка въ живота си, отхвърлете абсолютно леностъта отъ себе си. Ако работитѣ ви не вървятъ добре, откажете се напълно отъ леностъта и прилагайте прилежанието. То разрешава противоречията въ живота. То разрешава въпроса за съществуването на злото. Ако леностъта ви посети, не ѝ се сърдете, слушайте я само, какво ще ви говори. Тя ще ви разкаже, какъвъ е произходътъ ѝ, отде е дошла, какъ се е загнуздила въ човѣка и т. н. Интересна е историята на леностъта. Тя е жива сила, която разполага съ такива тънки прийоми и методи, че, ако не знаете, какъ да постъпвате съ нея, ще се метне на гърба ви и ще ви накара цѣлъ животъ да я носите. Не

е лесно да се освободи човѣкъ отъ леностъта. Тя може да се вмѣкне въ ума и на най-добрия и любимъ вашъ приятелъ, въ когото имате довѣрие, и да ви заблуди и изкара отъ правия пътъ на живота.

Представете си, че при васъ дохожда най-добриятъ ви приятелъ, когото не сте виждали цѣли 20 години. Тѣкмо въ това време вие трѣбва да правите молитвата си. Като види, че се готвите за молитва, приятелътъ ви казва: Остави сега молитвата си, да се видимъ първо, толкова време не сме се виждали! Ако отложите молитвата си и се подадете на съвета на приятеля си, вие влизате въ закона на леностъта. Ако приятелътъ ви върви по закона на прилежанието, трѣбва и той да се помоли заедно съ васъ, а следъ това да се разговаряте.

Молитвата е свещенъ актъ, който всѣки човѣкъ трѣбва да върши на всѣко време и неотложно. Какъ ще направи молитвата си, това зависи отъ степенъта на неговото развитие. Какво прави човѣкъ, когато се събуди? Първо той отваря очитѣ си, после вдига ржцетѣ си нагоре и става. Въ духовенъ смисълъ на думата, отварянето на очитѣ означава „пробуждане на човѣшката душа“. Отварянето на очитѣ представя сжщевременно молитва. Кой отваря очитѣ си рано сутринъ? — Прилежниятъ човѣкъ. Значи, прилежниятъ се отличава съ будностъ на съзнанието. За него всѣко отваряне на очитѣ е молитва. Да се молишъ, значи, да отворишъ очитѣ си, да гледашъ кра-

сивия Божи свѣтъ и да вървишъ напредъ, да свършишъ малката работа, която ти е дадена презъ деня. Който седи на едно мѣсто и постоянно чете молитви, е ленивъ човѣкъ. Въ края на краищата той свършва зле. Въ какво се заключава лошиятъ край? — Въ разочароването му въ Бога. Следъ като се моли съ години, той се чуди, защо Богъ не отговаря на молитвитъ му и се запитва: Защо Господъ не задоволи нуждитъ ми? Не вижда ли, че имамъ нужда отъ пари, отъ слуги, които да ми помагатъ? Той се чуди, какъ Господъ не обръща внимание на такова божество като него. Богъ не се спира върху отрицателнитъ качества на човѣка и не ги задоволява.

На какво се дължатъ отрицателнитъ чърти на човѣшкия характеръ? — На леността. Отрицателнитъ сили въ човѣка помрачаватъ съзнанието му, и той изгубва смисъла на живота си. Това значи, да затвори човѣкъ очитъ си преждевременно. Кога затваря човѣкъ очитъ си? — Само когато спи. Който не спи, а затваря очитъ си, той е ленивъ. Обаче, ако прилежниятъ не спи, очитъ му сж всѣкога отворени.

Сега ние разглеждаме вътрешната сжщина на леността и на прилежанието, а не тѣй, както се разбиратъ въ живота. Да си почива човѣкъ, това не е състояние на леностъ, а състояние, въ което умътъ взима активно участие. Когато почива, и когато работи, човѣкъ трѣбва да знае причината, защо почива

и защо работи; когато се моли и учи, сжщо трѣбва да знае причината на това, което върши; когато мисли, той трѣбва да знае причината, която поражда неговата мисълъ и следъ това да мисли право. Ще каже нѣкой, че животътъ нѣма смисълъ. Какъ е възможно, Богъ, създателътъ на свѣта, Който е осмислилъ всичко, да е създалъ безсмисленъ животъ? Това е философията на ленивия човѣкъ, отъ която трѣбва да се пазите. Който се стреми къмъ новъ животъ и нови разбирания, трѣбва да бжде благоугоденъ на Бога. Това значи, да бжде човѣкъ способенъ. Прилежниятъ ученикъ е способенъ, а способниятъ — даровитъ. Даровитиятъ ученикъ е любимъ на учителя си и на Бога. Богъ се занимава съ прилежния ученикъ, а ленивия предоставя на природата, тя да се занимава съ него. Какво прави природата съ ленивия? Колкото пжти мине край него, все ще остави по една прашинка на гърба му. Следъ това Богъ минава край него и, като го види, потъналъ въ прахъ, казва: Това дете жъне последствията на своята леностъ, но ще научи урока си. — Кога ще научи урока си? — Когато влѣзе въ духовния свѣтъ и започне да се занимава съ духовни работи.

Като се говори на хората за духовни работи, малцина се интересуватъ отъ тѣхъ. Защо хората не се интересуватъ отъ духовни въпроси? — По две причини: или не сж готови да ги възприематъ, или този, който говори върху тѣхъ, не ги засѣга по сжщество. И ма-

териалниятъ, и духовниятъ свѣтъ иматъ свои добри страни, следователно и двата свѣта представятъ интересъ за хората. И въ двата свѣта има нѣщо реално, неизмѣнно, което улеснява изучаването имъ. Тази реалностъ, именно, представя вътрешна връзка между всички прояви на живота. Въ това отношение, прилежниятъ се солидаризира съ дейността на разумнитѣ същества отъ всички свѣтове и работи заедно съ тѣхъ. Ленивиятъ, обаче, е краенъ индивидуалистъ. Той се отдѣля отъ съществата на другитѣ свѣтове, живѣе само на физическия свѣтъ, като се ръководи главно отъ своята личностъ. Животътъ на личността, обаче, не представя идеенъ животъ. Чрезъ леността човѣкъ дохожда до криво разбиране на живота, а това го отклонява отъ правия пътъ на онази естествена дейностъ, необходима за всѣка душа.

И тъй, дръжте въ ума си дветѣ идеи — за прилежанието и леността, стремете се къмъ първата, а се пазете отъ втората. Младитѣ трѣбва да се пазятъ отъ леността, да не остарѣятъ преждевременно; старитѣ трѣбва да прилагатъ прилежанието, за да се подмладятъ. Младостта е външенъ изразъ на прилежанието, а старостта — външенъ изразъ на леността. Добродетелитѣ се развиватъ въ закона на прилежанието, а слабоститѣ и пороцитѣ — въ закона на леността. Младиятъ трѣбва да прилага закона на прилежанието и да се ползува отъ най-малкитѣ блага, които Богъ

му е далъ за разрешаване на задачитѣ въ неговия животъ. Влѣзе ли въ сърдцето на младия, леностъта започва да го съветва да не обича всички хора, да не се отваря за любовта. — Кого трѣбва да обича младиятъ? — Само себе си. Да обичашъ само себе си, това значи, да осакатишъ сърдцето си. Само онзи не може да обича други хора, освенъ себе си, който туря предъ очитѣ си преграда съ тѣсно отвѣрстие и, отъ време на време, поглежда презъ него широкия свѣтъ. Какво ще види презъ това отвѣрстие? — Само онова, което е предъ очитѣ му, а то не дава представа за обширния свѣтъ, който Богъ е създалъ. При това положение, естествено е, човѣкъ да обича само себе си. Ако единъ човѣкъ виждашъ презъ тѣсното отвѣрстие, естествено е да обичашъ само единъ човѣкъ. — Покажи ми, какъ да обичамъ всички хора. — Това става моментално: махамъ преградата предъ очитѣ му, и той веднага вижда всичко около себе си. Леностъта туря такива прегради предъ очитѣ на хората и ги води въ задънени улици. Тѣ поглеждатъ на една, на друга страна и се питатъ: Какъ може да мине кола по този пѣтъ? — Този пѣтъ не е за кола. — Тогава нека дойдатъ хора да прокаратъ новъ пѣтъ. — Ти върви по пѣтя, който Богъ отдавна е начѣрталъ и не чакай да дойдатъ хора отвънъ, да прокаратъ новъ пѣтъ.

Днесъ млади и стари, учени и прости критикуватъ Бога, намиратъ, че свѣтътъ не е създаденъ, както трѣбва, другояче трѣбвало да се

създаде. Хора, които мислят и философствуват по този начинъ, вървят по закона на леността. Това е аномално състояние за човѣчеството, защото така, именно, хората слизатъ отъ стъпалото на културата и влизатъ въ областта на цивилизацията — една стъпка по-надолу. Човѣшкиятъ идеализъмъ роди културата; културата роди цивилизацията, а цивилизацията — дивацината — регресиране, упадъкъ на човѣчеството. Какво дойде следъ това? — Хората започнаха да се избиватъ едни-други. Какво донесоха войнитъ? — Разрушения и нещастия. Това сж послѣдствията на леността. Това не може да се нарече еволюция, но — израждане на човѣчеството. Еволюцията е законъ за изправяне на погрѣшкитъ. Да еволюирашъ, това значи, да вървишъ въ пѣтя на прилежанието. Съ други думи казано, еволюцията включва усилията на човѣчеството да влѣзе въ закона на прилежанието, т. е. въ правилнитъ прояви на човѣшката дейность.

Каква е задачата на съвременното човѣчество? — Да се върне къмъ първичния Божественъ животъ. Това е новиятъ животъ, чиято философия може да се изрази съ нѣколко думи: да живѣемъ, както Богъ живѣе; да се проявяваме, както Богъ се проявява; да работимъ, както Богъ работи. Да бждемъ като Бога и едно съ Него! Постигнешъ ли това, всички сжщества ти ставатъ близки, както сж на Бога близки; всички спорове се разрешаватъ моментално. Само така ще чуете тихия

гласъ на Бога, Който ви казва: Прилежание! То води къмъ правилното развитие на живота. Разберете ли прилежанието и леностъта правилно, тѣ добиватъ смисълъ за васъ. Нужно е да разберете смисъла имъ, за да намѣрите истината. Всѣка дума е вѣрна, когато изразява истината. Ако описвамъ вълка, ще го опиша такъвъ, какъвто е въ действителность. Като описвамъ леностъта и прилежанието, ще дамъ сжщинскитѣ имъ качества, безъ никакво преувеличаване или намаляване. Само така думитѣ придобиватъ истинското си съдържание и смисълъ.

Ще ви дамъ методъ, какъ да се пазите отъ леностъта. Като минавате край нея, турете на гърба ѝ една прашинка и си заминете. Тя ще се зарадва, защото всѣка прашинка носи известно благословение за нея. Не туряте ли на гърба ѝ пращинки, тя ще бжде свободна и ще трѣгне следъ васъ. За да разберете смисъла на прашинкитѣ, трѣбва да имате будно съзнание. Който нѣма такова съзнание и не разбира живота, не трѣбва да се самоосжда. Самоосждането изключва условията да се разбере истината. Който не се самоосжда и търси причината на своитѣ погрѣшки, за да ги изправи, той върви въ пътя на истината. Въ края на краищата, той намира, че всички погрѣшки и неуспѣхи въ живота се дължатъ на леностъта.

Мнозина се оплакватъ отъ сждбата и се чудятъ, кой ги е довелъ до това положение,

да се чувствуватъ вързани и ограничени. Много просто — леността ги е вързала. — Какъ да се развържемъ? — Като влѣзете въ закона на прилежанието. Отъ който моментъ започнете да работите съ закона на прилежанието, вие ще се освободите отъ ограничителнитъ условия на своя животъ. Свържете ли се съ прилежанието, всѣкакъвъ страхъ ще изчезне отъ васъ. Ако се страхувате и работите съ прилежанието, вие ще се намѣрите въ положението на онзи неврастеникъ, на когото лѣкарьтъ препоръчалъ екскурзии. Като започналъ да се изкачва по планинитъ, той се уплашилъ да не се пукне сърдцето му, да не изгуби силитъ си и поселъ друга посока на движение. Прилежанието е изкачване по високи планински върхове. Който се уплаши отъ него, слиза въ долината на живота и тамъ остава дълго време.

Работите ли съ закона на прилежанието, не се страхувайте отъ бързото движение и отъ изкачване по планински върхове. За прилежния човѣкъ съмнение и безвѣрие не съществуватъ. Той е човѣкъ на положителната и абсолютна вѣра. Започне ли една работа, свършва я докрай. Че времето било дъждовно и студено, че условията били неблагоприятни, че ималъ лоши наследствени чѣрти отъ майка си и отъ баща си, той върви напредъ и работи, не търси причини за оправдание. Леността се оправдава съ лоши наследствени чѣрти, а прилежанието търси дарбитъ и ги

разработва. Ако питате леността, какво носи, ще ви отговори: Нося слабости и охолень животъ. Какво носи прилежанието? — Дарби и трудолюбие.

Днесъ говорихъ достатъчно за леността и прилежанието. Това сж интересни въпроси, но ако се говори още по тѣхъ, ще забравите другитѣ нѣща. Достатъчно ви е една трета отъ въпроса. Ако продължа още, има опасност отъ преяждане. За да имате импулсъ къмъ работа, трѣбва да останете малко гладни. Това изисква законътъ на прилежанието.

Започнете съ новия Божественъ день на прилежанието. Днешниятъ день да бжде последенъ на леността и пръвъ день на прилежанието. Нека свѣтлината на този день бжде свидетелъ на прилежанието!

Δ

1. Лекция отъ Учителя, държана на 24 августъ, 1928. г. София. — Изгрѣвъ.

Гордостъ и ревностъ

— Само свѣтлиятъ пжть на мждростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

Казано е въ Писанието: „Знанието възгордява, а любовта назидава“. Който е изказалъ тази мисль, той скриль въ нея една дълбока истина. Коя е причината, че знанието възгордява? Да се мисли, че знанието възгордява, това говори за изопачаване на правата мисль. Само горделивиятъ човѣкъ мисли, че всичко знае, или че никой не знае работитъ като него. Обаче, да знаешъ всичко, или да знаешъ нѣщата, както никой другъ, това е достояние само на Бога, на висшето съзнание въ човѣка, което схваща всички нѣща едновременно. Когато нѣкой казва, че знае всичко, че като него нѣма другъ въ свѣта, подразбираме, че този човѣкъ се намира на първото стѣпало на възрастващия животъ и едва започва да мисли. Той е застаналъ на пжтя, който води къмъ гордостъта, т. е. на кривия пжть на живота.

„Знанието възгордява“. Една отъ опасноститъ, въ които горделивиятъ изпада, е, че

той заема особено положение къмъ всички същества и мисли, че за него сж нуждни особени условия, особена обстановка въ живота. Горделивиятъ постепенно губи своята вътрешна мекота, чрезъ която може правилно да се развива. Ще кажете, понеже знанието възгордява, човѣкъ не трѣбва да се стреми къмъ него. Обаче, има нѣщо неизказано въ изречението „знанието възгордява“. Има едно знание, което възгордява, но то не е истинското знание, което душата търси. Истинското знание не възгордява и не спира развитието на човѣка. Знанието, което личността търси, препятствува на човѣка да се развива правилно. То събужда неговата гордостъ и му прѣчи за добрия животъ. Човѣкъ, въ когото гордостъта взима връхъ, престава да се учи. Той мисли вече, че всичко знае. Щомъ престане да учи, той престава и да живѣе и казва: Азъ съмъ живѣлъ достатъчно, всичко съмъ опиталъ и разбралъ, нѣма какво повече да уча. Горделивиятъ човѣкъ намира, че всички хора трѣбва да вървятъ по неговия пѣтъ. Щомъ знае и разбира всичко, той е мѣрка и за живота на другитъ. Въ сжщностъ не е така.

Какво представя гордостъта? — Най-големата суша, която може да се яви въ живота на човѣка, това е гордостъта. Споредъ нѣкои, гордостъта представя „запичане на съзнанието“. Така се запича и хлѣбътъ, когато не се е още напълно опекълъ. Може ли да се яде такъвъ хлѣбъ? — Не може. Следователно, всѣко за-

пичане представя незавършенъ процесъ. Сж-щевременно, този процесъ е и несъвършенъ. Когато хлѣбътъ се опече, тогава човѣкъ може да го яде сладко и съ разположение. Зна-чи, човѣкъ яде житото по два начина: или както природата го е дала, въ естественъ видъ, или като го превърне въ хлѣбъ. И крушата може да се яде по два начина: въ естестве-ния ѝ видъ, и печена. Всѣки плодъ, който е билъ изложенъ на слънцето, като се откъсне на време, е печенъ веднѣжъ. Следователно, за предпочитане е да се употребяватъ плодо-ветъ въ естествения имъ видъ.

Човѣкъ трѣбва да се стреми къмъ онзи вътрешенъ процесъ въ природата, въ който животътъ се проявява естествено. Когато жит-ното зърно расте и зрѣе на слънце, то при-добива този животъ въ себе си. Обаче, пе-чете ли го въ вашитъ пещи, то губи живота, който природата е вложила въ него. Въ пе-ченето, като процесъ, изчезва всѣкакъвъ жи-вотъ. Ето защо, когато се запече или напълно опече житото, или какъвъ и да е плодъ, въ човѣшка пещъ, намираме се предъ процесъ, който е резултатъ на човѣшката наука, на чо-вѣшкото знание. Отъ този процесъ произлиза една нова наука, наречена „готварство“. Какво е допринесло готварството за човѣка въ се-гашната си форма? То е довело следъ себе си редица изопачавания. Ще кажете: Какво трѣбва да се прави съ житото, ако не се ме-ли, мѣси и пече? Какъ ще живѣе човѣкъ,

ако не готви хранитѣ, които природата му дава въ суровъ видъ? Човѣкъ има право да си задава този въпросъ, но той не е зададенъ правилно. Трѣбва да си зададе въпроса така: Необходимъ процесъ ли е запичането? Нѣщата не трѣбва да се запичатъ. Като процесъ, запичането не трѣбва да съществува въ човѣшкото съзнание. Запече ли се човѣшкото съзнание, всѣкакъвъ животъ престава. Запичането се придружава съ загниване, мухлясване. Не става ли същото съ хлѣба, който е едва запеченъ? Като постои два - три дѣня, той започва да мухлясва. Същиятъ процесъ се явява и при гордостъта. Щомъ се възгордѣе човѣкъ, следъ нѣколко дѣня въ него става процесъ на мухлясване. Затова справедливо можемъ да кажемъ, че горделивиятъ човѣкъ мухлясва.

И тъй, първиятъ процесъ, който трѣбва да се яви въ мисълта на хората, които искатъ да живѣятъ правилно, е отказването имъ отъ желанието да пекатъ нѣщата, които природата е създала. Не е лесно да печете нѣщата. Чувате нѣкой да се оплаква, че го пекатъ на ръженъ. Какво ще придобиете, ако печете живъ човѣкъ на ръженъ! Ако го печете и го спасите и освободите отъ мжнотиитѣ му, това печене е на мѣсто. Но ако го печете, и той цѣлъ животъ се оплаква отъ това печене, нищо не сте му дали. Това печене е безсмислено. Следователно, всички неправилни отношения, мисли и желания на човѣка представятъ неесте-

ствени процеси на неговото съзнание. Въ това отношение, гордостта е първото болезнено и неестествено състояние на човършкото съзнание. Горделивият си мисли, че притежава нър-какви особени качества, каквито другитър хора нърматър. И върншно, и вжтрешно той счита себе си за особенър човъркър.

Какър разбираме върншното и вжтрешното състояние на човърка? Тързи състояния иматър отношение къмър върншния и вжтрешния човършки животър. Физическият животър на човърка е неговиятър върншенър животър, който се отличава сър върншно разнообразие, а вжтрешно еднообразие. Значи, ако живър само земенър, физически животър, човъркър влиза вър областърта на еднообразието. Сжщността на живота се крие вър духовния животър, дето цари върншно еднообразие, а вжтрешно разнообразие. Тази е причината, дето духовниятър човъркър се отегчава отър върншнитър форми на нърщата. Рече ли да се моли по старър начинър, както нъркога се е молилър, той казва: Дотегна ми вече да се моля. Той не се отегчава отър молитвата, като вжтрешенър, непреривенър процесър на душата, но като върншенър, формаленър процесър. Духовниятър човъркър се отегчава отър формата на молитвата, но не и отър съдържанието и смисълата й. Той се стреми къмър вжтрешния изразър на нърщата. Неговата молитва е чиста и естествена, както молитвата на детето къмър майката. Детето се моли на майката за хлърбър, за круши и ябърлки, за бонбончета, и майката

задоволява желанието му. Ако следъ като порасне, то продължава да иска отъ майка си по същия начинъ, нищо нѣма да придобие. Значи, молитвата на духовния човѣкъ трѣбва да се отличава отъ тази на физическия; молитвата на Божествения човѣкъ пъкъ трѣбва да се отличава отъ тази на духовния.

Съвременнитѣ хора сж дошли до положение само да искатъ отъ Бога: едни искатъ кѣщи и имоти, други — дрехи и обуца, трети — сила, здраве, четвърти — удобства и лекъ животъ, безъ мжнотии и страдания. Който отива при Бога, трѣбва да се откаже отъ просията. Какво изпитва човѣкъ, когато на вратата му хлопатъ десетина просяци на день? На едного дава, на втори дава, докато най-последното сърдце му се затвори и ожесточи. Богъ не се ожесточава, но затваря сърдцето си за онѣзи, които само просятъ, безъ да даватъ нѣщо отъ себе си. Пазете себе си, и другитѣ отъ ожесточаване. Понеже горделивиятъ има особено мнение за себе си, като не получи отговоръ на своята молитва, той се ожесточава и пита, какъ е възможно да не се отговори на неговитѣ искания. Не знаятъ ли, че азъ съмъ особенъ, необикновенъ човѣкъ? Особенъ може да бжде само съвършениятъ човѣкъ. Ако обикновениятъ човѣкъ мисли за себе си, че е особенъ, той самъ се натѣква на противоречия.

Когато човѣкъ дойде до положение да се отегчава отъ земния, т. е. отъ физическия животъ, той трѣбва да влѣзе въ духовния.

Истински духовниятъ човѣкъ не грѣши, понеже живѣе вътрешенъ, а не външенъ животъ.. За такъвъ човѣкъ е казано въ Писанието, че родениятъ отъ Бога грѣхъ не прави. Докато живѣе само на физическия свѣтъ, човѣкъ постоянно е изложенъ на погрѣшки. Гордостъта така се подкрадва въ него, както въ младия момъкъ — мисълта за нѣкоя красива мома, че само той има право да се разхожда, да се разговаря съ нея и да ѝ се радва. И момата, въ която гордостъта взима надмощие, мисли, че само тя има право да се разхожда и разговаря съ красивия момъкъ. Горделивиятъ момъкъ и горделивата мома се разхождатъ заедно и отъ време на време поглеждатъ къмъ хората, за да разбератъ, мислятъ ли и тѣ, че сж единъ за другъ, че само тѣ иматъ право да се разговарятъ и разхождатъ заедно, че само тѣ сж особени и необикновени хора. Но самосъзнанието на двамата млади е временно. Момъкътъ срѣща по-красива мома отъ своята възлюбена; момата срѣща по-красивъ момъкъ отъ своя възлюбенъ. И двамата пожелаватъ да постигнатъ по-красивото, но не успѣватъ. Като видятъ, че има нѣщо красиво, което не могатъ да постигнатъ, тѣ започватъ да се страхуватъ отъ своята мисълъ, гордостъта ги плаши и постепенно изправятъ разбирането си. Тѣ се плашатъ и отъ желанието, което е минало презъ сърцата имъ. Сжщевременно, и на двамата е минала мисълта, че красивата мома и красивиятъ момъкъ мо-

гатъ да ги измѣстятъ. Тази мисълъ събужда въ тѣхъ ревността — вториятъ грѣхъ. Първиятъ грѣхъ е желанието имъ да постигнатъ красивото, което се изпрѣчило на пътя имъ. Вториятъ грѣхъ се дължи на събудената ревностъ. Докато момъкътъ увещава вълюбената си, че ще остане вѣренъ само на нея, въ единъ моментъ само той измѣни на обещанието си. Сжщото прави и момата. Докато говори за вѣрностъ на своя възлюбенъ, щомъ срещне първия по-красивъ момъкъ отъ него, тя измѣня на своитѣ думи. Въ желанието си да се разхожда и разговаря съ този момъкъ, тя измѣня на своя възлюбенъ.

Това сравнение има отношение къмъ положението, въ което съвременнитѣ хора често изпадатъ. Красивата мома, съ която се разхождате днесъ, представя нѣкаква ваша идея, която наричате идеалъ на вашия животъ и на която обещавате да бждете всѣкога вѣрни. Обаче, като се натъкнете на друга, по-красива и велика идея, напущате първата и пожелавате да придобиете новата, да работите съ нея и за нея. Какво придобива човѣкъ, ако постоянно промѣня своитѣ идеали? Ако всѣки моментъ човѣкъ мѣни идеалитѣ си, той дохожда до уровня на обикновения човѣкъ, който живѣе безъ собственъ идеалъ и безъ свои разбирания. Подъ думата „идеалъ“ разбираме това, което не може да се замѣсти съ нищо друго. Идеалътъ е това, което може да издържи на всички бури и вѣтрове, на всички

изпитания и страдания. Ако се осмѣли да замѣсти своя възвишенъ идеалъ съ другъ нѣкой, човѣкъ престава да живѣе. Да замѣстишъ своя идеалъ съ другъ нѣкой, това е все едно, да замѣстишъ своя животъ съ живота на другъ човѣкъ. Колкото е възможно да направишъ това, толкова е възможно да става смѣна на единъ идеалъ съ другъ. Всѣка подобна смѣна води къмъ смъртъ.

Нѣкой казва, че идеята, която Христосъ вложилъ въ стиха, „Да станете като децата“, била неговъ идеалъ, възхищавалъ се отъ нея, но днесъ отстъпилъ отъ тази идея, нѣщо по-велико го занимавало. Мислите ли, че този идеалъ може да се замѣсти съ другъ нѣкой? На физическия свѣтъ можете да го замѣстите, но въ духовния — никога. Никой не може да замѣни любовта съ друго нѣщо. Външнитѣ нѣща не могатъ да бждатъ подбудителна причина, за да измѣстятъ вътрешнитѣ, сжественитѣ нѣща. Външната красота не предизвиква проява на любовта. Ако любовта ви се дължи на нѣкаква външна форма, тя не е истинска; ако вашиятъ идеалъ се предизвиква отъ нѣкаква външна форма, той не е истински; ако вашиятъ животъ се поддържа отъ нѣкаква външна причина или външенъ потикъ, той не е истински.

Казахме, че въ духовния свѣтъ има външно еднообразие, а вътрешно разнообразие. Затова, ако погледнете хората въ духовния свѣтъ, ще видите, че всички сж еднакво кра-

сиви. Ако единъ момъкъ отъ физическия свѣтъ влѣзе въ духовния свѣтъ и види момитѣ, нѣма да даде предпочитание на никоя, защото всички сж еднакво красиви. Тази е причината, че въ духовния свѣтъ не ставатъ престѣпления, както въ физическия. Тамъ престѣпления ставатъ само въ умствения и въ сърдечния свѣтъ, т. е. въ мисълта и въ чувствата. На физическия свѣтъ престѣпленията сж външни. Когато нѣкой човѣкъ сгрѣши въ духовния свѣтъ, пращатъ го на земята, да изправи погрѣшката си. Ако той има известна идея въ духовния свѣтъ и настоява, че тя е права, пращатъ го на земята, да разбере истината, да провѣри, доколко идеята му е права. Възвишенитѣ сжщества му казватъ: Когато идеята ти стане обективна, ти самъ ще се произнесешъ за нея. Като слѣзе на земята, той започва да учи, да работи, да прави опити: днесъ се разхожда съ една мома, после съ втора, съ трета; пада, става, плаче, радва се, докато най-после казва: Побѣлъ ми главата вече! Научихъ много нѣща, но видѣхъ и патихъ. Възвишенитѣ сжщества следятъ, какво прави той и му казватъ: Сега можемъ да те поздравимъ. Ти разбра, въ какво се заключава твоята идея и какъ може да се реализира. Въ първо време този човѣкъ е билъ горделивъ, мислѣлъ е, че всичко знае и всичко може да направи, но, като се натъкналъ на неуспѣхи, станалъ ревнивъ. Значи, гордостта ражда ревността.

Какво представя ревността? — Сиромашията на живота. Гордостта произвежда запичане на съзнанието, а запичането създава суша въ човѣшкия животъ. Какви плодсве могатъ да излѣзатъ отъ сухата почва? Затова, именно, запичането създава сиромашията, т. е. ревността. Когато се казва за нѣкого, че е ревнивъ, това значи, че той е осирамашалъ и умствено, и сърдечно — въ всѣко отношение. Това може всѣки да провѣри, а мнозина иматъ опитността на вътрешната и на външната сиромашия. Гордиятъ и ревнивъ човѣкъ губи всичко ценно въ живота си — своитѣ велики мисли и чувства. Съ това той изгубва и радостта си.

Като говоря за гордостта, не разбирамъ проявената гордостъ, но за състоянието, което е резултатъ на гордостта — запичането на съзнанието, когато човѣкъ престава да мисли и чувствува. Каквото и да се каже на такъвъ човѣкъ, той отговаря: Азъ зная всичко това. Нѣкой му казва: Погледни небето, вижъ, колко сж свѣтли звездитѣ. — Нѣма защо да гледамъ небето и звездитѣ; азъ зная, отъ какво и какъ сж направени звездитѣ; зная, каква свѣтлина иматъ, зная, че сж населени съ разумни същества — нѣма какво повече да уча. Нека учатъ малкитѣ деца, които нищо не знаятъ.

Дръжте въ ума си закона: докато има запичане на човѣшкото съзнание, ще има безплодие. Щомъ има неплодородие, сиромашията ще дойде като естествено послѣствие. При

неплодородие и сиромашия, човѣкъ естествено се лишава отъ нѣщо. Ако види, че съседътъ му разполага съ повече нѣща отъ него, ревността обхваща сърдцето му, и той започва да критикува Господа, че е несправедливъ, че на едного дава повече, на другъ — по-малко. Той се чуди, какъ може Богъ да постъпва съ него така, да му отнема правата и да не го оценява, както трѣбва. Не знае ли Той, че азъ разбирамъ всичко, че не съмъ обикновенъ човѣкъ, като другитѣ? Докато се разхождалъ и разговарялъ съ красивата мома, той поглеждалъ самодоволно и гордо къмъ всички хора и мислѣлъ, че нѣма по-красива мома отъ възлюбената му. Като се разхожда нагоре-надолу съ красивата мома, все едно, че изнася на изложба нейната красота. Въ сжщностъ, той самъ ласкае своята гордостъ. Не се минава много време, той срѣща друга мома, по-красива отъ неговата, и спира погледа си на нея. И момата срѣща другъ момъкъ, по-красивъ отъ нейния възлюбенъ, и спира погледа си върху него. Тя върви съ възлюбения си, но вече ѝ става отегчителенъ, иска да се освободи отъ него. Това показва, че тя иска да бѣга. Тя иска да бѣде свободна, той иска да се уедини, оплаква се отъ обезличаване. Въ това се крие друга идея, а именно: и двамата сж намѣрили друго божество, на което трѣбва да се кланятъ по другъ начинъ. Това е външната страна на вътрешнитѣ човѣшки състояния.

И тъй, който живѣе въ външното разнообразие на живота, той се намира въ физическия свѣтъ. Обаче, между всички форми на живота съществува известна връзка. Тѣ сж съставни части на единъ общъ организъмъ. Който не може да схване тази велика идея и дава предимство на една или на друга частъ, самъ внася смутъ въ душата си. Духовниятъ човѣкъ разбира тази идея и събира всички части на едно мѣсто, за да образува отъ тѣхъ цѣлия организъмъ. Въ Писанието е казано: „Ще бжде едно стадо и единъ пастирь“. Единъ день, когато всички разнообразни форми на живота се съединятъ въ едно цѣло, тогава ще излѣзе на лице истинскиятъ, красивъ и великъ образъ на Бога, и всички противоречия ще изчезнатъ. Задачата на човѣка е, чрезъ своето висше съзнание, да намѣри себе си, да намѣри Бога и най-после — смисъла на живота. Само така той може да съедини всички части въ едно цѣло — въ образа на Бога. Това значи, да се домогне човѣкъ до Вѣчното Начало. Който не Го признава и не Го търси, той е далъ мѣсто на гордостта въ себе си. Влѣзе ли гордостта въ човѣка, той се излага вече на опасностъ — запичане на съзнанието. Оттукъ, като естествено послѣдствие, иде сиромашията въ човѣка, която го прави ревнивъ. Когато минава край изоранитѣ ниви и увисналитѣ отъ плодъ лозя на съседитѣ си, ревнивиятъ поглежда съ завистливо око къмъ тѣхъ и казва: Да е мое това нѣщо! Той по-

желава това за себе си, но самъ не се хваща на работа. Горделивиятъ не може да работи върху своята почва. — Защо? — Твърда, суха е тя. Той страда отъ твърдостъ и сухота на съзнанието си.

Какво трѣбва да прави горделивиятъ, за да се освободи отъ сухотата на съзнанието си? — Той трѣбва да се смири. Като разбирали това състояние, въ древността още, Великитѣ Учители сж проповѣждали на ученицитѣ си смирение. Гордостъта се възпитава чрезъ смирението. То е вътрешенъ процесъ на съзнанието, който се изразява въ смѣна на условията на живота. За да работи човѣкъ, непременно трѣбва да се смѣнятъ вътрешнитѣ условия на живота му. Условията на много хора сж неблагоприятни—въ съзнанието имъ има сухота, запеченостъ. На такава почва нищо не може да расте. — Какво трѣбва да правятъ тѣзи хора? — Да взематъ кофе, пълни съ вода, и да поливатъ. Следъ време тревата ще се освежи, ще стане зелена, и всичко наоколо ще почне да расте. Така, именно, човѣкъ ще разбере смисъла на външното и вътрешно разнообразие и еднообразие.

За да разбере смисъла на разнообразие, то, което съществува въ физическия свѣтъ човѣкъ трѣбва да влѣзе въ духовния свѣтъ, дето се крие смисълътъ и идеалътъ на живота. За тази целъ, трѣбва да се съедини външниятъ, физическиятъ животъ, съ вътрешния, т. е. съ духовния; или, външното разнообразие

на физическия животъ трѣбва да се съедини съ вътрешното разнообразие на духовния животъ. Само така животътъ може да се осмисли; само така може да се разбере голѣмото разнообразие, което се включва въ идеята „Вѣчно Начало“. Който люби Бога, може да се радва на всичко, което Той е създалъ — небето и земята, звездитѣ, слънцата, растенията и животнитѣ. Той знае, че всичко е създадено за него и за неговитѣ ближни. Помисли ли човѣкъ, че всичко, което съществува, е само за него, той веднага ще се намѣри на физическия свѣтъ и ще вижда само частитѣ, но не и цѣлото. Всички хора, като части на едно Велико Цѣло, трѣбва да влѣзатъ въ духовния свѣтъ, да образуватъ Великия Божественъ организъмъ. Който може да съедини всички форми на физическия и на духовния свѣтъ въ едно цѣло, той е завършилъ своето развитие, т. е. престаналъ е да еволюира, но само се проявява. Той ще минава отъ физическия свѣтъ, дето разглежда външното разнообразие, въ духовния — свѣтътъ на вътрешното разнообразие. Който не разбира разнообразието и на двата свѣта, натѣква се на едно безразличие, като си казва: Защо ли живѣя? Всичко опитахъ и разбрахъ — животътъ нѣма смисълъ.

Когато човѣкъ разбере външната страна на физическия животъ и вътрешната страна на духовния животъ, той влиза вече въ Божествения свѣтъ — въ закона на единството.

Онѣзи, които не сж се справили съ противоречията, казватъ, че това е далечна, непостижима цель. За постигането ѝ сж нуждни милиони години. Не е така, никакви милиони години не сж нуждни. Дългитѣ срокове сж за глупавитѣ хора, а не за умнитѣ. Ако нѣкой каже, че за усъвършенствуването му сж нуждни милиони години, той е глупавъ човѣкъ. Ако съединявате частицитѣ на Цѣлото, една по една безъ любовь, нуждни сж, наистина, милиони години. Обаче, приложите ли любовта, вие ще ги съедините въ единъ моментъ и ще образувате общия, красивъ образъ на Бога. Когато любовта действува, всички части се съединяватъ моментално и образуватъ Цѣлото. За да постигне желанията и идеалитѣ си, глупавиятъ се мжи и иждивява много време и енергия. Умниятъ, обаче, безъ мжчение постига своитѣ желания. — Защо? — Защото той живѣе извънъ времето и пространството.

Съвременнитѣ хора си служатъ съ понятията „време и пространство“ за изяснение на дадени състояния. Въ физическия свѣтъ се говори за време, а не за пространство; въ духовния свѣтъ се говори за пространство, а не за време. Който се е свързалъ само съ физическия свѣтъ, той живѣе въ времето; който се е свързалъ съ духовния свѣтъ, той живѣе въ пространството. Нѣкой казва, че се движи само по земята, не може да отиде на слънцето и на звездитѣ. Защо не може да

посети нѣкоя звезда? — Защото не живѣе въ пространството. Въ физическия свѣтъ се изучаватъ процеси и състояния, които иматъ отношения до времето — разнообразието на всички предмети и явления, както и състоянията, които се раждатъ отъ тѣхъ: недоволство, скръбъ, радостъ и др. Отивашъ на училище, учишъ се, пишешъ съчинения, декламирашъ — радвашъ се на всичко. Среещешъ нѣкоя мома, влюбишъ се въ нея, разхождашъ се, разговаряшъ се и казвашъ, че си намѣрилъ смисъла на живота. Не се минава много време, взематъ ти възлюбената, и ти започвашъ да плачешъ. И майката има такава радостъ — детето. Тя го носи на ръце, радва му се и казва, че като нейното нѣма подобно. Единъ день вижда друго дете, по-красиво, и скърби, че и нейното не е толкова красиво. Идеалъ, който се мѣни всѣки день, не е никакъвъ идеалъ. Това е карикатура на идеалитѣ.

Време е вече, хората да дойдатъ до здрави, правилни отношения на нѣщата. Има ли право красивиятъ момъкъ да хване една здрава, силна мома подъ ръка и да се разхожда съ нея? Ако си позволи това, той е направилъ вече първата погрѣшка, която има отношение къмъ съзнанието му. Въ какво се заключава неговата погрѣшка? Здравиятъ и красивъ човѣкъ, билъ той мома или момъкъ, представя красива ваза, пълна догоре съ вода. Правилно ли е, отъ ваша страна, да нали-

вате още вода въ вазата? Красивата мома е пълна ваза, но, въпрѣки това, вие искате да налѣете още вода въ нея. Тя е богата, има всичко на разположение, а вие искате да ѝ предадете още нѣщо, съ което да заставите хората да ви отдаватъ нуждната почитъ. Павелъ казва: „Нито мжжъ безъ жена може въ Христа, нито жена безъ мжжъ“. Идеята, която Павелъ е вложилъ въ този стихъ, е съвсемъ друга отъ тази, която хората разбиратъ. Единъ момъкъ срѣща приятеля си съ една красива мома, хванали се подържка и нѣжно се разговарятъ. Той поглежда къмъ тѣхъ, въздѣхва и си казва: Да бихъ ималъ и азъ такава мома, и моятъ животъ щѣше да има другъ смисълъ. Този момъкъ търси смисъла на живота въ женитбата, но той е на кривъ пѣтъ.

Какво се разбира подъ „женитба“ въ широкъ смисълъ на думата? — Свързване на душата съ своя великъ идеалъ. Мисълта, която Павелъ е вложилъ въ цитирания стихъ, е следната: нито животътъ може да се прояви безъ умъ, нито умътъ може да се прояви безъ животъ. Това показва, че животътъ и умътъ не сж две различни сѣщини, независими една отъ друга. Тѣ сж тѣсно свързани помежду си и не могатъ една безъ друга. Въ този смисълъ, истинската женитба се заключава въ създаване на тѣсна връзка между ума и живота, като велика цѣлокупность. Това обяснение се отнася до онѣзи хора, на

които съзнанието е пробудено. Онязи, на които съзнанието не е пробудено, правят разлика между ума и живота, между мъжа и жената и ги разглеждат като отдѣлни части, безъ никаква връзка. И тогава, събератъ се мъжъ и жена да живѣятъ заедно, но веднага се скарватъ, явяватъ се спорове и недоразумения между тѣхъ. Ние не отричаме женитбата, защото за мнозина тя е такава радостъ, каквато е радостта на децата, които си играятъ съ кукли. Ние сме противъ неестественитѣ положения въ живота, каквито сж гордостта и запичането на съзнанието, защото тѣ лишаватъ човѣка отъ възможността да расте и да се развива правилно. Гордостта и ревността внасятъ сиромашията въ живота.

Който е научилъ законитѣ на прилежанието и леността, нека направи сравнение между гордостта и ревността отъ една страна, запичането и сиромашията отъ друга, Какъ се изразява сиромашията въ живота? — Въ липса на пари, на кжщи, на ниви т. н. Паритѣ, кжщитѣ, говедата, нивитѣ представятъ разнообразието въ живота. Дойде ли сиромашията, и ревността иде следъ нея, като нейна сплътница. Павелъ казва за себе си, че билъ ревнивъ въ любовта. Това е другъ видъ ревностъ. Да бжде човѣкъ ревнивъ въ любовта, това подразбира стремежа на душата да постигне нѣщо велико въ живота. Обаче, ревността на обикновения човѣкъ води къмъ падение. Такъвъ човѣкъ не

живѣе, но се мжчи. Той се мжчи и като духовенъ, и като свѣтски. Стане богатъ, мжчи се; стане ученъ, мжчи се. Покажете ми единъ философъ, или ученъ, който да не се е мжчилъ. Защо се мжчи? — За да създаде една велика идея. Какъ може човѣкъ да създаде такава идея? — Като съедини всички части въ едно цѣло.

Въ духовния свѣтъ нѣщата сж поставени малко по-другояче отъ тѣзи въ физическия свѣтъ. Каквото направи човѣкъ въ духовния свѣтъ, то е общо за всички. Тамъ идеалътъ на едного е идеалъ за всички. Ако въ духовния свѣтъ единъ момъкъ хване нѣкоя мома подъ ржка, никой нѣма да го пита, защо прави това. На другия день се разхожда съ втора, после съ трета, безъ да му се сърдятъ другитѣ моми. Ако това стане на физическия свѣтъ, между дветѣ моми се явява ревностъ, споръ, несъгласие. Първата мома мисли, че само тя може да бжде идеалъ за своя възлюбенъ. Като обръща внимание на втора, на трета мома, съ това момъкътъ иска да ѝ каже, че има и по-красиви моми отъ нея, не трѣбва да си въобразява, че тя е най-красивата мома въ свѣта.

Това, коѣто ви говоря днесъ, не е нѣщо ново, но съ примѣри изяснявамъ нѣщата, както ставатъ въ духовния и въ физическия свѣтъ. И младиятъ, и възрастниятъ разбиратъ тѣзи болезнени прояви, които ние наричаме „патология на човѣшкото естество“. За да

бжде духовенъ, човѣкъ трѣбва да знае, какъ да се освобождава отъ болезненитѣ състояния на своята душа. Не може ли да се освободи, той ще се намѣри въ областъта на външното разнообразие и вътрешното еднообразие. Еднообразието се заключава въ това, че всички се чувствуватъ здрави и намиратъ, че животътъ има смисълъ. Сжщо така разнообразието се заключава въ това, че всички започватъ да мислятъ право и свободно. Докато мислите и чувствувате, вие сте здрави; престанете ли да мислите и чувствувате, вие сте болни.

Като ученици, вие трѣбва да се пазите отъ запичане на съзнанието, което се ражда отъ гордостъта и отъ сиромашията, която е послѣдствие на ревността. За да се освободи отъ болезненото състояние на гордостъта, човѣкъ трѣбва да превърне гордостъта въ самоуважение; за да се освободи отъ болезненото състояние на ревността, той трѣбва да превърне ревността въ прилежание. Влѣзе ли въ закона на прилежанието, той встѣпва въ правия пѣтъ на живота. Когато ревността дойде въ помощ на прилежанието, човѣкъ се домогва до истинското знание. Да се освобождава човѣкъ отъ своитѣ болезнени състояния, това значи, да е опиталъ силата си като културенъ човѣкъ. Въ това се заключава красотата на новия животъ и на новата култура. Подъ думитѣ „нова култура“, ние разбираме новитѣ схващания,

човата философия за живота, чрезъ която може да се реализира високиятъ идеалъ на човѣшката душа. Въ съзнанието си човѣкъ се стреми да съедини всички части на своя свѣтъ въ едно цѣло и да създаде първичния образъ на Бога въ себе си, за да има на кого да се моли. Да се молишъ на Бога, това значи, да се свържешъ съ Него. Тази връзка води къмъ самоусъвършенствуване.

Да се говори на човѣка за самоусъвършенствуване, това не е нѣщо ново. Важно е, всѣки човѣкъ да има любовъ къмъ Бога, къмъ себе си и къмъ своя ближень. Който е придобилъ тази любовъ, той е на правъ пѣтъ въ живота си. Въ любовта има два важни момента, два важни полюса: въ единия полюсъ е животътъ на еднообразието, а въ другия — животътъ на разнообразието. Щомъ ви дотегне еднообразието, ще минете въ разнообразието, и обратно: като ви дотегне разнообразието, ще минете въ еднообразието. Ако попаднете въ еднообразието на духовния свѣтъ, ще слѣзете въ физическия свѣтъ; ако попаднете въ еднообразието на физическия свѣтъ, ще се качите въ духовния свѣтъ. Въ слизането и качването на съзнанието се крие спасението на човѣка. Който се учи и въ физическия, и въ духовния свѣтъ, той е дошълъ до естествения пѣтъ на развитието си. Да се учи човѣкъ, да се стреми къмъ съвършенство, това е правиятъ пѣтъ на живота. Само онзи човѣкъ може да по-

стигне съвършенство, който се учи; не се ли учи, никакво съвършенство не може да постигне.

Мнозина казватъ, че човѣкъ може да се учи само на земята, но не и на онзи свѣтъ. Не е така, човѣкъ учи и на земята, и въ духовния свѣтъ. Казва се, че процесътъ на ученето е вѣченъ. Съвършенството показва, че преди тебе има други сжщества, които сж завършили своето развитие, и ти ще се учишъ отъ тѣхъ. Следъ тебе пѣкъ идатъ други сжщества, за които ти си съвършенъ. Ако си милосърденъ, ще учишъ другитѣ на милосърдие. Всѣки човѣкъ може да бжде идеалъ за онѣзи, които по развитие стоятъ по-долу отъ него. Той пѣкъ ще има за идеалъ сжщества, които стоятъ по-високо отъ него. Най-после всѣки ще дойде до Бога, Който е идеалъ за всички.

Нѣкои се отказватъ отъ ученето, мислятъ, че сж завършили развитието си. Признай въ въ себе си, че си ленивъ и се обърни къмъ прилежния човѣкъ. Докато научишъ закона на прилежанието, той ще бжде идеалъ за тебе. Други казватъ, че нѣма защо да се молятъ, това отдавна вече сж научили. Сега, именно, трѣбва да се молишъ. Който не се моли, той е мъртавъ. Молитвата е отваряне на очитѣ. Като отвори очитѣ си, човѣкъ вижда красотата на свѣта. Само така може да се разбере дълбокиятъ смисълъ на молитвата. Нѣма по-приятно чувство за човѣка отъ това,

да се моли по свобода на духа, а не насила. Който се моли насила, той затваря очитъ си. Това показва, че красотата на духовния свѣтъ е затворена за него. Има смисълъ да затвори човѣкъ очитъ си въ време на молитва, но ако предъ него се разкрие красотата на великото разнообразие на духовния свѣтъ. Като хване подъ ржка нѣкоя мома, момъкътъ може да ѝ се радва, да се разговаря съ нея — това не е грѣхъ. Грѣхътъ се заключава въ предпочитането на една мома предъ друга, т. е. въ различието, което се прави въ формитъ. Момъкътъ не знае, дали първата мома, съ която се разхожда и разговаря, не е по-добра, поумна и способна отъ втората, която после срѣща. Въ втората мома той харесва главно външността ѝ, а външността не опредѣля човѣка.

Време е вече да поставите живота си на съзнателна преценка, т. е. на щателенъ анализъ, а не да гледате на него като на забава, както децата се забавляватъ съ своитъ кубчета и картинки. Всѣко кубче трѣбва да се поставя на мѣстото си, никъде въ живота ви да не остава празнина. Като изучавате чиститъ на своя животъ, ще се научите да ги сглобявате и разглобявате, да си образувате новъ, подходящъ за васъ животъ. Така ще възлизате стъпка по стъпка къмъ Божествения свѣтъ

Това сж вътрешни процеси на съзнанието, изучаването на които представя цѣла

наука. Да влѣзете въ Божествения свѣтъ, да наследите Царството Божие, това е идеалътъ на човѣшката душа. Който се е домогналъ до своя идеалъ, той се е освободилъ отъ болезненитѣ състояния на своята душа, както и отъ всички наследствени или отпосле придобити недъзи и слабости. Грѣхътъ е едно отъ мжчителнитѣ болезнени състояния на душата, отъ който разумнитѣ същества се стремятъ да освободятъ човѣчеството. Отъ това гледище, страданието е методъ за лѣкуване на хората отъ грѣха.

Като разглеждаме отношението на момъка къмъ момата, имаме два случая: първиятъ случай, когато момъкътъ замѣства своята възлюбена съ друга мома, по-красива отъ нея. Тя започва да плаче, да страда и да ревнува. Въ втория случай момъкътъ замѣства своята възлюбена съ друга мома, по-грозна отъ нея. Тя се възмущава отъ възлюбения си, но не ревнува. Тукъ се накърнява нейното достоинство. Въ нея заговаря гордостта, и тя казва: Азъ ще му покажа, коя съмъ. Какъ смѣе той да предпочита по-грозна мома отъ мене! Какво се постига въ единия и въ другия случай? — Нищо не се постига. Въпроситѣ не се разрешаватъ нито съ ревностъ, нито съ гордостъ.

Това сж процеси, които ставатъ въ съзнанието на човѣка. Като изучава себе си, както и процеситѣ въ природата, човѣкъ вижда, че каквито процеси ставатъ въ физиче-

ския свѣтъ, сжщитѣ ставатъ и въ духовния. Или, каквито процеси ставатъ въ съзнанието на човѣка, такива ставатъ и вънъ отъ съзнанието му. Когато се разбератъ вътрешнитѣ състояния въ човѣка, тогава ще се разбератъ и външнитѣ промѣни, които ставатъ съ него. Следователно, видете ли, че нѣкой пада духомъ, ще знаете, че неговата възлюбена е срещнала по-красивъ момъкъ отъ него и на другия отдала всичкото си внимание. Когато нѣкой се възгордѣе, ще знаете, че възлюбената му го е замѣстила съ по-грозенъ момъкъ. Това сж две различни състояния и опитности, презъ които човѣкъ минава. Който разбира дълбокия смисълъ на човѣшкитѣ отношения, ще каже на по-красивата мома отъ себе си: Сестра, ела между насъ, да бждешъ идеалъ и за двама ни. На по-грозната мома ще каже: Сестра, ела между насъ, да те поставимъ на твоето мѣсто. Като частъ отъ цѣлото, ти имашъ свое опредѣлено мѣсто. Въ цѣлото тя не е грозна; вънъ отъ него тя губи красотата си и минава за грозна. Въ този смисълъ, нѣма грозни нѣща въ свѣта.

Грозота сжществува само тамъ, дето частитѣ не сж поставени на мѣстата си. Поставите ли ги на мѣстата имъ, както сж въ Божествения свѣтъ, тѣ ставатъ красиви. Това означаватъ думитѣ, че въ Божествения свѣтъ нѣма противоречия. Тѣй щото, когато нѣкоя идея изглежда грозна, това се дължи на факта, че не е поставена на мѣстото си

Всѣка идея трѣбва да бжде поставена на това мѣсто въ ума ви, което Богъ ѝ е опредѣлилъ. Тя изглежда противоречива, защото е въ сѣнка. Изнесете я на свѣтло, да я огрѣватъ слънчевитѣ лъчи, и тя ще стане красива.

Бждете носители на свѣтлината, на новата култура, която иде вече въ свѣта. Много работа предстои на хората на новитѣ времена. Будно съзнание се изисква отъ всички; само така ще разбератъ, защо живѣятъ. Тѣ търсятъ дълбокия смисълъ на нѣщата, учатъ, прилагатъ, размишляватъ, и по такъвъ начинъ ставатъ творци на своитѣ идеи. Като живѣятъ така, противоречията за тѣхъ изчезватъ. Тѣ поставятъ всѣко нѣщо на неговото мѣсто. Дойде ли при тѣхъ богатиятъ, сиромаштъ, учениятъ, простиятъ, тѣ ги поставятъ на мѣстата имъ и така избѣгватъ всички противоречия. Това значи, да придобие човѣкъ вътрешно щастие, да дойде любовта въ душигъ на хората.

Любовта е изразъ на Великото Начало, което се проявява въ човѣшката душа. Тя е завършенъ процесъ — поставя всѣко нѣщо на своето мѣсто. Да любишъ, това значи, да поставишъ всѣка частъ на мѣстото ѝ и така да образувашъ цѣлото. Всѣки може да намѣри частигъ на цѣлото въ себе си още сега, а не следъ хиляди години. Успѣе ли да постигне това, човѣкъ влиза въ закона на съвършенството и става възрастенъ, на 33 години.

Въ заключение на всичко, казано досега, повтарямъ: За да се освободи отъ своето болезнено състояние, горделивиятъ трѣбва да внесе въ себе си самоуважението, а ревнивиятъ — прилежанието. На всички хора, изобщо, предстои велика задача — да станатъ носители на новитѣ идеи. Новитѣ времена изискватъ нови хора — герои. За героя нито свѣтътъ, съ своитѣ изкушения, нито страданията, нито смъртъта сж въ състояние да го отклонятъ отъ пътя му, или да го снематъ отъ неговото мѣсто. Новиятъ човѣкъ е човѣкъ на безсмъртието, на Вѣчния животъ.

— Само свѣтлиятъ пътъ на мъдростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

2. Лекция отъ Учителя, държана на 31 августъ, 1928 г. София. — Изгрѣвъ.

Мъртвата точка

— Само свѣтлиятъ път на мъдростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

Размишление.

Коя точка наричаме мъртва? Къде има мъртви точки? На бойното поле, напирмъръ, има мъртви точки. Мъртва точка на бойното поле наричаме тази, въ която никой не може да бжде убитъ. Оттукъ вадимъ заключението, че въ всѣко поле има мъртви, безопасни точки, дето не се позволява никакво убийство. Въ това отношение, мъртвата точка е наречена Божия. Който попадне въ тази точка, той е сигуренъ за живота си. Освенъ на бойното поле, мъртви точки има и въ търговията. Ако сравнимъ мъртвата точка на бойното поле съ тази на търговеца, ще намѣримъ грамадна разлика. За войника, който отива на бойното поле, мъртвата точка е благословение; обаче, за търговеца тя е нещастие. Когато търговията му попадне въ мъртвата точка, работитъ му оставатъ назадъ: никой не влиза въ дюкяна му, всички приходи се прекъсватъ, и той е принуденъ да фалира. Мъртви точки

има и въ религията, и въ науката. Знанието на човѣка се заключава въ това, да опредѣли той, къде се намиратъ мъртвитѣ точки въ живота му — въ науката, съ която бора-ви ли, съ религията, която изповѣдва, или въ търговията, съ която се занимава. Следъ това той трѣбва да опредѣли, какъвъ резултатъ произвеждатъ мъртвитѣ точки въ живота му и какво отношение има къмъ тѣхъ.

Когато човѣкъ попадне въ мъртвата точка на бойното поле, разумниятъ свѣтъ иска да му каже, че войната не е за него: той нѣма право да убива, но и него нѣма да убиятъ; когато попадне въ мъртвата точка на търговията, съ това искатъ да му кажатъ, че трѣбва да я напусне, тя не е за него; когато попадне въ мъртвата точка на религията, искатъ да го предупредятъ, че вѣрують, на което служи, не е за него и трѣбва да го напусне. Ако попадне въ мъртвата точка на науката, пакъ искатъ да му кажатъ, че науката, на която е посветилъ десетки години, не е за него, и трѣбва да се откаже отъ нея.

Каква е опасността, когато човѣкъ попадне въ нѣкоя мъртва точка? Ако е попадналъ въ мъртвата точка на търговията, човѣкъ става песимистъ, гледа мрачно на нѣщата. Той седи по цѣли дни въ дюкяна си, но никой не го посещава. При съседа му идатъ много клиенти, купуватъ отъ стоката му, а той нѣма никакъвъ оборотъ. Другъ нѣкой работи въ областта на науката, посвещава десетки

години на нея, но единъ день попадне въ мъртвата точка на своята специалностъ и преживява голѣмо разочарование, че трудътъ му пропада и се обезсмисля. Сжщото може да се случи и съ нѣкой религиозенъ човѣкъ. Дохожда день, когато попада въ мъртвата точка на своето вѣрую и всичко се обезсмисля за него. Съзнанието му се помрачава, и той се обезвѣрява. Обаче, войникътъ на бойното поле се радва, когато попадне въ мъртвата точка. Той знае, че животътъ му е вънъ отъ всѣкаква опасностъ и се радва на това. Значи, мъртвата точка прави човѣка нѣкога песимистъ, а нѣкога — оптимистъ. И въ растителното царство има мъртви точки. Кога? — Когато нищо не расте и не се развива.

Мислете върху мъртвитѣ точки въ живота, за да разберете тѣхното велико предназначение. За човѣка тѣ носятъ голѣмо благословение, затова ги наричаме още „правитѣ точки.“ Тѣ показватъ на човѣка правия пѣть въ живота. Тѣ сж постове, презъ които се минава. Който знае да чете по тѣхъ, ще намѣри правата посока въ живота. Обаче, дойдете ли до единъ отъ тѣзи постове, никакво спиране не се позволява — ще минете и заминете край него, безъ никаква спирка. Хиляди хора минаватъ презъ тази точка, безъ да ги засегне огъня, или бурята на живота. Затова, именно, наричаме мъртвата точка „Божи показателъ.“ Тя посочва правия пѣть на разумнитѣ души. Всички хора иматъ желание да

учатъ, да пишатъ, да станатъ учени, писатели, поети, философи, но, попаднатъ ли въ мъртвата точка, не могатъ да реализиратъ желанията си. Това не трѣбва да ги отчайва и обезсърдчава. Мъртвата точка не е мѣсто за проявяване, нито за реализиране на човѣшкитѣ желанія, но мѣсто за ориентиране. Застане ли въ тази точка, макаръ и за моментъ, човѣкъ поема правия пжтъ. Тукъ той се ориентира, каква посока на движение и действие да вземе.

Като ученици, вие трѣбва да знаете, какво представятъ мъртвитѣ точки, за да се справяте съ мжчнотитѣ, които срѣщате на пжтя си. Напримѣръ, нѣкой казва, че не му се чете, учи, работи, нѣма желание да се проявява, нѣма никакво вдъхновение. Другъ пъкъ казва, че е завършилъ своето развитие, нѣма какво повече да работи. Това сж временни, преходни положения, въ които човѣкъ е изпадналъ. Това показва, че той се намира въ нѣкоя мъртва точка на живота. Щомъ съзнае това, нищо друго не му остава, освенъ да потърси изходенъ пжтъ. Въ мъртвитѣ точки на живота не може да се работи. Тамъ човѣкъ трѣбва да мисли, коя посока да вземе, за да излѣзе на правия пжтъ. Преди да е дошълъ до мъртвата точка, човѣкъ се е намиралъ въ безизходно положение, въ кривия пжтъ на живота. Щомъ стигне до мъртвата точка, той трѣбва да знае, че има разумни сжщества, които искатъ да го спасятъ.

Тъ му посочватъ правия пжтъ. Не поеме ли този пжтъ, той рискува самъ да се осакати.

Необходими ли сж мъртвитѣ точки въ човѣшкия животъ? Докато човѣкъ живѣе и въ негативната страна на живота, дето злото царува, мъртвитѣ точки сж необходими. Човѣкъ се занимава и съ негативната страна на науката, следователно, и тукъ минава презъ мъртви точки. Напримѣръ, той се занимава съ бактериология, дето изучава вредното влияние на бактериитѣ и микробитѣ; изучава патология, частъ отъ медицината, която изследва болезненитѣ състояния на организмитѣ. Това е отрицателната страна на науката, която човѣкъ изучава съ цель да ограничи злото. Ще дойде день, когато човѣкъ нѣма да си служи нито съ лѣкарства, нито съ дезинфекционни сръдства, но ще разполага съ жизнения елексиръ. Една капка отъ него ще бжде въ състояние да го обнови и подмлади. Докато дойде това време, хората ще си служатъ съ лѣкарства, съ треви и билки, временно поне да ограничатъ злото. Съвременнитѣ хора не могатъ абсолютно да изкоренятъ злото отъ своя организъмъ, понеже не знаятъ причинитѣ, които ги предизвикватъ. Щомъ намѣрятъ причинитѣ и ги отстранятъ, и злото, само по себе си, ще изчезне.

И тъй, както мъртвитѣ точки въ извѣстенъ случай сж благословение за човѣка, а въ другъ — носятъ неговото нещастие, така и числата, написани по различенъ начинъ,

представятъ различни стойности и величини. Напримѣръ, числото 23456789101112, разгледано като едно голѣмо число, е съставено отъ цифри, които иматъ различни стойности, въ зависимостъ отъ реда, който заематъ. Въ даденото число двойката е най-голѣма по стойностъ, следъ това иде тройката, после четворката и т. н. Като дойдемъ до последната двойка, която заема реда на единицитѣ, тя е най-малка по стойностъ. Значи, една и сжща цифра, двойка, въ началото на числото има най-голѣма стойностъ, а на края — най-малка. Обаче, ако напишемъ сжщитѣ числа, отдѣлени едно отъ друго съ запетаи, всѣко отъ тѣхъ има своя специфична стойностъ. Въ този случай, двойката е по-малко число отъ тройката, тройката — отъ четворката и т. н. Ако дадено число не се измѣня, то се намира въ мъртвата точка на нѣкоя система. На сжщото основание, казвамъ: Ако човѣкъ не може да вземе различни положения въ системитѣ на живота, да става голѣмъ и малъкъ, той се намира въ нѣкоя мъртва точка. — Трѣбва ли човѣкъ да става мостъ на хората? — Трѣбва. Нѣкога ти ще станешъ мостъ, да минатъ хората по тебе; нѣкога тѣ ще станатъ мостъ — да минешъ ти по тѣхъ. И по твоя грѣбъ ще минаватъ, и по тѣхния грѣбъ ще минавашъ. Често бащата носи детето на грѣба си. Има ли нѣщо лошо въ това? Нѣма да го носи цѣлъ животъ на грѣба си. Ще го носи година-две и следъ това ще го пусне на зе-

мята, да ходи. Растенията не ставатъ ли мостове на хората? Ако хората сж били нѣкога растения, и тѣ сж били мостове на по-високостоещитѣ отъ тѣхъ сжщества. Днесъ, като хора, вие не искате да ставате мостове на никого. Споредъ мене, щомъ е дошълъ на земята, човѣкъ все ще стане нѣкога мостъ. Който е дошълъ до нѣкоя мъртва точка на живота си, неизбежно ще стане мостъ; който не е дошълъ до мъртва точка, нѣма да стане мостъ. Обаче, никой не може да избѣгне мъртвитѣ точки. Кога и да е, той все ще стигне до нѣкоя мъртва точка, дето ще се огъне, ще стане мостъ и по него ще минаватъ.

Като говоримъ за числата, ние ги разглеждаме като живи величини, а не само като количества. Напримѣръ, числото едно, единицата, като количество, представя мъртва точка, въ която се криятъ много неприявени сили. Единицата, като живо число, представя единъ мжжъ, една жена, едно дете, които сж въ процесъ на движение. Въ този смисълъ, единицата крие въ себе си разумни сили, които, изявиени навънъ, ѣ даватъ възможность да строи, да работи, а съ това да преодолява мъчнотиитѣ и препятствията, които се криятъ въ нея, като мъртва точка. Ако до единицата поставимъ друга единица, получаваме числото две — две единици — II или $1 + 1 = 2$. Единицата представя положението на търговецъ, който се намира въ мъртва точка на живота — въ безизходно положение. Щомъ излѣзе

отъ тази точка, той влага капитала си въ обръщение и го разработва. Отъ единица той се превръща въ числото две. Мжжъ и жена, които образуватъ семейство, докато нѣматъ деца, тѣ се намиратъ въ нѣкоя мъртва точка. Ако мжжътъ и жената сж бездетни, имаме действията $2 \times 2 = 4$ или $2 + 2 = 4$. Числото четири съдържа 1, 2 и 3. Като ги съберемъ, получаваме числото 10. Значи, $1 + 2 + 3 + 4 = 10$. Казваме, че $2 \times 2 = 4$. Това действие показва посоката, къмъ която числото две трѣбва да се движи. Отгукъ вадимъ заключение, че двойката опредѣля посоката, по която трѣбва да се движи единицата; тройката опредѣля посоката на движение на двойката, четворката — на тройката и т. н. Въ това отношение, числата сж посоки, които излизатъ все отъ мъртвата точка. Да изучава човѣкъ живитѣ сили, които се криятъ въ мъртвитѣ точки, това значи, да има условия за развитие и да може да ги използва.

Мнозина сж дошли до положението, да изучаватъ числата, като мъртви точки, поради което изпадатъ въ голѣми суевѣрия. Чувате нѣкой да казва, че четвъртъкъ е мъртва точка за него. Каквато работа започне този день, не му върви. Другъ казва, че петѣкъ е мъртва точка за него. Българинътъ пѣкъ счита за мъртва точка въ живота си вторникъ и петѣкъ. За евреитѣ мъртва точка е сѣбота, затова тѣ я посвещаватъ на Бога. Тѣ цити-

ратъ стиха, въ който Богъ казва: „Шестъ деня ще работите, а седмия ще почивате“. Това значи: шестъ деня ще работите за себе си, сами ще правите опити, а седмия денъ ще посветите на мене, азъ ще ви покажа, въ коя посока да вървите. Почивката е мъртва точка или Божия точка. Посветишъ ли единъ денъ отъ седмицата на Бога, Той ще ти покаже посоката, въ която трѣбва да вървишъ.

Какво представятъ мъртвитѣ точки? — Центрове, въ които се криятъ Божествени истини. Който знае това, може самъ да си помага, но може да помага и на ближнитѣ си. Не знае ли, какъ да излѣзе отъ мъртвата точка, човѣкъ неизбежно пада. Тѣй щото, падне ли човѣкъ, ще знаете, че той се намира въ пѣкоя мъртва точка. Така е било въ миналото, така е и днесъ. Който познава законитѣ на мъртвитѣ точки, лесно се справя съ мъжнотиитѣ си. Той знае посоката на правия пътъ и трѣгва по нея. Както френологътъ чете по главата, какви чувства, способности и сили се криятъ въ човѣка, така всѣки човѣкъ може да чете по мъртвитѣ точки — да си обясни, къде се намира той самъ, на какво мѣсто сж неговитѣ близни и какъ може да излѣзе отъ труднитѣ моменти на живота си и да поеме правия пътъ.

Днесъ ви говоря за мъртвитѣ точки. Това е съвсемъ нова идея, която трѣбва да се разбере не само теоретически, но и въ нейното приложение. За да приложите това

знание, трѣбва да бждете устойчиви, да издържате на мъжнотиитѣ. Всѣка мъртва точка е постъ, на който войникътъ трѣбва да издържа. Кога войникътъ напуска поста си? — Когато дойдатъ да го смѣнятъ. Напусне ли преждевременно поста, отъ страхъ, той е подобенъ на заекъ, който хуква отъ най-малкото шумолене. Мнозина попадатъ въ мъртва точка, но нѣкои се плашатъ, като заека, и казватъ: Страшна е тази работа, тя не е за мене. — Отъ гледището на заека, тази работа не е за него, но и отъ гледището на онзи, който поставя заека на постъ, това не е за него. Какъвъ войникъ може да стане отъ заека? Съ два револвера да го въоръжите, щомъ зашумоли нѣщо, той ще хвърли револверитѣ пастрани и ще бѣга. Заекътъ е страхливъ, не може да разчитате на него. Като знаете това, не поставяйте вашитѣ чувства, мисли и способности тамъ, дето тѣ не могатъ да свършатъ възложената имъ работа.

Като ученици, всѣки отъ васъ трѣбва да знае, кои мисли, чувства и способности сж най-силни въ него, за да може да работи съ тѣхъ. Само тѣ могатъ да бждатъ ръководно начало въ живота имъ. Само на тѣхъ може да се разчита при всички случаи. Напримѣръ, нѣкои учени казватъ, че ако умътъ на даденъ човѣкъ е силенъ, той трѣбва да управлява чувствата. Други казватъ, че моралнитѣ сили трѣбва да ръководятъ чувствата. Трети пъкъ казватъ, че волята трѣбва да ръ-

ководи чувствата. За коя воля се говори? — За разумната воля. Само тя е въ състояние да издържи на своя постъ при всички мъчнотии и изпитания на човѣка.

Мнозина дохождатъ до състояние на безразличие, до отпадане на духа и се чудятъ, на какво се дължи това състояние. Тѣ не подозиратъ, че сж попаднали на нѣкоя мъртва точка въ живота си. Благодарете, че сте попаднали на тази точка, защото тя ще ви спаси този день. Тя ви спасява отъ нѣкакво нещастие, като ви посочва правия път. Като разбере, къде се намира, човѣкъ се отчайва и казва: Не остава вече мѣсто за мене. — Ако искашъ да останешъ още на бойното поле, ще знаешъ, че тамъ нѣма мѣсто за тебе. Напусни го и ще видишъ, че другаде веднага се отваря мѣсто за тебе. Тѣй щото, натъкнете ли се на такова състояние, веднага потърсете посоката, която разумнитѣ същества сж ви опредѣлили. Съществува единъ законъ, споредъ който, следъ всѣко обезсърдчаване, следъ всѣка несполука иде нѣкое добро. Неуспѣхитѣ представятъ мъртви точки въ човѣшкия животъ. Достатъчно е следъ всѣки неуспѣхъ да се вслушашъ въ гласа на Провидението, или да се обърнешъ къмъ разумнитѣ същества, за да се превърне неуспѣхътъ ти въ успѣхъ, а злото — въ добро. Радостта и доброто, които преживѣешъ, отговарятъ на злото и страданието, презъ които си миналъ. Каквото е било страданието на

човѣка, такава ще бжде и радостта му. Това показва, че въ природата съществува законъ на равновесие, който регулира силитѣ. Забелязано е, че колкото голѣма е била радостта на майката при раждането и отглеждането на детето ѝ, толкова голѣмо ще бжде страданието ѝ, когато единъ день то замине за другия свѣтъ.

Всички хора се стремятъ къмъ живота, искатъ да избѣгнатъ смъртта. Ще дойде день, когато ще влѣзатъ въ областта на безсмъртието. Това значи, да излѣзатъ отъ полето на мъртвитѣ точки. Днесъ, обаче, мъртвитѣ точки сж спасителни положения; тѣ показватъ на човѣка, че трѣбва да измѣни посоката на своето движение и да вземе онази, която води въ правия пѣтъ. Дойдете ли до нѣкое голѣмо изпитание, ще знаете, че сте попаднали на мъртва точка. Бждете внимателни и будни, да изберете правата посока, за да влѣзете въ областта на новото. Всѣка мъртва точка показва, че човѣкъ трѣбва да напусне стария животъ и старитѣ разбирания и да влѣзе въ областта на новото. Остане ли още въ старото, той самъ се излага на опасностъ. Старитѣ и нечисти храни произвеждатъ втрѣсване. Опитайте се да накарате нѣкой човѣкъ да яде отъ храната, която му се е втрѣснала. За нищо въ свѣта не може да го накарате да яде отъ тази храна. Това показва, че и въ храненето има мъртва точка. Попадне ли веднѣжъ човѣкъ на една мъртва

точка, втори път не стига на нея. Нещата въ природата не се повтарятъ. Мъртви точки има и въ човѣшкото щастие. Тази е причината, дето нѣкои хора, като изпитатъ веднѣжъ земното щастие, избѣгватъ го за вѣчни времена.

Когато дойдете до мъртвитѣ точки на живота, обърнете се къмъ Бога, да ви покаже правия пътъ. Така постъпиха евреитѣ. Когато дойдоха до най-големитѣ изпитания въ живота си, т. е. до мъртвитѣ точки, тѣ се обърнаха къмъ Бога съ молба да имъ помогне, да ги спаси отъ непоносимитѣ и тежки условия, въ които се намираха. Богъ чу молитвата и изпрати Мойсея да ги освободи отъ робството. Мойсей видѣ, че, ако не помогне на евреитѣ да излѣзатъ отъ областта на мъртвитѣ точки, ще се задушатъ и умратъ. Щомъ сж на бойното поле, тѣ могатъ да останатъ временно въ мъртвата точка. Останатъ ли повече време, тази точка ще се измѣсти, и смъртъта непрѣчно ще ги засегне. При всѣко ново сражение мъртвата точка се измѣства, не остава въ сжщото положение. Следователно, за да не бждешъ убитъ, ти трѣбва да се мѣстишъ заедно съ мъртвата точка.

Единъ войникъ разправяше следната опитностъ. При едно голѣмо сражение той билъ натоваренъ да ръководи една група войници. За да могатъ да обстрелватъ добре

неприятеля, той избралъ едно закрито мѣсто, дето прекарали цѣлия день. Огънь и жупель се сипѣло около тѣхъ, но нито единъ куршумъ не ги засегналъ. На другия день сражението продължило. Той предложилъ на войниците си да премѣстятъ позицията си, но повечето отъ тѣхъ се отказали, подъ предлогъ, че вчерашното мѣсто било безопасно. Наистина, за вчерашния день мѣстото било безопасно, защото попаднали въ мъртвата, т. е. спасителна точка, дето никой не може да бѣде убитъ. Обаче, тази точка се премѣстила. Взводниятъ, който ръководѣлъ групата, се премѣстилъ съ нѣколко войника. Какво се случило? Групата войници, които останали на старата си позиция, били убити до единъ. Взводниятъ, съ малката група войници, които били на нова позиция, останали живи и здрави. Ще знаете, че не можете да седите дълго време на мъртвата точка. Тя сама предупреждава човѣка, колко време може да остане на едно мѣсто. Кажете ли ти нѣщо отвътре да стоишъ на едно мѣсто, слушай гласа си; каже ли ти да се премѣстишъ, пакъ слушай. Всѣка лоша мисль, всѣко лошо чувство и всѣка лоша постъпка сж мъртви точки въ човѣшкия животъ, на които не трѣбва да оставате дълго време. Търсишъ ли благото за своята душа, бѣгай отъ тѣзи мъртви точки. Мини и замини край тѣхъ, безъ да се спиращъ дълго време. За кратко време можешъ

да се спрешъ при тѣхъ. Тѣ носятъ благо-
за твоята душа.

— Само свѣтлиятъ пжтъ на мж-
дростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ живо-
тътъ.

*

3. Лекция отъ Учителя, държана на 7 сеп-
темврий, 1928 г. София. — Изгрѣвъ.

Външни и вътрешни влияния

— Само свѣтлиятъ път на мъдростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

Размишление.

Представете си, че ви дадатъ да развиете тема върху „наклонната площъ.“ Какво ще пишете по този въпросъ? Ако развивате темата отъ гледище на физиката, ще пишете едно; ако я развивате отъ гледище на философията, или на моралнитѣ науки, ще пишете друго. Когато казватъ за нѣкого, че върви по наклонна площъ въ живота, това значи, че е изгубилъ равновесието си въ морално отношение. Като се говори за наклонна площъ, трѣбва да се опредѣли, на колко градуса е наклонена плоскостта. Колкото по-голямъ е наклонътъ, толкова по-опасно е положението на човѣкаа. Като се намалява наклонътъ, и опасността се намалява. Най-после плоскостта става хоризонтална; съ това и опасността отъ падане почти изчезва. Ако ви дадатъ изборъ, да се движите по наклонна или хоризонтална площъ, коя отъ дветѣ ще предпочетете? Ако предвиждате опасността отъ

наклонната площ, непременно ще изберете: хоризонталната площ. Онзи, който се движи съ бързината на водата, ще избере наклонната площ. Това става и въ природата: рѣ-китѣ се движатъ бавно, когато текатъ въ равнини. Щомъ срещне наклонна площъ на пѣтя си, водата започва да тече бързо и, като слиза надолу, завлича всичко, каквото се изпрѣчи на пѣтя ѝ.

Физиогномията, като наука, е дошла до положение, да опредѣли условията, при които човѣкъ живѣе: дали се движи по наклонъ, или по хоризонтална плоскостъ. Природата е съчетала така всички възможности въ човѣка, че едни на други да си помагатъ. Както въ природата наклонната площъ има отношение къмъ хоризонталната, така и въ човѣка двата пѣтя — пѣтьтъ на наклонната и хоризонталната плоскости взаимно си влияятъ и допълватъ. Допълване, изобщо, става при всѣко съприкосновение на две тѣла: едното дава нѣщо отъ себе си, а другото взима.

Като се говори за двата пѣтя, по които човѣкъ се движи, явява се въпросъ: кой е пѣтьтъ, по който човѣшкитѣ души слизатъ на земята? Това е задача на науката. Тя е доказала, че всички хора не слизатъ и не се движатъ по единъ и сжщъ пѣть. Нѣкои слизатъ по наклонна площъ, а други — по крива линия, докато дойдатъ до хоризонтална плоскостъ. Защо всички души не слизатъ по единъ и сжщъ пѣть, за това има много при-

чини. Който е развилъ въ себе си центъра или способността за търсене на причини и последствия, той лесно намира пътя на своето движение.

Всѣко нѣщо въ живота и въ природата следва или пътя на наклонната площъ, или пътя на хоризонталната площъ. Какъ сѣе земедѣлецътъ житото и царевицата: на наклонна, или на хоризонтална площъ? Ще кажете, че това не е важно. Кое е важно тогава? — Да има жито и царевица. Обаче, дали ще има повече или по-малко жито и царевица, това зависи отъ плоскостъта, върху която сж засѣти. Питайте, обаче, сина на земедѣлеца, не е ли важно, върху каква плоскостъ ще расте житото или царевицата. Отъ плоскостъта зависи плодородието, а отъ плодородието — възможността за сина да следва, или да не следва въ странство. Характерътъ на човѣка сжщо се опредѣля отъ плоскостъта, по която се движи. Енергични, импулсивни характери сж онѣзи, които се движатъ по наклонна площъ. Ако площъта е хоризонтална, характерътъ на човѣка е повече пасивенъ. Такива хора минаватъ за флегматици. Деца, които се движатъ по наклонна площъ, сж енергични, живи, подвижни. Когато искатъ нѣщо отъ баща си или майка си, тѣ трѣбва да го получатъ. Не го ли получатъ, плачатъ, сърдятъ се, викатъ. Коя е причината за това? — Наклонътъ е голѣмъ. Разумниятъ баща се противопоставя на тази енергия съ пръчица. Така той транс-

формира състоянието на детето: частъ отъ енергията му минава въ пръчицата, а оттамъ въ бащата, който я складира въ себе си като богатство, което ще предаде въ бъдеще на детето си. Ако бащата не възпитава детето си така, то нѣма да забогатѣе.

Съвременнитѣ хора не разбиратъ значението на плоскоститѣ, по които се движатъ, и изпадатъ въ противоречия. Като не могатъ да разрешатъ противоречията правилно, тѣ се запитватъ: Защо свѣтътъ е създаденъ така? Защо съществува гладътъ и сиромашията? Тѣ се страхуватъ отъ глада, безъ да подозиратъ, че той е велика, мощна сила, която движи цѣлото органическо царство. Ние говоримъ за глада, като сила, която внася импулсъ, потикъ въ човѣка, а не за онова състояние, въ което човѣкъ гладува известно време, умори се и заспи. Това е прегладняване, а не гладъ. Прегладняването не внася никакъвъ импулсъ въ човѣка, затова трѣбва да се пазите отъ него. Както всѣко пресилване е вредно, така и прегладняването не води къмъ добъръ край.

Кои хора се движатъ по наклонна площъ? — Разумнитѣ. Тѣ прилагатъ ума и волята си, за да не попаднатъ по течението на силитѣ, които действуватъ въ тази посока. Страшно е положението на онзи, който нѣма спирачка и се спуща по наклонна площъ. Казва се, че човѣкъ не трѣбва да върви по течението на силитѣ, действущи по наклонъ. Така е за

онзи, който е лишенъ отъ спирачка. Параходътъ се движи и по течението, и срещу течението. И човѣкъ може да се движи и по течението, и срещу течението — важно е да си служи съ ума и съ волята — като спирачки на природнитѣ сили. Нѣкои казватъ, че човѣкъ не трѣбва да върви срещу общественото мнение — като течение на живота; други казватъ, че не трѣбва да се върви по течението на обществото. Кое отъ дветѣ положения е по-право? — И дветѣ сж прави. Ако живѣешъ покрай рѣка, която е далечъ отъ града, ще се движишъ и по течението ѝ, и срещу течението. Ще вземешъ лодка и ще отидешъ въ града — ще се движишъ по течението на водата; като се връщашъ у дома си, ще се движишъ срещу течението. Докато си на земята, ще се движишъ и по течението, и срещу течението на природнитѣ сили. — Не може ли безъ зло въ свѣта? — Не може. Злото е по-голѣмъ, или по-малкъ наклонъ, който внася енергия, импулсъ, потикъ въ човѣшкитѣ души. Безъ наклонъ нѣма учение, нѣма никакво движение. Наклонътъ на плоскоститѣ наричаме зло.

Зло безъ добро не съществува, както и добро безъ зло не съществува. Злото подразбира движение срещу течението, а доброто — движение по течението. Въ първия случай се изразходва повече енергия, а по-малко работа се върши; въ втория случай се изразходва по-малко енергия, но повече работа се

върши. Който работи съ злото, губи; който работи съ доброто, печели. Има случаи, когато и съ доброто човѣкъ губи, но това е временно. Въ края на краищата, загубата се превръща въ печалба. За да не губи при доброто, човѣкъ трѣбва да знае, кога и какъ да го прилага. Сжщото се отнася и до злото. Разумниятъ може да използва силитѣ на злото за добро. Той еднакво си служи и съ доброто, и съ злото.

Като не разбиратъ доброто и злото, хората избѣгватъ злото, а търсятъ само доброто. Така тѣ искатъ да бждатъ щастливи, да взематъ първото мѣсто — първия билетъ, който печели най-много. Тѣ искатъ да бждатъ богати, учени, силни. Каква е вѣроятността да спечели човѣкъ най-голямата сума? Понеже вѣроятността е малка, той трѣбва да приеме условията на живота такива, каквито му се даватъ, и да започне да ги изучава, да се ползува отъ тѣхъ. После трѣбва да изучи условията на окръжаващата срѣда, живота и характера на своитѣ дѣди и баби, на своя баща и на своята майка, за да опредѣли своето истинско положение. Провидението е опредѣлило специфични условия за всѣки човѣкъ и, който познава условията на своя животъ, той ще се ползува. Безъ да мисли много, нѣкой казва: Какво ще спечеля, ако вървамъ въ Бога? — Много ще спечелишъ. Трѣбва ли цигуларьтъ да пита, какво ще спечели, като знае да свири на цигулка? Трѣбва ли майсто-

рътъ да пита, какво ще спечели, като знае да работи съ чукъ и тесла? Тръбва ли човѣкъ да се пита, защо е нужно да мисли право? Като мисли право, той може да стане творецъ. Като не мисли право, нищо не може да стане отъ него.

Като се говори за проявитѣ на човѣка, дохождаме до външнитѣ и вътрешни влияния, при които той се намира. Казваме, че човѣкъ е изложенъ на влиянието на планетитѣ. Наистина, върху всѣки човѣкъ влияятъ известни планети, като му оказватъ благоприятно или неблагоприятно въздействие. Изучавайте характера на човѣка, съ цель да откривате влиянието на едни или други планети върху него. Какъвъ характеръ ще има човѣкъ, който се намира подъ влиянието на Венера, при добро съчетание на Марсъ, на Слънцето и на Сатурнъ, който е на най-високата точка въ неговия хороскопъ? По отношение на Венера, Сатурнъ се явява като неинъ баща. Като се движи къмъ баща си, Венера срѣща на пътя си красиви момци, които ѝ влияятъ. Понеже бащата обича дъщеря си, и момцитѣ я обичатъ. Сатурнъ взима предохранителни мѣрки, да запази Венера отъ лоши влияния. Той счита, че има най-голѣмо право надъ нея и затова иска да се чува неговата дума. Когато се движи по известна орбита къмъ баща си, човѣкъ се натѣква на вътрешни влияния въ своя животъ, съ които трѣбва да се справя. Тази е причината, че

синътъ и дъщерята, при всѣка своя мисль или предприятие, се съобразяватъ съ волята на баща си. Тѣ искатъ, преди всичко, да чуютъ неговата дума. Когато се свърже съ Бога, като свой Баща, човѣкъ пакъ иска да се намира подъ Негово влияние. Значи, Богъ се явява като вътрешно влияние въ човѣка. По-край вътрешнитѣ влияния се явяватъ и много външни. Когато външнитѣ влияния сж въ съгласие съ вътрешнитѣ, човѣкъ се намира подъ влиянието на Бога. Той може да каже за себе си, че е вѣрващъ. Обаче, ако между външнитѣ и вътрешнитѣ условия на човѣка нѣма съгласие, той говори едно, а проявява друго. Казва, че е вѣрващъ, а въ сжщностъ не вѣрва. Той вѣрва въ преходни и лъжливи нѣща, а не въ вѣчнитѣ и истински. Вѣрно ли е твърдението на вълка, че е роденъ отъ овца? Ако пасе трева, вѣрно е, че майка му е овца. Обаче, ако не пасе трева, майка му е вълчица. Вѣрно ли е твърдението на агнето, че е родено отъ вълчица? Ако яде месо, то е, наистина, родено отъ вълчица. Едно твърдение е вѣрно само тогава, когато се подкрепва и отвѣтъ, и отжтре. Между това, въ което човѣкъ вѣрва, и самия него трѣбва да има нѣщо общо. Не може човѣкъ да вѣрва въ Бога, безъ да прилича по нѣщо на Него. Нѣкой мисли, че, като вѣрва въ Бога, ще изгуби ума си, т. е. ще оглупѣе. Човѣкъ оглупява, когато не вѣрва въ Бога, а не когато вѣрва. Мнозина си създаватъ въ въображе-

нието нѣкакви богове и мислятъ, че ще постигнатъ нѣщо съ своята вѣра. Не само че нищо не постигатъ, но изгубватъ и това, което сж имали. Какво сж допринесли идолитѣ на човѣчеството? Тѣ сж плакали, молили се, но никакъвъ отговоръ не сж получавали. Молете се на Живия Господъ, Който чува и разбира нуждитѣ ви. Той влиза въ положението на всички сжщества и имъ помага. Нѣкой се оплаква на Бога, че се луталъ по цѣли дни и нощи, безъ да си помогне. Какво ще му каже Господъ? — Щомъ се луташъ, ще знаешъ, че си въ нощъта на своя животъ. За да не се луташъ, влѣзъ въ дома си, прекарай нощъта спокойно и, сутринъ, когато се съчне, излѣзъ отъ стаята си и трѣгни на пѣть. На дневна свѣтлина нѣщата се виждатъ ясно, и човѣкъ не може да обърка пѣтя си.

Природата не търпи какво еднообразие. Въ нощъта нѣщата изглеждатъ еднообразни. Следователно, обърнете се къмъ Бога, като къмъ велика Разумность, въ която нѣщата се мѣнятъ всѣка секунда, всѣка минута, всѣки день. Само така човѣкъ може да види величието на Бога. Той не се изявява само въ една форма, или по единъ начинъ. Казватъ за нѣкого, че е религиозенъ, уменъ човѣкъ. — Може да е религиозенъ, но не е уменъ. Щомъ не е уменъ, той самъ си е създалъ идолъ и не може да се освободи отъ него. Докато мисли, че свири хубаво и нѣма като него другъ музикантъ, той е

на кривъ пжтъ. За да стане добъръ цигуларъ, той трѣбва да свири много, да придобие голѣма техника и изпълнение, Обаче, надъ неговата техника има друга, по-свършена. Човѣшкото знание, както и животътъ на хората е забава за възвишенитѣ същества. Когато искатъ да се забавляватъ, тѣ слизатъ на земята. Нѣкой ангелъ създаде цѣла слънчева система и, за отмора отъ работата си, слиза на земята. Взява си фотографията и, каквото интересно види, фотографира го. Тукъ вижда, че нѣкой плаче и пѣшка, веднага го фотографира — интересува се отъ жглитѣ, които се образуватъ на лицето му; тамъ вижда, че нѣкое дете краде плодове, и него фотографира, иска да запечата на плоча движенията, които детето прави, като краде. Ангелитѣ се интересуватъ отъ проявитѣ на хората. Тѣ не ги дѣлятъ на морални и неморални, но изучаватъ психологическата имъ страна. Споредъ тѣхъ, кражбата на детето не е престѣпление. Тѣ иматъ другъ, несравнено по-високъ моралъ отъ човѣшкия.

Едно бедно дете влѣзло въ градината на единъ богатъ плантаторъ да си откъсне нѣколко ябълки. Слугата го видѣлъ и започналъ да го бие. Господарътъ чулъ плача на детето и веднага стишѣлъ при него. — Не бий детето, казалъ той на слугата си, — нека си сткъсне нѣколко ябълки. Следъ това се обърналъ къмъ детето съ думитѣ: Можешъ и другъ пжтъ да влѣзешъ въ градината и да

си откъснешъ нѣколко ябълки. Господарьтъ мисли и постѣпва по единъ начинъ, а слугата — по другъ. Защо? — Защото господарьтъ е свободенъ, той разполага съ богатството, но знае, отде иде то; знае сжщо, че надъ него има другъ господарь.

Моральтъ на нѣкои хора прилича на морала на слугата. Тѣ се страхуватъ да даватъ отъ своитѣ блага, за да не осиромашеятъ. Божиитѣ блага сж безкрайни. Давай отъ Божиитѣ блага и не се страхувай. Кражба ли е, ако човѣкъ вземе вода отъ нѣкой планински изворъ? Водата и безъ това тече. Престѣплението не е въ това, че човѣкъ откъсналъ една ябълка отъ нѣкоя градина или че нагребалъ една кофа вода отъ нѣкой изворъ, но въ нежеланието на човѣка да се обърне къмъ Бога, да поиска позволение отъ Него и, като му се разреши, да Му благодари. Има блага въ свѣта, които никога не могатъ да станатъ частна собственостъ. Щомъ се натъкнешъ на тѣхъ, вземи си, колкото можешъ да употребишъ въ дадения случай, и благодари на Бога. Живѣйте съ морала на богатия плантаторъ, съ неговото широко сърдце, ако искате да имате дългъ животъ на земята.

Стремете се къмъ възвишения мораль на разумнитѣ същества, които се движатъ и по хоризонтална, и по наклонна плоскостъ. Тѣ не само слизатъ по наклонна плоскостъ, но могатъ и да се качватъ. И ученикътъ

трѣбва да се движи по дветѣ плоскости: Мжно е, наистина, качването и слизането по наклонна плоскостъ, но е красиво. Мжните и тежки условия сж най-красивитѣ нѣща. Колкото по голѣми мжноти и срѣща човѣкъ на пжтя си и ги преодолява, толкова по-голѣми придобивки ще има. Малкитѣ мжноти посятъ малки придобивки. За да преодолява мжнотиитѣ си, човѣкъ трѣбва да знае, коя е основната чѣрта въ характера му, за да разчита на нея. Неуспѣхитѣ на хората се дължатъ главно на това, че не познаватъ себе си. Започне ли една работа, човѣкъ трѣбва да знае, на какво, въ себе си, да разчита. Следователно, задачата на всѣки човѣкъ е да намѣри една основна идея въ себе си, на която да разчита при всички условия. Сжще временно, той трѣбва да знае, коя чѣрта отъ характера му е най-силна, за да разполага съ нея при реализиране на основната си идея. Само така той може да развива своитѣ дарби и способности, да стане талантливъ и гениаленъ. Ако идеята на човѣка не издържа при всички изпитания, тя не е истинска; ако добротата му не издържа при най-голѣми напрежения, тя не е истинска; ако постоянството му не може да види резултатитѣ на своя трудъ и работа, и то не е истинско.

За оправдание на своитѣ неуспѣхи, мнозина казватъ, че вѣрата имъ е отслабнала. — Истинската вѣра никога не отслабва. Други пъкъ казватъ, че Богъ ги изоставилъ.

Това е неразбиране и непознаване на Бога. Любовта на Бога е неизмѣнна. А любовта никога не изоставя човѣка. Това е все едно, момата да казва, че нейниятъ възлюбенъ ще я разлюби, ще умре и ще я остави сама въ живота. Отде знае, че ще стане така? Понеже всички хора умирали, и той ще умре. Не е така, за истинската любовъ не съществува смъртъ. Тя продължава и следъ смъртъта, тя е непреривна. За да не изпада въ заблуждения, ученикътъ трѣбва да се освободи отъ всички криви разбирания, отъ всички лоши чѣрти, получени по наследство. Време е вече хората да се освободятъ отъ заблужденията си, да знаятъ, съ какво разполагатъ. Малкъ капиталъ да имъ остане, но да знаятъ, че никой не може да имъ го отъеме и да разчитатъ на него при всички условия. Всѣко нѣщо, придобито по изкуственъ начинъ, набързо, е чуждъ капиталъ, не може да се разчита на него.

Единъ младъ момъкъ отишълъ при единъ виденъ германски професоръ по философия и поискалъ да му препоръча нѣкакъвъ краткъ курсъ, за шесть месеца да свърши философия. Професорътъ му отговорилъ: Когато Богъ иска да създаде една тиква, употребява малко време — шесть месеца; когато иска да създаде джбъ, употребява сто години. Това, което тиквата придобива, лесно го изгубва; това, което джбътъ придобива, е вѣчно и трайно. Ти какво искашъ да станешъ: тиква, или джбъ?

Помнете: има добродетели, които се придобиватъ за шестъ месеца, като тиквата; има добродетели, които се придобиватъ за сто години, като джба. Има знания, вѣрвания, убеждения, които се придобиватъ за шестъ месеца; има и такива знания, вѣрвания и убеждения, които се придобиватъ за сто години. Нѣкой се страхува, че животътъ билъ краткъ. Това показва, че той е отъ рода на тиквитъ, съзнава, че ще живѣе малко. Кажете ли нѣкой, че животътъ е вѣченъ, той има здрави разбирания, живѣе като джбъ. Не ходете по пътя на тиквата, въ кратко време да постигнете велики работи. Следвайте пътя на джба, който работи здраво, съ вѣра и постоянство. Той не бърза, но работи съ постоянство и сигурно. Каквото придобие, запазва го за вѣчни времена. Който бърза да постигне всичко изведнѣжъ, тиква става; който работи бавно, последователно и съ прилежание, джбъ става. Постиженията на тиквата сж малки, а на джба — голѣми. Който иска голѣми постижения, трѣбва да има устойчивостъ, да издържа на всички мжчнотии и изпитания. Това се постига чрезъ усилена работа, чрезъ постоянство. Не се лакомете, по работете и прилагайте онова, което сте придобили. Най-малкото приложение носи благословението на Бога. Не събирайте храна за повече дни, да се осигурявате. Човѣкъ се нуждае отъ храна само за единъ день. Не постъпвайте като евреитъ, които събираха манна за нѣколко дня. Тъ

искаха да се осигурятъ, но манната се разваляше.

Защо се осигуряватъ хората? — Защото не вѣрватъ въ Бога. Тѣ говорятъ за Него, за любовта Му, но не вѣрватъ на думитѣ. Богъ е неизмѣненъ. Ако се измѣня, Той не е истински Богъ. Откажете се отъ старитѣ си вѣрвания за Бога, за любовта, за да станете истински вѣрващи, да влѣзете въ областта на творческата вѣра. Пазете се, да не изпаднете въ положението на онзи ученикъ, който запалилъ 10 свѣщи на св. Никола, за да му помогне въ изпититѣ. Голѣма била изненадата му, когато се явилъ на изпитъ и пропадналъ. Той запиталъ свети Никола: Защо не ми помогна? Запалихъ десетъ голѣми свѣщи за тебе. Ученикътъ разсждавалъ криво. Той не знае, че св. Никола нѣма нужда отъ неговитѣ свѣщи и не се интересува отъ изпититѣ му. Най-после св. Никола му отговорилъ: По-добре запали една свѣщъ и започни да учишъ, отколкото да ми палишъ много свѣщи и да не учишъ. Другъ ученикъ казва: Азъ не палихъ никакви свѣщи, не се молихъ на никакъвъ светия, но учихъ и добре издържахъ изпититѣ си. Значи, ученикътъ трѣбва да учи съ любовъ и постоянство, а не да очаква на ангели и на светии. Ангелитѣ сж заети съ други работи. Тѣ не могатъ да оставятъ своята работа и да помагатъ на ученици, които не учатъ. Ако оставятъ своята работа, ще създадатъ голѣма катастрофа въ вселената.

Време е вече, младиятъ да възприеме новото, а стариятъ да се освободи отъ старото. Който се обезсърдчава, е старъ; вѣрващиятъ е младъ. Който престава да учи, е старъ; който учи съ любовъ, е младъ. Сиромасхътъ е старъ, богатиятъ — младъ. Бждете, прочее, млади, пълни съ животъ, вѣра и любовъ!

— Само свѣтлиятъ пътъ на мъдростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

4. Лекция отъ Учителя, държана на 14 септемврий, 1928 г. София. — Изгрѣвъ.

Възможни нѣща

— Само свѣтлиятъ пѣтъ на мждростѣта води къмъ истината.

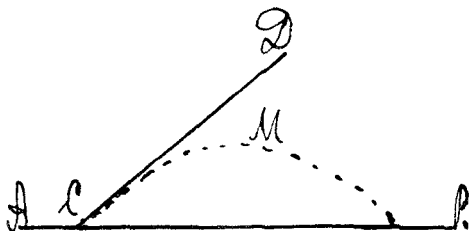
— Въ истината е скритъ животътъ.

Размишление.

Често се говори за художеството, като постижение на човѣшката рѣка. Защо художникътъ рисува човѣшкитѣ лица? Кога едно лице е добре нарисувано? — Когато има изразъ, когато предава истинския образъ. Кое лице е по-красиво: което има прави, или което има криви линии? Кривитѣ линии предаватъ по-голяма красота на лицето отъ правитѣ. Казватъ за нѣкой човѣкъ, че не е красивъ, защото чъртитѣ на лицето му сж остри. Значи, човѣкъ трѣбва да се движи въ живота си не само по прави, но и по криви линии.

На фиг. 1. имаме правата линия АВ. Отъ точка С на правата излиза друга права — СД подъ известенъ ъгълъ. Ако правата СД не срещне никакво съпротивление на пътя си, тя ще продължава въ сжщата посока до безконечность. Обаче, срещне ли нѣкакво съпротивление, тя се отклонява отъ пътя си и образува

кривата линия М. Съпротивленията намаляватъ силата на правата СД и постепенно я отклоняватъ. Казваме, че тази линия се е огънала. Огъването и пречупването на пра-

фиг. 1.

витъ линии е неизбеженъ процесъ. Така се създаватъ нови форми и нови посоки на движение.

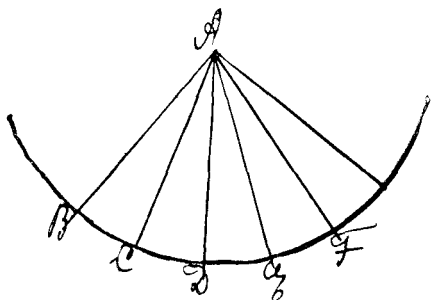
Какво трѣбва да направи човѣкъ, като сгрѣши или извърши нѣкаква пакостъ? — Той трѣбва да се огъне. Въ случая, огъването не е нищо друго, освенъ признаване на погрѣшката си и казване на истината. Нѣкой не иска да се огъва, защото не е готовъ да каже истината. Той мисли, че, като каже истината, наказанието му ще бѣде по-голъмо. Ти кажи истината, и не мисли за последствията. Нѣкой учителъ се разгнѣвилъ на единъ ученикъ, ударилъ го силно и му счупилъ ржката. Следъ това се страхува да признае вината си. Нѣма защо да скрива истината. Който разбира нѣ-

щата, ще схване, че въ случая, учителятъ не е могълъ да постъпи по другъ начинъ. Той ударилъ ученика, понеже последниятъ го е предизвикалъ. Силитъ въ този ученикъ се проявяватъ така, че предизвикватъ не само учителя, но всички, съ които влиза въ общение. Погрѣшката на учителя се състои въ това, че ударътъ е билъ по-силенъ, отколкото трѣбва. Има хора, които никога не предизвикватъ близкитъ си. Силитъ въ тѣхъ сж хармонични. Който влиза въ общение съ тѣхъ, чувствува се добре разположенъ. Много естествено. Всѣки отива съ разположение къмъ сладкитъ и вкусни плодове на дървото. Докосне ли се до нѣкой киселъ или стипчавъ плодъ, като го вкуси, веднага го хвърля. Значи, вътрешнитъ сили на човѣка опредѣлятъ отношенията на другитъ къмъ него.

Кога учителятъ се ползува съ уважение-то на своитъ ученици? — Когато отъ ума му излиза свѣтлина, която ученицитъ могатъ да възприематъ. Кога учителятъ обича ученицитъ си? — Когато възприематъ свѣтлината, която той имъ дава. Не могатъ ли да се ползватъ отъ неговата свѣтлина, тѣ оставатъ чужди за учителя си, и той — чуждъ за тѣхъ.

Кои постъпки сж по-красиви: които вървятъ по права линия, или които вървятъ по крива? Красиви постъпки сж онѣзи, на които изходниятъ пѣтъ е правата линия, а пѣтитъ, който образуватъ при движението си, е крива. Напримѣръ, отъ точка А, фиг. 2. излиза лжчъ,

съ посока АВ. Като дойде въ точка В, лъчътъ срѣща известно съпротивление и се връща назадъ, не по същата посока, а по посока СА. Следъ това отъ точка А излиза

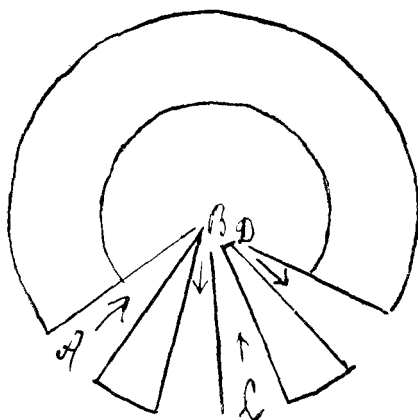

фиг. 2.

другъ лъчъ — АД, който срѣща препятствие и се връща назадъ, по посока ЕА и т. н. Така се образува кривата линия ВF. Значи, всички постъпки, които, при излизането си отъ даденъ центъръ, вървятъ по права линия, а при движението си въ пространството образуватъ крива линия, наричаме добри, хармонични, красиви. Само красивитъ и прави постъпки носятъ печалби за човѣка. Въ началото на добритъ постъпки човѣкъ губи, но въ края всѣкога печели.

Ще изясня последната мисль съ специфиченъ примѣръ. Представете си, че известна енергия тече по канала А — фиг. 3. Като

дойде до нѣкакво препятствие, енергията спира, не може да върви нагоре. Тя се удря въ ограниченото пространство и търси пътъ за излизане. Понеже каналътъ А е пълненъ съ

фиг. 3.

прииждаща енергия, последната влиза въ канала В, отдето изтича навънъ. Сжщото става и съ енергията, която влиза въ канала С и изтича презъ канала Д. Такова движение на енергия става въ житното зърно, което се намира подъ напора на две енергии: собствената — на зародиша, която действува отвътре-навънъ, и енергията на природата, която действува отвънъ-навътре. Така се обяснява разпукването на житното зърно,

което постепенно покълва, расте, цъвти, дава плодъ и узрѣва. Привидно, житното зърно се изгубва, но следъ това то израства и, вмѣсто едно, дава десетки зърна — умножава се. Следователно, изгубите ли нѣщо, радвайте се, че имате възможностъ да спечелите друго нѣщо. Не казвайте, че сте изгубили една своя идея. Идеята не е загубена, но енергията на тази идея е отишла въ пространството, да свърши нѣкаква работа. Ако черупката на вашия моралъ не се пукне, да изтече енергията му навънъ, вие никога нѣма да се домогнете до новия моралъ. Ако житното зърно не се пукне и не израсте, то ще остане въ земята и ще изгние.

Отгукъ вадимъ заключението: въ природата съществуватъ две течения — едното иде отъ центъра къмъ периферията, а другото — отъ периферията къмъ центъра. И въ човѣка има две течения: отъ Божия Духъ къмъ душата на човѣка и отъ душата на човѣка къмъ Божия Духъ. Който използва тѣзи течения въ себе си, като условия за самовъзпитанието и за развитието си, той може да се нарече добъръ, благороденъ човѣкъ. Да се справя човѣкъ разумно съ тѣзи течения, това значи, да е придобилъ положителното знание въ живота. Който не разполага съ това знание, като се натъкне на дветѣ течения, казва: Голѣмо напрежение чувствавамъ, иде ми да се прѣсна! — Можешъ да се прѣснешъ, но трѣбва да знаешъ из-

куството да се съберешъ. Ако не знаешъ, какъ да се съберешъ, по-добре не се пръскай.

Какъвъ процесъ е пръскането? На кое аритметическо действие може да се уподоби? — На дѣлението. Ако не знаешъ да дѣлишъ правилно, не можешъ и да събирашъ. Човѣкъ събира само това, което е дѣлилъ. Събирането се предшества отъ дѣлението. Ако нѣкой днесъ събира, това се дължи на факта, че въ миналото нѣкога той е дѣлилъ, но забравилъ, че е миналъ презъ този процесъ. Казватъ за нѣкого, че днесъ събира плодетъ на своя трудъ. Ние казваме: Той събира плодетъ на своето дѣление. Като събирате плодове, вие ги изяждате и казвате, че сте ги унищожили. Не сте ги унищожили, но сте приели енергията имъ въ себе си. Всѣки плодъ — физически, сърдеченъ или умственъ съдържа специфична енергия въ себе си. Ябълката дава единъ родъ енергия, крушата — другъ родъ. Сжщото може да се каже и за човѣшкитѣ мисли и чувства. Ако влѣзете въ връзка съ единъ музикантъ, ще възприемете единъ родъ енергия отъ него; ако влѣзете въ връзка съ единъ художникъ, ще получите другъ родъ енергия; отъ поета ще получите третъ видъ енергия. Това не е достатъчно за васъ. Като ученици, вие трѣбва да знаете, точно колко енергия възприемате отъ всѣки плодъ, отъ всѣка човѣшка мисль и човѣшко чувство и каква е тази енергия. Енергията на човѣшкитѣ мисли и чувства се предава и чрезъ

пространството — нищо не може да я ограничи. При това, колкото по-разумно е едно същество, толкова по-бързо се предава енергията на неговите мисли и чувства.

Какво може да направи човѣкъ, ако се движи съ бързината на свѣтлината? — За осемъ минути ще огиде на слънцето и за толкова минути ще се върне отново на земята. Той ще знае положително, какво има на слънцето. Ако се движи съ бързината на трена, той ще стигне на слънцето за 250 години; ако се движи съ бързината на биволска кола, ще стигне на слънцето за хиляда години. Значи, бързината съкращава времето и пространството. Затова казваме, че невъзможните нѣща за човѣка сж възможни за Бога. Съ други думи казано: невъзможните нѣща за биволската кола сж възможни за трена; невъзможните нѣща за трена сж възможни за свѣтлината и за човѣшката мисълъ. Възможното за ума е възможно и за живота.

И тъй, не туряйте прегради между душата си и Бога; не туряйте времето и пространството като препятствие за реализиране на вашите идеали. Това, което е невъзможно днесъ, следъ милиони години ще бжде възможно. Кажете ли нѣкой, че и следъ хиляди години не може да постигне своя идеалъ, това показва, че този човѣкъ не е напредналъ. Той е обикновенъ човѣкъ, съ ограничени възможности и условия. И тогава казвамъ, че невъзможното за човѣка е възможно.

но за ангела. Всѣко нѣщо, допустимо за човѣшката мисль, може да се реализира. Не туряй въ ума си мисльта, че нѣщо може да се реализира днесъ или утре, но кажи си: Всичко въ живота е възможно и постижимо. Думата „невъзможно“ внася въ човѣка обезсърдчаване и обезсилване. На каквато мжнотия и да се натъкнешъ, кажи си: Всичко е възможно! Кажешъ ли, че мисльта е свѣтлина, трѣбва да имашъ предъ видъ енергията, която излиза отъ Първата Причина. Приемете ли една Божествена мисль въ ума си, не казвайте, че не можете да я реализирате. Не се противопоставяйте на Божественитѣ мисли. Каквато мисль да приемешъ, щомъ е Божествена, тя може да се реализира. — Мога ли да хвърча? — Съ мисльта си можешъ да хвърчишъ. — Мога ли да стана ангелъ? — Можешъ. Като изчистишъ ума и сърдцето си, ти можешъ да станешъ и светия, и ангелъ. За Божественото всичко е възможно, но не и за човѣшкото.

За да дойдете до положителни резултати, дръжте въ ума си положителни мисли. Не казвайте, че не можете да станете музиканти, учени или поети, но кажете си: Азъ мога да стана музикантъ; мога да стана ученъ, мога да стана и поетъ. Като турите въ ума си положителната мисль, че можете да постигнете всичко, което желаете, ще изпитате една малка радостъ. Ако днесъ не сте музикантъ, напримѣръ, нѣкога ще станете такъвъ. Музи-

кантътъ не е станалъ такъвъ изведнѣжъ. Много години той е работилъ въ областта на музиката, докато стане добъръ музикантъ. Въ приложението на доброто, време и пространство не съществуватъ. Доброто има отношение къмъ духовния свѣтъ, а не къмъ физическия. Следователно, време и пространство съществуватъ само на физическия свѣтъ, а не и въ духовния.

Време е вече, всички хора, религиозни и свѣтски, да дойдатъ до убеждението, че въ Бога всичко е възможно. Кога? — Когато човѣкъ дава ходъ на Божественитѣ мисли и чувства въ себе си, за да могатъ да се реализиратъ. Работниците на новата епоха трѣбва да се отворятъ за Божественото, за да станатъ неуязвими. Дойде ли нѣкой да ги бие, да възстане противъ тѣхъ, той ще почувствува силата на Божественото и ще отстъпи назадъ. Не е лесно да се борите съ праведни хора. Вибрациитѣ въ тѣлото на праведнитѣ хора сж толкова бързи, че никой не е въ състояние да посегне върху тѣхъ. Всѣки куршумъ, всѣки снарядъ, отправенъ къмъ тѣхъ, отстъпва, безъ да произведе своя ефектъ.

Нѣкои се оплакватъ, че животътъ билъ тежъкъ. — Не е тежъкъ животътъ. Той носи известни тежести само за онѣзи, които не го обичатъ и не го разбиратъ; обаче, за онѣзи, които го обичатъ, той не е тежъкъ. Не мислете, че не можете да разберете живота, но

кажете си: Въ Бога всичко е възможно. — Можеш ли да носиш земята на гърба си? — Щомъ тя ме носи, и азъ мога да я нося. Въ това отношение, и децата могат да носят земята. Земята е съставена стъ милиарди малки частици, които иматъ разумни центрове. Който знае законитъ, на които се подчиняватъ тѣзи частици, той ще влѣзе въ връзка съ тѣхъ и ще носи земята на гърба си, като чели нѣма никаква тежестъ. Който вѣрва въ Първичната Причина, може да носи земята на гърба си; не вѣрва ли въ нея, той не може да носи даже сто килограма тежестъ. Всичко велико и красиво може да се реализира. Богъ подтиква всички разумни същества напредъ, като ги убеждава да вѣрватъ въ всичко, което лежи въ Божиитъ рѣце. Щомъ реализирате нѣщо на земята, ще знаете, че живѣете въ време и пространство — физически условия на земята. Докато е на земята, човѣкъ трѣбва да се учи да възприема и отъ децата. Нютонъ извлѣче своя Всемиренъ законъ отъ ябълката. Като виждаше, че ябълкигъ падатъ отъ дърветата, той извлѣче закона за земното притегляне или гравитация. Така сж работили всички велики хора. Тѣ били готови да се учатъ и отъ възрастнитъ, и отъ децата.

Запишете си думитъ: За разумния всичко е възможно; за глупавия нищо не е възможно. Така сами ще си опредѣлите, разумни ли сте,

или глупави; къмъ възможното ли да се стремите, или къмъ невъзможното.

— Само свѣтлиятъ пътъ на мъдростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

5. Лекция отъ Учителя, държана на 21 септемврий, 1928 г. София. — Изгрѣвъ.

Обхода къмъ себе си и къмъ природата

— Само свѣтлиятъ пътъ на мъдростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

Размишление.

Често се говори за възможни и невъзможни нѣща. Нѣкои казватъ, че всичко е възможно. Това не е доказано. Други казватъ, че нищо не е възможно. Това е отричане на нѣщата, което сѣщо не е доказано. Първитъ казватъ, че човѣкъ може да хвърчи; вторитъ отричатъ това. Кое отъ дветъ положения е по-право? Ако се каже, че птицата хвърчи, това твърдение не се нуждае отъ доказателство. Следователно, твърденията, че птицата хвърчи и човѣкъ хвърчи, не сѣ еднакво приемливи. Едното се приема безъ противоречие, а второто внася известно противоречие. Другъ е въпросътъ, ако кажете, че воденичното колело се върти. Тукъ изпѣква само въпроса: Кога се върти колелото? — Когато водата тече върху него. Щомъ престане течението на водата, и колелото престава да

се движи. Значи, движението на колелото е въ зависимостъ отъ течението на рѣката. Тукъ има две движения, които се различаватъ въ посокитѣ си: рѣката се движи въ плоскостъ, а колелото — около себе си. Рѣката е работила дълго време, за да приготви своя пътъ. Колелото е въ зависимостъ отъ рѣката. Тя го движи, и следъ това то опредѣля посоката на своето движение. Въ случая, рѣката се явява като интелигентно, разумно сѣщество, което само си пробива пътъ. Обаче, за да се движи колелото, друга интелигентностъ му помага. Тя го поставя въ такова положение, че да използва енергията на водата.

Когато рѣката се образувала, имала ли е предъ видъ колелото? — Ни най-малко. Въ случая, колелото се изпрѣчило съвсемъ непредвидено на пътя ѝ. Ще кажете, че Онзи, Който е направилъ рѣката, ималъ предъ видъ колелото. Това е въпросъ, който се пуждае отъ доказателство. Като мисль, рѣката е важна, а колелото се явява като допълнителна, вторична мисль. На сѣщото основание намираме, че нѣкои отъ мислитѣ на човѣка сж първични и естествени, а други — вторични, неестествени, които се явяватъ на пътя на първитѣ, както колелото се изпрѣчва на пътя на рѣката. Ако колелото се движи и върши работа, то е поставено на мѣсто; ако не се движи и не върши работа, то нѣма никакво предназначение. Следователно, и жи-

вотътъ, като колело, има своето велико предназначение. Той туря въ действие всички органи на човѣшкото тѣло. Въ такъвъ случай, умътъ, сърдцето и волята на човѣка иматъ сжщо велико предназначение.

Като се вглеждате въ живота, виждате, че една велика Разумность опредѣля движения на частитѣ и отношенията имъ къмъ себе си и къмъ Цѣлото. Тѣзи движения и отношения наричаме съ общо име „обхода.“ Следователно, когато казваме, че човѣкъ трѣбва да има правилна обхода, разбираме правилно отношение къмъ частитѣ на Цѣлото и къмъ самото Цѣло. Дето има правилна обхода, тамъ съществува разумность въ отношенията, или съгласуване на частта съ великата Разумность на живота. За да се опредѣли степенъта на разумността, която работи въ живота, трѣбва да проследимъ условията, при които тя е действувала. Напримѣръ, ако воденичното колело е поставено на такова мѣсто, че при всички условия издържа на напрежението на водата, казваме, че разуменъ човѣкъ го е поставилъ тамъ. Ако колелото не издържа на напрежението на водата и често отскача отъ мѣстото си, казваме, че разумността, която го поставила, не е голѣма. Тя е изпуснала много нѣща отъ предъ видъ, поради което ставатъ малки или голѣми катастрофи въ работата на воденицата.

Какво представя рѣката? — Животътъ, който носи условията, при които човѣкъ се

ражда и развива. Животът не зависи от човъка. Той си върви по права линия. Обаче, от разумността на човъка зависи, къде да постави своето колело, за да се движи правилно и равномерно, при всички условия, при всички външни мъчности и изпитания. На какво може да се уподоби колелото? — На човъшкото тѣло. Какво ще стане съ воденицата, ако колелото не може да се върти? Задачата на човъка се заключава въ това, именно, така да постави колелото, че при всички условия да използва енергията на водата и да се върти. Следователно, както колелото използва енергията на рѣката, така и човѣкъ трѣбва да използва енергията на живота.

— Трѣбва ли човѣкъ всѣкога да върви по течението на живота? — Това зависи от неговитѣ разбирания и интереси. Какъ се движи параходътъ въ морето? — Нѣкога по течението на водата, а нѣкога — срещу течението. И човѣкъ нѣкога се движи по течението на живота, а нѣкога — срещу течението.

Каква е разликата, когато човѣкъ се движи по течението на живота и когато се движи срещу течението? Въ първия случай той изразходва по-малко енергия, отколкото въ втория. Това показва, че той върви по гладък път, безъ мъчности и съпротивления. Той прилича на параходъ, който се движи леко, безпрепятствено по течението на водата. Това наричатъ хората щастие. Обаче, какво щастие е това, да стигнешъ до едно мѣсто,

да разтоваришъ стоката си и да не можешъ да се върнешъ за нова стока? Какво щастие е това, да се качишъ нѣкжде и да не можешъ да слѣзешъ? Следователно, нужно е човѣкъ да се движи и срѣщу течението на живота, т. е. да минава презъ мжнотиин и изпитания, за да занесе старата си стока на едно мѣсто и да купи нова. Нужно е човѣкъ да се качва на височини и самъ да слиза. Въ този смисълъ, животътъ, като велико училище, трѣбва да се използва съ мжнотиинтъ и препятствията си. Само така човѣкъ се калява и развива. Само така той расте, цѣвти, връзва и дава сладки, вкусни плодове.

И тъй, когато срѣщне известно препятствие въ живота си, човѣкъ трѣбва да знае, съ каква физическа енергия разполага, за да може да се справи съ положението си. Другъ е случаятъ, когато вашитѣ сили и силитѣ на природата вървятъ успоредно и въ една посока. Обаче, има случаи, когато вашитѣ сили и тѣзи на природата вървятъ въ противоположни посоки. При това положение се явява борба между природата и човѣка. Какъ се свършва тази борба? — Или въ полза на човѣка, или въ полза на природата. Нѣкога побеждава човѣкъ, а нѣкога — природата. Въ повечето случаи природата излиза победителка. За да не бжде битъ, човѣкъ трѣбва да върви въ съгласие съ законитѣ на разумната природа. Така постѣпва разумниятъ воденичаръ. Той използва и горното, и долното

течение на водата; колелото се върти, и воденицата му работи. Ето защо, разумният човѣкъ, за да не губи енергията си, трѣбва да върви по течението на рѣката, а не срещу течението ѝ. Това значи, да познава човѣкъ действието и противодействието на силитѣ на своя организъмъ. Който познава този законъ, той лесно решава задачитѣ си. Като живѣе, човѣкъ неизбежно се натѣква на противодействия, но, съ силата на волята и на характера си, той ги преодолява. Трѣбвали човѣкъ да отложи известна работа, или да не изпълни обещанието си, само за това, че времето се развалило, и трѣбвало да чака, докато се поправи. Който държи на обещанието си, ще се справи съ времето. Че имало буря, че валило силенъ дъждъ или снягъ, това не може да бжде за него прѣчка.

Мнозина изпадатъ въ несъгласие съ природата, съ външния свѣтъ и отдаватъ всичко на външни причини. Има и външни причини за дисхармонията въ човѣшкия животъ, но нѣкои причини се криятъ и въ самия човѣкъ. Като знае това, той трѣбва да изучава външнитѣ и вътрешнитѣ причини и да се справя разумно съ тѣхъ. Ако течението на рѣката е силно и отвлѣче воденичното колело настрана, причината за спиране на воденицата не е само въ водата. Воденичарятъ трѣбва да предвижда това и да постави колелото на друго мѣсто, дето течението е по слабо, да не го завлича водата. Бждете разумни, да не се

поставяте на пътя на механичните природни сили, защото тѣ могат да ви завлѣкатъ. Ако трѣбва да застанете на пътя имъ, вземете всички предпазигелни мѣрки, да можете да се справите съ тѣхъ. — Може ли безъ воденици и воденичари въ живота? — При сегашните условия на живота не може. Докато хората мелятъ житото, ще има и воденици, и воденичари. Единъ день, когато житото се яде въ естествения му видъ, воденичаритѣ и воденицитѣ, сами по себе си, ще изчезнатъ. Животътъ на воденичаря е най-грубата форма на животъ. Колкото по-нагоре се изкачва човѣкъ, толкова повече се отдалечава отъ живота на воденичаря.

Когато се говори за разумна и правилна обхода на човѣка къмъ себе си и къмъ природата, имаме предъ видъ живота на човѣкъ, въ когото душата се проявява. Въ този животъ не съществуватъ никакви воденичари и воденици. Воденицата, въ която се мели житото, представя човѣшкия стомахъ; меленето на житото е подобно на храносмилането. Ако стомахътъ мели храната, както воденицата — житото, човѣкъ би се изложилъ на много болести. Меленето на житото е само механически процесъ, а храносмилането — освенъ механически, още и органически процесъ. Новитѣ научни изследвания доказватъ, че храносмилането е още и психически процесъ. Забелязано е, че добритѣ мисли и чувства се отразяватъ благотворно върху храно-

смила̀телната система, а ло̀шите — неблаго̀сприятно. Ла̀комството и ч̀резм̀ѣрното ж̀елание на чов̀к̀а да се удо̀волствува раз̀стройва̀т сто̀машната система. Когато сто̀махът не ра̀боти, и моз̀ъчната система се раз̀стройва. Значи, мѐжду сто̀маха и моз̀ъка има из̀вестно с̀вотно̀шение. Щом сто̀махът не ра̀боти до̀бре, и моз̀ъкът не дей̀ствува пра̀вилно, а оттам и об̀ходата на чов̀к̀а не е изд̀ържана.

Вс̀ка енѐргия трѣ̀бва да се из̀ползува пра̀вилно, т. е. за в̀ззвѝшени и раз̀умни цѐли. Ако енѐргията на вода̀та се из̀ползува за н̀какво раз̀умно пред̀прия̀тие, тя трѣ̀бва да се упо̀трѣ̀би за н̀каква в̀ззвѝшена цѐль. Слѐдоватѐлно, воденѝцата трѣ̀бва да се из̀ползува за н̀каква раз̀умна цѐль, за нуждѝт на хо̀рата, а не само за печал̀ба. Вс̀ко пред̀прия̀тие, което има пред̀ видѣ̀ п̀рво печал̀би, а после пол̀зата за чов̀к̀а, се отразя̀ва врѐдно в̀рху цѣ̀лия чов̀шки жѝвотѣ̀. Докато чов̀к̀ъ жѝвѣ̀е, за да б̀жде по̀лезен на себе си и на своѝт блѝжни, работѝт му в̀рвя̀т до̀бре. Изм̀ни ли на този прин̀ципѣ̀, жѝвотѣ̀т му се вло̀шава. Какъ позна̀ваме, кога воденѝцата, т. е. сто̀махът на чов̀к̀а ра̀боти до̀бре? — По него̀вата об̀хода, по него̀вата работос̀пособно̀сть и жѝзненос̀тъ. Който има здра̀ва и пор̀мална храносмѝлателна система, той е вѐселѣ̀, жѝзнера̀достенѣ̀, работлѝвѣ̀. Срѐщнете ли чов̀к̀ъ с̀ изс̀хна̀ло лице, ж̀ълтѣ̀, нера̀зполо̀женѣ̀ за ра̀бота, ще зна̀ете, че храносмѝ-

лателната му система не е въ исправност. Той не може да работи, гледа на всичко мрачно, песимистично, нѣма вѣра въ живота. За да не изпадате въ такова положение, дръжте храносмилателната си система въ исправност — отъ нея зависи благосъстоянието на човѣка на физическия свѣтъ — първото стъпало на живота.

Върху доброто състояние на стомаха, т. е. воденицата на човѣка, голѣмо влияние оказватъ поритѣ на кожата. Когато поритѣ сж отворени, стомахътъ действува добре; запушатъ ли се поритѣ, храносмилането става неправилно. Поритѣ представятъ канали, чрезъ които енергиитѣ на природата се вливатъ въ човѣшкия организъмъ. Когато казваме за нѣкой човѣкъ, че е абсолютно здравъ, ние подразбираме, че вливането на енергиитѣ на природата въ неговия организъмъ става правилно. Стане ли сутринъ отъ сънь, първата работа на човѣка е да приведе тѣлото си въ изправно положение, за да могатъ енергиитѣ на природата да се вливатъ въ организма му. Бъдещето възпитание на децата ще има като първа задача, да следи за състоянието на храносмилателната система. Здрава и нормална храносмилателна система осигурява и нормална мозъчна система Щомъ дветѣ системи сж въ исправност, и дихателната система действува добре. Това сж тритѣ главни системи, които регулиратъ човѣшкитѣ мисли и чувства. Щомъ работятъ добре, мислитѣ и

чувствата на човѣка се изиявяватъ правилно. Такъвъ човѣкъ мисли и чувствува право, има правилни разбирания за живота и природата.

Единъ американски проповѣдникъ страдалъ отъ разстройство на стомаха, поради което проповѣдитѣ му имали песимистиченъ характеръ. Единъ день, при голѣмо стомашно разстройство, той държалъ проповѣдь, съ която наплашилъ слушателитѣ си. Той имъ говорилъ за ада, за вѣчния огънь, за страшния сждъ, който очаква всички хора и т. н. Силно изплашени, слушателитѣ излѣзли отъ събранието и започнали да се разговарятъ помежду си, какво да правятъ съ проповѣдника, за да го заставятъ да измѣни своя мраченъ погледъ за небето, за другия свѣтъ, за страшния сждъ. Като разбрали, че той страда отъ разстройство на стомаха, посветвали го да се прегледа при нѣкой виденъ лѣкарь. Проповѣдникътъ отишълъ въ една болница на лѣчение, дето промили нѣколко пѣти стомаха му и, следъ нѣколко дневно лѣкуване, той се върналъ у дома си. Като очистилъ стомаха си отъ излишнитѣ киселини, той започналъ да държи проповѣди съ оптимистиченъ характеръ. Той проповѣдалъ за рая, за Божията Любовь, за идване Царството Божие на земята, за братство и приятелство между хората. Значи, киселинитѣ въ стомаха му били причина за отрицателно гледане на живота. Щомъ киселинитѣ изчезнали, погледътъ му къмъ живота се измѣнилъ.

Следователно, чувате ли нѣкой да казва, че характерътъ му се изопачилъ, ще знаете, че има киселини въ стомаха си, които го безпокоятъ. Какво трѣбва да прави човѣкъ, за да освободи стомаха си отъ киселинитѣ? — Трѣбва да го промие нѣколко пѣти. Ако и това не помогне, нека пости. Промий воденицата си съ чиста вода, а следъ това я спри, да не работи нѣколко деня. Подложи се на строгъ постъ, да не ядешъ два-три деня нищо. Постътъ пречиства стомаха, освобождава го отъ излишнитѣ киселини, които изопачаватъ характера на човѣка и внасятъ въ ума мумрачни, криви разбирания за живота.

Когато се натѣквате на препятствия, които изопачаватъ характера ви, вижте, дали тѣ сж външни, или вътрешни. Като намѣрите произхода имъ, потърсете начинъ да се справите съ тѣхъ. Не се ли справите разумно съ прѣпятствията, вие изпадате въ погрѣшки, които могатъ да ви причинятъ мѣнотии и нещастия. Направите ли една погрѣшка, изправете я. — Какъ? — Съ мисълта си. Разумната мисль изправя всички погрѣшки. Да изправя човѣкъ погрѣшкитѣ си, това е благо, първо за самия него, а после за окржаващитѣ и за природата. За да не правите погрѣшки, дръжете стомаха си въ изправностъ. Не казвайте, че днесъ работитѣ ви нѣма да се наредятъ добре. Сутринъ като станете, кажете си: Ще работя, ще мисля право, за да наредя работитѣ си добре. Който не внася по-

ложителни мисли въ ума си, той мисли и чувствава неправилно. Оттамъ и стомахътъ му не работи добре — въ него се натрупватъ излишни киселини, които го правятъ песимистъ. Ако е студентъ и съ такова настроение се яви на изпитъ, непременно ще пропадне. Когато храносмилателната система не работи добре, човѣкъ става раздразнителенъ, недовѣрчивъ и страхливъ. Който е смѣлъ и решителенъ, той има довѣрие въ себе си и въ своитѣ ближни. Това показва, че неговата храносмилателна система действува добре.

Какво представя храносмилателната система? — Основа на физическия животъ. Веднѣжъ създадена тази система, човѣкъ трѣбва да я пази, като основа на своя животъ. Ето защо, вие трѣбва да обърнете внимание на храненето, да се смила храната добре. Първото условие при храненето е дѣвкането. Който яде безъ да дѣвчи храната, съкращава живота си. Като ядете плодове, пакъ трѣбва да дѣвчете. Мнозина ядатъ гроздето бързо, като гълтатъ цѣли зърна. Въ люспицата на гроздето се намиратъ много витамини, които могатъ да се използватъ, само при много дѣвкане. Добре е семкитѣ на гроздето да не се гълтатъ. Човѣкъ трѣбва да гледа на храненето като на свещенъ актъ. За сутринната закуска трѣбва да употребява половинъ часъ, за обѣдъ — около 40-50 минути и за вечеря пакъ половинъ часъ. Който се храни бавно, съ разположение и съзнателно, той всѣкога

ще бжде здравъ. Правилното хранене е музикаленъ процесъ. Приятно е да гледашъ, когато нѣкой човѣкъ яде музикално. Ходете на нивитѣ, когато житото зрѣе, вземете нѣколко стрѣка, изяжте ги и, като ядете, разговаряйте се съ тѣхъ, да покажете, че съзнавате жертвата, която житото прави. Житото, плодоветѣ, зеленчуцитѣ правятъ голѣма жертва за човѣка. Затова, колкото по-съзнателно се отнася човѣкъ къмъ тази жертва, толкова по-голѣма полза извлича.

Каквото е отношението на човѣка къмъ храната, такова е отношението му и къмъ неговитѣ мисли, чувства и желания. Тѣ сж плодове, къмъ които трѣбва да се отнасяте съзнателно и съ любовъ. Ще ги разгледате внимателно, ще вземете отъ тѣхъ само онова, което може да ви ползува въ дадения моментъ, а непотрѣбното — семената имъ ще посадите въ земята. Всѣка мисль, всѣко чувство и всѣко желание трѣбва да се дѣвче добре, да се използватъ хранителнитѣ му сокове. Въ мислитѣ, чувствата и желанията, на човѣка както и въ житото, което храни цѣлото човѣчество, се крие Божественъ елементъ. Разумниятъ човѣкъ съзнава това и се отнася правилно, както къмъ храната, която приема, така и къмъ своитѣ мисли, чувства и желания. Щастието на човѣка зависи отъ правилното хранене и отъ правилното отнасяне къмъ своитѣ мисли и чувства.

Задачата на човѣка на физическия свѣтъ е да държи въ исправностъ храносмилателната си система — външно в вътрешно. Ако не спазвате законитѣ на природата, ще влѣзете въ разрѣзъ съ нея и сами ще се натъкнете на голѣми страдания. Разумната природа пести енергията си. Тя не е разточителна, но не е и скжперница. Тя дава изобилно, но само на онѣзи, които разумно използватъ енергиитѣ ѝ. Като се отнася добре съ себе си, съ своята храносмилателна система, човѣкъ може да се отнася добре и съ природата, и съ своитѣ ближни. Това значи, да бжде човѣкъ доволенъ отъ себе си, както и отъ условията, при които живѣе.

— Само свѣтлиятъ пжтъ на мждростѣта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

x

6. Лекция отъ Учителя, държана на 28 септемврий, 1928 г. София. — Изгрѣвъ.

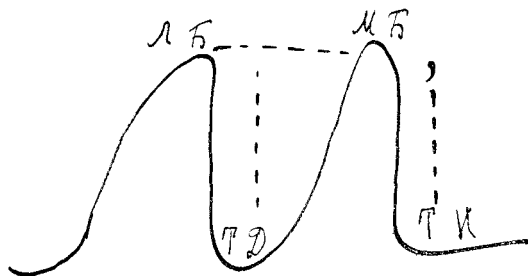
Творческа линия

— Само свѣтлиятъ пжть на мждростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

Размишление.

Какво представя кривата линия на фигура първа? — Творческа линия на Битието, пжть на Битието, или пжть на живота. Значи, пж-

фиг. 1.

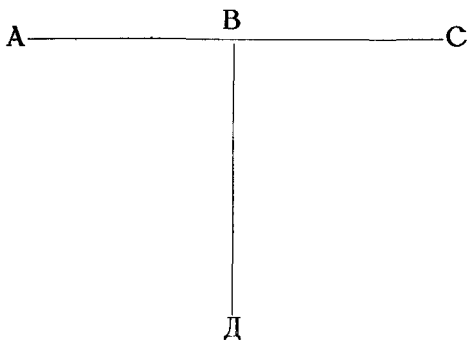
тътъ на живота не е права, а крива линия. Правата линия представя малка отсѣчка отъ

кривата. Значи, най малката частъ отъ кривата линия е права. Цѣлата линия, обаче, е крива. Който може да чете по нея, ще разбере пѣтя, по който е вървѣлъ, и самъ ще се учи отъ това, което е миналъ и преживѣлъ. Всѣки човѣкъ, всѣко живо сѣщество се подчинява на законитѣ, по които се образува кривата линия. По форма, кривата линия прилича на змията. Когато е мъртва, змията се изправя и образува права линия. При свиване и разпущане на мускулитѣ, змията се движи и върви напредъ. Такова движение сѣществува и въ вселената. При движението, което става въ вселената, забелязваме два момента: възходящи — ЛБ и МБ и низходящи — ТД и ТИ. Възходящитѣ моменти представятъ Божествени начала, които творятъ, т. е. създаватъ всичко въ вселената, а низходящитѣ — реализиране на Божественото, т. е. проявенитѣ и въплѣтени форми.

Слизането на човѣка на земята не е нищо друго, освенъ слизане въ долина. Земята представя животъ въ долината, а небето — животъ на планинскитѣ върхове. Не можешъ да живѣешъ на земята, безъ да си слѣзълъ въ долина и безъ да си разбралъ живота на низината. Качването по върховетѣ подразбира пробуждане на човѣшката душа. Щомъ се пробуди, човѣкъ опредѣля посоката на своето движение. Посоката се опредѣля отъ мисълта, а мисълта е правата линия на движението. Значи, на върха ЛБ човѣкъ се пробужда и отправя мисълта си къмъ върха МБ — посока

на движение на неговата мисъл. Обаче, човекът не може да остане завинаги на върховете. Той пожелава да слъзе въ низината на живота, да приложи мисълта си и да реализира своето желание.

Казахме, че кривата линия, която има змиевидна форма, представя творческата линия на Битието. Следователно, можем да кажем, че змията е символ на творческата линия на Битието. Който не разбира смисъла на тази

фиг. 2.

линия, не може да се домогне до Божествените истини. Въ кривата линия виждаме две посоки: AC — хоризонтална и BD — отвесна. Хоризонталната линия показва посоката на човешкия стремеж, а отвесната — самия стремеж. Хоризонталната посока, означена с правата AC, представя линия на разумността,

а отвесната — ВД представя линия на волята. Волята не може да се прояви безъ разумностъ. Съ други думи казано, волята не може да се прояви безъ права посока на движение. Човѣкъ не може да се стреми къмъ реализиране на известна идея, ако нѣма опредѣлена посока, по която трѣбва да върви идеята. Една идея подразбира една посока. Ето защо, когато иска да реализира дадена идея, човѣкъ трѣбва да концентрира вниманието си въ една посока, да не се раздвоява. Много образи, много идеи разсѣйватъ съзнанието, и човѣкъ гледа въ много посоки, не знае коя отъ тѣхъ да хване. Щомъ спре вниманието си върху единъ образъ, човѣкъ взима известна посока и се движи съзнателно. Така постѣпватъ всички хора, които се движатъ къмъ велика цель. Докато поематъ опредѣлената посока, тѣ се движатъ, мислятъ, решаватъ. Решатъ ли веднѣжъ, тѣ политватъ нагоре, къмъ върха на своята цель, и неотклонно следватъ опредѣления пѣтъ.

И тъй, всѣко движение подразбира опредѣлена посока. Желанието е движение, а движението е свързано съ опредѣлена посока. Нѣкой желае да стане отъ леглото си, но се запитва, какво трѣбва да прави. Ако си студентъ по математика, ще решавашъ задачи; ако си художникъ, ще вземешъ четката да рисувашъ; ако си музикантъ, ще свиришъ; ако си дърводѣлецъ, ще строишъ, ще дѣлашъ съ инструментитѣ си и т. н. Като си слѣзълъ на

земята, ще желаешъ да постигнешъ нѣщо, т. е. ще проявишъ воля, съ която ще реализирашъ желанието си; колкото по-силно е желанието ти, толкова по-голъмо съпротивление ще срѣщашъ на пътя си. Щомъ махнешъ съпротивлението, ти тръгвашъ въ права посока и въ скоро време реализирашъ желанието си. Колкото по-голъмо е било препятствието, което си преодолялъ, толкова по-лесно ще реализирашъ желанието си. Нѣкой иска да стане ученъ, добъръ, силенъ, но не прави усилия да преодолѣе мжнотиитѣ на живота си. Помнете: човѣкъ не може да постигне желанията си, ако не работи съзнателно върху себе си, да премахне всички външни и вътрешни препятствия.

Всѣки първиченъ импулъсъ, който действа въ човѣшката душа, има опредѣлена посока и движение. Щомъ е така, никога не поставяй препятствие на тази посока и на това движение. Никега не казвай, че животътъ ти нѣма смисълъ. Щомъ си дошълъ на земята, животътъ ти има смисълъ. Ако спрешъ живота си, ти самъ се осакатявашъ, ставашъ инвалидъ. Не се чуди следъ това, защо природата създава инвалиди. Хората създаватъ инвалидитѣ, а не природата. Грѣхътъ прави човѣка инвалидъ. Животътъ се обезсмисля, когато човѣкъ грѣши. Яви ли се въ тебе желание да изправишъ погрѣшките си, животътъ ти отново се осмисля. Всѣко недоволство въ човѣка показва, че той е поставилъ преграда на пътя

на Божественото въ себе си. Докато не махне тази преграда, недоволството ще виси надъ главата му като мечъ. Следователно, докато плоскостъта на съпротивлението не се махне отъ пътя на даденъ човѣкъ, той всѣкога ще се намира подъ тормоза на недоволството и мъчението. Щомъ се освободи отъ недоволството, той се огъва и тръгва напредъ. Огъването показва, че човѣкъ образува върхове въ живота си — върховетъ ЛБ и МБ. Ако огъването върви по посока ЛБ къмъ МБ, човѣкъ е въ безопасност, той излиза на добъръ пътъ. Обаче, върви ли въ две противоположни посоки, огъването е опасно, защото има възможност да слѣзе неочаквано въ долините ТД и ТИ. Всѣко неестествено огъване води къмъ катастрофа. Мислете върху буквите ЛБ и МБ, ТД и ТИ, като символи въ живота.

Съвременнитъ хора се оплакватъ отъ живота на земята, недоволни сж отъ него; мнозина искатъ да отидатъ на друга планета, при други условия. Засега това е невъзможно. Докато човѣкъ не стане на земята чистъ и светъ, на никаква планета не може да отиде. Задачата на всѣки човѣкъ, дошълъ на земята, е да води чистъ и светъ животъ, да съдействува за изправяне на осьта на земята. Единъ день, когато осьта на земята се изправи, тя ще се освѣтява отъ всички страни. Днесъ земята се освѣтява презъ деня отъ слънцето, а презъ нощта — отъ луната. Въ бъдеще тя ще се освѣтява отъ слънцето, и то отъ всички страни.

Това сж символи, които трѣбва да се преведатъ въ вашия животъ, да се осмислятъ и използватъ.

Христосъ казва: „Бждете умни като змиитѣ и незлобиви като гължбитѣ.“ Думата „змия, змиевидна линия“ е взета като символъ на движение. Змията се движи безъ крака. Това движение е неестествено за човѣка. То представя отклонение отъ правилния пътъ на движение. Човѣкъ се движи съ крака, които иматъ успоредна посока. Успореднитѣ линии сж символъ на разумностъ. Значи, движението на човѣка е разумно. Като стѣпи на краката си, човѣкъ трѣбва да каже: Мога да работя, и всичко, каквото Богъ желае отъ мене, ще го направя. Стѣпвашъ ли на краката си и свободно вървишъ напредъ, ти си самостоятеленъ човѣкъ и разчиташъ на себе си. Трѣбва ли следъ това да се обезсърдчавашъ? Който се движи свободно и стѣпва леко на краката си, нѣма право да се обезсърдчава. Щомъ се обезсърдчи, той става инвалидъ въ духовния свѣтъ и очаква на чужда помощъ. Пазете се отъ мисълта, другитѣ хора да ви помагатъ. Доброволно тѣ могатъ да ви се притичатъ на помощъ, но безъ вие сами да изисквате и очаквате тѣхната помощъ. Лѣвиятъ и дѣсниятъ кракъ представятъ двата върха, между които човѣкъ се движи. Ако вложи въ себе си мисълта, че не може самъ да се движи, той поставя между двата върха преграда, която слиза къмъ долината ТД — фиг. 1. Тази преграда

наричаме Вавилонска кула — кула на невъзможните нѣща.

За да не спре развитието на човѣчеството, да не попрѣчи на неговата култура, разумниятъ свѣтъ си постави задачата да премахне тази кула, т. е. да махне препятствието, което човѣкъ е поставилъ на пътя си. Защо се създаде Вавилонската кула?—Защото хората искаха по неестественъ начинъ да премахнатъ страданията отъ пътя си. Разумниятъ свѣтъ не искаше да се бори съ тѣхъ, и затова размѣси езицитъ имъ, да изгубятъ възможностъ да се разбиратъ. Хората не се разбиратъ, когато изгубятъ разумността си. Божествената енергия разпрѣсна онѣзи, които строеха кулата, и тя остана незавършена. Следъ това тѣ започнаха да оратъ и копаятъ, да сѣятъ, да учатъ, да пишатъ и т. н. Хората и до днесъ още вършатъ сжщата работа. Божествената енергия работи между тѣхъ и ги подтиква къмъ дейностъ. И сегашните хора се стремятъ къмъ старата идея — да построятъ кула, подобна на Вавилонската.

Виждате младъ поетъ и писателъ, пише едно голѣмо съчинение, иска да се преведе на всички езици, да стане известенъ на цѣлия свѣтъ. Това е Вавилонската кула. Но ще дойде Божественото, ще размѣси езицитъ, и кулата ще остане незавършена. Какво ще прави поетътъ при това положение? Ще вземе лопата и мотика и ще започне да работи. Днесъ ще изучава единъ занаятъ, утре—другъ,

докато влѣзе въ правия пѣтъ на живота. Като поетъ, ще възпѣва върховетѣ и долините и ще пише: О, планини високи, долини дълбоки! Мжно се качва човѣкъ по планинскитѣ върхове, мжно слиза и въ дълбокитѣ долини — и едното, и другото е свързано съ опасности. За да избѣгнете опасноститѣ, ще свържете върховетѣ съ долините, нѣма да поставяте прегради между тѣхъ. Не туряйте никакви препятствия на пътя си, за да избѣгвате лошитѣ послѣдствия въ живота. Махнете причинитѣ, които водятъ къмъ лоши послѣдствия, за да избѣгнете самитѣ послѣдствия. Въ това се заключава философията на живота. Следователно, когато нѣкой се оплаква отъ страданията, казвамъ: Махни причинитѣ за страданието, и последното само по себе си ще изчезне. — Невежа съмъ. — Махни причинитѣ за невежеството, и ще ти се дадатъ условия да станешъ ученъ. Обикни мждростта, знанието и свѣтлината, и ти ще станешъ ученъ човѣкъ. Знанието дава възможностъ на човѣка да върви въ правия пѣтъ на живота.

Като ученици, вие трѣбва да следите движенията си, да бждатъ разумни. Дето е разумността, тамъ е творчеството; дете е разумността, тамъ процеситѣ сж непрерывни. Въ природата не сжществува никакво прекъсване. Цомъ се реализира едно желание, ражда се второ, трето и т. н. Въ тѣзи постижения, именно, се гради зданието на бждеция жи-

вотъ. Който не работи и се отказва да реализира желанията си, той самъ събаря сградата, която нѣкога е започналъ да гради. Всѣко чисто и красиво желание, всѣка чиста и свѣтла мисль трѣбва да се реализиратъ. Тѣ сж постижими. Само нечиститѣ мисли, чувства и желания сж непостижими и не трѣбва да се реализиратъ. Какво трѣбва да правите съ лошитѣ си мисли и желания? Като се стремите да реализирате чиститѣ си мисли и желания, нечиститѣ сами по себе си ще се махнатъ.

Представете си, че нѣкой вашъ неприятелъ иска да ви бие, да си отмъсти за нѣщо. Щомъ видите, че той приближава къмъ васъ съ тояга, веднага му дайте единъ хлѣбъ. Като види прѣсния и топълъ хлѣбъ, той веднага туря тоягата на земята и казва: Ще ме извинишъ, щѣхъ да направя една глупость. Той взима хлѣба въ ржката си и благодари, че чрезъ него може да се освободи отъ лошото си желание. Значи, хлѣбътъ му даде нова посока на движение. Тѣй щото, изпаднете ли въ лошо разположение, дайте нова посока на неорганизиранитѣ енергии въ себе си. Новата посока трѣбва да бжде естествена и разумна. За да не изпадате въ лошо разположение на духа си, не се стремете да реализирате всичкитѣ си желания изведнѣжъ. Като реализирате едно желание, тогава ще реализирате второ, после трето и т. н. Това значи, да се стреми човѣкъ къмъ изпълнение на Божията воля.

Две нѣща сж нуждни на ученика: воля и разумность. Ако волята не е разумна, тя не е истинска. Защо понѣкога човѣкъ не може да реализира известно свое желание? — Защото желанието му е лишено отъ посока на движение. Безъ посока на движение, човѣкъ не може да реализира нито едно желание, нито една своя идея. Той трѣбва да се движи змиеобразно, за да има опредѣлена област на действие. И веждитѣ на човѣка представятъ два планински върха. Тѣ символизируютъ известенъ брой енергии, съ опредѣлена посока на движение. Долната линия на носа, която образува ноздритѣ, сжщо се извива змиевидно и образува върхове и долини. Това показва, че тази линия е творческа — съ нея работи природата навсѣкжде.

— Само свѣтлиятъ пжть на мъдростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

7. Лекция отъ Учителя, държана на 5 октомврий, 1928 г. София. — Изгрѣвъ.

Законъ за постижение

— Само свѣтлиятъ път на мъдростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

Размишление.

Какво се разбира подъ думитѣ „постигнато и непостигнато желание“? Какво се разбира подъ думата „погрѣшка“? Който не се е родилъ, може ли да грѣши? Може ли неродениятъ да стане уменъ? Само родениятъ може да бѣде уменъ или глупавъ, но не инеродениятъ.

Какво означаватъ знаковетѣ плюсъ и минусъ? Безъ посока и безъ движение, тѣзи знакове сж безрезультатни. Тѣ сж подобни на непостигнатитѣ желанія. Нѣкой иска да стане богатъ и се впуска въ различни предприятия. Той работи десетки години, но, въ края на краищата, нищо не придобива. Това е непостигнато желание. Другъ нѣкой иска да стане ученъ, но не успѣва — и това е непостигнато желание. Хората постигатъ желаніята си по два начина: бързъ и бавенъ. Бързиятъ начинъ е или нечестенъ, или почива на строгъ, наученъ методъ — на математически гадания

и изчисления. Който постига желанията си по нечестенъ начинъ, въ края на краищата губи. Другъ е въпросътъ, ако известно желание е постигнато по наученъ пжтъ — чрезъ изчисления. Както астрономътъ изучава планетитъ и звездитъ чрезъ наблюдения и математически изчисления, така човѣкъ може да опредѣли силата на своитъ желания, голѣмината и посоката, отдето излизатъ тѣ. Значи, всѣко желание има опредѣленъ пжтъ, по който се движи: едни желания се движатъ по пжтя на Венера, други — по пжтя на Меркурий, трети — по пжтя на Марсъ, Юпитеръ, Земята, Слънцето и т. н.

Като говоримъ за пжтъ на желанията, дохождаме до слънчевитъ, и казваме, че тѣ не принадлежатъ само къмъ слънчевата система, но сж и вънъ отъ нея. Понеже Луната е спжтница на Земята, нейнитъ желания иматъ отношение първо къмъ Земята, а после къмъ Слънцето. Луннитъ желания иматъ отношение главно къмъ въображението. Който има добре развито въображение, е силенъ човѣкъ. Той събира много идеи въ себе си, затова трѣбва да бжде силенъ, да ги носи. Тѣй щото, когато нѣкой казва, че може да си въобразява всичко, той не разбира законитъ на Битието. Не можешъ да си въобразявашъ всичко, защото не можешъ да носишъ тежестта на всички идеи. Всѣка мисль има опредѣлена тежестъ, която оказва влияние върху мозъка. Тежестта на мислитъ нѣма отношение къмъ физическия

животъ на човѣка, но се отразява върху умствения му животъ. Затова, казвамъ: Не претоваряй мозъка си съ повече мисли, отколкото той може да носи. Нѣкой мисли, че е свободенъ да си въобразява, каквото иска, но не знае, че той самъ ще се натовари да носи непосилната тежестъ на идеитъ си. Ти ще бждешъ магарето, което ще носи скжпоценноститъ, а другъ нѣкой ще бжде господарь, който ще те побутва, ще играе роля на повелителъ. Така, именно, човѣкъ изпада въ противоречие съ себе си и търси случай да дойде нѣкой отвънъ, да го освободи. Колкото и да се пази човѣкъ, все може да се обиди отъ нѣщо. Обаче, разумниятъ човѣкъ не се обижда. Може ли да потъне разумниятъ човѣкъ?— Всѣко нѣщо, което нѣма никакво тегло, не може да потъне. То не може и да се движи. Когато се срещнатъ две еднакво голѣми сили, които действуватъ въ противоположни посоки, тѣ се взаимно унищожаватъ. Както говоримъ за тегло на мисълта, така говоримъ и за тегло на човѣка. Казваме за нѣкого, че е тежъкъ човѣкъ. Това значи, че той има идеалъ. За другъ казватъ, че се държи тежко. Това подразбира две нѣща: или гордостъ, или разумность. Понѣкога човѣкъ се държи тежко отъ гордостъ, а нѣкога — отъ разумность.

И тѣй, когато се говори за постигане на човѣшкитъ желанія, ще знаете, че само онѣзи отъ тѣхъ сж постижими, които влизатъ въ неговата система. Всички желанія на слънчевата

система могат да се реализиратъ отъ слънцето. Затова казваме, че около слънцето се движатъ само онѣзи планети, които влизатъ въ неговата система. Ето защо, когато дойдете до нѣкое непостижимо желание, не се обезсърчавайте, но знайте, че то не е влѣзло още въ вашата система. Трѣбва да чакате известно време, докато то влѣзе въ вашата система. Има слънчеви желания, за реализирането на които сж нуждни 20 милиона години. Ако попаднете на едно отъ тѣзи желания, трѣбва да се въоръжите съ велико търпение, да дочакате времето за реализирането му. За реализирането на едно Меркуриево желание сж нуждни три месеца — времето за обикалянето на Меркурий около Слънцето. Желанията на Луната се реализиратъ бързо. Луната обикаля земята за 27 дѣня и нѣколко часа. Ако едно желание се движи по пътя на Венера, нуждни сж 240 дни за реализирането му. Значи, любовнитѣ желания се реализиратъ за 240 дни.

Когато се говори за интелигентността на човѣка, ще знаете, че тя се опредѣля отъ Меркурий. На какво разстояние се намира Меркурий отъ Слънцето? — На 67 и половина милиони километри. Меркурий е най-близо до Слънцето. За да прояви интелигентността си, човѣкъ трѣбва да се намира на такова разстояние отъ Слънцето, на каквото се намира Меркурий отъ Слънцето. Сатурнъ опредѣля разумността на човѣка и склонността му къмъ философствуване. Юпитеръ пъкъ опре-

дѣля неговото благородство. Върху духовнитѣ хора оказватъ влияние планетитѣ Уранъ и Нептунъ.

Като ученици, добре е да изучавате астрология, да знаете, какво влияние оказватъ различнитѣ планети върху човѣка. Това сж интересни научни твърдения, на които мнозина гледатъ съ недовѣрие. Учениятъ, обаче, прави своитѣ изводи и не се смуцава отъ подозрението на хората. Той еднакво се интересува отъ охлюва, мидата, мравката и човѣка. Като разглежда охлюва, спира вниманието си върху спиралообразната му черупка; като дойде до мидата, разглежда дветѣ ѝ черупки, прави разлика между едната и другата, както и между черупката на охлюва и на мидата. После той спира вниманието си върху бѣлитѣ мравки, които, макаръ че живѣятъ въ тропически мѣста, всѣкога иматъ влага въ мравуняцитѣ си. Единъ ученъ открилъ причината на това явление: бѣлитѣ мравки прокопаватъ канали въ земята, на дълбочина 28 метра, дето сж воднитѣ извори и оттамъ изнасятъ водата на повърхността на земята. Като изучава животнитѣ и растенията съзнателно, човѣкъ неизбежно се натъква на факта, че сжествува една Висша Разумна сила, която създава, твори, организира живота. Тя работи, както върху нисшитѣ, така и върху висшитѣ сжщества. Като съзнавате това, следвайте пътя на тази Велика Разумность, за да постигнете желанията си и да се развивате правилно. Есте-

ствено е човѣкъ да търси тази Разумностъ и да се интересува отъ нея. Отъ разумното всѣки се пуждае, а неразумното избѣгва. Следователно, естествено е да се реализиратъ разумнитѣ желанія, а неразумнитѣ да се възпитаватъ. Да се възпитава човѣкъ, това значи, да придобие самообладание, да се справя лесно съ мжчнотиитѣ си. Който иска да развива интуицията си, т. е. Божественото чувство, той трѣбва да е придобилъ самообладание, да се справя правилно съ всички изненади, съ всички мжчнотии и изпитания. Интуицията пѣкъ му е нужна, за да предвижда събитията, да разбира хората и да се отнася разумно къмъ всички живи същества.

Една отъ задачитѣ на човѣка е да проявява естествено чувствата си. Отъ това зависи неговата мисълъ и здравето му. Здравитѣ чувства подразбиратъ здрава мисълъ и здраво тѣло. Съ това се обяснява, защо човѣкъ може да изучава, или да не изучава, известна наука. Човѣкъ изучава само онова, което обича. Щомъ не обича даденъ предметъ, той не го изучава. Първо трѣбва да почувствуващъ любовъ къмъ известенъ предметъ, за да започнешъ да мислишъ върху него, да търсишъ начинъ, какъ да го възприемешъ най-правилно. Ще каже нѣкой, че не се нуждае отъ много знания. Ние пѣкъ казваме, че малкото знание умѣртвява човѣка, а многото знание го възкресява; малкото знание заробва, а многото знание събужда мисълъта и повдига човѣка.

Какво придобива човѣкъ съ своитѣ голѣми знания? Ако е геологъ и знае, какъ е устроена земята, кжде, какви богатства се намиратъ, той ще копае тукъ-тамъ, да намѣри скъпоценни камъни, руди и метали, и въ скоро време ще забогатѣе. Ако знаешъ законитѣ на електричеството и можешъ да го използвашъ, дето трѣбва, пакъ ще забогатѣешъ. Ако познавашъ анатомията и физиологията на човѣка, както и психиката му, ще бждешъ добъръ педагогъ, всички ще се отправятъ къмъ тебе. Ще кажете, че човѣкъ се е родилъ съ възможности и условия въ себе си, да стане богатъ. Вѣрно е това, но отъ него зависи да използва или да не използва своитѣ възможности и условия. Отъ човѣка зависи да развие своитѣ дарби и способности, да стане ученъ, силенъ и богатъ. Споредъ философията на източнитѣ народи, човѣкъ има седемъ тѣла, отъ които три главни — физическо, астрално и умствено, а останалитѣ четири — допълнителни. Щомъ е така, той трѣбва да има по седемъ органа: седемъ глави, седемъ сърдца, седемъ стомаха, 14 очи, 14 уши и т. н. Каквито органи има физическото тѣло на човѣка, такива трѣбва да иматъ и останалитѣ тѣла. Тѣ нѣма да бждатъ еднакво устроени, но ще изпълняватъ подобна служба на физическото. Знае ли човѣкъ, кжде се намиратъ тѣзи органи и какъ да се ползува отъ тѣхъ? Значи, щомъ се говори за седемъ тѣла, тѣ все ще приличатъ по нѣщо на физическото.

Като се говори за астрално и ментално тѣло, т. е. за сърдечно и умствено тѣло, мнозина ги отричатъ, въ смисълъ на неразвити тѣла. Тѣ казватъ, че човѣкъ е развилъ и продължава да развива само физическото си тѣло. Въ сжщностъ, не е така. Човѣкъ носи всичко въ себе си, но известни сили сж въ потенциално състояние, а други — въ кинетическо. Въ яйцето се крие всичко. Щомъ пилето се излюпи, казваме, че то е вече въ динамическо състояние, но крие въ себе си множество сили въ потенциално състояние. Следователно, докато е на земята, човѣкъ работи главно съ физическото си тѣло — най-подходящъ инструментъ за земята. Обаче, той мисли, чувства, търси причинитѣ и последствията на нѣщата. Съ какво мисли човѣкъ? — Съ умственото си тѣло. Съ какво чувства? — Съ астралното си тѣло. — Съ какво издирва причинитѣ и последствията на нѣщата? — Съ причинното си тѣло. Както физическото тѣло не е еднакво развито въ всички хора, така и останалитѣ тѣла въ човѣка не сж еднакво развити. Това показва, че на човѣка предстои голѣма и велика работа — да развие всички свои удове до съвършенство.

Сега, не е въпросъ да се разисква върху твърдението, дали човѣкъ има седемъ тѣла, или само едно. Разискване, което отива къмъ критика, не ползува човѣка. Критиката е спомагателно сръдство на науката, но не е наука. Важно е, че човѣкъ е създаденъ така, както

и природата. Въ това отношение той представя малка вселена, малка природа. Да мисли човѣкъ, че е създаденъ по образа на природата, че е едно съ Бога, това не е противоречие, но действителностъ. Въ Битието е казано: „И създаде Богъ човѣка по образъ и подобие свое“. Като изучава природата, човѣкъ познава себе си. Той е свързанъ съ нея, а тя се отразява въ него, като въ огледало. При това положение, естествено е за човѣка да изучава природата въ малкъ масщабъ, въ себе си, отколкото въ голѣмъ масщабъ, отвънъ. Следователно, казвамъ: Когато говорите на човѣка, говорете му на разбранъ езикъ. Кажете му, че сте дошли на земята, за да живѣете разумно; че трѣбва да се ползвате отъ силитѣ на свѣтлината и топлината, за да придобивате знания и опитности; че трѣбва да изучавате растенията и животнитѣ, за да разбирате тѣхния езикъ. Като му говорите по този начинъ, той е съгласенъ съ васъ, намира, че сте правъ. Обаче, кажете ли му, че се разговаряте съ растенията и животнитѣ, че сте едно съ Бога, той не е съгласенъ съ васъ. Затова, ако искате да бждете разбранъ отъ хората, говорете имъ на простъ езикъ, който тѣ знаятъ. Една отъ погрѣшкитѣ на религиознитѣ хора е, че тѣ говорятъ на класически езикъ, неразбранъ за тѣхъ. Трѣбва ли синътъ, който се връща отъ странство, да говори на баща си за законитѣ на гравитацията, на действие и противодействие? Както

и да му говори, бащата не може да го разбере. Десетки години той е само оралъ, копалъ и сѣлъ, не познава друга наука. Ето защо, за се разбератъ двамата, синътъ трѣбва да говори съ баща си само върху онова, което той знае.

Като изучавате проявитѣ на природата и силитѣ, които действуватъ въ нея, ще забележите две характерни природни течения: първото е динамично, съ енергия, която се изявява; второто течение е пасивно, инертно. То всѣкога се явава като противодействие на първото. Значи, на всѣки потикъ, на всѣко действие се явява известно съпротивление. Благодарение на законитѣ на действието и противодействието, силитѣ на природата се уравновесяватъ, както въ махалото. За да постигне своитѣ желания, човѣкъ трѣбва да излѣзе отъ закона за действието и противодействието. Всѣки трѣбва да си изработи методъ, чрезъ който да премахне съпротивленията, които срѣща на пътя си. Напримѣръ, нѣкой има желание да отиде на Луната, но срѣща известно съпротивление. Той трѣбва да направи единъ апаратъ, чрезъ който да изчисли силата на съпротивлението, а следъ това да потърси начинъ, какъ да премахне това съпротивление. Затова сж нуждни висока интелигентностъ и голѣми знания.

По какъвъ пътъ се постигатъ желанията? — По крива линия. За да постигне едно желание, човѣкъ трѣбва по права линия, но,

като срещне известно съпротивление, което е неизбежно, трѣбва да се огъне, да се справи съ него. Значи, огъването на правата линия е методъ за справяне съ съпротивленията. Представете си, че имате нужда отъ пари. Отидете при единъ банкеръ, отъ когото искате известна сума. Докато стигнете при него, вие вървите по права линия. Обаче, той веднага ви казва: Ще ви услужа, ако намѣрите човѣкъ, който да поржчителствува за васъ. Вие се сепвате веднага. Защо? — Срѣщате съпротивление на пътя си. Ако знаете, какъ да се огънете, ще намѣрите поржчитель и ще получите желаната сума. По сѣщия законъ върви и стремехтъ на човѣка къмъ нѣкакъвъ идеалъ, къмъ Бога. Вървишъ по права посока, но веднага срѣщашъ противодействие. За да постигнешъ желанието си, трѣбва да намѣришъ поне единъ човѣкъ, едно сѣщество, което да ти помогне. Това сѣщество е твойтъ поржчитель, който ще те заведе при Бога. Ти ще се огънешъ предъ него и ще реализирашъ желанието си. Човѣкъ срѣща противодействия и въ мислитъ, и въ чувствата си, но, като мисли за Бога и се стреми къмъ Него, той може да реализира своитъ мисли и желания. Богъ е кредиторътъ, поржчительтъ на всѣки човѣкъ. Той му отваря пътя за реализиране на желанията.

И тъй, за да постигне желанията си, човѣкъ трѣбва да се стреми къмъ великата Разумностъ на живота, която ще го огради и

запази отъ всички мъчности и изпитания. Чрезъ тази Разумностъ човѣкъ придобива знания, започва да познава себе си, своитѣ ближни и, каквато работа предприеме, свършва я съ успѣхъ, безъ никакви катастрофи. Не следва ли пътя на Разумността, на всѣка крачка той се натъква на препятствия и, въ края на краищата, свършва съ катастрофа. Да познавашъ ума и сърдцето на човѣка, това значи, да си свързалъ приятелство съ него. Познанието подразбира естествена връзка между душитѣ. Не се ли познаватъ хората, тѣ не сж свързани.

Какво се иска днесъ отъ човѣка? — Да бжде разуменъ, добъръ, любещъ, да има свѣтли мисли и чувства, благородни постѣпки. Сжщевременно, той трѣбва да реализира мислитѣ и чувствата си. Само така се проявява животътъ. Всички мисли, чувства, действия и стремежи на човѣка, събрани заедно, даватъ потокъ къмъ идеалния животъ. Стремете се къмъ този животъ, като условие за постигане на всички свѣтли и възвишени желания.

— Само свѣтлиятъ пътъ на мъдростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

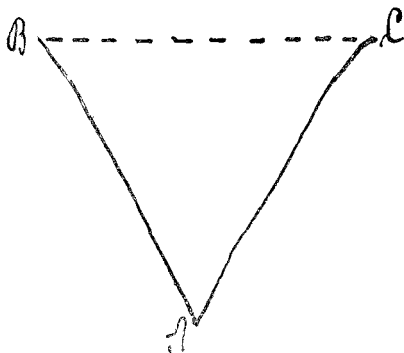
8. Лекция отъ Учителя, държана на 12 октомврий, 1928 г. София. — Изгрѣвъ.

Развиване на дарбитъ

— Само свѣтлиятъ пжтъ на мждростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

Представете си, че имате две наклонни плоскости, АВ и АС, — фиг. 1., които се срѣ-

фиг. 1.

щатъ въ една точка — А. Ако плоскоститѣ сж две рѣки, тѣ ще се срещнатъ въ точка А и ще се слѣятъ. По закона на падането мо-

же да се изчисли, каква енергия се развива при спущането на рѣкитѣ къмъ точката А. По сѣщия начинъ може да се опредѣли, до колко енергиченъ е даденъ човѣкъ. Както инженерътъ може да изчисли енергията, която се развива при спускането на водата по известенъ наклонъ, така и психофизикътъ може да опредѣли количеството енергия, която даденъ човѣкъ проявява. Когато водата слиза по наклонна плоскостъ, развива се известно количество енергия. Какво става съ човѣка като слиза по наклонна плоскостъ? Ако слиза внимателно, и наклонътъ не е голѣмъ, той ще стигне най-ниската точка, безъ да си причини нѣкаква пакостъ. Обаче, ако наклонътъ е голѣмъ, и той се спуща стремглаво, катастрофата е неизбежна. Изобщо, катастрофитѣ ставатъ по наклоннитѣ плоскости. Колкото повече наклонътъ се намалява, толкова повече се намаляватъ опасноститѣ и мжнотиитѣ. Съ намаляване на мжнотиитѣ, намалява се и количеството на образуваната енергия. Най-после, когато дветѣ наклонни плоскости се слѣятъ въ една права, хоризонтална линия, мжнотиитѣ се намаляватъ до нула. Тогава човѣкъ се намира вънъ отъ всѣкаква опасностъ.

Какво представятъ въ съвременното общество точкитѣ А, В и С? Точкитѣ В и С сѣ длъжници, които внасятъ дълговетѣ си въ касата на кредитора А. Единъ день длъжниците В и С решаватъ да се съюзятъ и преставатъ да внасятъ капиталитѣ си въ точка А. По този

начинъ наклоннитѣ плоскости изчезватъ и се образува правата ВС. Тѣ образуватъ едно кооперативно сдружение. Хората се коопериратъ, когато искатъ да улеснятъ живота си, да минаватъ безъ мжнотии и страдания. Такъвъ животъ е лекъ, лесно се управлява. Ще кажете, че се стремите къмъ лекъ животъ, като този на капелмайстора, който, само съ махане на ржка, управлява цѣлъ оркестъръ. Когато капелмайсторътъ излѣзе на сцената, работата му е лека, но той е употребилъ десетки години усилия, работа и трудъ, изразходвалъ е много енергия, докато дойде до резултата на своята дейность, да маха съ ржка или съ пржчица, да управлява всички музиканти. Въ всѣка машина има два капелмайстора: единиятъ тегли напредъ, другиятъ бута отзадъ, и колата върви.

Кога движението е праволинейно? — Когато не срѣща на пътя си никакво съпротивление, никаква мжнотия. Можете ли да имате животъ безъ мжнотии? — Не може. Каквото и да правите, вие не можете да избѣгнете отъ мжнотиитѣ, но можете да ги превърнете. Техниката преодолява много трудности при превръщане на мжнотиитѣ. Както горивото изгаря, за да се използва енергията му въ топлина, така и при превръщане на мжнотиитѣ, енергията имъ трѣбва да се увеличава. Енергията на мжнотиитѣ трѣбва да се превърне отъ потенциална въ кинетическа. Този процесъ въ науката е известенъ подъ

името „горение“. При горенето става разреждане. Каквото представя горенето на физическия свѣтъ, такова нѣщо сж мжнотиитѣ въ духовния свѣтъ. При мжчението се развива топлина, която сгрѣва. Ако не знае законитѣ, чрезъ които да се справя съ мжнотиитѣ си, човѣкъ може или да изгори, или да се удави — зависи докжде е стигналъ. Попадне ли по наклонната плоскостъ, по която се стича водата, той може да се удави; натъкне ли се на енергията, която се развива при движението на водата, той може да изгори. За да не се удави, нито да изгори, трѣбва да дойде нѣкой разуменъ човѣкъ, да впрегне енергията на водата или за каране на воденица, или за освѣтление.

Може ли човѣкъ да живѣе безъ мжнотии? — Не може. При сегашнитѣ условия на живота би било страшно да живѣе човѣкъ безъ мжнотии. — Защо? — Защото щѣше да бжде грозенъ. Красивъ човѣкъ е онзи, който е миналъ презъ голѣми мжнотии. Красивитѣ хора сж толкова опасни, колкото красивитѣ и високи планински върхове. Който трѣгва на пѣть къмъ високитѣ върхове, трѣбва да носи вжже, тояга, за да се справя съ мжнотиитѣ, които срѣща на пѣтя си. Ето защо, когато срещнете красивъ човѣкъ, ще се въоръжите, като туристъ, съ вжже и тояга, да не пострадате. Красивитѣ и високи върхове сж студени, тамъ човѣкъ може да измрѣзне. Такива сж и красивитѣ хора. Красивъ е Монтъ-Еве-

рестъ, но, който не знае условията, които сжществуватъ тамъ, ще стигне до известно мѣсто и нѣма да се върне назадъ.

Сегашнитѣ хора живѣятъ въ единъ културенъ и красивъ свѣтъ, но, въпрѣки това, срѣщатъ голѣми мжнотии. Защо сж мжнотии? Могатъ ли да се премахнатъ? — Могатъ. Достатъчно е да знае човѣкъ, какъ да въпрегне енергията имъ, да създаде нѣщо ценно и полезно отъ нея, за да се освободи отъ тѣхъ. За да се постигне това, знание, е нужно на човѣка. Какво може да придобие човѣкъ на една равнина, като Тибетската, която се намира на височина четири-петъ хиляди метра надъ морското равнище? Тамъ жито, царевица не вирѣятъ. Тамошнитѣ жители сж повече овчари, отглеждатъ стада. Можете ли при тѣзи условия да бждете вегетарианци? Другъ е въпросътъ, ако се прекаратъ шосета, желѣзници, да свържатъ високитѣ мѣста съ низинитѣ, да пренасятъ богатата на низинитѣ горе, а богатата на висинитѣ — въ долинитѣ. Тибетскитѣ високи мѣста сж добри, но за разумни, културни сжщества, а долинитѣ — за обикновенитѣ хора. Най-устойчивото мѣсто засега е точка А — фиг. 1. Тукъ човѣкъ може да складира капитала си и да очаква голѣми приходи.

Помнете: Колкото по-голѣми мжнотии има човѣкъ, толкова по-добри сж условията за неговото развитие. Кои работи сж мжчни? — Неразбранитѣ. Всички разбрани работи сж лесни. Напримѣръ, когато хората сж просвѣтени ду-

ховно, по-лесна работа отъ музика, художество и поезия не сжществува. Цигуларьтъ взима цигулката и лжка си и свири; художникътъ взима четката и боитъ и рисува; поетътъ взима перо и хартия и пише. Попаднатъ ли въ срѣда, която не ги разбира, тѣ срѣщатъ голѣми мжчнотии и препятствия. Хората разбиратъ цигуларя, когато се веселятъ; тѣ разбиратъ изкуството и художеството, когато дойдатъ свѣтли моменти въ живота имъ и трѣбва да се облѣкатъ добре; тѣ разбиратъ поезията, когато искатъ да предадатъ своитѣ чувства.

Има специфични моменти въ човѣшкия животъ, когато човѣкъ може да прояви своята дейность и развие своитѣ дарби. Всѣки трѣбва да се запита, кога се проявяватъ тѣзи специфични моменти и по какво се отличаватъ. Който губи тѣзи моменти, той всѣкога прави погрѣшки. Всѣко нѣщо е ценно, когато се направи на време, въ неговия специфиченъ моментъ. Кой човѣкъ грѣши? — Който има капиталъ. Сжщевременно, той става причина, и другитѣ хора да грѣшатъ. Понеже е богатъ, мнозина се домогватъ до него, съ намѣрение да го обератъ. Никой не може да обере сиромаша, но богатия — всички. Кражбата не е естественъ процесъ, но, въпрѣки това, става. Казано е въ Писанието, че крадецътъ не иде, освенъ да погуби, заколи и да открадне. Значи, той нарушава естественитѣ закони на Битието. Той взима, безъ да е далъ нѣщо отъ себе

С. Крадецът самъ се излага на опасности. Представете си, че той се намира въ точка А,

A M B

на лоста М и се стреми къмъ В, да открадне нищо. Докато е стоялъ въ точка А, лостътъ се намиралъ въ равновесие. Щомъ се по-движи къмъ В, лостътъ изгубва равновесието си, и човѣкъ пада. За да не губи равновесие то си, той трѣбва да тури на мѣстото на А друга тежестъ, равна на измѣстената, и тогава да се отправи къмъ В. Значи, доброто трѣбва да се уравнисява съ злото, и обратно: злото — съ доброто. Не става ли това, човѣкъ може да се обърне съ главата надолу и да падне въ пропастьта. Оттукъ виждаме, че животътъ се проявява между полюси, т. е. между контрасти. Тази е причината, дето при гениалния всѣкога има по единъ глупецъ. Колкото по-мѣдъръ е човѣкъ, толкова по-го-лъми глупци го обикалятъ. Следователно, не се плаквай, че днесъ сърдцето ти се свилю, че си притѣсненъ. Следъ 24 часа сърдцето ти ще се отвори и разшири. Ако днесъ си невежа и мислишъ, че отъ тебе нищо нѣма да стане, ти си на кривъ пѣтъ. Тръгни да търсишъ по-невежи отъ себе си, да те подтикнатъ къмъ наука и знание. Като работишъ известно време върху себе си, ти ще станешъ ученъ човѣкъ. И мѣдрецътъ, и глупецътъ могатъ да подтикнатъ човѣка, да събудятъ въ него любовъ къмъ знанието и свѣтлината.

Като разглеждаме жгъла ВАС, фиг. 1, ъждаме, че той има граници, т. е. върхътъ А може да стигне най-много до центъра на земята. Съ други думи казано: всѣка мжнотия може да стигне най-много до центъра на земята — по-долу не може да отиде. Колкото по-долу слиза една мжнотия, толкова по-голѣми възможности носи въ себе си за развиване на дарбитѣ и добродетелитѣ. Като знаете това, радвайте се, че имате мжнотиин, изпитания, изкушения, страдания, падания. Чрезъ тѣхъ вие обработвате и развивате дарбитѣ си. Не съжбялявайте, че сте паднали, но използвайте падането си за своето повдигане и възлизане нагоре. Така се е създадала културата. Адамъ и Ева паднаха, но създадоха условия за повдигане на човѣчеството. Който мисли право, той вижда доброто, което се крие въ мжнотиитѣ и изпитанията. Ученикътъ на Божествената школа трѣбва да знае, че на всички отрицателни сили въ природата отговарятъ положителни сили, т. е. добродетели и дарби. Това е законъ, който трѣбва да знаете. Човѣкъ се учи не само отъ положителното, но и отъ отрицателното. Важно е, да използва човѣкъ разумно всички условия, при които живѣе. И непослушанието, което е спънало първитѣ човѣци, дава добри уроци.

Единъ професоръ по химия далъ на единъ отъ своитѣ любознателни студенти да носи шише съ амонякъ, силно концентриранъ, като го предупредилъ да внимава да не го отваря.

Студентът не послушалъ професора си: отворилъ шишето и го помирисалъ толкова дълбоко, че миризмата на амоняка проникнала въ дробоветъ му. Той се задушилъ отъ силната миризма и падналъ на земята. Следъ това, колкото пжти виждалъ професора си да носи шише съ амонякъ, той се отдръпвалъ назадъ — научилъ урока си. Какво представя шишето съ амоняка? — Това е злото, което събаря човѣка на земята, съ цель да го обере. Пазете се отъ крадци и разбойници, които обиратъ. Ако не можете да ги избѣгнете, поне ще научите единъ урокъ, да бждете внимателни и послушни.

Работа се иска отъ ученика. Каквато задача му се даде — мжчнотия, изпитание, изкушение — да я реши правилно. Природата го удостоила съ внимание, за което той трѣбва да благодари.

Когато професоритъ ви даватъ задачи, тѣ иматъ предъ видъ събуждането на съзнанието ви. Колкото по-мжчни задачи ви даватъ, толкова по-голѣма вѣра иматъ въ васъ. Тѣ виждатъ, че сте талантливи, че отъ васъ може да излѣзатъ добри ученици и съдействуватъ за пробуждане на съзнанието ви, както и за развиване на вашитъ дарби. Природата е обширно, велико училище, въ което работятъ способни професори. Тѣ иматъ предъ видъ повдигането на всички души и работятъ усърдно за тѣхното развитие. Не казвайте, че сте остарѣли, че не можете да работите. Това е

криво разбиране, т. е. разбиране на личността. Гледайте на нѣщата съ очитѣ на Великото. Считайте, че възможноститѣ на Цѣлото сж и ваши възможности. Постиженията на едного сж постижения на всички. Радвайте се на успѣхитѣ на своя ближентѣ, за да се радва и той на вашитѣ успѣхи.

Да се върнемъ пакъ къмъ въпроса за мжнотиитѣ. Ще знаете, че колкото по-голъми мжнотии има човѣкъ, толкова по-голъми сж и придобивкитѣ му. И обратно: колкото по-малки сж мжнотиитѣ, толкова по-малки сж придобивкитѣ. Като се вглеждате въ жгъла ВАС на фиг. 1, точкитѣ В и С представятъ очитѣ; точката А, дето достига мжнотията, е устата, а правата ВС — разстоянието между дветѣ очи. Колкото по-голъмо е това разстояние, толкова повече впечатления получава човѣкъ. Ако разстоянието е малко, човѣкъ получава малко впечатления. Ако впечатленията сж много, мжно се обработватъ. Щомъ сж малко, лесно се обработватъ.

Когато говоримъ за мжнотиитѣ, ние имаме предъ видъ тѣзи, които природата дава на човѣка, а не ненужднитѣ, които той самъ си създава. Какъ се разрешаватъ правилно мжнотиитѣ? — Споредъ Христовия законъ, който гласи: „Ако те ударятъ отъ едната страна, дай и другата.“ Този законъ има смисълъ само тогава, когато те удари мждъръ, разуменъ, любещъ човѣкъ. Енергията, предадена чрезъ неговата ржка, носи бла-

гословение за човѣка. Следователно, радвайте се, когато разумната природа ви наказва и изпраща мжнотии. Казано е въ Писанието, че праведниятъ ще влѣзе въ Царството Божие съ голѣми мжнотии и страдания. Въ този смисълъ, мжнотиитѣ представятъ пжть къмъ пробуждане на Божественото съзнание въ човѣка. Колкото по-голѣми мжнотии има, толкова по-голѣми сж възможноститѣ му за превръщане на потенциалната енергия въ кинетическа. Не бѣгайте отъ мжнотиитѣ, но използвайте разумно енергията, която се развива въ васъ и кажете си: Ще работя върху себе си, ще вървя въ съгласие съ природата, за да стана истински човѣкъ.

— Само свѣтлиятъ пжть на мждростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

9. Лекция отъ Учителя, държана на 19 октомврий, 1928 г. София. — Изгрѣвъ.

Единниятъ

— Само свѣтлиятъ пътъ на мъдростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

Тема за следния пътъ: „Връзки между две разумни сщества“.

Въ математиката е казано, че между две точки може да се прекара само една права. Между четири точки колко прави могат да се прекаратъ? За точката се знае, че нѣма никакво измѣрение. Обаче, съ какво се измѣрва правата линия? Съ какво се измѣрва плоскостта? — Съ права линия.

Всички ученици изучаватъ математиката, но тя е основана на метафизиката. Значи, тя е отвлѣчена наука. Дълго време трѣбва човѣкъ да се занимава съ математиката, за да я приближи до себе си, да стане реална наука, да се ползува отъ нейнитѣ резултати. Понеже въ математиката се казва, че най-късото разстояние между две точки е правата линия, ние си представяме точкитѣ толкова близо, че едва съ микроскопъ можемъ да ги видимъ. Значи, права линия е тази, която се отличава съ по възможность микроскопическа

дължина. Стане ли по-дълга, тя се изкривява вече. Правата линия не може да бжде точка, защото е образувана отъ две точки. Явятъ ли се три точки, тя става крива. Всѣка точка, която се проявява въ природата, може да се движи само въ една посока. Тази посока, именно, наричаме права линия. Когато се казва за човѣка, че трѣбва да опредѣли по принципъ, накѣде се движи, подразбираме само една посока — къмъ чистия, идеаленъ животъ. Този животъ представя пжть на правата линия.

Да се движи човѣкъ по права линия, това значи, да е дошълъ до истинския моралъ, да се качва и слиза съзнателно. Който нѣма този моралъ въ себе си, той губи равновесието си и пада. Страшно е, когато човѣкъ падне и не може да стане. Кѣде пада човѣкъ? Често хората падатъ въ касата на богатитѣ. Като намѣри крадеца въ касата си, богатиятъ се чуди, какъ е станало това. Едва сега той разбира, че има нѣкаква грѣшка въ ключа на касата му. Той мислѣлъ, че ключътъ на касата му се отвѣрта само отдѣсно-надѣво, а крадецътъ го отвѣртѣлъ въ обратна посока — отлѣво-надѣсно. Има случаи, когато падналиятъ вижда касата, пожелава да я отвори, но не изпълнява желанието си; въ другъ случай той отваря касата, но не взима паритѣ; и най-после, отваря касата и взима паритѣ. Като падне, човѣкъ все ще стане, но нѣкога забравя да се изчисти, да

се освободи отъ праха по дрехитѣ си. Защо забравя? — Защото той мисли за причината на падането. Иска да разреши задачата си, за да не пада и другъ пжтъ по сжщия начинъ. Като реши задачата си, тогава изтръсва праха отъ дрехитѣ си. Човѣкъ пада, когато срѣща препятствия на пжтя си. Той е тръгналъ по права линия, но препятствието не позволява на правата да се продължи. Обаче, силитѣ, които започнали да се проявяватъ, не могатъ да се спратъ, поради което човѣкъ пада. За да не падне, човѣкъ трѣбва да измѣни посоката на движението си. Той пакъ ще се движи по права линия, но вече не хоризонтално, а перпендикулярно, нагоре. Така се образува плоскостъта. Следователно, когато човѣкъ срещне известно препятствие на пжтя си, въ форма на изкушение, испытание, мжчнотия, нищо друго не му остава, освенъ да поеме посока нагоре, по перпендикуляръ. Значи, перпендикулярътъ спасява положението.

И тъй, права линия се образува между две точки, а плоскостъ — между четири. Когато плоскостъта се подвижи въ посока, различна на своето движение, образува се тѣло. Когато дойдете до тѣлото, животътъ става съзнателенъ, т. е. триизмѣренъ. Кубътъ, като тѣло, представя форма, въ която зародишътъ крие своитѣ възможности. Казахме, че правата линия е образувана отъ две разумни сжщества, плоскостъта — отъ четири, а

кубътъ — отъ осемъ. Споредъ езика на метафизиката, правата линия се пази отъ два ангела, плоскостта — отъ четири, а кубътъ — отъ осемъ: $2 + 4 + 8 = 14$. Въ сжщностъ, само $2 + 4$ сили сж впрегнати на работа. Шесторката представя кинетически сили, а осморката — потенциални. Оттукъ вадимъ следното отношение: потенциалниѣ сили се отнасятъ къмъ кинетическитѣ, както числата 8:6.

Като се говори нѣщо върху метафизиката, хората се смушаватъ, отричатъ я. Тѣ не подозиратъ, че и да я отричатъ, и да не я отричатъ, тя действува въ живота имъ. Животътъ е основанъ върху физическа и метафизическа основа. Човѣкъ трѣбва да изучава и дветѣ основи. Напримѣръ, докато е малко, детето живѣе само физически. То яде, диша, расте, безъ да има съзнателно отношение къмъ тѣзи процеси. Майка му го кже, облича, но то не съзнава, какво тя прави за него. Като порасне, детето става голѣмо момче или момиче и започва да се оглежда въ огледалото, първо за себе си, а после за другъ нѣкой. Това е вече съзнателно отнасяне на човѣка къмъ нѣщата. Той иска да срещне приятель, на когото да се хареса. Тукъ се поражда отношение между две души и се образува права линия. Докато правата линия следва своя пжтъ, двамата млади сж доволни отъ живота си. Щомъ се яви трета точка между тѣхъ, равновесието имъ се нарушава, и тѣ започватъ да се смушаватъ.

Христосъ казва: „Да не се смущава сърдцето ви“. Кога не се смущава човѣшкото сърдце? — Когато има само една мѣрка въ живота си; когато има само една идея въ ума си; когато служи само на Бога. Тури ли две мѣрки въ живота си, внесе ли две идеи въ ума си, служи ли на много богове, човѣкъ е измѣнилъ посоката на живота си, и самъ се излага на смущения и страдания. Следователно, ако се обличашъ, ще правишъ това заради Бога. Ще гледашъ да се харесашъ на Него. Дойдешъ ли до това положение, ти си се пробудилъ вече. По много начини се облича човѣкъ, но, въ сжщностъ, единъ е истинскиятъ начинъ на обличане. Всички други сж отклонения отъ правилния начинъ. Най-красивото и просто облѣкло е, когато човѣкъ се облича за Едного. Щомъ се облича за много хора, облѣклото се усложнява. Много естествено, едно е положението, когато човѣкъ се облича за едного; друго е, когато се облича за мнозина. Много хора — много вкусове. Кой вкусъ ще удовлетворишъ? Какъвъ романъ ще напише писателятъ, ако иска съ него да удовлетвори вкусоветъ на всички хора? Каква картина е тази, която задоволява вкусоветъ на всички хора? Не е лесно да удовлетворишъ различнитъ вкусове. Човѣкъ трѣбва да знае, за кого се облича, за кого пише книги, за кого рисува, за кого свири и т. н. Нѣкой казва, че прави всичко само за себе си: живѣе, храни се, облича се, пише книги,

рисува, свири само за себе си. Който живѣе само за себе си, е лошъ човѣкъ. Ако живѣешъ за едного, този Единниятъ трѣбва да бѣде Богъ, а не ти самъ.

Представете си, че сте слуга при добъръ господаръ, който ви дава голѣма сума пари и ви заставя да свършите една работа. Вие взимате паритъ въ ржцетъ си и още първата вечеръ отивате въ една кръчма и се напивате. Забравяте, че паритъ ви сж дадени за работа и си купувате автомобилъ, да се разхождате съ него по улицитъ. Разумниятъ свѣтъ се интересува отъ васъ и чака да види, какво ще правите.

Това сж нѣща, които ставатъ съ васъ. Ето защо, като тръгнешъ на пжтъ, не се спирай предъ никакви гостилници, не се запознавай съ никого, не прави приятелство съ никого. Като свършишъ работата си, тогава посещавай гостилници. Не губи времето си напраздно, за да не става нужда да дохождатъ ангели съ мечъ въ ржка, да те заставятъ насила да свършишъ работата си. Отклонишъ ли вниманието си, ти непременно ще се спънешъ. Ако си студентъ, ще пропаднешъ на изпита; ако си музикантъ, ще сбъркашъ като свиришъ. За да не се спъва и пропада, човѣкъ трѣбва да държи въ ума си само единъ образъ — на Бога, на Единния. Това е естественото положение въ живота.

Кое положение наричаме неестествено?
— Когато човѣкъ живѣе само за себе си.

За да излъзешъ отъ това положение, живѣй само за Бога. Живѣй за Онзи, Когото обичашъ. — Какъ познавате, че обичате Бога? — По проявитѣ си. Ако любовта ви е неизмѣнна, вие Го обичате. Щомъ се измѣни любовта ви, вие сте скъсали връзката си съ Него. Любовта на човѣшката душа къмъ Бога е вѣчна и неизмѣнна. Онова начало, къмъ което любовта на човѣка е вѣчна, неизмѣнна, наричаме Вѣчно, Безконечно, Безначално, Необятна сила, Разумна природа и т. н. Човѣкъ може да обича само онова, което е надъ него. Ето защо, качества на Вѣчното Начало сж безгранична сила, доброта, разумность.

Кого обича човѣкъ? — Само онзи, когото не може да замѣсти съ никого ниго по умъ, нито по сърдце, нито по постѣпки. Можешъ ли да замѣстишъ своя възлюбенъ съ другъ нѣкой, твоята любовъ е временна. Временнитѣ, преходнитѣ нѣща не сж реални. Тѣ сж сѣнки на нѣщата. Колко струва сѣнката на едно плодно дърво? Самото дърво има цена, но сѣнката му не струва нищо. Много мисли, желанія и чувства на човѣка сж подобни на сѣнкитѣ на дърветата. На тѣхъ не може да се разчита. Човѣкъ разчита само на онѣзи нѣща, които при всички случаи въ живота си не може да замѣсти съ други. Мома обича нѣкой момъкъ, но се страхува да не го изгуби. Момъкъ обича една мома, но се страхува да не му изневѣри. Каква е тази

любовь? — Временна. Щомъ любовта на едного може да се замѣства съ любовта на другъ нѣкой, тя се отнася къмъ преходната любовъ, която малко издържа. Любовта на Единния, обаче, е вѣчна и неизмѣнна. Тя се проявява извѣнъ времето и пространството. Тя е безконеченъ процесъ, безъ начало и безъ край.

Кжде можете да приложите идеята за вѣчната любовъ, т. е. за любовта на Единния? — При всички мжнотии, противоречия и обезсърдчения, които срѣщате въ живота си. Представете си, че сте неразположенъ, обезсърденъ, недоволенъ отъ себе си. Какво трѣбва да правите? Започнете да мислите за майка си и за баща си, които сж ви родили; за създаването на свѣта, за създаването на животнитѣ и на растенията; за смисъла на живота. Като разсждавате върху нѣщата метафизически, т. е. отвлѣчено, неразположението и недоволството ви ще изчезнатъ. Какъ е поетѣпилъ онзи млѣкаръ, който всѣки день продавалъ млѣкото си? Животътъ му не билъ розовъ, но той носѣлъ гърнето съ млѣкото на главата си и размишлявалъ за красиви нѣща. Той си мислѣлъ, какъ ще продаде млѣкото, какъ съ паритѣ ще купи една-две кокошки, ще развжди пиленца; като ги продаде, ще си купи агне, после крава и т. н. Като за-богатѣе, ще се ожени за царската дъщеря. Отъ радостъ той подскочилъ, но гърнето съ млѣкото паднало отъ главата му и се чу-

пило. Той си въздъхналъ горчиво и казалъ: Разлѣхъ млѣкото, но поне се оженихъ за царската дъщеря.

Ще кажете, че не искате да бъдете като този млѣкаръ, който си въобразявалъ, че ще се ожени за царската дъщеря. Философъ е той, оптимистически гледа на живота. Защо човѣкъ да не гледа съ радостъ на живота? За предпочитане е да мислите, че всичко можете да постигнете, отколкото да се обезсърдчавате и да гледате мрачно на живота. Може би за дадения моментъ желанието ви да е непостижимо — това нищо не значи. Единъ день ще го постигнете.

Като ученици, вие трѣбва да се пазите отъ обезсърдчения и отчаяния. Дойдете ли до такова състояние, приложете въображението си. Не мислете, че сте беденъ, че работитѣ ви не се нареждатъ добре, но си представяйте, че заемате високо положение въ обществото, като професоръ, висшъ началникъ на нѣкое министерство, и работитѣ ви вървятъ добре. Дето и да се обърнете, каквото и да поискате, всички ви услужватъ, всички нужди ви се задоволяватъ. Така ще прекарате нѣколко часа въ мечти и надежди. Като се огледате и видите, че истинското ви положение не е добро, ще си наложите философско търпение, ще станете гоинкъ. Мислете тогава за Единния, Който ви обича, за да опитате Неговата сила и любовъ. Той ще ви помогне чрезъ нѣкой човѣкъ, близъкъ или

далеченъ. Все нѣкой ще възприеме мисълта ви, ще схване положението ви и ще се при-
тече на помощъ.

Прилагайте въображението си и не се
страхувайте. Казано е, че въображението е
майка на идеитѣ. Богатъ човѣкъ е онзи, кой-
то има идеи. Колкото по-възвишени сж иде-
итѣ му, толкова по-богатъ и силенъ е той.
Ако идеитѣ му не могатъ да се раализиратъ
днесъ, ще се реализиратъ утре — важно е,
че непостижимото ще стане постижимо, ма-
каръ и въ далечното бждеще. Не е лошо, ко-
гато идеитѣ не се реализиратъ; лошо е, ко-
гато изворътъ имъ пресъхне. Следователно,
не желайте да измѣрите количеството на во-
дата на една чешма. Речете ли да измѣрите
водата ѝ, тя ще спре. Щомъ е така, не казвай,
че нѣкога си много обичалъ, или много стра-
далъ. Радвай се, че си обичалъ, че си стра-
далъ и не се отказвай и днесъ отъ радостъ-
та и отъ страданието. Благодари за всичко,
което е станало съ тебе, и се радвай на вси-
чко, което днесъ става.

— Само свѣтлиятъ пътъ на мж-
дростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ живо-
тътъ.

*

10. Лекция отъ Учителя, държана на
26 октомврий, 1928 г. София. — Изгрѣвъ.

Най-високото мѣсто

— Само свѣтлиятъ пѣтъ на мждростѣта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

Размишление.

Прочетете романитѣ „Война и миръ“ отъ Толстой и „Клетницитѣ“ отъ Викторъ Хюго и направете сравнение между идеитѣ, които сж застъпени отъ двамата автори.

Запитали едно дете: — Защо Господъ направилъ птицитѣ съ два крака? — За да ходятъ бързо. — Защо направилъ човѣка съ две рѣце? — За да работи. — Защо кучето има уста? — За да лае. Какво ще каже детето за човѣшката уста? Защо е устата на човѣка: да се храни съ нея, или да говори?

Представете си, че сте написали числата отъ 1 — 9 въ естествения имъ редъ. Кое е най-голѣмо отъ тѣзи числа? — Деветорката. — Защо? — Защото има деветъ единици. Обаче, ако напишемъ числата отъ 1 — 9 така, че да представятъ едно число, тогава единицата ще бжде най-голѣма: 123, 456, 789. Ако имате една кошница пълна съ ябълки, единицата

ще бжде най-голъма. — Защо? — Защото, колкото ябълки да извадите отъ кошницата, тѣ ще съставятъ часть отъ цѣлото. Десеттѣ ябълки представятъ само часть отъ всичкитѣ ябълки въ кошницата като единица. Или, ако раздѣлимъ една ябълка на десетъ равни части, всѣка часть е по-малка отъ цѣлата ябълка. Кое дѣление предпочитате: първото или второто? Ако сте десетъ души, при първото дѣление всѣки ще получи по една ябълка, а при второто — по една десета часть отъ ябълката. Какво ще направите съ семкитѣ на ябълката, като я изядете? Ако сте разуменъ, ще ги посадите. Добре е, като ядете плодове, сладки и кисели, да броите по колко семки има въ всѣки плодъ, а следъ това да ги посадите, да видите, какви дървета ще израснатъ. Забелязано е, че сладкитѣ и вкусни плодове, напримѣръ, динитѣ, съдържатъ по-малко семки отъ безвкуснитѣ. Значи, сладостта на динята е отишла въ семкитѣ. Колкото по-малко семки има една диня, толкова е по-сладка, защото сладостта остава въ тъканята ѝ. Този законъ действува и въ човѣшкия животъ. Семейства, въ които има много деца, сж по-бедни отъ тѣзи, които иматъ малко деца. При това, родители, които иматъ повече деца, сж по-слаби отъ тѣзи, които иматъ едно-две деца. Другъ е въпросътъ, ако децата, които се раждатъ въ едно семейство, сж отъ висока култура. При това положение, макаръ, че сж повече деца въ семейството, тѣ предаватъ голъма

енергия на родителитѣ си. Когато децата сж отъ низка култура, майкитѣ осиромашаватъ и отслабватъ; когато децата сж отъ висока култура, майкитѣ разбогатяватъ и се засилватъ. Сжщиятъ законъ има отношение и къмъ човѣшкитѣ мисли и чувства. Когато мислитѣ и чувствата на човѣка сж отъ нисшъ характеръ, той губи силата си; когато сж отъ висшъ характеръ, той придобива енергия и става способенъ за работа.

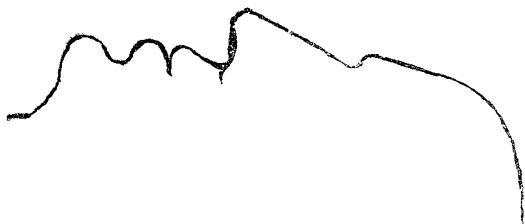
Като ученици, вие трѣбва да разглеждате формитѣ въ природата, да видите, какви мисли и разсжждения събуждатъ тѣ въ васъ. Ако видите линиитѣ на човѣшкото лице въ фиг. 1., вие започвате да мислите върху човѣка, какво представя той. Ако сжщитѣ линии се поставятъ въ друго положение, фиг. 2, вие ще

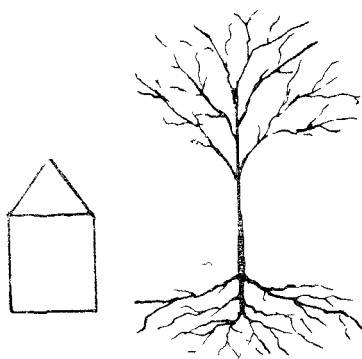
фиг. 1.

мислите върху други нѣща. Тѣзи линии ще ви напомнятъ по-скоро нѣкакъвъ теренъ въ природата, съ своитѣ извивания и начупвания, отколкото човѣшко лице. Ако пѣкъ поглед-

нете рисункитѣ на фигура 3, ще кажете,
че първата представя кошеръ, а втората —

фиг. 2.

фиг. 3.

плодно дърво. Ако кошерътъ и дървото сж
въ гората, отъ кошера ще се възползува

мечката, като любителка на меда, а отъ дървото — детето, като любителъ на плодове. Като се намъри предъ яденето, човѣкъ се проявява като майсторъ. Най-лесната работа за човѣка е яденето. Безъ да е изучавалъ това изкуство, той знае да яде. Кой е вътрешниятъ стимулъ, който кара човѣка да яде? — Печалбата. Който яде, все придобива нѣщо. Въ това нѣма никакво изключение. Следователно, всѣко нѣщо, отъ което човѣкъ придобива, става лесно. Има случаи, когато човѣкъ работи безъ да придобива нѣщо, или малко придобива. Коя е причината за това? — Неправилното работене. Ето защо, всѣка работа, правилно извършена, е лесна; а работа, неправилно извършена, е мъчна. Въ този смисълъ, храненето, правилно извършено, е лесна работа; ако не се храни правилно, човѣкъ се натъква на голѣми мъчности. За учения храненето е сложенъ процесъ, който трѣбва да се извършва правилно. За невежия храненето е простъ процесъ. Той не се храни съзнателно, и затова си създава голѣми мъчности и нещастия.

Храненето е единъ отъ важнитѣ икономически въпроси, за разрешаването на който ръководителитѣ на човѣчеството сж мислили дълго време. Следъ разрешаването му, хората ще започнатъ истински да творятъ. Храненето е свързано съ въпроса за обмѣната на веществото. Безъ храна човѣкъ отслабва. Следователно, храната е необходима за всѣко живо съще-

ство. Колко храна е нужна на слона? — Дневно по петъ крини оризъ. На лисицата? — Една кокошка. На гължба? — 20 житни зърна. На мравката? — Едно житно зрънце. На човѣка? — Различно. Както различнитѣ хора употребяватъ различно количество физическа храна, така и въ умствения свѣтъ, човѣкъ храни различно количество идеи: едни се нуждаятъ отъ повече храна, а други — отъ по-малко. Затова казваме, че едни идеи иматъ характера на слона — за тѣхъ употребяватъ дневно по петъ крини оризъ; други иматъ характера на лисицата, на гължба, на пчелата, на мравката и т. н. Това, именно, създава различни противоречия въ човѣшкия животъ.

Когато хората се натъкватъ на противоречия, ще знаятъ, че причината е въ тѣхнитѣ идеи. Нѣкой има идеи, голѣми като слона, но природата не му дава условия да ги реализира. Той се блѣска натукъ-натамъ, мжчи се да ги постигне и се пита, защо не успѣва. Много просто. Природата знае, съ какви сръдства разполага той и не му дава нуждитѣ условия. Може ли да изхрани той една идея, голѣма като слона? — Не може. Вмѣсто да задлъжниѣ и да обѣрка смѣткитѣ си, природата му противодействува въ реализиране на неговото желание. Единъ иска да бжде красивъ, другъ — силенъ, трети — богатъ, четвърти — гениаленъ. Това сж велики идеи, като слона — за реализирането на които сж нуждни стотици килограми оризъ. Какъ ще се изхранятъ тѣ?

Гениалнитѣ и талантливитѣ хора се мжчили да създадатъ нѣщо велико, но малцина отъ тѣхъ сж успѣли. — Защо? — Защото всички сж стигнали до едно мѣсто и тамъ сж спрѣли — нито се качватъ нагоре, нито слизатъ надълбоко. Дойдете ли до идеитѣ, стремете се да стигнете най-високото мѣсто, защото тамъ водата е най-чиста. Идеитѣ слизатъ отъ най-високото мѣсто въ свѣта. Кое е това мѣсто? — Дето Богъ живѣе. На никое живо сжщество кракътъ не е стѣпилъ на това високо мѣсто. Въ този смисълъ, Богъ не е нищо друго, освенъ най-високиятъ идеалъ, къмъ който човѣкъ се стреми. Ще кажете, че понятието Богъ е отвлѣчено. Зависи, какво е сжществото, което се стреми къмъ високия идеалъ на живота. Ако е мравка, за нея понятието високъ идеалъ, високъ връхъ, е крайно отвлѣчено.

Като се говори за Бога, ще знаете, че Той е най-високото мѣсто, на което никое сжщество не е стѣпило. Нѣкои философи наричатъ Бога Абсолютно, Безгранично, Безконечно, Несъизмѣримо начало. Христосъ казва: „Отивамъ при Отца си“. Въпрѣки това, и Той не е стигналъ до най-високия връхъ. Когато детето отива при баща си, той му дава столче да седне до него, а самъ сѣда на високъ столъ. Клонътъ не може да стигне височината на дървото. Дървото съдържа нѣщо по-високо отъ клонетѣ. Колкото и да се издигатъ въ висинитѣ, клонетѣ не могатъ да стиг-

натъ дървото, отъ което сж произлѣзли. На това основание, казвамъ: Никой смъртенъ досега не е далъ обяснение за Абсолютното, Безграничното, Безконечното начало. Безконечното подразбира непреривно движение, безъ начало и безъ край. Затова казваме, че докато конецътъ е здравъ, хвърчилото всѣкога ще хвърчи. Изтъни ли се конецътъ, той непременно ще се скжса, и хвърчилото ще падне на земята. Това значи: всѣко сжщество може да се движи, докато е свързано съ конецъ, който се намира въ постоянно движение. Обаче, конецътъ, който движи нѣщата, самъ се управлява. Той не се нуждае отъ никого. Съ други думи казано: Абсолютното Начало се отличава съ пълна свобода и независимостъ; никой не Го движи, никой не Го управлява. Идеитъ на Абсолютното се идентифициратъ съ идеитъ на вѣчността. Затова казваме, че Богъ е безъ начало и безъ край.

Основната идея на днешната лекция е, че природата има своя икономия. Човѣкъ слиза на земята и живѣе на нея споредъ закона на икономията. Споредъ този законъ, всѣки се ползува отъ благата на природата дотолкова, доколкото тя го кредитира. Нѣкой се оплаква, че отива на онзи свѣтъ съ отворени очи, че не е реализиралъ желанията си. Много естествено, природата не го е кредитирала. Тя му казва: Това, което желаетъ, не е за тебе. Когато нѣкой казва, че отива на онзи свѣтъ съ отворени очи, това подразбира,

че не е умрѣлъ, но се приструва на умрѣлъ. Кога човѣкъ остава касата си отворена? — Когато не е приключилъ смѣтките си. За да не отивате на онзи свѣтъ съ отворени очи, ликвидирайте съ дълговетъ си. Щомъ изплатите дълговетъ си, очитъ ви се затварятъ за този свѣтъ, и вие свободно го напущате. Кога още човѣкъ не затваря касата си? — Когато има нѣкое непостижимо желание. Напримѣръ, иска да има единъ голѣмъ скъпоцененъ камѣкъ. Защо му е този камѣкъ? Ако го придобие, съ него ще си навлѣче голѣми нещастия и мъчности. Всѣки ще прояви любопитство, да види, кой е този човѣкъ, който притежава такава скъпоценностъ. Отъ друга страна, нѣкои ще пожелають да откраднатъ камѣка; други пъкъ ще задигнатъ и камѣка, и човѣка. Като знае това, природата постѣпва разумно. Тя никога нѣма да даде единъ скъпоцененъ камѣкъ на човѣкъ, който не може да го запази.

Всѣка ценностъ има смисълъ само тогава, когато отъ нея се ползува главно онзи, на когото е дадена. Природата влага велики идеи само въ онази глава, която може да ги възрасти, отхрани и приложи. Не може ли да направи това, човѣкъ си остава съ своето непостигнато желание дотогава, докато самъ не заякне, не стане годенъ да го реализира и приложи. Желание, което не иде на време, не може да се реализира. Когато иска да постигне известно желание, човѣкъ трѣбва

да си даде отчетъ, има ли грѣбнакъ да издържа на неговитѣ изисквания. Ако желание-то е голѣмо като слонъ, той трѣбва да се запита, има ли достатъчно храна да го поддържа. Какви желанія и идеи искате да имате: като тѣзи на слона, или като на лисицата, на гълъба, на пчелата, на човѣка? За предпочитане е да имате желанія и идеи на човѣка—въ тѣхъ има разумность. Другитѣ желанія не го ползуватъ. Какви сж желаніята на гълъба, напримѣръ? — Да намѣри нѣколко зрънца, за да прекара деня. Щомъ сте хора, стремете се къмъ желаніята на подобнитѣ си, за да можете да растете и да се развивате правилно. При това, не се обезсърдчавайте, ако не можете веднага да реализирате желанието си. То носи своето благо, независимо това, дали скоро, или късно ще го реализирате. Всѣко реализирано желание се придружава съ радостъ, а нереализираното — съ скръбъ. Човѣкъ се движи между радости и скърби и така расте. Радостта подразбира придобивка, а скръбта — загуба. Животътъ се движи между полюси — радостъ и скръбъ.

Какво, въ сжщность, представя реалниятъ животъ? — Разумно оценяване на радоститѣ и скърбитѣ, или на печалбитѣ и загубитѣ. Трѣбва да се ценятъ и най-малкитѣ работи. Казватъ за нѣкого, че е лукова глава. Съ това искатъ да кажатъ, че нѣма стойность. Това е криво разбиране. И лукътъ има своята цена. Изучавайте свойствата му, и той ще ви по-

могне. Може да лѣкувате съ него. Ако нѣкой се оплаква отъ болка въ крака или въ ржката, наложете болното мѣсто съ печенъ лукъ и малко масло. Лукътъ смекчава болката и отнема температурата. Болниятъ ще ви благодари и възнагради. Значи, простиятъ лукъ ще ви помогне да спечелите единъ приятелъ, а сжщо така ще ви улесни и материално. Не пренебрегвайте малкитѣ нѣща, за да се ползвате отъ благата, които криятъ въ себе си.

Като ученици, вие трѣбва да спазвате закона за икономията въ природата. Кажете ли ви тя, че това, което желаете, не е за васъ, не настоявайте да го получите. Въ това отношение природата е строга. Тя не позволява на своитѣ деца никакви излишни нѣща, никакви удоволствия. Тя дава на всѣкиго споредъ дарбитѣ и способноститѣ му. Не се стремете къмъ голѣми работи, за реализирането на които сж нуждни голѣми разходи. Тѣ причиняватъ ненуждни страдания. Дето има загуби, тамъ има страдания; дето сж печалбитѣ, тамъ сж и радоститѣ.

Какво е нужно на човѣка при сегашнитѣ условия? — Здраво тѣло, добро сърдце и свѣтълъ умъ, който слугува на сърдцето. Умътъ подтиква, подкрепва и забавлява сърдцето. Както майката се справя съ своенравното си дете чрезъ играчки, забави и сладки работи, така умътъ се справя съ своенравното сърдце. Той подържа огъня на сърдцето.

Защо е нужно човѣкъ да изучава законна на икономията? — За да не страда. Природата не обича разточителността. Самовъзпитанието има за целъ да научи човѣка, кои отъ желанията си да реализира и какъ да ги реализира. Ако е богатъ, той може да реализира желания, подобни на тѣзи, които слонѣтъ има; ако е беденъ, нека реализира само желания, подобни на желанията на гълъба. Благодарни на гълъбчето, ако може да ти донася радостни вести. Гълъбѣтъ донесе на Ноя маслиново клонче, съ което му съобщи радостната вестъ, че на земята има вече условия за животъ.

— Само свѣтлиятъ пътъ на мъдростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

11. Лекция отъ Учителя, държана на 2 ноември, 1928 г. София. — Изгрѣвъ.

Главният факторъ

— Само свѣтлиятъ пътъ на мждростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

Размишление.

Преди да разглеждате подробно романи-тъ „Клетниците“ и „Война и миръ“, какво можете да кажете за вътрешната страна въ характера на Хюго и Толстой? Тѣ сж отъ различни раси и отъ различни нации. Хюго произхожда отъ латинската раса, а Толстой — отъ славянската. Поради това различие, тѣ не могатъ да пишатъ еднакво. Всички народи живѣятъ при различни условия, затова и писателитѣ имъ се различаватъ. Писателъ, който живѣе въ полярнитѣ страни, пише за снѣговетѣ и ледоветѣ; който живѣе въ тропическитѣ страни, пише за голѣмитѣ горещини, за циклонитѣ, за слоноветѣ, за голѣмитѣ змии и т. н. Тѣй щото, всѣки писателъ описва това, което вижда около себе си.

Когато разглеждате двама писатели, ще ги поставите при условията, при които тѣ живѣятъ. Единиятъ писателъ минава за свѣт-

ски, а другиятъ — за духовенъ. Кой отъ двамата е по-богатъ на образи? Какъ познавате, че нѣкой писателъ е духовенъ? Ще кажете, че той пише за небето, за рая, за ангелитѣ. Отде знае той тѣзи нѣща? Билъ ли е нѣкога въ рая, или на небето? Виждалъ ли е ангели? Ако самъ не е видѣлъ това, а пише за него, то не отговаря на действителността. Какъвъ писателъ е този, който пише невѣрни нѣща? Ще кажете, че това, което описва той, е приблизително вѣрно. Така не се говори. Истинскиятъ писателъ трѣбва да описва само онова, което самъ, непосредствено е видѣлъ, преживѣлъ и разбралъ.

Какво ще кажете, ако, като ученъ, правите своитѣ изследвания на една рѣка? За да дадете точно описание на рѣката, вие трѣбва да проследите цѣлото ѝ течение, да видите пжтя, по който тя минава, препятствията, които срѣща и т. н. Първитѣ изследвания се различаватъ отъ тѣзи, които направили следъ десетина години. Първоначално рѣката е текла спокойно, безпрепятствено, безъ никакви бентове. Следъ десетъ години, обаче, виждате много бентове по течението ѝ. Като ученъ човѣкъ, вие търсите причината на тѣзи бентове и се произнасяте, че тѣ сж направени отъ воденичари, фабриканти, съ цель да използватъ нейната енергия. Оттукъ вадимъ заключението: всѣко явление въ природата има своитѣ дълбоки причини. За да се обясни явле-

нието, човѣкъ трѣбва да проникне въ причинитѣ, които сж го създали. Хиромантицитѣ, напримѣръ, като изучаватъ човѣшката рѣка и прѣститѣ, обрѣщатъ внимание на формата на прѣститѣ и ги дѣлятъ на конусовидни, вжзлести, лопатовидни и т. н. Обаче, това не е достатѣчно. Като се изучаватъ рѣцетѣ и прѣститѣ, трѣбва да се обяснятъ причинитѣ, защо нѣкои прѣсти сж вжзлести, а други — конусовидни. Ще каже нѣкой, че прѣститѣ му сж вжзлести, по наследство, отъ дѣди и прадѣди. Това донѣкжде е вѣрно, но защо на другъ нѣкой, пакъ по наследство, прѣститѣ сж конусовидни или лопатести? Всѣко нѣщо има своитѣ причини, които трѣбва да се знаятъ. Не е достатѣчно да кажете за една рѣка, че пѣтътъ ѝ е такъвъ или онакъвъ, но трѣбва да се знаятъ причинитѣ, защо нѣкжде върви равно, гладко, а нѣкжде срѣща бентове, които я подпушватъ.

Да се върнемъ къмъ Хюго и да видимъ, кои сж подбудителнитѣ причини да създаде той единъ герой като Жанъ Валжанъ. Какво иска да изнесе той чрезъ своя главенъ герой? Хюго живѣе въ едно културно общество, съ строго опредѣлени закони и порядки. Той иска да хвърли свѣтлина въ умоветѣ на своитѣ съвременници, да имъ покаже, какви сж последствията отъ неспазването на сѣществувашитѣ закони и наредби. Сѣщевременно, той иска да даде ново разрешение на една социална проблема. Въ сѣщностъ, сѣществували ли сж като

типове Жанъ Валжанъ, Жаверъ, епископъ Мириель? Тѣ сжществуватъ като колективни типове, а не като единични. Защо Жанъ Валжанъ мина презъ толкова голѣми страдания? — Защото открадна единъ хлѣбъ, да задоволи глада си. Защо въ латинската раса сжществува такъвъ строгъ законъ противъ кражбата? Споредъ този законъ, Жанъ Валжанъ бѣше наказанъ на петгодишенъ строгъ затворъ. Като прекара известно време въ затвора, той направи опитъ да избѣга. Въ разказа си за Жанъ Валжанъ, Хюго иска да покаже на хората, какво влияние оказватъ условията на живота върху характера и психиката на човѣка.

Едно трѣбва да имате предъ видъ: когато се разглежда единъ въпросъ, той трѣбва да се постави на строго научна основа. Подъ думитѣ „научна основа“ разбираме разглеждане на известенъ въпросъ всестранно, въ зависимостъ на съотношението му съ други въпроси. Ако искате да разрешите една математическа формула, на първо мѣсто трѣбва да я съпоставите съ други, да видите, какъ е изведена тя и тогава да говорите за приложениято ѝ. Какъ мислите, раждатъ ли се формулитѣ, или се създаватъ? — Създаватъ се. Напримѣръ, Питагоръ не роди формулата или правилото на своята теорема, но я създаде. Има случаи, когато възгледитѣ създаватъ научнитѣ твърдения. Напримѣръ, възгледътъ, че външнитѣ условия създаватъ и добритѣ, и лошитѣ хора, е доведенъ до научно заключение.

Обаче, има случаи, когато научнитѣ заключения почиватъ на строго математически изводи. Напримѣръ, твърдението, че доброто представя здравословно състояние на човѣшкия организъмъ, а злото — болезнено състояние, е получено като резултатъ отъ редъ математически изчисления. Въ този смисълъ, доброто и злото представятъ полюси на една сѣщина. Доброто представя сладкъ, зрѣлъ плодъ. Който го яде, всѣкога бива здравъ. Злото представя киселъ, неузрѣлъ плодъ. Който го яде, той боледува. Обаче, животътъ се проявява между доброто и злото. Ето защо, нито само съ сладки нѣща се живѣе, нито само съ кисели. Тѣ взаимно регулиратъ своитѣ сили. Ако сѣществуваха само сладки нѣща, животътъ щѣше да се обезсоли; ако сѣществуваха само киселини, животътъ щѣше да се разруши. За да се проявява правилно, животътъ се нуждае еднакво и отъ сладки, и отъ кисели нѣща.

Много окултни писатели се произнасятъ за доброто, като проява на любовта въ живота, като зрѣли плодове на любовта. Споредъ тѣхъ, злото представя киселитѣ, незавършени плодове на мъдростта. Значи, доброто и злото иматъ отношение къмъ любовта и мъдростта. Единъ день и злото ще се превърне въ сладкъ, добъръ плодъ на любовта. Че това е така, виждаме въ героя Жанъ Валжанъ. Злото въ него се превърна въ добро — въ плодъ на любовта. Всички

учени хора и писатели вѣрватъ, че злото може да се видоизмѣни, да се превърне въ добро, и лошитѣ хора да се поправятъ. Колкото е отъ значение превръщането на злото въ добро, толкова е отъ значение за човѣка да знае причината за проявата на доброто и на злото. Ще кажете, че срѣдата и условията сж причина за създаване на доброто и на злото. Това е отчасти вѣрно. Ако, наистина, условията и срѣдата правятъ човѣка добъръ или лошъ, това показва степенъта на неговата устойчивостъ и интелигентностъ. Има хора, които, както металитѣ, се подаватъ на окисляване; има хора, които не се подаватъ на окисляване. Златото не се подава на окисляване, платината — сжщо; медъта, калаятъ лесно се окисляватъ. Коя е причината за окисляване на елементитѣ? — Сродството имъ къмъ кислорода. Значи, лесно се окисляватъ онѣзи елементи, които иматъ голѣмо сродство къмъ кислорода. Онѣзи елементи, които нѣматъ сродство къмъ кислорода, или иматъ малко сродство, не се окисляватъ.

Въ връзка съ окисляване на елементитѣ, се явява единъ общественъ въпросъ: Защо се пие много вино? — Защото има много консуматори. Защо се яде много хлѣбъ? — Защото хората иматъ голѣмо сродство къмъ него. Нѣкои хора, като българитѣ, напримѣръ, ядатъ много хлѣбъ. Защо? — Сродството имъ къмъ хлѣба е по-голѣмо, отколкото на други народи. Както сжествува сродство между еле-

ментитѣ, така ѣжществува и между хората. Затова, именно, казваме, че царската дъщеря може да се ожени за царски синъ — вѣроятността е 100%. Обаче, царската дъщеря не може да се ожени за единъ свинарь — между тѣхъ нѣма никакво сродство, т. е. нѣма условия. Обаче, това не значи, че, ако се откаже отъ свинетѣ, свинарьтъ има възможность да се ожени за царската дъщеря. Не само свинетѣ сж прѣчка за това. За да се ожени за царската дъщеря, той трѣбва да бжде интелигентенъ, разуменъ, да има добро и благородно сърдце. Интелигентността и благородството сж условия, за да се яви сродство между две разумни души.

Мнозина съзнаватъ, че не сж добри и се питатъ, защо не могатъ да проявятъ доброто. Естествено е да съжалява човѣкъ, че не е добъръ. Защо съжалява той? — Защото не може да се ожени за царската дъщеря. — Защо не мога да се ожена за царската дъщеря? — Защото пасешъ свинетѣ. Обществениятъ строй не позволява на царската дъщеря да се ожени за свинарь. Какво представя свинарството? — Занаятъ, при който човѣкъ прави погрѣшки и престѣпления. Като грѣши, той не може да прояви доброто. Като пасе свине, човѣкъ се влияе отъ тѣхъ и не може да се повдигне. Затова българската поговорка казва: „Съ какъвто дружишъ, такъвъ ще станешъ“. Трѣбва ли свинарьтъ да дружи съ свинетѣ? — Не трѣбва. Свинетѣ могатъ да жи-

вѣятъ и безъ свинарь. Докато сж въ диво състояние, тѣ не се нуждаятъ отъ свинарь. Човѣкъ самъ си създава нещастieto. Той улавя свинетѣ отъ гората, вкарва ги въ кочината и се назначава на служба, да ги пази. Свинетѣ нѣматъ нужда отъ господари, отъ проповѣдници и учители, да ги учатъ, какъ да ровятъ земята. Тѣ знаятъ това изкуство, нѣма нужда другъ да ги учи. Смѣшно е положението на свинаря, тръгналъ съ тояга следъ свинетѣ и ги води на паша. Той си мисли, че върши нѣкаква работа, а въ сжщностъ, напраздно губи времето си. Свинарството е най-долниятъ занаятъ, който човѣкъ може да избере.

Това сж разсжждения, които даватъ права насока на мисълта. Ще кажете, че занаятитѣ, които човѣкъ извършва, сж резултатъ на обществения строй. На кой общественъ строй? Вие знаете, че единъ общественъ строй се предшества отъ другъ. Въ сжщностъ, кой строй е мѣродавниятъ? Кой строй е по-добъръ: миналиятъ, или сегашниятъ? Нѣщата се познаватъ отъ проявитѣ и последствията имъ. Ако днесъ намѣрите нѣкжде останали трици отъ брашно, вие заключавате, че преди васъ сж живѣли хора, които сж млѣли житото, пресѣвали сж го и сж яли чисто брашно, а трицитѣ сж хвърляли. Вие взимате трицитѣ, пресѣвате ги още веднѣжъ, изваждате хранителнитѣ елементи, а непотрѣбнитѣ изоставяте. Следъ васъ идатъ други хора, които

използватъ вашитѣ трици, взиматъ нѣщо отъ тѣхъ и непотрѣбното изхвърлятъ. Това сж все култури, които си взаимствуватъ по нѣщо и се хвалятъ съ способността си да се нагаждатъ на новитѣ условия. Първитѣ култури сж имали по-богати условия и възможности отъ последващитѣ. Важно е всѣка предшествуваща култура да остави на последващата не своитѣ трици, но онова, което е вѣчно, неизмѣнно и сжщественно. Чистото брашно е сжщественото, а не трицитѣ.

Сегашнитѣ хора трѣбва да мислятъ по новъ начинъ, да се откажатъ отъ старитѣ си възгледи и разбирания. Дойдатъ ли до науката и живота, тѣ трѣбва да се откажатъ отъ всички дребнавости, отъ всички обиди и огорчения, да не се занимаватъ съ обикновени нѣща. Това значи, да придобие човѣкъ истината, споредъ нѣкои наречена „голата истина“, а споредъ насъ—„красивата истина“, да разглежда въпроситѣ обективно, по Божественъ начинъ, да знае причинитѣ и последствията на нѣщата.

Като се говори за причини и последствия, мнозина се спиратъ върху въпроса за грѣхопадането и търсятъ причинитѣ, защо Адамъ и Ева сж сгрѣшили. Една отъ причинитѣ е непослушанието. Тѣ не изпълниха думитѣ на Господа, Който имъ каза: „Яжте отъ всички плодове, съ изключение на плодоветѣ на дървото за познаване на доброто и на злото.“ Втора причина е користолюбието. Тѣ

пожелаха да опитатъ всички блага въ рая и да ги задържатъ за себе си. И третата причина е желанието имъ да изпъкнатъ надъ другитъ. Змията казва на Ева, че, ако ядатъ отъ забранения плодъ, ще станатъ подобни на боговетъ. У Ева се яви желание да стане като Бога и престъпи заповѣдта, която имъ бѣше дадена. Това е личното чувство въ човѣка, което го кара да изпъква надъ всички. Има ли право човѣкъ да храни своето лично чувство? По начало всички хора сж еднакви. Всички сж излѣзли отъ единъ и сжщъ Източникъ. Срѣщате, напримѣръ, две рѣки въ природата, които излизатъ отъ единъ и сжщъ изворъ, текатъ въ една посока, успоредно, иматъ еднаква дълбочина и дължина. По едно време едната рѣка получава нѣколко притока, които я правятъ по-дълга, по-дълбока и пълноводна; другата, обаче, остава въ първоначалната си дължина и дълбочина. Рѣката, която има притоци, подчъртава своето преимущество надъ другата, счита себе си за по-силна, по-голъма. Това я прави горда. Така се отнасятъ и хората помежду си. Онзи, който е челъ повече книги, изучавалъ повече науки, се счита по-високостоещъ отъ другитъ и започва да се гордѣе. Той иска да изпъкне надъ всички, да се покаже предъ хората, да го ценятъ и уважаватъ. Въ какво се заключава неговото преимущество? — Въ притоцитъ, които сж го направили пълноводенъ. И простиятъ човѣкъ може да стане

ученъ. Достатъчно е да се вѣятъ нѣколко притоци въ него, за да му предадатъ особени качества. Дветъ рѣки могатъ да се различаватъ, освенъ по пълноводность, още и по чистота. Едната рѣка тече по каменисти мѣста, затова е чиста; другата, обаче, тече презъ различни почви и носи въ себе си тиня, калъ, която я размътва. Въ началото си дветъ рѣки сж били еднакво чисти, но въ края втората рѣка изгубила чистотата си, размътала се. Първата рѣка се уподобява на чистъ, праведенъ човѣкъ, а втората — на грѣшенъ. Какъ мислите, праведниятъ отъ само себе си ли става такъвъ? — Условиата го направиха праведенъ. И грѣшниятъ човѣкъ не е станалъ грѣшенъ по собствено желание. Условиата го направили грѣшенъ.

Двамата писатели, Хюго и Толстой, разглеждатъ едни и сѣщи въпроси отъ живота, само че Хюго ги разглежда индивидуално, а Толстой — общо. Хюго взима като действащи лица Жанъ Валжанъ и епископъ Мириелъ, а Толстой — Наполеонъ и Кутузовъ. Хюго поставя Жанъ Валжанъ, преследванъ отъ една страна отъ Жаверъ, а облагодетелствуванъ, отъ друга страна, отъ епископъ Мириелъ. Толстой поставя отъ една страна Наполеона съ своята армия, а отъ друга страна — генералъ Кутузовъ съ своята армия. Единиятъ напада, а другиятъ се оттегля. Наполеонъ изкушава Кутузова и му казва: Бжди герой! Започни да се сражавашъ. Обаче,

Кутузовъ се оттегля навътре въ Русия, съ което увлича Наполеона и го отдалечава отъ военната му база. Кутузовъ отстъпва съзнателно и казва: Колкото по-навътре влѣзе неприятелътъ, толкова по-голѣма е възможността за насъ да го атакуваме. Наполеонъ иска да застави неприятеля си, преди да влѣзе въ Русия, да се сражава съ него, да го срази и да стане царъ, да подчини и Русия. Това е щеславие, което го предаде. Кутузовъ му отговори, че той не може да победи тази голѣма страна, която сама се пази. Въ своя романъ, Толстой изнася идеята за Божествения Промисълъ, който регулира нѣщата. Изобщо, Толстой пише открито; той си служи съ действителни лица — Наполеонъ и Кутузовъ, а Хюго — съ фиктивни: Жанъ Валжанъ и епископъ Мириелъ. Толстой работи въ по-широкъ мащабъ отъ Хюго. Наполеонъ вѣрваше въ себе си, а Кутузовъ — въ Бога. Съ това Толстой изнесе идеята, че само онзи печели, който вѣрва въ Бога. Той всѣкога има надмощие надъ онзи, който вѣрва въ себе си. Хюго пъкъ тури своето убеждение въ устата на епископъ Мириелъ, който каза: За да повдигнешъ ближния си, трѣбва да вѣрвашъ въ него. Този е твой ближень, въ когото вѣрвашъ и поставяшъ на едно ниво съ себе си. Епископътъ постъпи благородно съ Жанъ Валжанъ, съ което го повдигна. За да не го предаде въ ръцетъ на властта, той каза, че му е подарилъ свѣщника. Въ сжщностъ,

свѣщникътъ билъ на епископа, но той добре разбиралъ, че сжщината на живота е въ ржцетѣ на Онзи, Който го е вложилъ въ всѣка душа. Толстой изнесе идеята, че когато хората повѣрватъ въ Великия животъ, въ Бога, войната ще престане. Сжщевременно, той прокарва идеята за гениалността и казва, че не е гениаленъ онзи, който избива хиляди хора. На Наполеона се гледаше като на гениаленъ човѣкъ, но Толстой отрича тази гениалностъ. Задачата на Наполеона не бѣше да завладѣе свѣта. Кутузовъ му показва, че не може да завладѣе даже Русия, а още по-малко цѣлия свѣтъ.

Толстой и Хюго разглеждатъ едни и сжщи социални въпроси, но между тѣхъ се явява споръ. Тѣ не се схождатъ въ възгледитѣ си. Толстой казва, че единственъ факторъ въ живота е Богъ. Той регулира живота, както на отдѣлнитѣ личности, така и на обществата и народитѣ. Хюго, обаче, подържа възгледа, че хората и обществата сж главнитѣ фактори въ живота, нѣма защо Богъ да се мѣси въ отношенията. Единиятъ поставя Бога въ кжщата, а другиятъ — вѣнъ отъ кжщата. Онзи, който не допуска Бога въ кжщата си, има господарь, който не обръща внимание на неговия животъ. Той казва: Азъ давамъ кжщата си подъ наемъ. Какъ живѣятъ мжжътъ и жената, не се интересувамъ. Могатъ да се каратъ, да се биятъ, за мене е важно да пазятъ кжщата, да държатъ въ исправностъ инста-

лацията, канализацията и да си плащатъ честно. Въ този смисълъ, всѣки трѣбва да си отговори, собственикъ ли е на кжщата, въ която живѣе, или е наемникъ. Никой човѣкъ не е собственикъ. Сегашнитѣ хора сж наемници. Природата не е установила още частната собственостъ. Тя допуска човѣка да живѣе подѣ наемъ известно число години, отъ една до 120, и, като мине този срокъ, праща господаря на кжщата да си я вземе. Той казва: Ще излѣзешъ вече навънъ, ще напуснешъ кжщата, защото искамъ да я поправа.

Сегашнитѣ хора се намиратъ въ голѣми мжнотиини, не могатъ да дойдатъ до правото разбиране на живота. Това виждаме и въ Толстоя, и въ Хюго. Кой отъ двамата е по правъ? И двамата сж прави. Вѣрно е, че и индивидътъ, и обществото, и Богъ сж фактори, но тѣ трѣбва да се съединятъ въ едно цѣло. Индивидътъ, семейството, обществото, народътъ сж удове на Божествения организъмъ. Малкитѣ единици не трѣбва да се противопоставятъ на голѣмитѣ, а голѣмитѣ не трѣбва да се противопоставятъ на Бога. Народитѣ не трѣбва да мислятъ, че могатъ всичко да направятъ. И тѣ сж въ зависимостъ отъ нѣщо по-високо. Индивидътъ е въ зависимостъ отъ обществото; обществото е въ зависимостъ отъ човѣчеството, а човѣчеството — отъ Бога. Индивидътъ разрешава своитѣ проблеми споредъ законитѣ на личния животъ; обществото разрешава своитѣ проблеми въ

зависимостъ отъ законитѣ на обществения животъ. Човѣчеството разрешава своитѣ проблеми въ зависимостъ отъ законитѣ на цѣлокупния животъ. Най-после човѣкъ ще дойде до законитѣ на Бога. Само така той ще дойде до едно правилно схващане на живота. Законитѣ на индивида не сж приложими къмъ общественитѣ; и общественитѣ не сж приложими къмъ общочовѣшкитѣ. Който се осмѣли да наруши единъ великъ законъ, ще опита пръчицата на майката-природа, която има за целъ да го възпита.

Съвременнитѣ хора сж раздѣлени на категории: едни вѣрватъ въ себе си, други — въ обществото, а трети — въ Бога. Трѣбва, обаче, да се даде нова насока на човѣшкитѣ възгледи. Когато обществото те атакува, ще знаешъ, че това е Наполеонъ и ще постъпишъ като Кутузова: ще отстъпвашъ и ще се закрепвашъ. Ще запалишъ Москва, т. е. ще я пожертвувашъ, за да спасишъ свободата на Русия. Въ случая, Москва представя човѣшкото начало, а Русия — Божественото. Наистина, човѣшкото трѣбва да се жертвува за Божественото. Днесъ не воювате вие, но Наполеонъ въ васъ. Защо Хюго внесе, като действащо лице, Козета? Защо трѣбваше Жанъ Валжанъ да се влюби въ Козета? — За да разреши единъ социаленъ въпросъ. Той го разреши чрезъ себеотричане. Като се отказа отъ Козета — човѣшкото въ себе си, Жанъ Валжанъ даде ходъ на Бо-

жественото Начало. Козета представя Москва. Ако Жанъ Валжанъ се бѣше оженилъ за нея, Наполеонъ щѣше да превземе Русия и да стане неинъ господарь. Той отстѣпваше, както Кутузовъ, и по този начинъ спаси Русия. Въ „Война и миръ“ Наполеонъ се явява още отначало и остана докрая. Въ „Клетниците“ Наполеонъ се яви, освенъ въ лицето на Жанъ Валжанъ, още и въ лицето на Мариусъ, който се ожени за Козета. Въ началото на романа Наполеонъ се явява въ лицето на обществения строй, който осъди Жанъ Валжана на петгодишенъ затворъ, отдето той успѣ да избѣга и се изложи на преследването на властта.

Като четете романитѣ на Толстой и на Хюго, трѣбва да правите тънъкъ психологически анализъ, да схванете дълбокитѣ идеи, които се криятъ въ ума и на двамата. Права е идеята на Толстой, че трѣбва да се отстѣпва, но само съ отстѣпване въпроситѣ не се решаватъ. И Христосъ казва: „Не противи се на злото!“ Кутузовъ е приложилъ тази идея. Той спаси Русия чрезъ отстѣпване. Силниятъ може да се противи на злото; слабиятъ трѣбва да отстѣпва, докато се засили.

— Само свѣтлиятъ пътъ на мъдростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

12. Лекция отъ Учителя, държана
на 9 ноемврий, 1928 г. София. — Изгрѣвъ.

Не противи се на злото

— Само свѣтлиятъ път на мъдростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

Размишление.

Всѣко нѣщо, което става въ живота и въ природата, има свои подбудителни причини. Следователно, за да напише Толстой романа „Война и миръ“, а Хюго—„Клетниците“, и двамата се ръководили отъ известни подбуди. Подбудитѣ били различни, защото тѣ не гледали еднакво на въпроситѣ. Защо?—Не сж еднакво надарени. Ако двама души наблюдаватъ околността отъ два различно високи върхове, тѣ ще иматъ различни схващания. Колкото върхътъ е по-високъ, толкова и схващанията на човѣка ще бждатъ по-широки, по-общи; колкото е по-низкъ върхътъ, толкова схващанията на човѣка ще бждатъ по-ограничени и индивидуални.

Като изучавате тѣзи романи, дохождате до два различни метода. Хюго си служи съ методъ, чрезъ който може да се влияе върху отдѣлната личностъ. За герой на романа той взима Жанъ Валжанъ, у когото има скрити

сили, способности и чувства, които трѣбва да се събудятъ. За събуждането имъ, той поставя като фактори, отъ една страна, страданията и мъжнотиитѣ, а отъ друга — благородното отношение на отдѣлнитѣ лица къмъ него. Добрата и благородна постѣпка на епископа произвежда превратъ въ душата на Жанъ Валжанъ. Той бѣше цвѣте, което можеше да вирѣе само при добри условия. Въ романа си Толстой изнася два характера — на Наполеона и на Кутузова, като силни личности. Характерното у Наполеона е това, че каквото намисли, трѣва да го направи. Той си казва: Това, което решихъ, ще го изпълня, другояче не може. Той налага своитѣ решения като Божествени закони, които не търпятъ никакво отлагане. Когато разумниятъ реши нѣщо, трѣбва да го направи; когато глупавиятъ реши да направи нѣщо, дълго време трѣбва да мисли, да го приложи, или не. Глупавиятъ има право да отмѣня решенията си. И разумниятъ, обаче, има право да отмѣня решенията си. — Кога? — Когато има нѣкакво колебание въ себе си. Напримѣръ, при Бородино Наполеонъ даде заповѣдь за сражение, но веднага отмѣни заповѣдта си — той се разколеба и започна да губи почва подъ краката си.

Като четете двата романа, можете да сравните Жанъ Валжанъ съ Наполеона, да видите, че между тѣхъ има нѣщо общо. Жанъ Валжанъ представя мѣстото, отдето Наполеонъ е излѣзълъ и постепенно се е издигалъ. Жанъ

Валжанъ не е нищо друго, освенъ Наполеонъ при лошитѣ условия на живота. Толстой, въ лицето на Наполеона, представя точно обратното: постепенното падане на човѣкъ, който е заемалъ високо положение. Съ това иска да каже, че и разумниятъ човѣкъ, като не изпълнява Божиитѣ закони, както и законитѣ на великата природа, е осъденъ на падане. Споредъ Хюго, и простиятъ човѣкъ, като изпълнява Божията воля, може да се издигне. Както разумниятъ може да прави погрѣшки, така и обикновениятъ и простъ човѣкъ може да изправя погрѣшкитѣ си.

Мнозина искатъ да бждатъ като Наполеона, да станатъ силни, велики хора. Само онзи може да заеме положението на Наполеона, който преди това е билъ на мѣстото на Жанъ Валжанъ. Станешъ ли преждевременно Наполеонъ, ще те свалятъ отъ мѣстото ти, ще те детрониратъ и ще те изпратятъ на заточение на о-въ св. Елена. Тукъ Наполеонъ мина презъ положението на Жанъ Валжанъ въ затвора, да си завърши школата. Който се е повдигналъ, трѣбва да постъпва разумно, да не падне отъ висотата, до която е достигналъ. Ето защо, въ пѣтя на самовъзпитанието, човѣкъ трѣбва да започне отъ положението на Жанъ Валжанъ, да се издига постепенно, за да не се сгромоляса. Той трѣбва да мине презъ свѣтовния университетъ, да познае мъчението, неправдата, преследването и, като се издигне, да запази мѣстото си. Цѣли 19 години Жанъ Валжанъ

следва тази школа, докато най-после издържа изпита и получи свободата си. Следъ като опита несправедливостта на хората, Жанъ Валжанъ се натъкна на тѣхната човѣщина. Той срещна епископъ Мириелъ, който го приема въ кжщата си, като гостъ, поставя го на равни начала съ себе си. Тукъ се събужда изопачената природа на Жанъ Валжанъ и, вмѣсто благодарностъ, той го обира. Открадва сребърния свѣщникъ и се измѣква отъ кжщи, когато всички спѣли. Когато полицията го улавя и го довежда при епископа, отъ когото предполага, че е открадналъ вещитѣ, вмѣсто да бжде изобличенъ, епископътъ казва, че той му е подарилъ и другия свѣщникъ, който Жанъ Валжанъ забравилъ да вземе. Отъ този моментъ се пробужда съзнанието на затворника. Благодарството на епископа силно му действува, въ него става вътрешна борба, но все още той е подъ влиянието на стария животъ. Едва се освободилъ отъ ржцетѣ на полицията, той постѣпва зле съ детето, което си играло на пжтя съ една сребърна монета. Като я подхвърляло, тя паднала подъ крака на Жанъ Валжанъ, който я настѣпилъ. На молбата на детето, да повдигне крака си, за да вземе монетата, той го прогонилъ съ такъвъ страшенъ гласъ, че детето избѣгало далечъ. Следъ това, Жанъ Валжанъ съзнава погрѣшката си и почва да вика момченцето, да му върне паритѣ, но то било вече много далечъ. Оттукъ Жанъ Валжанъ се преобразява, отказва се отъ

стария животъ и влиза въ нова фаза — става Наполеонъ. Той се издигна високо предъ себе си.

Толстой и Хюго даватъ методи за възпитанието на човѣка, но тѣ не сж единственитѣ, нито най-правилнитѣ. Все пакъ и тѣ сж дали добри резултати. Въ своята „Изповѣдь“ Толстой се бори съ себе си, не е доволенъ отъ живота, не намира смисълъ въ него и иска да тури край на живота си. Най-после, следъ голѣма борба, той дохожда до заключението, че самоубийството не разрешава въпроситѣ на живота и търси другъ пътъ. Единъ простъ случай го довежда до извода, че има правиленъ начинъ за разрешаване задачитѣ на живота, който се заключава въ мисълта: „Не противи се на злото“. Следователно, натъкнешъ ли се на нѣкакво страдание, или на нѣкаква мжнотия или сиромашия, не питай, защо страдашъ и защо си сиромахъ, но давай отъ себе си, каквото имашъ, и се оттегли настрана. Не мисли, че си гладенъ и беденъ. Допуснешъ ли тази мисълъ въ себе си, сиромашията и гладътъ ще те посетятъ. Гледай на глада като велико благо, а не като страдание. Страданието не произтича отъ глада, а отъ силното желание да го удовлетворишъ часъ по-скоро. Ако не си ялъ 24 часа, не мисли, че ще умрешъ отъ гладъ. Който е гладувалъ 48 часа, страданието му се увеличава. Значи, колкото повече гладува човѣкъ, толкова повече страда. Има хора, които съзнателно сж гладували

по 10 — 15 дена, безъ да умратъ. Значи, страхътъ отъ смъртта увеличава страданието, а не самиятъ гладъ. Страшенъ е гладътъ, когато човѣкъ е въ пустинята, дето нѣма никаква храна, и всѣки моментъ смъртта го дебне. Отъ този гладъ и дяволътъ, най-големиятъ герой въ свѣта, се страхува.

Единъ день дяволътъ сгрѣшилъ съ Божественото знание и за наказание го подложили хиляда години на огънь. Като го извадили отъ огъня, той казалъ: Готовъ съмъ още хиляда години да стоя въ огъня, но свободата си не давамъ, не се отказвамъ отъ своитѣ действия. Държали го още две хиляди години въ огъня, но той все не се отказвалъ отъ свободата си, не отстъпвалъ отъ своето разбиране. Разумнитѣ същества замѣстили първото наказание съ гладъ, държали го хиляда години гладенъ. Като миналъ срокътъ, той казалъ: Отказвамъ се отъ свободата си, отказвамъ се отъ своитѣ убеждения. Готовъ съмъ да изпълня Божия законъ. Подчинявамъ се на Неговата воля.

Всички хора искатъ да бждатъ свободни; всички говорятъ за свобода, но не сж свободни. Всѣка мисль, всѣко чувство, всѣко действие, които ограничаватъ човѣка, не носятъ никаква свобода. Всѣка истина, всѣка любовь, всѣко знание, които ограничаватъ човѣка, не сж истински. Любовта не е насилственъ актъ, но свободенъ. Човѣкъ се подчинява на любовта доброволно, както на дишането. Да гле-

дашъ слънцето, това е свобода. Слънцето изгрѣва и дава изобилно свѣтлина и топлина на всички. То е всѣкога засмѣно, на никого не се сърди. Докато гледа слънцето и му се радва, човѣкъ всѣкога е свободенъ. Щомъ затвори очитѣ си за него, самъ се ограничава и спѣва. Пазете се отъ знание, което ограничава. Пазете се отъ любовъ, която ограничава и заробва. Казватъ за нѣкого, че слѣпата любовъ го хванала. Пазете се отъ слѣпата любовъ и слѣпото знание. Да казвате, че има слѣпа любовъ, слѣпо знание, това значи, да си служите съ символи. Любовта не може да бжде слѣпа. Тя всѣкога носи свѣтлина. И знанието всѣкога носи свѣтлина. Не можешъ да обичашъ нѣщо, което не си видѣлъ.

Ние говоримъ за истинската любовъ и за истинското знание, които излизатъ отъ Бога, а не за изопачената човѣшка любовъ и за изопаченото човѣшко знание. Следователно, човѣкъ проявява любовъ къмъ всичко, което вижда. Ще възразите, че човѣкъ обича Бога, безъ да Го е видѣлъ, защото и въ Писанието е казано, че никой не е видѣлъ Бога. Думата „никой“ подразбира онзи, който не носи любовта въ себе си. Любещиятъ е видѣлъ и вижда Бога. Ако не е така, стихътъ, че направи Богъ човѣка по образъ и подобие свое, ще внесе противоречие. Който носи любовта въ душата си, носи образа на Бога. Щомъ срещнете такъвъ човѣкъ, въ неговото лице виждате образа на Бога. Мислитѣ, чувствата и

постъпките Му сж подобни на Божиите. Сегашниятъ човѣкъ е изопачилъ образа на Бога, и затова не можемъ да Го познаемъ. Но все пакъ, ако търсите Бога на земята, ще Го намерите въ човѣшкото лице. Задачата на човѣка се заключава, именно, въ това, да изправи своя образъ, да му даде първоначалния видъ. Затова повтарямъ, че човѣкъ може да обича само това, което е видѣлъ.

Ние говоримъ за виждането, а не за пипането. То се е явило по-късно. При това, пипатъ се само близките предмети, а не далечните. Какъ ще пипнешъ слънцето, звездите? Ще каже нѣкой, че върва само въ онѣзи нѣща, които може да пипне. Обаче, има нѣща, които можешъ само да ги гледашъ, и то отдалечъ. Виждането предшествува пипането, то е качество на ума.

Съвременните хора говорятъ за любовъ, за свобода, за сила, за богатство, за знание, но това може да се постигне при едно условие — да иматъ права мисълъ. Почне ли да се колебае, човѣкъ изгубва правата мисълъ. Той се намира въ положението на Наполеона, който се колебае предъ сражението при Бородино. Следователно, ако човѣкъ се колебае въ реализирането на своята идея, нищо друго не му остава, освенъ да се върне назадъ, да види, къде е слабото му мѣсто и оттамъ да започне. Всѣко колебание показва, че пжтътъ, по който върви човѣкъ, не е правъ. Задачата на Наполеона бѣше да обедини Фран-

ция, а не да отива въ Русия, да я завладѣе. Понеже той измѣни на мисията си, пратиха го на о-въ св. Елена въ положението на Жанъ Валжанъ, тамъ да научи урока си. Който иска да се повдигне, трѣбва да работи върху себе си, да изправи погрѣшките си, да се освободи отъ своитѣ неджзи. Това значи, да излѣзе отъ затвора и да се преобрази, да земе високо положение. Това стана и съ Жанъ Валжанъ. Ще кажете, че човѣкъ трѣбва да се бори съ себе си. Не трѣбва да се борите съ себе си, но да бждете зрители на борбата, която става въ васъ, и да държите равновесие. Понѣкога човѣкъ се страхува, да не изгуби вътрешното си равновесие. Вътрешната борба въ човѣка е резултатъ на борбата на злото и на доброто, които действуватъ въ него. Задачата му се заключава въ това, да се присъедини къмъ една отъ странитѣ, безъ да се бори. Ако се присъедини къмъ доброто, неговото развитие и напредѣкъ сж осигурени. Вътрешната борба опредѣля степенъта на човѣшкото развитие. Колкото по-голѣма е борбата, толкова по-голѣми сж и придобивките. За гениалния човѣкъ тази борба представя велико посвещение.

Сжществуватъ три вида посвещения. Едното посвещение е за обикновения човѣкъ. Той минава презъ страдания, докато прояви доброто въ себе си. Талантливиятъ човѣкъ минава презъ второто посвещение, докато раз-

вие силата си. Гениалниятъ минава презъ третото и най-тежко посвещение, докато развие висшата разумностъ въ себе си. Като се съединятъ тритъ придобивки — доброто, силата и разумността, имаме истинския човѣкъ. Докато мине тѣзи посвещения, човѣкъ ще бжде оскубанъ като пуякъ, ще забрави своето величие и ще се смири. Колко пжти човѣкъ ще пада и става, колко пжти ще бжде неразположенъ, докато най-после се изправи на краката си! Това сж изпити, презъ които неизбежно трѣбва да се мине.

Всѣки трѣбва да си зададе въпроситѣ: Какво представямъ азъ? Какво е положението ми въ живота? На каква степенъ на развитие се намирамъ? Докжде съмъ достигаеалъ? Който е искренъ въ себе си, ще си отговори, че е въ положението на Жанъ Валжанъ, или преди затвора, или въ затвора, или избѣгалъ вече отъ затвора. Следъ това ще отиде въ дома на епископа; после ще срещне детето, на което настѣпилъ монетата и т. н. Обаче, като минава презъ всички положения, човѣкъ дохожда най-после до себеотричането. Ще кажете, че не може да се живѣе безъ пари. — Но паритѣ не трѣбва да бждатъ идеалъ на човѣка. Не е страшна формата на нѣщата, страшно е съдържанието имъ. Напримѣръ, бомбата е страшна, поради съдържанието си. Затова, паритѣ трѣбва да бждатъ ерѣдство за размѣна, а не цель на човѣшкия.

животъ. Човѣкъ не се нуждае отъ пари, но отъ отличенъ умъ, отлично сърдце и отлична воля. Умътъ намира ценноститѣ въ живота. И тогава всѣки ще разбере, че паритѣ се добиватъ чрезъ ума. Паритѣ сж за разумнитѣ хора, а не за глупавитѣ.

Човѣкъ се нуждае отъ ново разбиране на живота, да цени ума, сърдцето и волята, които Богъ му е далъ. Безъ тѣзи удове — умъ, сърдце и воля, той прекжсва връзката съ любовта. Щомъ прекжсне тази връзка, той се лишава отъ живота; щомъ изгуби живота си, той губи всички свои дарби и способности, чрезъ които се свързва съ разумнитѣ души. Както сж свързани свѣтлината, въздухътъ, водата, храната съ човѣка, така сж свързани и разумнитѣ души помежду си. Тѣзи връзки наричаме естествени. Тѣ не трѣбва да се кжсатъ, защото чрезъ тѣхъ иде животътъ. Естественитѣ връзки сж срѣдата, въ която човѣкъ расте и се развива. Като знаете това, бждете внимателни къмъ себе си и къмъ ближнитѣ си, да не излизате отъ срѣдата, въ която сте поставени да живѣете.

Въ заключение на лекцията, казвамъ: Носете въ ума си образа на Наполеона и на Жанъ Валжанъ. Наполеонъ се издигна до най-високото мѣсто, но като наруши великия законъ, слѣзе отъ висотата на своето положение и завърши живота си на заточение. Жанъ Валжанъ пкъ излѣзе отъ затвора и се из-

дигна до най-високото положение на своя животъ. Той се самоотрече — изпълни великия законъ. Толстой и Хюго изнасятъ по два героя: Наполеонъ и Жанъ Валжанъ, които настъпватъ; Кутузовъ и епископъ Мириелъ, които отстъпватъ. Последнитъ герои прилагатъ закона: „Не противи се на зло-то“. Героитъ на Толстой сж исторчески личности, а тѣзи на Хюго — не сж известни. Това показва, че Толстой е реалистъ. Той изнася познати лица предъ свѣта и показва, какви сж последствията при неизпълнение на Божиитъ закони и какви — при изпълнението имъ.

Защо направихме сравнение между Толстой и Хюго? — За да се научите да съпоставяте нѣщата. Всѣко нѣщо, което работите и изучавате, трѣбва да се свързва така, че да се види отношението му къмъ васъ. За да се ползува отъ работата си, човѣкъ трѣбва да намѣри връзката, която сжествува между него и природата, отъ една страна, и между него и разумнитъ души, отъ друга страна. Като знаете това, вие трѣбва разумно да се справяте съ своитъ герои. Вие не сте Наполеонъ, нито Кутузовъ, нито епископъ Мириелъ, нито Жанъ Валжанъ, но имате въ себе си Наполеоновци, Кутузовци, епископи, като Мириела, Жанъ Валжановци и др. Възпитавайте героитъ въ себе си и не ги сваляйте отъ високитъ имъ мѣста; ако сж въ затворъ, съдействувайте за освобождаването имъ.

— Само свѣтлиятъ пътъ на мъдростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

13. Лекция отъ Учителя, държана на
23 ноемврий, 1928 г. София. — Изгрѣвъ.

Дейность и замисълъ на природата

— Върень, истиненъ, чистъ и благъ всѣкога бжди, и Господъ на мира ще изпълни сърдцето ти съ всички добрини.

Размишление.

Теми за следния пжтъ: „Сжщественитѣ различия, отъ една страна, между водорода, кислорода, азота и вжглорода, отъ друга страна — между почвата, водата, въздуха и свѣтлината“.

Като изучавате различнитѣ отрасли на науката и различнитѣ области на живота, виждате, че и въ науката, и въ живота сжществува мода. Какво разбирате подъ думата „мода“? Тази дума произлиза отъ латинската „modus“, която означава начинъ. Модата има отношение къмъ външността на нѣщата, на примѣръ, къмъ облѣклото, като външна дреха на човѣка; къмъ мебелитѣ и предметитѣ, съ които си служимъ. Външността на нѣщата не е сжществено нѣщо. Сжществено е вжтрешността, съдържанието на нѣщата. Що се отнася до дрехата сжществено е нейното каче-

ство, да държи топло, да пази тѣлото отъ простуда. Дойдемъ ли до външността на дрехата, имаме предъ видъ, колко е красива. Дрехата може да бжде модна, безъ да е удобна, безъ да пази тѣлото отъ външнитѣ условия — горещина и студъ. Обущата сжщо могатъ да бждатъ модни, но неудобни, тѣсни и да стѣгатъ краката. Минешъ ли съ тѣхъ четвъртъ километъръ, чувствувашъ нужда веднага да ги свалишъ отъ краката си. Трѣбва ли да вървите дълъгъ пѣтъ съ тѣхъ, въ скоро време ще се откажете.

Представете си три вида крака: човѣшки, конски и котешки. Случайни ли сж тѣзи форми, или постоянни? Ако сж случайни, тѣ сж временни, а всѣко временно нѣщо е резултатъ на модата. Значи, временнитѣ или случайнитѣ нѣща въ природата сжщо можемъ да наречемъ мода. Постояннитѣ форми пѣкъ вървятъ по установенъ редъ. Въ всѣка форма се крие известна интелигентность. Колкото по-сложна е формата, толкова по-голѣма е интелигентността, която тя проявява, защото съдържа повече елементи. Разгледайте внимателно крака на човѣка, на коня и на котката, да видите, каква е разликата между тѣхъ. Сжщевременно, вие ще извадите заключението, че, за създаване на разнитѣ форми, природата е въложила известна интелигентность и замисълъ.

Както природата мисли и работи, така и човѣкъ трѣбва да съгласува своитѣ мисли и чувства, за да прояви волята си. Между ума

и сърдцето има известно съотношение, затова човѣкъ трѣбва да мисли и чувствува правилно. Само така той може да бѣде активенъ, да прояви правилно своята дейность. Този законъ действува и въ природата. Забелязано е, че ако дейността на ума отслабва, и зрението на човѣка отслабва. Децата иматъ по-силно зрение отъ възрастнитѣ, защото напрѣгатъ ума си, искатъ всичко да разбератъ и научатъ. Възрастниятъ не се интересува много отъ външния свѣтъ, той се вглѣбява въ себе си, мисли за единъ далеченъ свѣтъ, поради което обективниятъ умъ отслабва. Съ обективния умъ заедно отслабва и зрението. Тревогитѣ, безпокойствата сѣщо ставатъ причина за отслабване на зрението. Защо трѣбва да се безпокои човѣкъ, че може да остане гладенъ, да се лиши отъ богатството си? Всѣко безпокойство на човѣка показва, че той не разбира законитѣ на природата, не вѣрва въ нея и губи опора въ живота си. Едно трѣбва да знаете: законитѣ на разумната природа сѣ вѣчни и неизмѣнни. Тѣ се различаватъ коренно отъ човѣшкитѣ. Който живѣе въ съгласие съ законитѣ на природата, никога не се изненадва. Измѣни ли на тѣзи закони, човѣкъ се обезвѣрва и казва: Не мога да живѣя повече, нѣмамъ условия да се развивамъ и т. н. Кое дава право на човѣка да мисли така? Това сѣ предположения, които не търпятъ никаква критика.

Какво означаватъ думитѣ „нѣмамъ условия да живѣя“? Представете си, че имате една стомна съ две отворстия: презъ едното се налива вода, а презъ малкото водата изтича навънъ. Докато дветѣ отворстия сж отворени, водата влиза и излиза правилно отъ стомната. Обаче, ако едно отъ отворстията се затвори, водата не може лесно да се влива или излива — станало е нѣкакво запушване. Следователно, когато човѣкъ казва, че нѣма условия за животъ, това подразбира, че въ него е станало нѣкакво подпушване — или втичането, или изтичането на енергиитѣ въ неговия организъмъ е неправилно. Какво можете да очаквате отъ човѣкъ, който не се храни добре? Ако стомахътъ му не работи правилно, той яде бавно, безъ апетитъ и съ неразположение. Както се храни, такава е неговата работа. Ако искате да знаете, дали даденъ човѣкъ е работливъ, наблюдавайте го, какъ яде. Колкото по-енергично и съзнателно яде, толкова по-енергично и съ разположение работи той. Значи, между начина на храненето и дейността на човѣка има известна връзка. Щомъ е така, родителитѣ и учителитѣ трѣбва да обръщатъ внимание, какъ се храни детето, докато този процесъ стане съзнателенъ за него.

Задачата на съвременнитѣ училища се заключава въ култивиране на ума и на волята на човѣка, съ цель да му създаде интересъ и любовъ къмъ работата. Задачата на училището не е само да даде знания на ученика, но тѣ

трѣбва да се приложатъ. На теория мнозина знаятъ, кжде се намиратъ Китай, Япония, Патагония, Мексико, както и най-забутанитѣ провинции и държави, но, какво е отношението между различнитѣ провинции и държави, какво е значението имъ въ козмоса, малцина знаятъ. Всѣка външна форма въ природата има отношение къмъ човѣшката мисль. Мислитѣ пъкъ иматъ отношение къмъ човѣшкитѣ органи. Напримѣръ, когато мислитѣ, които сж свързани съ зрението, отслабватъ, тогава отслабва и зрението. Сжщото може да се каже и за мислитѣ, които сж свързани съ слуха, съ вкуса, съ обонянието, съ речта и т. н. Нѣма органъ въ човѣшкото тѣло, който да не се управлява отъ известенъ родъ мисли и чувства. Като знаете това, пазете ума и сърдцето си въ изправностъ, за да могатъ тѣ правилно да възприематъ мислитѣ и чувствата, които идатъ отъ възвишения свѣтъ. Сжществата отъ този свѣтъ ще помагатъ на човѣка дотогава, докато мислитѣ, които сж създали неговитѣ органи, проникнатъ въ съзнанието му. Това значи, да дойде човѣкъ до положение, да владѣе своитѣ органи, да стане господарь на себе си.

Днесъ всички хора се стремятъ къмъ господарство, всѣки иска да бжде господарь. Добре е човѣкъ да бжде господарь, но първо на себе си, да заповѣдва на своитѣ мисли и чувства. Който владѣе мислитѣ и чувствата си, лесно се справя съ тѣхъ. Чрезъ мисълта той може да си създаде, каквито органи иска,

да се върне въ първоначалното си положение, когато е билъ създаденъ по образъ и подобие Божие. Дойде ли до този образъ, той самъ ще види своето отклонение и пжтя, по който е вървѣлъ. Ако ученикътъ учи добре, ще минава отъ класъ въ класъ, докато свърши университетъ. За такъвъ ученикъ се казва, че върви отъ слава въ слава, отъ знание въ знание. Защо? — Защото е живѣлъ въ съгласие съ законитъ на разумната природа. Ученикъ, който не следва законитъ на природата, самъ се осжда на невежество. Вмѣсто да се развива и да върви напредъ, той остава на едно и сжщо мѣсто и се чуди, защо работитъ му не вървятъ добре. Природата държи смѣтка за всичко и отдава на всѣкиго заслуженото.

Като разглеждате тритъ вида крака — човѣшки, конски и котешки, вие можете да четете по тѣхъ, като по книга. Отъ крака само можете да създадете образа на човѣка, на коня и на котката. По крака на човѣка можете да опредѣлите неговия мораленъ рѣстъ, както и неговата интелигентностъ. По прѣститъ на крака можете да кажете много нѣща. Голѣмиятъ и малкиятъ прѣстъ на човѣшкия кракъ опредѣлятъ неговата умствена дейностъ. Помнете: въ живота на всѣки човѣкъ има известни мисли, чувства и действия, които постоянно се развиватъ, независимо отъ условията. Върху тѣхъ се гради животътъ на човѣка. Тѣ представятъ основа на морала. Подъ думата „моралъ“ разбираме здравослов-

ното състояние на човѣшката душа. Въ моралния човѣкъ всички умствени и духовни сили действуватъ нормално. Следователно, моралъ и здраве сж синоними. Моралниятъ човѣкъ е здравъ и обратно, здравиятъ е мораленъ. Физически здравъ е онзи, на когото всички органи сж въ исправность. Той е въ хармония, както съ себе си, така и съ разумната природа. Въпрѣки това, човѣкъ не може да избѣгне страданията. Има страдания, които не зависятъ отъ него. За тѣхъ той не носи никаква отговорность. Отговоренъ ли е човѣкъ, че вѣнъ е много студено, или много горещо? Не е виновенъ, но той не може да се освободи нито отъ студа, нито отъ горещината.

Като ученици, вашата задача не се заключава въ търсене методи, какъ да се освободите отъ страданията, но да използвате енергията, която се крие въ тѣхъ. Задачата на ученика се заключава въ изучаване красивитѣ форми на природата. Като наблюдавате човѣшкия кракъ, виждате, каква работа и какъвъ замисълъ е вложила природата въ неговото устройство. Обаче, като сравнявате човѣшкия кракъ съ крака на коня и на котката, виждате прояви на различна интелигентность. За създаване на човѣшкия кракъ сж работили по-интелигентни същества отъ тѣзи, които сж работили върху крака на коня и на котката. Както разумнитѣ същества се различаватъ по интелигентность, така се различаватъ и хората. Колкото по-активни сж тѣхнитѣ мисли и

чувства, толкова повече се увеличава и интелигентността имъ. За това имъ помагатъ великитъ учени, писатели, поети, философи, музиканти. Съ тѣхната мисль тѣ будятъ мислитъ и чувствата на обикновенитъ хора и ги подтикватъ къмъ работа.

Ученитъ сж доказали, че възвишенитъ мисли оказватъ влияние върху външната форма на човѣка, а специфично и върху нѣкои негови удове. Напримѣръ, виждате, едно дете минава покрай една плодна градина и гледа надолу. Какво гледа? — Иска да види, има ли плодове подъ дърветата. Следъ това гледа нагоре. Казвате, че то се готви да кжса плодове. После пакъ гледа надолу, търси камѣкъ, да бруля плодетѣ. Като намѣри камѣкъ, отново гледа нагоре. Като наблюдавате, какъ очитъ на детето се движатъ ту нагоре, къмъ дървото, ту къмъ земята, вие вадите заключение, че то има намѣрение да кжса плодове. Ако нѣкой художникъ гледа нагоре, къмъ единъ отъ прозорцитѣ на третия етажъ на една кжща, вие заключаваме, че той е харесалъ този прозорецъ и го рисува. Обаче, ако рисуването на прозореца продължи нѣколко месеца, даже и години, казвате, че той не е харесалъ толкова прозореца, колкото друго нѣщо, което гледа презъ прозореца. Ако видите, че нѣкой астрономъ гледа къмъ небето, ще кажете, че той наблюдава звездитѣ. Каквито заключения и да правите, важно е, че въ всички случаи потикътъ е любовта. Детето е влюбено въ плодетѣ, ху-

дожникътъ — въ нѣкоя мома, астрономътъ — въ небето. Различнитѣ мисли и чувства се отразяватъ различно върху удоветѣ на човѣшкия организъмъ. Едни усилятъ зрението, слуха, а други причиняватъ отслабване. За да усилятъ дейността на своитѣ органи, допущайте въ ума и въ сърдцето си възходящи мисли и чувства. Има смисълъ човѣкъ да гледа къмъ небето, къмъ високитѣ планински върхове, къмъ чиститѣ и буйни извори. Това гледане събужда свѣтли и възвишени мисли въ неговия умъ. Благословение е за човѣка да гледа красиви и велики нѣща. Всичко останало е мода, т. е. временно и преходно. Всѣко влюбване е мода, защото минава и заминава. Нѣкой казва: Едно време обичахъ да чета романи, сега не обичамъ. Защо? — Мода е било. Едно време обичахъ да се обличамъ хубаво, да се моля, да пиша красиво, да пѣя и т. н. Защо днесъ не обичашъ тѣзи нѣща? — Защото сж били мода. Модата включва несжщественитѣ нѣща въ живота. Но има сжществени нѣща, които презъ всички времена и епохи оставатъ еднакво ценни. Яденето мода ли е? — Готвенето е мода, но яденето е необходимостъ. Отъ най-ранното детство до края на живота си човѣкъ все яде. Дишането, пиенето на вода, мисленето, чувствуването сжщо сж необходими и сжществени нѣща. Модата иде само като спомагателно срѣдство въ човѣшкия животъ, затова често се мѣни. Като не постига целта си

съ установената за даденъ случай мода, човѣкъ самъ я смѣня. Понѣкога и природата си служи съ модата, като специфиченъ методъ за постигане на нѣкаква цель. И въ науката, особено въ хипотезитѣ и теоритѣ, има мода, която води къмъ една сжществена цель. Една отъ задачитѣ на науката е да направи живота на човѣка сносенъ. Астрономията, като наука, дава редъ научни сведения за състоянието на планетитѣ, за разстоянието имъ отъ земята, за влиянието имъ върху нея и т. н. Въ бждеще тя ще намѣри начинъ, по който хората ще се съобщаватъ съ жителитѣ на другитѣ планети и системи. Така всички хора ще разбератъ, какъвъ е животътъ на другитѣ планети, какви жители има тамъ и т. н. Ще дойде день, когато истинскитѣ учени ще се съобщаватъ чрезъ писма и телеграми съ жителитѣ на другитѣ планети, които днесъ оставатъ затворени свѣтове за насъ.

За да постигне високитѣ цели на своя животъ, човѣкъ трѣбва да прилага своята воля, всѣки день да придобива нѣщо ново, но не и да губи или осакатява това, което е придобилъ. Трѣбва ли човѣкъ да се пригърбва? Право ли е това? Трѣбва ли да допуска да се изкриви нѣкой органъ на тѣлото му? За съзнателния човѣкъ това не е позволено. Ако стане нѣкакво изкривяване, то се дължи на атавизъмъ, на влиянието на неговия дѣдо или прадѣдо. Какъ ще си помогнете, ако сте изкривили нѣкой отъ своитѣ удове? — Съ ми-

сълътата си. Като изправите мисълта си, ще изправите и удоветъ си. Правата мисълъ разбира връзка на човѣка съ разумната природата, съ нейната дейность и замисълъ, да станете съработници съ нея. Интересувайте се отъ работитѣ на природата, отъ методитѣ, съ които тя си служи. Щомъ вие се интересувате отъ нея, и тя ще се интересува отъ васъ. А това значи, да се интересува и Богъ отъ васъ.

И тъй, първата мисълъ, която трѣбва да поставите въ ума си, е да се интересувате отъ дейността и замисъла на природата. Казвате: Може ли човѣкъ да се интересува отъ природата? Не само че може, но това е толкова естествено, колкото и ученикътъ да се интересува отъ своитѣ учители и отъ своя директоръ. Естествено е и слугата да се интересува отъ господаря си. Положението на ученика зависи отъ дейността и замисъла на учителитѣ му, а на слугата — отъ неговия господарь. Ако ученикътъ не знае, какъ да постѣпва съ учителитѣ си, а слугата — съ своя господарь, и двамата ще си създадатъ голѣми мъчнотии и изпитания. Природата е учителка и господарка на всѣки човѣкъ. Следователно, като влѣзете въ нея, трѣбва да знаете, какво иска тя отъ васъ и какъ да я задоволите. Тя ще постави програмата си предъ васъ, а вие трѣбва да я изпълните точно. Най-малкото нарушаване на нейнитѣ правила и закони води къмъ нещастия. Вие сте въ дома на природата. Още съ ставането си отъ сънъ, ще видите, какъвъ е

нейниятъ замисълъ за деня и ще гледате да го изпълните. Ще кажете, че искате да бъдете свободни, да живѣте, както разбирате. Трѣбва да знаете, че вашиятъ животъ зависи отъ този на природата. Първо тя живѣе, а после вие. Ако тя живѣе, и вие ще живѣте. Тя е параходътъ, който ще ви пренесе на опредѣленото мѣсто. Параходътъ ли трѣбва да бжде здравъ, или пѣтникътъ, който се е качилъ на него? Щомъ сѣ се качили на парахода, вие зависите отъ него: отъ неговото кръвообръщение, отъ неговата артериална и венозна кръвъ, отъ неговата мисль и т. н. Ако кръвообръщението, дихателната и стомашна системи не действуватъ добре, вашето здраве не може да помогне на парахода. Ето защо, влѣзете ли въ природата, ще знаете, че вашиятъ животъ почива върху нейния. Щомъ параходътъ, т. е. природата мисли, чувствува и действува правилно, вашиятъ животъ ще бжде въ безопасностъ.

Защо човѣкъ се обезсърдчава и отчайва? — Защото параходътъ му не е въ исправностъ. Съ други думи казано: човѣкъ се отчайва, или защото има криви разбирания за живота, или защото не е въ съгласие съ законитъ на разумната природа. За да се справите съ отчаянието или обезсърдението си, още като станете отъ съль, явете се предъ господарката си — природата, и кажете: Каква е волята на моята господарка? Какво мога да направя днесъ за нея? Когато отивате на училище, или въ университета, чия воля изпълнявате: своята, или на

вашитѣ учители и професори? Вие изпълнявате волята на вашитѣ учители и наставници, и по този начинъ получавате знания. Тѣ се интересуватъ за васъ и ви даватъ свѣтлина, да разбирате нѣщата. Следователно, ако искате Богъ, природата и учителитѣ ви да се интересуватъ за васъ, да ви помагатъ и да ви учатъ, и вие трѣбва да се интересувате за тѣхъ, да сте готови да следвате тѣхния пѣтъ. Нѣма учителъ, на когото да не е приятно и да не се радва на ученици, които се интересуватъ отъ неговия предметъ. Казано е въ Писанието: „Всѣко дихание да хвали Господа“. Да хвалите Господа, това значи, да се интересувате отъ Неговата Мъдростъ и знание, отъ всичко, което Той е създалъ. Щомъ вие се интересувате отъ Него, като отъ професоръ, и Той се интересува отъ васъ. Ще знаете, че нѣма по-великъ и по-мъдъръ професоръ отъ Господа.

Изучавайте природата въ всички нейни прояви, въ всичко, което тя е създала. Ще каже нѣкой, че не се интересува отъ малкитѣ нѣща. Малко нѣщо ли е да изучавашъ човѣшкия кракъ и постепенно да слизашъ до краката на всички млѣкопитаещи. Като изучишъ устройството на крака, ще се заемешъ съ изучаването на човѣшката ржка, око, ухо, стомахъ, дробове и т. н. Така ще дойдешъ до онѣзи велики закони, чрезъ които природата е работила. Не само това, но и нокътътъ крие въ себе си велики знания. Ако го изучавате, ще видите, каква голѣма разлика има между

различнитѣ хора. По формата на нокѣта познаватѣ, дали човѣкъ е гениаленѣ, талантливѣ или обикновенѣ; песимистѣ ли е или оптимистѣ; мораленѣ или немораленѣ; ученѣ или невежа; упоритѣ или отстъпчивѣ. Ноктитѣ на упорития човѣкъ сж широки, на тѣхѣ вода не се задържа. Въ това отношение тѣ приличатѣ на мѣсто, дето водата се разлива широко. Въ тази вода се развиватѣ микроби, както въ блатистата. За да се премахне заразата, водата трѣбва да се канализира, да ѣ се даде пѣтъ да тече. Упоритиятѣ не иска да работи, никого не слуша, на никого не се подчинява. Какѣ трѣбва да се постѣпи съ него? Какѣ може да го накаратѣ да работи? — Като го канализиратѣ, т. е. като го поставятѣ при лоши условия на живота. Майка, баща, приятели — всички трѣбва да се откажатѣ отѣ него. Като се намѣри при трудни условия, той започва да работи, самѣ си пробива пѣтъ.

Ще приведа единѣ анекдотѣ отѣ бѣлгарския животѣ, да видите, какѣ животѣтъ учи хората на всичко. Двама млади, мжѣжѣ и жена, живѣли охолно: яли, пили, изяли всичко. Жената била мързелива, нищо не работила. Мжѣжѣтъ често казвалѣ: Жена, окжсахме се, трѣбва да изтъчешѣ нѣщо. — Лесна работа, отговаряла тя. Отѣ време-на време взимала по едно вретено, да преде. Изпрела едва три вретена, но тѣ нищо не я ползували, трѣбвало да се тъче. Единѣ денѣ майка ѣ я поканила въ родното ѣ село, да отиде съ мжѣжа си на сватба.

— Какво ще правимъ сега? — запиталъ мъжътъ ѝ? Какъ ще отидемъ на сватба, като нѣмаме дрехи да се облѣчемъ? — Лесна работа, отговорила тя. Ще вземемъ голѣмия купъ, ще го занесемъ до края на селото. Азъ ще влѣза вътре, а ти ще отидешъ при майка ми и ще поискашъ дрехи за мене и за тебе и ще ги донесешъ да се облѣчемъ. Така и двамата ще влѣземъ въ селото облѣчени и премѣнени. Мъжътъ ѝ билъ хитъръ, скроилъ ѝ една изненада. Като отишълъ при тъща си, тя го запитала, кжде е жена му, защо иде самъ. — Тя остана на края на селото, иска да дойдатъ сватбаритъ, да я посрещнатъ съ музика и пѣсни. — И това ще се нареди, ще задоволимъ желанието ѝ. Тръгнали гайдарджии, зурли, да посрѣщатъ дъщерята. Като чула, че свирятъ гайди, тя си подала главата отъ купа, да види, какво става навънъ. Силно изплаше на, тя изкочила отъ купа необлѣчена и хукнала къмъ дома си. Веднага взела хурката и започнала да преде. Мъжътъ ѝ се върналъ отъ сватбата, сготвилъ качамакъ и поканилъ жена си да яде. — Слушай, тури кашата на рамо, нѣмамъ време да се отклонявамъ отъ работата си.

Когато човѣкъ не иска да работи, да мисли, да изучава законитъ и замислитъ на природата, и тя постъпва съ него така, както постъпилъ мъжътъ съ мързеливата си жена. Тя го поставя при трудни, мъчни условия, докато се научи съзнателно да работи, да ми-

сли и чувствава. Така тя го заставя да се заинтересува отъ нея. Това значи, да се свърже човѣкъ съзнателно съ природата, да се интересува отъ пейната дейность и замисли. Това значи, човѣкъ да се самовъзпитава и развива съзнателно.

Изучавайте всички форми, създадени въ природата отъ същества съ различна интелигентность. Така ще придобиете истинското знание, чрезъ което ще създадете и своитѣ бждещи форми. Това значи, да се свърже човѣкъ съ онѣзи мисли на природата, които сж създали неговитѣ сѣтива, както и неговитѣ вътрешни органи. Само така той може да бжде здравъ и да се радва на живота си.

— Само свѣтлиятъ пътъ на мъдростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

14 Лекция отъ Учителя, държана на
30 ноемврий, 1928 г. София. — Изгрѣвъ.

Хигиена на живота

— Само свѣтлиятъ пжтъ на мждростъта води къмъ истината.

— В ъ истината е скритъ животътъ.

Размишление върху истинското щастие.

За какво говорятъ хигиениститѣ? — На първо мѣсто тѣ иматъ предъ видъ храната, водата, въздуха, свѣтлината, облѣклото и жилището. Това сж елементи на живота, съ които се занимава хигиената. За да бжде жилището удобно, да отговаря на изискванията на хигиената, преди всичко, човѣкъ трѣбва да чувствува нужда отъ него. После трѣбва да съзнава, че има нужда отъ прозорци и да знае, колко голѣми да бждатъ. Ако не съзнава това, той не се нуждае отъ никаква хигиена. Сжщото може да се каже и за неговото тѣло, като жилище. Не е достатъчно само да се роди човѣкъ, но неговата форма трѣбва да отговаря на хигиеничните условия на живота. Това значи, да бжде човѣкъ здравъ. Ако той постоянно боледува, жилището, т. е. тѣлото му не е съградено по правилата на хигиената.

Между външното жилище — кжщата, въ която човѣкъ живѣе, и вътрешното жилище — тѣлото, трѣбва да има известно съответствие. Има богати хора, които живѣятъ въ голѣми, просторни, свѣтли кжщи, но, въпрѣки това, боледуватъ. Ще кажете, че болеститѣ се дължатъ на храненето. Обаче, богатитѣ хора се хранятъ добре. Защо боледуватъ? Значи, не е само до богатата и силна храна, но здравето на човѣка зависи и отъ количеството храна, която човѣкъ употребява. При това, здравословна храна е онази, отъ която човѣкъ дълго време изпитва радостъ и разположение. Ако следъ всѣко ядене човѣкъ изпитва тежестъ и неразположение, това показва, че храната не е хигиенична. Сжщото се отнася и до жилището. Само онова жилище е хигиенично, въ което човѣкъ презъ цѣлия день изпитва радостъ.

Другъ елементъ на хигиената на физическия свѣтъ е облѣклото. Хигиенично облѣкло е това, което прилѣга добре на тѣлото, направено е отъ мека материя, приятна на пипане и сжщевременно е добъръ проводникъ на свѣтлината и топлината. Съ една дума, то е добъръ проводникъ на живитѣ сили на природата. Хигиеничното облѣкло прави човѣка радостенъ и разположенъ. Той се чувствува въ него толкова удобно, като че е частъ отъ тѣлото му. Мнозина пренебрегватъ хигиената на облѣклото и следватъ строго модата. Обаче, модата нѣма нищо общо съ хигиената. Тя отговаря на

други изисквания, които сж далечъ отъ природнитѣ.

Освенъ хигиена на физическия животъ, има и хигиена на психическия. Тя включва въ себе си три елемента: мисль, чувство и действие. Значи, има хигиена на мислитѣ, на чувствата и на постъпкитѣ. Една мисль е хигиенична, когато пламъкътъ или свѣтлината ѝ никога не се намалява. Щомъ свѣтлината на мисльта се намалява, тя вече не е хигиенична. Чувство, което никога не губи интензивността си, е хигиенично. Започне ли да губи своята интензивность, то не е хигиенично. Всѣко действие, което има права посока на своята проява, е хигиенично. Щомъ започне да се извратява или да изкривява своята посока, то не е хигиенично. Следователно, чуete ли нѣкой да казва, че животътъ му е тъменъ, това показва, че пламъкътъ или свѣтлината на неговитѣ мисли се е намалила. Какво трѣбва да се прави, за да стане животътъ му веселъ? — Да внесе въ мисльта си единица любовъ. Какъ ще внесете тази единица любовъ въ ума си? — Като намѣрите едно сжщество, което иска да учи, търси нѣкой да му помогне, да задоволи този жаръ. Ако му се притечете на помощъ, неговиятъ жаръ ще внесе свѣтлина въ мисльта ви и ще възстанови първото положение на вашия умъ. Да услужите на едно такова сжщество, това е въ реда на нѣщата, защото е казано да обичате ближния си като себе си. Правилото

е вѣрно, но можете ли да го приложите, както трѣбва? Преди всичко, малцина знаятъ, какъ да обичатъ себе си. Само онзи обича себе си правилно, на когото пламъкътъ на мисълта никога не изгасва, интензивността на чувствата никога не се намалява и правата посока на действията никога не се изкривява. Това се отнася за микроскопическитѣ мисли, чувства и постѣпки, а не за великитѣ и възвишенитѣ, които сж достояние на великитѣ хора. Човѣкъ трѣбва да цени, уважава и люби своитѣ най-малки прояви. Въ противенъ случай, той никога не може да има правилно отношение къмъ своя ближень. Цени, уважавай и обичай себе си, за да проявишъ сжщото и къмъ ближния си. Като любишъ себе си въ ближния си, ти ще любишъ и него. Това означаватъ думитѣ Христови: „Азъ живѣя въ Отца си, и Отецъ ми живѣе въ мене“. Когато Богъ ни люби, Той люби себе си въ насъ. Когато ние Го любимъ, ние любимъ себе си въ Него. Първо Богъ трѣбва да ни обикне, а после ние да Го обикнемъ. Това е въпросъ, който има отношение къмъ съзнанието на човѣка.

Като се говори за любовта на Бога къмъ човѣка и на човѣка къмъ Бога, хората искатъ обяснение на този въпросъ. Любовта не се обяснява, тя се приема, както се проявява. Ако я обяснявате, ще изгубите и това което имате. Не мислете, че всичко, което се обяснява, може да се разбере. Какво знае детето за прѣсната пита? Нищо не знае и не

разбира, но щомъ я вземе въ ржката си и доближи до устата, то изпитва вътрешна радостъ. Въ случая, и детето, което нищо не разбира отъ хлѣба, и възрастниятъ, който всичко знае, еднакво се радватъ предъ прѣсната пита. Радостта показва, че и въ детето има вътрешно разбиране на нѣщата. Човѣкъ се домогва до живота не само чрезъ външни знания и разбиране, но и по вътрешенъ пѣтъ. Важно е да имате свѣтлина въ съзнанието. Тази свѣтлина води човѣка въ правия пѣтъ на живота. Ще каже нѣкой, че не виждате нѣщата. Това е въпросъ на опитъ. Хвърлете една игла на 20—30 метра разстояние и вижте, кой ще я намѣри: който вижда външно, или който вижда вътрешно. Който вижда вътрешно, той ще я намѣри. Който никога не се спъва въ живота си, той има здрави, нормални очи. Той вижда и външно, и вътрешно. Който се спъва, той има слаби, аномални очи. Работете за развиване и пробуждане на съзнанието си; то е окото на човѣка. Тамъ, дето съзнанието е будно, никакво спъване не става. Спъвате ли се, търсете причината въ себе си. Работете върху съзнанието си, което носи условията на живота. На всѣки сж дадени условия, но работа се изисква отъ насъ. Ако нѣмаме условия, всички усилия щѣха да бждатъ безпредметни. Значи, животътъ, като първо условие, е даденъ на всѣки човѣкъ. Той носи въ себе си пламъка на мисълта, на чувствата и на постѣпките. Ползу-

вайте се отъ този пламъкъ, пазете го, никога да не загасва. Отъ васъ зависи да ходите въ свѣтлина или въ тъмнина.

И тъй, пазете се отъ мисли, чувства и действия, които понижаватъ вашия животъ. Тѣ не сж здравословни. Щомъ се натъкнете на такава мисль, турете я настрана, като непотрѣбна. Нѣкой казва, че иска да свърши университетъ, но следъ нѣколко деня се отказва отъ желанието си, не иска да учи. Първото желание е здравословно, но второто не е. Този човѣкъ прилича на работникъ, който единъ день работи усилено, да спечели нѣщо, а на другия день се наяде, напие, остане безъ петъ пари въ джоба си. Какво е спечелилъ той? Не само, че нищо не е спечелилъ, но даже и здравето си разстроилъ. Да работи човѣкъ е хигиенично, но да яде и да пие до забрава, това не е хигиенично. Всѣка мисль, всѣко чувство и всѣко действие, които разстройватъ човѣшкия организъмъ, не сж хигиенични. Какъвъ смисль има срещата съ единъ приятель, която ще понижи живота ти? Следователно, пазете се отъ всички мисли, чувства и действия, които понижаватъ живота. За предпочитане е да имашъ една мисль, едно чувство, едно действие, колкото и да сж малки тѣ, колкото скромно и да сж облѣчени, но да ви повдигатъ, отколкото богатитѣ и натруфени, които понижаватъ живота и рушатъ здравето. Стремете се и къмъ богати мисли, чувства и действия, но само къмъ та-

кива, които нѣматъ никакъвъ дефектъ. Тѣ носятъ истинска радостъ, истинска топлина и свѣтлина.

Сегашниятъ вѣкъ се изразява въ усилена дейностъ на човѣшкия умъ, сърдце и воля. Защо? — Защото при възпитанието сж допуснати криви нѣща, които трѣбва да се изправятъ. Нѣкой казва: Азъ трѣбва да се проявя. — Въ какво трѣбва да се проявишъ? — Трѣбва да бжда полезенъ. — Въ какво трѣбва да бждешъ полезенъ? — Да се организирамъ. — Какъ ще се организирашъ? Ако искашъ да се организирашъ, а свършишъ съ смъртъ, какво си организиралъ? Не е достатъчно човѣкъ само да създаде нѣщо, но създаденото отъ него вѣчно да живѣе. Какъвъ смисълъ иматъ картинитѣ на единъ художникъ, ако една-две години следъ изработването имъ се развалятъ? Ще кажете, че единъ трѣбва да умре, за да се роди другъ. — Това не е философия. Кое е по-добро: да държишъ воловетъ при себе си и да орешъ съ тѣхъ нивата си, или да ги продадешъ на нѣкой касапинъ? За предпочитане е да орешъ нивата си съ воловетъ, отколкото да ги продадешъ на другъ, който ще ги заколи. Както ти живѣешъ и работишъ, така трѣбва и тѣ да живѣятъ и работятъ заедно съ тебе. Ако останешъ самъ, ще свършишъ толкова работа, колкото магарето върши. Който грѣши, върши работата на магарето. Който грѣши, е магаре. Въ този смисълъ, магарето представя символъ

на грѣха. Значи, който не мисли, не чувствува и не постѣпва право, грѣши. Докато не приложи правилно закона на жертвата, човѣкъ всѣкога ще грѣши. Не се жертвува онзи, който мисли само за себе си. Не е уменъ онзи, който мисли само за себе си. Буквата „М“ въ думата магаре означава материализъмъ. Буквата „А“ — бременность, тежестъ, която човѣкъ носи. Буквата „Г“ означава кука, съ която овчарьтъ хваща нѣщата. Има смисълъ да си служи човѣкъ съ куката, или съ гегата на овчаря, но когато иска да извади давеция се отъ водата, а не да открадне това-онова за себе си. Буквата „Р“ означава чукъ въ ржката на юнака. Който иска да си служи съ този чукъ, трѣбва да го приложи по отношение беднитѣ и сирацитѣ, да имъ изкове нѣщо, да имъ помогне, а не да удря хората по главата. Буквата „Е“ е знакъ за умножение. Който разполага съ силитѣ на тази буква, може да помага на хората, но ако магарето нѣма тѣзи сили, не може да бѣде полезно нито на себе си, нито на окръжаващитѣ. За да превърне енергиитѣ, които се криятъ въ понятието „магаре“, човѣкъ трѣбва да знае, какъ да се справи съ елементитѣ, които причиняватъ погрѣшкитѣ. Когато домакинята иска да разплете единъ чорапъ, тя трѣбва да знае, отде го е започнала. И като хване първата бримка, цѣлиятъ чорапъ се разплита. Магарето крие въ себе си необуздани сили. Когато въ характера на човѣка има нѣщо магарешко, той мжчно се

справя съ него. Уменъ трѣбва да бжде човѣкъ, за да организира силитѣ на магарето въ себе си. Не можете да разчитате на магарето. Достатъчно е да отвори устата си, за да ви издаде. Каквото и да прави, то все реве — въ него нѣма благоприличие, нито нѣкакъвъ моралъ. Човѣкъ вижда, че на магарето липсва благоприличие, но себе си не вижда. Колко пжти той не проявява никакво благоприличие! Въпрѣки това, този човѣкъ, както и магарето, заематъ почетно мѣсто въ обществото.

Английската кралица Виктория имала едно магаре, което ездѣла — обичала да се занимава съ него. Ако се случвало да заболѣе, тя викала 12 лѣкари да го гледатъ. Умно е било това магаре. Значи, има и умни магарета. Като видите нѣкое умно магаре, забелязвайте, че то омеква. Такова магаре не реве, но цѣлъ день спокойно си пасе. Като види господаря си, тогава започва да реве. Сутринъ, като изгрѣва слънцето, то се спира, отправя погледъ къмъ него и следъ това колѣнчи на преднитѣ си крака. Следъ това се изгърсва и трѣгва отново да пасе. Това показва, че и най-отрицателнитѣ сили въ свѣта претърпяватъ нѣкакво преобразование. Важно е да знае човѣкъ, какъ да се спривя съ енергиитѣ на магарето.

Човѣкъ носи въ себе си не само магарето, но и вола, и коня, всички животни. Изобщо силитѣ на цѣлото животинско и растително царство се включватъ въ човѣка.

Тѣ иматъ опредѣлени мѣста и центрове, чрезъ които се проявяватъ. Напримѣръ, френологитѣ взиматъ магарето, като емблема на човѣшката твърдостъ и воля. Наистина, нѣма по-твърдо сѣщество отъ магарето, сѣщо така е крайно издържливо. Отъ друга страна, магарето е гордо и щеславно, всѣкога излиза напредъ. Ако го турите на работа, между камии или овце, то излиза напредъ, да ги води. Магарето никога не остава назадъ. Добре е да има човѣкъ високо мнение за себе си, но когато е заслужено.

Като ученици, вие не трѣбва нито да се надценявате, нито да се подценявате. Ще мислите за себе си това, което сте въ действителностъ. — Не съмъ толкова надаренъ. — Дарбата се придобива. Тя е резултатъ на усилието, което човѣшкиятъ духъ прави, за да постигне нѣщо. Даровитиятъ е работилъ въ миналото, и днесъ се ползува отъ плодетѣ на своя трудъ. Ако искашъ и ти да бждешъ даровитъ, работи усилено, да развиешъ дарбитѣ си и въ бждеще да се ползувашъ отъ тѣхнитѣ плодове. Нѣкои хора още въ този животъ придобиватъ голѣми постижения. Тѣ правятъ голѣми усилия и се радватъ на резултатитѣ си.

Да се върнемъ къмъ въпроса за хигиената на живота. Споредъ нея, права мисль е тази, която запазва всѣкога своята свѣтлина. Човѣкъ се познава по свѣтлината на своята мисль. Колкото по-голѣма е свѣтлината му,

толкова по-голѣмъ мѣдрецъ е той. Да познавашъ, колко голѣма е свѣтлината на твоята мисль, това още не значи, че познавашъ себе си. И най-голѣмитѣ мѣдречи не се познаватъ абсолютно. Частично човѣкъ се познава, но не и абсолютно. Това показва, че много работа още предстои на човѣка, много знания му сж нуждни, за да проникне въ сжщината на своята душа. Да проникне човѣкъ до душата си, това значи, да обхване всички възможности, които се криятъ въ ума, въ сърдцето и въ волята му. Който отрича душата, отрича своитѣ възможности. Такъвъ човѣкъ не може да се развива.

Мнозина признаватъ ума и сърдцето, но отричатъ душата. Нѣкои признаватъ само ума, а сърдцето и душата отричатъ. Който не признава проявитѣ на ума, на сърдцето, на душата и на духа въ себе си, не е пѣленъ човѣкъ, т. е. не е истински човѣкъ. Той прилича на онѣзи хора, които ходятъ на църква, слушатъ проповѣдника, трогватъ се отъ думитѣ му, съжальватъ беднитѣ и страдащитѣ, а като излѣзатъ вънъ, срѣщатъ на пѣтя си много бедни и страдащи, но сърдцето имъ не се трогва. Човѣкъ, на когото само мисльта работи правилно, е една трета човѣкъ; онзи, на когото и умътъ, и сърдцето работятъ правилно, е две трети човѣкъ; и най-после онзи, на когото и умътъ, и сърдцето, и волята работятъ правилно, е три трети човѣкъ — истински човѣкъ или мѣдрецъ. Пламъкътъ на неговитѣ мисли,

чувства и постъпки е постояненъ. Той не се влюбва и разлюбва, както обикновенитѣ хора. Щомъ люби, той е постояненъ и неизмѣненъ. Каквото прави мъдрецътъ, както и да се проявява, каквито мисли и чувства да храни, той никога не съжaliaва. Всичко върши съзнателно и разумно.

Турете въ ума си идеала да станете мъдrecи, за да има нѣщо, което да ви радва. Правата и свѣтла мисль е достояние на мъдrecа. Ако търсите истинското знание, ще го намърите въ мъдростта; ако търсите възвишеното, ще го намърите въ любовта. Въ който свѣтъ да търсите възвишеното — въ физическия, въ ангелския или въ Божествения, ще го намърите въ любовта. Тя представя идеала, къмъ който човѣшката душа се стреми. Ще каже нѣкой, че е разочарованъ въ любовта. Разочарование има въ чувствата, но не и въ любовта. Който люби, никога не се разочарова. Обаче, щомъ човѣкъ пожелае да бжде обичанъ, разочарованието иде; той е нещастенъ, че нѣма кой да го люби. Значи, има два вида нещастни хора: еднитѣ сж нещастни, че не любятъ, а другитѣ, че нѣма кой да ги люби. Мъдrecътъ се отличава отъ обикновения човѣкъ по това, че е щастливъ и когато не го любятъ. Защо е щастливъ? — Защото, и като не го любятъ, той люби, безъ да изисква нѣщо. Ако никой не го обича, той си казва: Хората още не сж ме познали, не съмъ се открилъ за тѣхъ. Ще

дойде день, когато ще ме познаятъ и ще ме обикнатъ. Ако днесъ не стане това, утре ще стане. Той не туря голѣми срокове. Обикновенитѣ хора работятъ съ голѣми срокове и съ голѣми величини; въ сжщностъ, голѣмитѣ величини сж достояние само на велики хора, на адепти, на мждреци, които избѣгватъ да работятъ съ тѣхъ. Когато се възпитава, човѣкъ работи съ малки величини.

Кога може човѣкъ да се възпитава правилно? — Когато пламъкътъ на неговитѣ мисли, чувства и действия постепенно се увеличава и внася въ него радостъ и разширяване. Когато всички мисли и чувства се събератъ на едно мѣсто, свѣтлината имъ се увеличава, радостта става голѣма, и любовта се проявява. Това изисква отъ човѣка съвременната наука и хигиена. Това значи, да дойде човѣкъ до положение, да знае, какво количество въглеродъ се намира въ неговия организъмъ и какъ може да го използува. Количеството на въглерода въ човѣшкия организъмъ е математически точно опредѣлено, обаче, какъвъ е този въглеродъ, не се знае. Сжществува три вида въглеродъ. Единиятъ не гори, не се измѣня въ въздуха; не се съединява съ други елементи, нито гори, нито загасва. Следователно, когато мислитѣ и желанията на човѣка не загасватъ, той е отъ първата категория. Въглеродътъ, който се отнася до втората категория, е промѣнливъ. Той гори и се промѣня, става черенъ. Кажете ли ми кой, че мислитѣ и чувствата му сж потъм-

нѣли, той се отнася къмъ втората фаза на живота, дето вжглеродътъ се измѣня. За да не се измѣня, ще го върнете въ първото състояние, ще му прибавите единица любовъ и две единици мъдростъ. Това значи, да намѣришъ три сжщества, на които да помогнешъ, да ги отправишъ къмъ свѣта на любовта и на мъдростта. Следъ това ще намѣришъ единъ светъ човѣкъ, да видишъ, какъ прилага любовта, и двама мъдреци — какъ прилагатъ мъдростта. При това положение, ти нѣма да станешъ нито светия, нито мъдрецъ, но ще вземешъ малко подкваса и отъ двамата, да има какво да работишъ.

Задачата на човѣка е да учи и да работи. Като учи, той непременно ще се обезсърдчава — такъвъ е законътъ. Защо се обезсърдчава? — Защото пламъкътъ на неговитѣ мисли, чувства и постжпки се намалява — влѣзълъ е нѣкакъвъ страниченъ елементъ. За да се справи съ обезсърдението си, той трѣбва да премахне страничния елементъ и да усили отново пламъка си. Приложй разума си, направляванъ отъ мъдростта, за да усилишъ пламъка на своитѣ мисли и чувства. Безъ мъдростъ разумниятъ човѣкъ става жестокъ. Жестокостта се сломява отъ милосърдието, а милосърдието разбира законъ на жертва. Значи, буквата „М“, като символъ на материализма, трѣбва да се превърне въ милосърдие. Това се постига чрезъ съзнателна и разумна воля.

Въ заключение, казвамъ: За да спазвате хигиената на физическия свѣтъ, обърнете внимание на третъ елемента — жилище, храна и облѣкло; за да спазите хигиената на духовния свѣтъ, обърнете внимание на другитъ три елемента — мисли, чувства и постѣпки.

— Само свѣтлиятъ пѣтъ на мъдростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

15. Лекция отъ Учителя, държана на 5 декемврий, 1928 г. София. — Изгрѣвъ.

Учене и прилагане

— Само свѣтлиятъ пжтъ на мждростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

Размишление.

Тема за следния пжтъ: „Противоречие и съгласие, и произходъ на противоречието и съгласието.“

Какво бихте писали върху темата „Задача и целъ на съвременната наука“? Какво бихте писали върху темата „Любовъ къмъ знанието“? Каква разлика има между единъ ученъ и интелигентенъ човѣкъ и другъ — неученъ, но интелигентенъ? Да се мисли върху тази тема, това е все едно, да варишъ бобъ. Бобътъ съдържа хранителни елементи въ себе си, но трѣбва да го варишъ дълго време, докато омекне. Първата вода съ люспитъ му даже трѣбва да се хвърли. По какво се различава учениятъ отъ неучения човѣкъ? Учениятъ разполага съ систематизирани знания. Той придобива не само нови знания, но се ползува и отъ тѣзи, които учениятъ преди него придобили и систематизирали. Интелигент-

ниятъ пѣкъ има знания, придобити отъ своята лична опитностъ, или отъ опитността на своята душа. Учениятъ придобива знания отвѣтъ, интеллигентниятъ — отвѣтре, а неучениятъ не разполага съ никакви знания. Учениятъ разполага съ известенъ капиталъ, а неучениятъ нѣма никакъвъ капиталъ. Мъдрецътъ може да бжде ученъ и неученъ. Ако е неученъ, чрезъ свѣтлината, която носи въ себе си, той лесно придобива знания: по пътя на самообразование или по наследство. Има знания, които се предаватъ отъ поколѣние на поколѣние. Напримѣръ, стремежътъ къмъ музиката се предава лесно отъ родителитѣ на децата. Ако майката е музикална и изучавала музиката въ миналитѣ си животи, стремежътъ ѝ къмъ музика се предава и на децата. Всѣко нѣщо, върху което човѣкъ е работилъ съзнателно, лесно се предава. Предаването на дарбитѣ и способноститѣ наследствено изглежда несъзнателенъ, механически процесъ, но, въ сжщностъ, не е така. Това се дължи на вътрешенъ, съзнателенъ напоръ, който се проявява навѣтъ. Така се обяснява размножаването на клетката чрезъ дѣление. Клеткитѣ сж разумни, разбиратъ езика на вътрешната сила, която ги подтиква къмъ размножаване и постепенно усъвършенствуване.

Слушайте гласа на разумното начало въ себе си, за да се развивате правилно. Ако на мѣстото на разумното начало, или на душата, поставите своя умъ, вие ще се натѣкнете на

голъмо противоречие. Тогава, вмѣсто да си помогне, човѣкъ повече се обѣрква. Напримѣръ, умътъ знае причинитѣ на болеститѣ, но не може да ги лѣкува. Душата лѣкува болеститѣ. Достатъчно е да пожелае тя да излѣкува една болестъ, за да постигне желанието си. Обаче, умътъ и да желае, не успѣва. Защо? — Възможноститѣ му сж малко. Умътъ се проявява повече външно, а душата — вътрешно. Една отъ проявитѣ на душата е интуицията. Чрезъ нея човѣкъ решава лесно задачитѣ си. Ако сте загубили нѣкакъвъ цененъ предметъ, интуицията веднага ще ви подскаже, къде е предметътъ, и лесно ще го намѣрите. Оставите ли тази работа на ума, ще изгубите много време и пакъ нѣма да я разрешите.

Представете си, че сте изпратили на една и сжща работа двама слуги; дали сте имъ срокъ да свършатъ работата и да се върнатъ на време вкъщи. Тѣ започватъ да работятъ, но скоро се отказватъ и се връщатъ при господаря, когото искатъ да убедятъ, че е невъзможно да свършатъ тази работа. Господарътъ, който е заинтересуванъ отъ работата, отива заедно съ тѣхъ и ги застава да направятъ още единъ опитъ. Въ този случай съ негова помощъ, тѣ свършватъ работата. Слугитѣ представятъ ума и сърдцето на човѣка, които иматъ по-малко възможности, а господарътъ — интуицията, т. е. човѣшката душа. Кажете ли душата, че може да направи нѣщо, трѣбва да върватъ. Кажете ли умътъ, че

човѣкъ не може да се откаже отъ слабоститѣ си, не му вѣрвайте. Думата има интуицията. Тя знае, че човѣкъ може да се справи съ своитѣ слабости и да ги превъзмогне. Щастieto на човѣка се заключава въ това, когато умътъ и душата му сж пробудени и сж въ пълно съгласие помежду си. Има случаи, когато нѣкои хора иматъ буденъ умъ, а спеща душа; други пъкъ иматъ непробуденъ умъ, а будна душа. И въ двата случая човѣкъ разбира нѣщата едностранчиво: или само външно, или само вътрешно. За да не изпада въ противоречие, той трѣбва да ги разбира и външно, и вътрешно, т. е. и съ умъ, и съ душа.

Мнозина казватъ, че трѣбва да се държи за общественото мнение. Какво нѣщо е общественото мнение? — Наука, която разглежда положителната и отрицателната страна на нѣщата. Ако общественото мнение поддържа мисълта, че човѣкъ трѣбва да води чистъ и светъ животъ, съгласенъ съмъ съ него. Обаче, ако поддържа мисълта, че човѣкъ трѣбва да воюва, да отваря войни, да се избиватъ хората, съ това не съмъ съгласенъ. Войни ставатъ, но това не значи, че тѣ сж необходими. Ще дойде день, когато хората нѣма да воюватъ и ще се разбиратъ по миренъ начинъ. Изобщо, трѣбва да се зачита онова обществено мнение, което почива на здрава, непоколебима основа. За да почувствувате правотата на общественото мнение, приложете го къмъ своя личенъ животъ. Тогава ще разберете, трѣбва

ли да го подържате, или не. Истинската наука поддържа само онѣзи мисли, които укрепватъ живота на човѣка. Науката не трѣбва да бжде сръдство, чрезъ което човѣкъ да се прехранва, но да сочи правия пътъ въ живота. Въ желанието си да придобива знания, да стане ученъ, човѣкъ не трѣбва да се претоваря, но да носи само толкова, колкото мозъкътъ му издържа. Колко храна трѣбва да носи туристътъ въ своята раница? — Колкото му е нужно по пътя. Щомъ стигне първата станция, той ще вземе още храна, докато дойде до втората станция

Кой човѣкъ наричаме ученъ? — Истински ученъ е онзи, който постоянно се учи. Който обича науката и на когото душата е будна, той постоянно се учи. Има хора, които, следъ свършване на училището, преставатъ да се учатъ. Тѣ се задоволяватъ съ старитѣ теории; каквото нѣкога сж учили, все него повтарятъ. Каква нужда има да разправятъ едни и сѣщи нѣща? При това, и децата вече знаятъ, което тѣ нѣкога сж учили. Да повтаряте нѣща, които всички знаятъ, това е все едно, да предупреждавате прелѣтнитѣ птици, че есенъ наближава, времето се разваля, и тѣ трѣбва да си отидатъ въ топлинѣ страни. Безъ да имъ се казва това, тѣ знаятъ, че времето се разваля и трѣбва да напуснатъ студениятъ мѣста. Какъ познаватъ птицитѣ, че есенъ наближава? — По вътрешното си настрояние. Тѣ отиватъ въ топлинѣ страни на

курортъ, както правятъ хората. Докато е топло, приятно имъ е. Щомъ наближи есенъта, на-строението имъ се промѣня, тѣ изпитватъ известна неприятностъ и прелитатъ въ то-плинѣ страни. Значи, птицитѣ не си служатъ съ външни барометри, като хората, но вътре-шно усѣщатъ, че става нѣкаква промѣна на времето. Сжщото става и съ хората. Почти 99% отъ настроенията на хората се дължатъ на промѣната на времето. Какъвто вѣтъръ вѣе, така и човѣкъ мисли. Нѣкой е песси-стически настроенъ. Защо? — Времето му дей-ствува така. Другъ е настроенъ оптимистиче-ски — пакъ въ зависимостъ отъ времето. Ще възразите, че много отъ настроенията ви нѣ-матъ нищо общо съ времето. Възможно е, но какъ ще си обясните неприятното разпо-ложение, предизвикано отъ праздната кесия? Какъ ще си обясните неприятността и не-разположението, което изпитвате отъ глада? Много естествено четири деня вали дъждъ, никой не ви вика на работа. Като не работи-те, кесията ви е праздна, а праздната кесия не радва човѣка. Вие сте учителъ, занимавате се съ ученици, преподавате имъ. По едно вре-ме се явява епидемия между децата, и учили-щата се затварятъ. Щомъ нѣма ученици, не можете да давате уроци; а безъ тѣхъ и ке-сията ви е праздна, и стомахътъ ви е празенъ. На кого ще се сърдите? — На времето. Вънъ взли дъждъ, хваща голѣмъ студъ или голѣма горещина, развиватъ се различни болести, а

всичко това влияе на кесията, на стомаха и на разположението на човѣка.

Какво трѣбва да прави човѣкъ, за да се освободи отъ настроенята? — Да излѣзе вънъ отъ времето и пространството. Докато живѣе въ времето и пространството, човѣкъ всѣкога ще има добри и лоши настроения и разположения. Има ли състояния, при които човѣкъ излиза вънъ отъ времето и пространството? — Има. Спането, наприкладъ, е състояние, при което човѣкъ е извънъ времето и пространството. Като спи, той не се смущава, дали има пари или нѣма. Влѣзе ли въ времето и пространството, времето му оказва вече влияние. Всички мисли и чувства на човѣка, всички негови опитности се складиратъ въ време и пространство. Ако дѣдо ви и баща ви се наплашили отъ времето и вие, като тѣхъ, се боите да не изгубите паритѣ си.

И тъй, 99% отъ мжчнотиитѣ се дължатъ на времето. Обаче, времето се опредѣля отъ миналото, отъ настоящето и отъ бъдещето. И тогава, за по-ясно казваме: 99% отъ мжчнотиитѣ се дължатъ на миналото, а само 1% — на настоящето. Това, което сега изживявате, е само 1%. Щомъ не сте разположени, казвате, че времето не е добро, барометърътъ спада, влага има и т. п. Въпрѣки всичко това, има 1% отъ мжчнотиитѣ, които сж задача на сегашния животъ, гѣхъ трѣбва да разрешите правилно. Следователно, когато нѣкой казва че срѣща голѣми мжчнотии въ живота си, това

подразбира, че той има да разрешава само 1% от всички въпроси — 99% сж задачи на миналото. Какъ се разрешава единицата мъжнотия? Представи си, че си гладенъ, три деня не си ялъ. Вървишъ по нивитъ, мислишъ, отде да вземешъ малко хлѣбъ. Спирашъ се предъ единъ орачъ и започвашъ да разговаряшъ съ него. Той се оплаква, че е боленъ, има силна хрема, не може да работи. Той те запитва: Не знаешъ ли нѣкакъвъ цѣръ противъ хремата? — Зная, но понеже не съмъ ялъ три деня, не мога да ти помогна, докато не се нахраня. — Заповѣдай, хапни си отъ моето ядене. Орачътъ отваря торбата си, дава ти хлѣбъ, сирене, млѣко. Ти сѣдашъ, задоволявашъ глада си и започвашъ да го лѣкувашъ. Стопляшъ малко вода, туряшъ соль въ нея и му давашъ да смръкне нѣколко пѣти отъ солената вода. После туряшъ въ едно шише отъ солената вода, да направи още нѣколко смръквания вечеръта и на другата сутринъ. Следъ две-три смръквания хремата минава. Солената вода препятствува за размножаване на микробитѣ, които причиняватъ хремата.

Това е единъ отъ начинитѣ за разрешаване на единицата мъжнотия. Отъ човѣка се иска готовность да услужва на хората. Има ли тази готовность, той ще помогне на себе си, ще помогне и на ближния си. Дръжте въ ума си само по една основна мисль. Ако се товарите съ много мисли, положението ви ще се влоши. Една основна мисль въ ума и

едно основно, сжщественно чувство въ сърдцето сж въ състояние да разрешатъ 99% отъ мжчнотиитѣ ви. Кой е единиятъ случай, въ който основната мисль не може да ви помогне? — Когато човѣкъ самъ не иска да си помогне. Никой не може да застави човѣка да направи това, което той самъ не иска. Понѣкога той се поставя като божество и мисли, че е на правата страна, и всички около него мислятъ криво. При това положение, никой не може да го измѣсти отъ пжтя му. Каквото реши, ще го направи. Както и да го убеждаватъ, той не отстъпва отъ решението си. Дойде ли до това високо съзнание за себе си, човѣкъ самъ се натѣква на вътрешни страдания. Каратъ го да яде, той не иска, отказва се отъ всѣкакво ядене. Не яде день, два, три, докато огладнѣе, и самъ иска да яде. Каратъ го да работи, пакъ не иска. Не работи два-три дня, но на четвъртия самъ търси работа. Това сж състояния, които се дължатъ на вътрешната упоритость въ човѣка. Той трѣбва да работи върху себе си, да смекчи тази коравина.

Като говоримъ за вътрешната работа, мнозина я свързватъ съ окултизма. Тѣ казватъ, че окултизмътъ е наука, която се занимава съ тайното знание. Ние пъкъ казваме, че окултизмътъ е наука, която изучава действието на силитѣ въ живия организъмъ. Напримѣръ, задаватъ на одного единъ важенъ въпросъ, на който той не може да отговори,

Какво прави? Веднага се почесва по носа, или по главата; после туря ржката си на кръста и търси лекъ начинъ за разрешаване. Той търси начинъ, какъ по-удобно, по-лесно да хване предмета. Като знаятъ това, грънчаритъ правятъ стомни съ дръжки, да се хващатъ удобно. — Не може ли човѣкъ да не се чеше по носа и да не си туря ржката на кръста? — И безъ това може, но ако има планъ на работата си, или ако разполага съ знания. Когато инженерътъ строи кжца и се затрудни, веднага изважда книгата си, прелиства я, туря ржката на челото си и чете и мисли. Щомъ разреши въпроса, затваря книгата и дава разпореждания на майсторитъ. Обаче, ако майсторътъ се затрудни, той непременно се почесва по челото и туря ржката си на кръста, мисли, какъ по-лесно да хване предмета. Чесането по носа е прелистване на инженерската книга. Като я прелисти, казва: Разбрахъ, какво трѣбва да направя. Той прилага знанието си, дава заповѣди и действува. Значи, когато нѣма планъ на работата си, човѣкъ се почесва по носа. Когато има планъ, прелиства книгата си и не се почесва по носа. Ако не искашъ да се почешешъ по носа, ще намѣришъ другъ майсторъ, да ти покаже, какъ да работишъ. Чесането по носа е остатъкъ отъ една стара наука. То представя кратко действие. Намѣсто да ходишъ по библиотеки, да прелиствашъ книги, ще се почешешъ по носа, ще съберешъ всичкитъ си скрити сили и способности, да

извикашъ знанието си, което носишъ въ себе си и ще разрешишъ въпроса. Мнозина изучаватъ окултнитъ науки, но сами не вѣрватъ въ тѣхъ, защото нѣматъ опитности.

Ако физиогномистътъ разглежда човѣшката брада, ще намѣри най-малко три характерни типа бради: брада на волевъ човѣкъ, която е широка долу, заема голѣмъ просторъ. Въ този човѣкъ действуватъ повече груби, физически сили. Той се намира подъ влияние на Марсъ. Ако и главата му горе е широка, той се отличава съ голѣма упоритостъ — съ деветъ чифта биволи не можете да го мръднете отъ мѣстото му. Вториятъ видъ брада е на човѣкъ, въ когото сърдцето работи повече отъ ума — човѣкъ на чувствата. Брадата е по-малко широка, заоблена. Колкото по-тѣсна и остра става брадата, толкова повече се проявява умътъ. Този човѣкъ се намира подъ влиянието на Меркури. Изобщо, острата брада напомня нѣщо остро — ножъ, игла. Дето мине, той рѣже съ ума си.

Когато изучавате нѣкой отдѣлъ отъ окултнитъ науки, напримѣръ, хиромантия, вие получавате едностранчиви знания, които повече ви объркватъ, отколкото да ви улеснятъ. Хиромантикътъ, заедно съ хиромантията, трѣбва да изучава френология, физиогномия и астрология. Само така четенето по ржката има смисълъ. Това се отнася и до лѣкаритъ. Съвременнитъ лѣкари изучаватъ главно признацитъ на болеститъ. Въ сжщностъ, истински-

ятъ лѣкаръ трѣбва да познава преди всичко признацитѣ и проявитѣ на здравия организъмъ за да може да ги сравнява съ болния. Не е изкуство да опредѣлишъ диагнозата на болния човѣкъ. Изкуство е да опредѣлишъ диагноза-та му поне десетъ години преди да е заболялъ, за да вземе мѣрки предварително. Това може да направи само онзи лѣкаръ, който познава окултнитѣ науки. Преди да затлъстѣе човѣкъ, трѣбва да му кажете, какво да направи, за да предотврати затлъстяването. Изобщо, по-лесно се лѣкува човѣкъ преди заболяването си, отколкото следъ заболяването.

Като се говори за окултнитѣ науки, нѣкои не вѣрватъ въ това, че по ржката, лицето, главата, очитѣ, по цѣлото тѣло може да се чете като по книга. Не вѣрватъ, защото нѣматъ опитностъ. Други не вѣрватъ, защото не искатъ да плащатъ дълговетѣ си. Нѣкой богатъ човѣкъ не вѣрва, че страданията, които днесъ има, сж резултатъ на неправдитѣ, които е вършилъ въ миналото. Той не вѣрва, защото не иска да плаща. Обаче, безвѣрието не смекчава сждбата на човѣка. Вѣрвашъ или не вѣрвашъ, ще плащашъ. Вслушвайте се въ своята интуиция, въ говора на душата си, тя сама ще ви открие истината. Ако се излъжете, ще знаете, че умътъ ви е проговорилъ. Душата никога не се лъже. Когато тя говори, слушайте я и изпълнявайте това, което ви казва. Щомъ сте дошли на земята, вашата задача е да се изправите, да платите дълговетѣ

си, да определяте отношенията си къмъ Първата Причина и къмъ природата.

Помнете: всичко, което става въ свѣта, се ръководи отъ всемогщото Божествено съзнание, което прониква въ цѣлата природа и хроникира нѣщата. Божественото съзнание никога не забравя. То отдава на всѣкиго заслуженото. Рано или късно, човѣкъ ще понесе последствията на своя животъ — добри или лоши. Като знаете, че човѣкъ носи отговорностъ за всичко, което мисли и върши, не се страхувайте, но живѣйте така, че да поставите здрава основа на бъдещия си животъ. — Дотегна ми вече да уча и работя. — Това не те спасява. Искашъ или не искашъ, ще учишъ и ще работишъ. Единъ слуга се оплаква отъ положението си. Гледамъ на ръката му, остава още единъ месецъ, да ликвидира съ това положение. Ако напусне преждевременно работата си и не се справи съ противоречията си, ще плати съ лихвитѣ заедно. Той трѣбва да изтърпи докрай и тогава ще стане господарь. Ако не изтърпи, положението му ще се усложни. Човѣкъ става слуга за лошиѣ си постѣпки, за лошия си животъ, а господарь — за добритѣ си постѣпки. Следователно, ако искате да бъдете господари, живѣйте добре. Ако живѣете лошо, ще станете слуги. Азъ взимамъ думитѣ „господарь и слуга“ въ красивъ смисълъ, а не както днесъ се разбиратъ. Бъдете господари и слуги първо на себе си, за да изправите своя животъ.

Следъ това можете да бждете господари и слуги на близкитъ си. Дойдете ли до това положение, вие се убеждавате, че добриятъ животъ носи добри послѣдствия и опредѣля условията на бждещето ви развитие.

Стремете се къмъ разумния животъ, който носи бждещитъ блага. Не мислете, че съ ропотъ ще облекчите положението си. Ако Жанъ Валжанъ не бѣгаше отъ затвора, щѣше да ликвидира скоро, щѣше да лежи само петъ години. Понеже избѣга отъ затвора, наказанието му се увеличи на 19 години. И тогава, вмѣсто петъ години, той прекара цѣли 19 години въ затворъ. Този законъ действува и въ природата. Когато тя ти наложи нѣкакво наказание, не роптай, но бжди готовъ да платишъ дълга си. Щомъ платишъ доброволно и съзнателно задълженията си, ти ставашъ господарь, влизашъ въ неограниченитъ условия на живота. Ако роптаешъ и противодействувашъ на природнитъ закони, ще увеличишъ наказанието си съ още 14 години.

Желая ви да бждете съзнателни господари и слуги, да не правите нови дългове, а старитъ да си изплащате безъ протестъ и недоволство.

— Само свѣтлиятъ пжтъ на мъдростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

16. Лекция отъ Учителя, държана на 14 декемврий, 1928 г. София. — Изгрѣвъ.

Методи за наблюдения

— Само свѣтлиятъ пжтъ на мждростѣта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

Размишление.

Чете се темата: „Произходъ на противоречието и съгласието“.

Тема за следния пжтъ: „Отличителни чѣрти на господаря и на слугата“.

За да пише върху известенъ въпросъ, човѣкъ трѣбва да е правилъ опити и наблюдения. По какво се отличаватъ научнитѣ методи и наблюдения отъ обикновенитѣ? Напримѣръ, нѣкой иска да изучава хиромантия. Първата му работа е да прави наблюдения върху човѣшката ржка. Много ржце трѣбва да наблюдава той, за да извади нѣкакви научни заключения. При това, неговитѣ заключения ще бждатъ отчасти вѣрни. За да дойде до абсолютни, истински заключения, той трѣбва да изучи още нѣколко науки—физиогномия, френология, астрология, като допълнителни науки на хиромантията. Следъ това трѣбва да съпостави всички данни къмъ ржката и тогава

може да говори за своитѣ научни придобивки. Докато човѣкъ прави обикновени, повърхностни наблюдения, знанията му не сж точни, тѣ тѣрпятъ промѣна. Когато направи стотици опити въ различни направления и съпостави полученитѣ изводи едни съ други, едва тогава той разчита абсолютно на своитѣ знания. Като изучава ржката, въ първо време човѣкъ разглежда общата ѝ форма — дължина, широчина, видъ. Ако ржката е голѣма, той вади едно заключение; ако е малка, прави друго заключение. Но това още не е достатъчно. Следъ това ще изучава линиитѣ ѝ въ подробности. Най-после ще се обърне къмъ всички допълнителни науки на хиромантията и ще съпостави полученитѣ знания.

Голѣмата ржка отговаря на голѣмо шише, което събира много нѣщо; малката ржка отговаря на малко шише. Кое шише предпочитате? Ако ви сипватъ въ шише сладкъ гроздовъ сокъ, за предпочитане е голѣмото предъ малкото. Голѣмото шише ви причинява голѣма радостъ, а малкото шише — малка радостъ. При голѣмото шише вие се радвате, а онзи, който сипва отъ своето шише, не е радостенъ. — Защо? — Шишето му се изпразва. Той се радва, ако шишето ви е малко. Изобщо, за подържане на голѣмото шише сж нуждни голѣми срѣдства, но сжщевременно то върши повече работа. За подържане на малкото шише сж нуждни малки срѣдства, но то свършва по-малка работа. Наблюдавайте, кой човѣкъ е по-

активенъ: който има малка, или който има голѣма ржка.

По какво се отличава научниягъ методъ за наблюдение отъ обикновения? Научниятъ методъ води къмъ причини и последствия на нѣщата, а обикновениятъ — само констатира фактитѣ. При обикновения методъ вие казвате само, че нѣкой е ученъ или невежа, добъръ или лошъ. При научния методъ, обаче, вие не се задоволявате само съ факта, но търсите причинитѣ и последствията на нѣщата, искате да знаете, защо единъ човѣкъ е ученъ, а другъ — невежа; защо единъ е добъръ, а другъ — лошъ. Всѣки методъ, който само до известно мѣсто издирва нѣщата, а следъ това спира и се основава на дадени доказателства, е обикновенъ или догматически. Ще кажете, че добрината на нѣкого е доказана. Това е догматическо твърдение. Добротата на човѣка не е завършенъ процесъ, нито е постояненъ. Докато нѣкой дава, всички се произнасятъ за него, че е добъръ; щомъ престане да дава, и добрината му се прекратява. Докато печката гори и топли, всички я обикалятъ, считатъ я добра; щомъ изгасне, и добротата ѝ престава. Тѣй щото, не е научно това твърдение, което почива само на временнитѣ прояви на нѣщата. Това е догма. Научното наблюдение и заключение подразбира нѣщо постоянно, неизмѣнчиво. Споредъ обикновеното наблюдение, добро е това, отъ което се ползуваме само въ даденъ моментъ; щомъ нѣщо

не ни е полезно въ даденъ моментъ, то не е добро за насъ. Отъ гледище на научното наблюдение, ние казваме, че човѣкъ е добъръ, защото имаме предъ видъ причината за неговата доброта. И казваме, че човѣкъ е добъръ, защото Богъ го е създалъ. Значи, доброто, като проява на човѣка, представя следствие на нѣщо. Причината е Богъ, а доброто въ човѣка — послѣдствие на това, което Той е направилъ. Богъ е направилъ или създалъ човѣка добъръ. Доброто въ него е необходимо, за да го топли, както огъньтъ въ печката гори и сгрѣва окръжаващитъ. При обикновеното наблюдение съзнанието на наблюдателя е вънъ отъ предметитъ, които изучава; при научното наблюдение съзнанието е отвътре. При самовъзпитанието човѣкъ си служи съ двата метода на наблюдение: понѣкога само констатира фактитъ — обикновено наблюдение, а понѣкога — издирва причинитъ и послѣдствията на нѣщата — научно наблюдение. Напримѣръ, нѣкой казва: Въ мене има нѣщо лошо и нѣщо добро. Това е обикновено наблюдение. Важно е, като констатира доброто и злото въ себе си, да потърси причинитъ, които го заставятъ нѣкога да прояви доброто, нѣкога — злото. Следъ това той трѣбва да проследи послѣдствията отъ доброто и отъ злото. Това е научно наблюдение. Тѣй щото, не е достатъчно да знаешъ, че има нѣщо добро и нѣщо лошо въ тебе. Ти трѣбва

да търсишъ причинитѣ и послѣдствията на всѣка проява.

Като изучавате хиромантия или друга окултна наука, търсете причинитѣ и послѣдствията на нѣщата, т. е. правете научни наблюдения. Не е достатъчно да знаете само службата на прѣститѣ въ човѣшката рѣка, но и тѣхното постепенно създаване. Важно е да знаете, кой прѣстъ кога е създаденъ и въ връзка съ какво. Кога е създаденъ първиятъ прѣстъ, т. е. показалецътъ? — Когато съзнанието на човѣка се е пробудило, когато за пръвъ пѣтъ той се е почувствувалъ разумно същество, отдѣлно отъ всички останали същества. Съ други думи казано, първиятъ прѣстъ е създаденъ, когато човѣкъ се е индивидуализиралъ, когато е съзналъ, че има известни права и задължения. Като вдигне първия си прѣстъ нагоре, човѣкъ казва: Азъ съмъ отговоренъ за всичко, което правя.

Коя е причината за създаване на палеца? Кога е създаденъ той? — Когато човѣкъ е почувствувалъ желание да бѣде свободенъ. Палецътъ ознава стремѣжъ на човѣка къмъ свобода. Отъ формата и голѣмината на палеца зависи и свободата на човѣка. Палецътъ на престѣпниците е кжсъ, неразвитъ, въ видъ на боздуганъ. Престѣпникътъ е готовъ да убива, да върши престѣпления. Ако работи съзнателно върху себе си, човѣкъ може да измѣни формата на прѣститѣ си, както и на цѣлата рѣка. Забелязано е, че колкото по-

развитъ е човѣкъ въ умствено и сърдечно отношение, колкото по-голямъ и правиленъ е стремежътъ му къмъ свобода, толкова по-красивъ и добре оформенъ е неговиятъ палецъ.

Като изучавате проявитъ на пръститъ си, забелязвате, че само палецътъ, за отличие отъ останалитъ пръсти, съдържа три елемента — мисль, чувство и приложение. Другитъ пръсти съдържатъ по два елемента — мисль и чувство. Тъ не сж дошли още до приложението. Затова, когато питате нѣкой човѣкъ, къде се намира еди-кое село, той ще ви покаже посоката съ показалеца, но нѣма да вложи приложение. Ако действува съ палеца си, освенъ че ще ви посочи направлението, той ще тръгне напредъ и ще каже: Върви следъ мене. Който обича да изпѣква, да излиза напредъ, всѣкога си служи съ показалеца. Който не обича да изпѣква, не си служи съ показалеца, но тръгва съ тебе заедно, завежда те до селото и се връща назадъ. Той действува подъ импулса на палеца. Това наричаме ние въ моралния свѣтъ приложение. Физическиятъ свѣтъ работи главно съ два елемента — съ мисль и съ чувство, а духовниятъ — съ три: съ мисль, чувство и приложение. Следователно, чуete ли, че нѣкой говори за ученостъ за доброта, а не прилага нѣщата, той не може да бжде нито ученъ, нито добъръ. Той сочи само съ показалеца си, безъ да прилага. Който прилага, той живѣе едновременно и въ двата свѣта — и на физическия, и въ духовния.

Като се говори за третѣ шишета и за третѣ прѣста на ржката — палеца, показалеца и срѣдния прѣсгъ, човѣкъ не може да намѣри връзката между тѣхъ и казва, че има нѣщо объркано въ това сравнение. Има нѣщо объркано, защото човѣкъ прави обикновени наблюдения. При научнитѣ наблюдения, той спира вниманието си върху великата разумна сила, която създава нѣщата, вижда отношението имъ къмъ природата и къмъ себе си, и тогава разбърканитѣ нѣща се оправятъ. Истинска наука е тази, която ни показва, какви сж отношенията на Първата Причина къмъ насъ. Кажете ли, че Богъ ни обича, това е обикновено наблюдение. Кажете ли, че Богъ ни обича и се жертвува за насъ, задоволява всичкитѣ ни нужди, дава ни изобилно блага, това е вече наука. Ти знаешъ, защо Той прави всичко това, защо се жертвува и т. н. Когато знае истинската причина на нѣщата, човѣкъ е устойчивъ, разчита на нѣщо въ себе си. Той си служи съ вътрешни, научни наблюдения.

Целта и задачата на окултната наука се свежда къмъ това, да създаде правилни отношения и здрава връзка между човѣка и природата, отъ една страна, и между човѣка и Бога, отъ друга. Така не може да сжествува никакво съмнение. Съмнението сжествува само при обикновенитѣ наблюдения, но не и при научнитѣ. Последнитѣ изключватъ всѣкакво съмнение. При научното наблюдение се

изследватъ фактитъ, обобщаватъ, свързватъ се съ цѣлото и тогава се изнасятъ навънъ, като нѣща напълно доказани, съ своитъ причини и последствия.

При посочване съ показалеца, жгълтътъ, който се образува при дигането на този пръстъ, е различенъ — отъ 1^0 — 30^0 . Всѣка постѣпка, направена при 5^0 , 10^0 , 15^0 и т. н., се отличава една отъ друга. Причинитъ и последствията ѝ сж различни, въ зависимостъ отъ голѣмината на жглитъ. Това, което се сѣе презъ пролѣтъта, се различава по резултатитъ си отъ сѣтото презъ есенъта. Плодоветъ, които зрѣятъ презъ май и юний, се различаватъ отъ тѣзи, които зрѣятъ презъ августъ и септемврий. Който иска да бжде веселъ, жизнерадостенъ, нека яде череши, които зрѣятъ рано, въ началото на месецъ май. Който иска да бжде философъ, мждъръ, да яде грозде — късенъ плодъ. Обикновенитъ хора само констатируютъ, че нѣкои плодове зрѣятъ рано, а други късно и тукъ спиратъ, не се интересуватъ повече. Тѣ правятъ обикновени наблюдения. Учениятъ, обаче, не спира тукъ. Той прониква по-дълбоко, търси причинитъ, защо едни плодове зрѣятъ рано, а други — късно. Той търси и последствията на нѣщата: какъ се отразяватъ едни плодове върху човѣка, и какъ — други. Обикновениятъ човѣкъ казва: Нѣма защо да сѣя рѣпа на корена, т. е. нѣма защо да издирвамъ работитъ до край. Ако си философъ, издирвай ги; ако не си философъ, не губи времето си

напраздно, нито смушавай ума си съ работи, които нѣматъ никакво отношение къмъ тебе. Поговорката: „Не сѣй рѣпа на корена“ подразбира: „Не рови нѣщата, да не миришатъ“. Обаче, рѣпата нѣма само едно качество — миризма — тя има ценни качества. Когато има голѣми мжчнотии, човѣкъ трѣбва да яде рѣпа. Тя помага противъ много болести. Взима се като символъ за преодоляване. Когато работитѣ ви не вървятъ добре, яжте рѣпа! — Какъ действува рѣпата? — Щомъ задавате този въпросъ, наблюденията ви се превръщатъ отъ обикновени въ научни. Вие започвате да мислите, правите изследвания и дохождате до нѣкои научни заключения.

И тъй, като говоримъ, че всѣки жгловъ градусъ оказва известно влияние върху човѣшкия животъ, дохождаме до кржга, който се дѣли на 360° . Всѣки градусъ представя едно условие. Значи, 360° — 360 условия на живота. Всѣко условие измѣня живота. Въ този смисълъ, човѣшкиятъ животъ представя кржгъ, колело, което се намира въ постоянно движение. Като влѣзе въ условията на своя кржгъ, човѣкъ трѣбва да ги използва. Ако не ги използва, тѣ ще го използватъ. Голѣмината на кржга е въ зависимостъ отъ голѣмината на ржката и нейната форма. Малката, но добре оформена ржка, показва, че умътъ се проявява добре. Умътъ работи съ малко материя. Човѣкъ съ такава ржка е интелигентенъ. Ако ржката е малка и не добре

оформена, това показва бедност, умствени лишения на човѣка. Изобщо, умственитѣ типове малко ядатъ. Тѣ даватъ малко и взиматъ малко. Физическитѣ типове взиматъ много и даватъ много. Философи, които работятъ повече съ ума си, казватъ, че човѣкъ не се нуждае отъ много. Това твърдение е вѣрно въ духовния свѣтъ, а не и на физическия. Разбира се, човѣкъ не трѣбва да има тѣлото и желанията на слона и да казва, че не му трѣбва много. На голѣмо тѣло отговарятъ голѣми желания, и обратно: на малко тѣло — малки желания. Никой философъ не може да докаже, че голѣмата форма се задоволява съ малко. Това е невъзможно. Научнитѣ наблюдения не сж съгласни съ това.

Какво, въ сжщностъ, представя науката? Тя е съзнателна сила, която посочва на човѣка истинския пътъ на живота. Науката внася свѣтлина въ човѣшкия умъ и го кара да търси причинитѣ и последствията на нѣщата. Затова всички хора искатъ да бждатъ учени. Като изчисляватъ разстоянието на земята и на другитѣ планети отъ слънцето, тѣ ще си обяснятъ въ бждеще, защо, именно, земята трѣбва да стои на такова разстояние отъ слънцето, а не по-близо или по-далечъ отъ него. Значи, близостта или далечината на земята отъ слънцето опредѣля качествата на хората. Ако турите единъ човѣкъ на Юпитеръ или на Меркури, той ще измѣни качествата си. Затова, именно, нѣкои хора се

отдалечаватъ отъ известенъ човѣкъ, а други се приближаватъ. При близость на човѣка до слънцето, въ него се развиватъ едни качества и разположения, а при далечината — други. Въ това отношение, природата поставя всѣки човѣкъ на такова разстояние отъ слънцето и отъ другитѣ планети, каквото е нужно, за да се развиятъ известни качества и способности. Този законъ е вѣренъ не само за хората на земята, но за всички сѣщества, за жителитѣ на Юпитеръ, на Венера и т. н. По качествата, които иматъ различнитѣ сѣщества, познавате, отъ коя планета идатъ тѣ — отъ Юпитеръ, Венера, Сатурнъ или отъ Меркури. Въ бъдеще всички сѣщества ще се събератъ на Слънцето, да образуватъ новъ типъ. Слънцето е центърътъ, въ който се събиратъ всички сѣщества, носители на доброто и на свѣтлината. Това е обикновено твърдение, което, за да стане научно, трѣбва добре да се обоснове и докаже.

Учете, безъ да се обезсърдчавате. Кажете си: Азъ съмъ клонъ отъ дървото на живота, има кой да се грижи за мене. Дръжъ се за дървото, и не губи връзката си съ него. Кажете ли си човѣкъ, че е клонъ отъ дървото, т. е. частица отъ общия, цѣлокупенъ животъ, разбираме, че животътъ на частитѣ образуватъ Цѣлото, и Цѣлото обединява всички части.

За да разберете идеята за частитѣ и за Цѣлото, първо трѣбва да я посадите въ ума и въ сърдцето си, да изникне, израсте, да даде

плодъ. Имайте търпение, докато тя даде плодъ и го опитате.

— Божията Любовь носи щастие.

— Божията Мъдростъ носи пълното щастие.

— Божията Истина носи всичкото щастие.

*

17. Лекция отъ Учителя, държана на 21 декемврий, 1928 г. София. — Изгрѣвъ.

Пречупване на свѣтлината

— Само свѣтлиятъ път на мждростѣта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

Размишление върху красотата на живота.

Ако имате една окръжностъ, въ нея можете да прекарате колкото искате радиуси. Можете да прекарате и два радиуса само, които да образуватъ правъ жгълъ, т. е. жгълъ, равенъ на 90° . Какво представя всѣки градусъ отъ окръжността? — Една тристашестдесета частъ отъ цѣлата окръжностъ. Може ли правиятъ жгълъ да има повече отъ 90° ? — Щомъ говоримъ за правъ жгълъ, не можемъ да имаме повече отъ 90° . Ако 90 -тъ градуса показватъ една естествена мѣрка въ природата, то всѣко отклонение на свѣтлината представя единъ градусъ. Значи, правиятъ жгълъ подразбира отклонение на свѣтлината на 90° . При всѣко пречупване на свѣтлината, предметътъ става видимъ. Даже и при пречупване на свѣтлината на единъ градусъ, предметътъ е пакъ видимъ. Оттукъ вадимъ заключение, че образитъ на предметитъ се виждатъ по причина на

отклонението или пречупването на свѣтлината. Въ този смисълъ, кржгътъ не е нищо друго, освенъ пречупване на свѣтлината. Щомъ лжчитѣ на свѣтлината се пречупватъ, и линията се изкривява. Свѣтлината се изявява чрезъ пречупване на нейнитѣ лжи

На какво се дължатъ противоречията въ живота? — На правия жгълъ. Въ правия жгълъ има 90 пречупвания на свѣтлината, т. е. 90 възможности. Ако правата линия се пречупи, ще се образува свѣтлина; ако не се пречупи, свѣтлината ще мине край насъ, ще имаме известно усѣщане, известно движение, което ние наричаме „законъ на съзнанието“ При пречупване на лжча, едновременно се получаватъ два образа. Жгловиятъ градусъ е частъ отъ човѣшкия животъ, а кржгътъ — цѣлиятъ човѣшки животъ. Едната половина на кржга, освѣтената, представя благоприятнитѣ условия на живота — успѣхи, здраве, богатство, сила и др.; втората половина представя неблагоприятнитѣ условия — неуспѣхи, болести, сиромашия, безсилие и др. Дойде ли радостта въ живота, трѣбва да очаквате и скръбта. Като си помислите, че сте младъ, веднага ще дойде и обратната мисълъ, че ще остарѣете. Ако си кажете, че сте ученъ, ще помислите, че може да изгубите знанието си. Кажете ли си, че сте добъръ, ще помислите, че може да станете лошъ. Това сж противоположности, които сжществуватъ като закони на природата. Ползвайте се отъ противоположноститѣ, да си помагате. Ако си

Боленъ, не мисли, че не можешъ да оздравѣешъ, но кажи си опредѣлено: Мога да бжда здравъ, или ще бжда здравъ. — Възможно ли е това? — Както е възможно едното, така е възможно и другото. Това сж известни величини.

Природата си служи, както съ известни величини, така и съ неизвестни. Човѣкъ се занимава съ три отъ неизвестнитѣ на природата: x — Богъ, y — самиятъ човѣкъ и z — външнитѣ условия. — Какво означаватъ тѣзи неизвестни? Че не познавашъ нито Бога, нито себе си, нито своя ближенъ. Щомъ срѣща неизвестни въ живота си, човѣкъ се стреми да ги разреши. Въ този смисълъ, и мжчнотиитѣ сж неизвестни. Като разрешава неизвестнитѣ, човѣкъ започва отъ първото неизвестно — x и после отива къмъ y и къмъ z . Въ химията има три известни величини: киселина, основа и соль. Сольта се образува при взаимодействието на киселината и на основата. При това, количеството на образуваната соль зависи отъ количеството на киселината и на основата. Какво представятъ киселината, основата и сольта въ човѣшкия животъ? Това сж тритѣ неизвестни — Богъ, човѣкъ и външнитѣ условия, или обществото. Външнитѣ условия, т. е. обществото представя сольта. Нѣкои казватъ, че външнитѣ условия опредѣлятъ положението на човѣка. Не е така. Взаимното отношение на Бога къмъ човѣка и на човѣка къмъ Бога опредѣля, какви ще бждатъ външнитѣ условия. Добритѣ условия на човѣка зависятъ отъ

неговото отношение къмъ Бога. Той е силата, която твори и направлява всички нѣща. За да измѣни сѣдбата си, човѣкъ трѣбва да измѣни отношенията си къмъ Бога. Правилнитѣ отношения създаватъ добра сѣдба.

Мнозина се оплакватъ отъ живота си, недоволни сѣ отъ условията, въ които се намиратъ. Тѣ не знаятъ, че по този начинъ затварятъ пѣтя си къмъ Бога. Щастието на човѣка се заключава въ правилното му отношение къмъ Бога. Може ли недоволниятъ, неразположениятъ да намѣри щастието? За да бѣде щастливъ, човѣкъ трѣбва да обича и да бѣде обичанъ. Любовта носи топлината на живота. Кога житното зърно е щастливо? — Когато поникне. А това зависи отъ слънчевата топлина и свѣтлина. Като покълне, житното зърно вижда външния свѣтъ и се радва на възможноститѣ, които му се откриватъ. И човѣкъ е щастливъ, когато покълне, т. е. когато се отвори прозореца на неговата душа, да вижда външния свѣтъ, да осмисля живота си и да се радва на всичко, което го обикаля.

Да се върнемъ къмъ въпроса за лжчитѣ на свѣтлината. Тѣ ставатъ видими, само когато се пречупватъ; пречупването става, когато минаватъ въ известна срѣда, по-рѣдка или по-гѣста отъ тази, въ която се разпространили първоначално. Както се пречупватъ и видоизмѣнятъ лжчитѣ на свѣтлината, така и съ човѣшкия умъ ставатъ всевъзможни промѣни, положителни или отрицателни.

Обаче, това сж само възможности, които могат и да се избѣгнатъ. Всѣка промѣна въ човѣшкия умъ и въ човѣшкото сърдце показва, че въ човѣка се извършватъ нѣкакви процеси — нѣкое висше сжщество работи надъ него. Следователно, не се смущавайте отъ промѣнитѣ, които ставатъ въ васъ, но се учете отъ тѣхъ, да придобивате знания. За да станатъ видими лжчитѣ на свѣтлината, непременно трѣбва да се пречупятъ, да се измѣни посоката на тѣхното движение. Щомъ лжчѣтъ се пречупи, явява се известенъ образъ. Образитѣ даватъ възможностъ на човѣка да мисли, да чувствува и да действува. Това създава въ него последователно и непреривно движение.

Като не разбиратъ смисъла на живота, хората го търсятъ въ радостта. Дойде ли имъ нѣкаква скръбъ, тѣ се отегчаватъ отъ нея, искатъ да се освободятъ, да имъ олекне. Въ сжщность, радостта създава тежестта, а не скръбта. Какво представя голѣмата радостъ? — Човалъ, въ който има сто килограма чисто злато. День-два носишъ човала на гърба си, радвашъ се, че можешъ да реализирашъ всичкитѣ си желанія, но постепенно тежестта се увеличава, и ти търсишъ начинъ да ти олекне. Скрѣбниятъ, обаче, не носи нищо на гърба си. Той върви свободенъ, размишлява върху живота и решава задачитѣ си. Като го срещне радостниятъ и види, че гърбѣтъ му е свободенъ, започва да го моли, да вземе частъ отъ товара му. Когато товарѣтъ и на двамата се

изравни, тѣ се сближаватъ и заедно продължаватъ пѣтя си. Това е истинското състояние, което човѣкъ трѣбва да постигне — нито да се радва много, нито да скърби много. Обаче, ако радостниятъ даде 99 кгр. отъ тежестта си на скръбния, последниятъ ще се радва временно, следъ което ще търси другъ нѣкой, на когото да стовари тежестта си. Така не се разрешаватъ въпроситѣ. Човѣкъ трѣбва да се задоволява съ малко, да се радва на всичко, което му е дадено.

Много хора търсятъ щастието и мислятъ, че ще го намѣрятъ въ паритѣ. Тѣ искатъ да иматъ много злато, но другъ да носи товара имъ. Природата не дава такова богатство. Който иска злато, самъ ще го носи на гърба си. Да натоваришъ богатството си на чуждъ гърбъ а ти да бждешъ свободенъ — това не се позволява. Природата казва на човѣка: Щомъ искашъ богатство, давамъ ти, но само толкова, колкото можешъ да носишъ. Това, което не можешъ да носишъ, не е твое. Натоваришъ ли се повече, отколкото трѣбва, постепенно ще се разтоваряшъ, докато остане на гърба ти само единъ килограмъ злато — това ти е достатъчно. Човѣкъ може да носи и хиляда килограма на гърба си, но ако има знание. Ще знаете, че щастието не е въ многото, нито нещастieto въ малкото. Щастието се заключава въ правата мисълъ. Който мисли право, той е щастливъ. Ако такъвъ човѣкъ има сто килограма злато, той нѣма самъ да се нагър-

би да го носи, но ще го сподѣли съ приятелитѣ си. Ще раздѣли богатството си на десетъ равни части, ще извика деветъ души, свои приятели, и ще даде на всѣкиго по десетъ килограма. Деветтѣ души сж деветъ банки, въ които той влага златото си. Случи ли се да изгуби богатството си, поне една отъ тѣзи банки ще му се пригече на помощъ. Свѣтскитѣ хора правятъ сжщото. Тѣ схващатъ идеята за приятелство и за взаимно сподѣляне на богатата, но, като не сж готови да я реализиратъ по този начинъ, намиратъ външни банки или банкери и тамъ турятъ богатството си, да имъ дава лихви.

Законътъ за приятелството има приложение и къмъ мислитѣ, и чувствата на човѣка. Кой е истинскиятъ начинъ за изразъ на приятелство? — Като сподѣлишъ богатата, които ти сж дадени, съ своя ближенъ. Сподѣлишъ ли ги, ближниятъ ти става приятелъ. Единъ ли е твойтъ ближенъ? — Много сж. Следователно, когато една Божествена мисълъ или едно Божествено чувство те посетятъ, намѣри поне още деветъ души, съ които да сподѣлишъ благо, което ти е дадено. Така, именно, ще разберешъ, че Божествената мисълъ или чувство могатъ да сж изразятъ не само по единъ начинъ, но по много начини. Всѣко разумно сжщество е проводникъ на Божественото и го предава по свой, специфиченъ начинъ. Красотата на живота се заключава въ великото разнообразие.

Като ученици на Великия животъ, отъ всѣкого се изисква готовность да сподѣля благо, което има, съ ближнитѣ си. Ще каже нѣкой, че малко му е дадено, не може да дава нищо. Не е така. Колкото малко и да имашъ, все можешъ да дадешъ нѣщо отъ себе си. При това, изкуство е да се радвашъ на малкото, което имашъ, и на малкото, което ти се дава.—Какво прави детето?—Ако му дадатъ единъ орѣхъ, то ще се радва цѣлъ день, ще го подхвърля, ще си играе съ него. Обаче, дадете ли на стария единъ орѣхъ, той нѣма да му обърне никакво внимание. Детето се радва на малкитѣ работи, а възрастниятъ — на голѣмитѣ. Той се радва на всичко, което му дава сила и може да го повдигне.

Кои сж отличителнитѣ качества на стария и на младия? Стариятъ носи въ себе си мъдрость и знание, а младиятъ — възможности и условия. Стариятъ се радва на това, което е придобилъ, а младиятъ — на това, което може да придобие. Стариятъ е реализиралъ условията и възможноститѣ, които ималъ като младъ, а младиятъ се стреми да ги реализира. Стариятъ се отегчава отъ живота, а младиятъ се радва на живота. Какво очаква стариятъ? — Смъртъта. Той не знае, че и въ смъртъта има състояние на отегчаване. Щомъ се отегчи отъ смъртъта, ще иска да се роди. Следъ това иде растене, възмжжаване, остаряване и пакъ смъртъ. Това не е разрешаване на въпроситѣ. Човѣкъ трѣбва да дойде до положение

ние на новораждане, при което нито животът да го отегчава, нито смъртта. Животът се изразява чрезъ кръгъ, въ който се криятъ всички възможности и условия. Смъртта пъкъ представя права линия. Като използва правилно условията и реализира всички възможности, човѣкъ намира смисъла на живота и става щастливъ.

И тъй, да бжде човѣкъ щастливъ, това значи, да е решилъ неизвестнитъ x , y , z , да е позналъ Бога, себе си и ближния си, т. е. външнитъ условия. Богъ представя първичната срѣда и първичнитъ условия, при които ние живѣемъ. Затова Той се изразява чрезъ единицата. Нулата пъкъ е човѣкътъ, който използва срѣдата и условията. Кои сж условията, при които човѣкъ живѣе? — Свѣтина, топлина, въздухъ, вода, почва и храна. Пертурбациитъ, презъ които човѣкъ минава, сжщо сж условия. Всѣко условие е разумно — важно е човѣкъ да го използва за своето развитие и растеж. Който може да използва правилно условията, ще постигне, каквото желае: сила, знание, мъдростъ, богатство. Иначе, той всичко ще изгуби. Мъдрецътъ използва всички условия, а обикновениятъ — само нѣкои.

Каква е разликата между мъдреца и обикновения човѣкъ? Мъдрецътъ намира щастieto навсѣкжде и въ всичко, а обикновениятъ — само въ специфични нѣща и мѣста. Глупавиятъ пъкъ намира нещастieto навсѣ-

къде и въ всичко. Мъдрецътъ намира щастието въ кръга, обикновениятъ човѣкъ — по периферията, а глупавиятъ — извънъ периферията и извънъ кръга. Ако намирате щастието въ Бога, мъдрецъ сте; ако го намирате въ себе си, обикновенъ човѣкъ сте; ако никъде не го намирате, глупавъ сте. Глупавиятъ очаква щастието отвънъ, хората да го направятъ щастливъ. Много ще чака той, докато хората го ошастливятъ. Никой никого не може да направи щастливъ. Защо? — Защото всѣки е заетъ първо съ себе си. Всѣки носи торбичката си и мисли, какъ да я напълни. Много хора ще срещнешъ, но едвали единъ отъ тѣхъ ще те спре и ще запита за тебе, къде отивашъ, отъ какво имашъ нужда и, като разбере нуждитъ ти, да ти помогне. Този Единниятъ ще бже Богъ, проявенъ чрезъ мъдреца — човѣка на щастието. За мъдреца всички нѣща сж важни, за обикновения — само нѣкои, а за глупавия нищо не е важно. Ако всичко разбирашъ, мъдрецъ си; ако отчасти разбирашъ нѣщата, обикновенъ си; ако нищо не разбирашъ, глупавъ си.

Уп р а ж н е н и е. Движение на рждетъ отпредъ и настрана. Какво означава това движение? — Каквото е въ сърдцето ми, т. е. въ Бога, Който е въ мене, това е и въ ума ми.

Рждетъ отпредъ, на гърдитъ. Джообразно отваряне на рждетъ настрана. Това движение означава растене и разцвѣтяване. Всѣка добра мисль, всѣко добро желание могатъ.

да се реализиратъ само тогава, когато черпятъ сила отъ Първичната Причина. При това, каквато работа предприеме човѣкъ, трѣбва да вложи вѣра. Сама по себе си, вѣрата е висше знание, което е придобито благодарение на дългия опитъ, който човѣкъ е ималъ въ живота си. Затова, именно, вѣрата не се нуждае отъ доказателства и разсждения.

Движение на ржцетѣ настрана, съ бързи трептения, като хвъркане. Това движение подразбира освобождаване на човѣка отъ всички мжнотии.

— Само свѣтлиятъ пжтъ на мждростѣта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

18. Лекция отъ Учителя, държана на 28 декемврий, 1928 г. София. — Изгрѣвъ.

Наблюдение и интуиция

— Само свѣтлиятъ път на мъдростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

Размишление.

Тема за следния път: „Защо вървамъ и защо се съмнявамъ?“

Много процеси се извършватъ въ човѣшкия животъ; мнозина ги наблюдаватъ, но малцина схващатъ връзката, която съществува между тѣхъ. Напримѣръ, процесътъ на храненето е свързанъ съ много външни и вътрешни, психически явления, които не избѣгватъ отъ око̀то на опитния наблюдателъ. Той следи, какъ гладниятъ сѣда предъ трапезата, туря чинията, лъжицата и вилицата си и очаква да му сипятъ дене. Щомъ донесатъ яденето, той поглежда къмъ него, иска да разбере, има ли достатъчно масло, или не, какъ е сготвено и т. н. Следъ това взима хлѣба, начупва го и започва да яде. Дали яденето е вкусно, или не, това се отразява на лицето му. Дали готвачътъ е билъ добъръ, или не, и това се отразява на лицето на онзи, който яде. Готва-

чѣтъ е вложилъ своето разположение или неразположение въ яденето, което човѣкъ възприема. Изобщо, всѣко нѣщо, което човѣкъ възприема отъ външния или отъ психическия свѣтъ, се отразява на лицето му. Нѣма явление въ свѣта, което да не произвежда известно впечатление върху човѣка.

Ще кажете, че е проста работа да се занимава човѣкъ съ яденето, да наблюдава себе си или другитѣ, какъ се хранятъ. Не е проста работа това. Който може да наблюдава процеса на яденето, може да наблюдава и по-сложни процеси. Той може да наблюдава облацитѣ, изгрѣва и залѣза на слънцето и да познава, дали времето ще бѣде добро или лошо. Щомъ знае, какво ще бѣде времето, той може да направи екскурзия до планината, да се разходи и обнови. Опитниятъ наблюдателъ знае, какъ се развиватъ процеситѣ: по права, крива или счупена линия. Той знае, при какви линии се извършватъ известни процеси: прави или обратни, хармонични или дисхармонични. Когато две сили действуватъ въ противоположни посоки, нѣкъде се извършва престѣпление. Когато отъ единъ центъръ излизатъ нѣколко прави линии, съ различна дължина, действието е дисхармонично.

Какъ се изразява геометрически едно хармонично действие и едно престѣпление? Хармоничното действие върви по права линия и въ кръгъ. Ако правата се начупи, и ако кръгътъ се разтвори нѣкъде, имаме нѣ-

какво престъпление. Напримѣръ, касиерътъ на банката отваря отвреме на време касата, вади пари, влага ги въ различни операции, но действията му никога не излизатъ вѣнъ отъ линията на кръга, т. е. вѣнъ отъ окръжността. По едно време въ него се явява желание да отиде въ странство, да се разходи. Всѣки день желанието му се усилюва, но той нѣма пари да го реализира. Щомъ помисли да разтвори нѣкъде окръжността и да прояви действие, вѣнъ отъ орбитата, въ която касата се движи, той е извършилъ вече престъпление. Всѣко престъпление се счита за неморално или неразумно действие. Обикновено, престъпленията ставатъ въ такъвъ свѣтъ, дето разумността е слаба, или характеритъ сж незавършени. И въ природата ставатъ известни отклонения, които наричаме неестествени, дисхармонични действия. Тѣ се отразяватъ върху растенето на организмитъ. Неестествени процеси има не само въ физическия, но и въ сърдечния, и въ умствения свѣтъ. Естествени тѣ процеси наричаме още морални, понеже съдействуватъ за правилното развитие на човѣка. Моралътъ обхваща не само отдѣлния човѣкъ, но и окръжаващитъ, и обществото. Има моралъ, който се отнася до самия човѣкъ; има моралъ, който се отнася до цѣлото общество. Първиятъ наричаме личенъ моралъ, а вториятъ — общественъ. Следователно, който не живѣе добре, той е вреденъ, както за себе си, така и за обществото. И

обратно, който живѣе добре, той е полезенъ и за себе си, и за обществото. Той живѣе добре и за себе си, и за обществото. Нѣкои мислятъ, че мораленъ човѣкъ е този, който постѣпва добре главно къмъ ближнитѣ си, а не е важно, дали постѣпва добре къмъ себе си. Вѣрата на човѣка въ Бога не разрешава въпроситѣ. Не само единъ човѣкъ трѣбва да вѣрва, но всички хора трѣбва да иматъ вѣра въ Бога. И държавата има свои закони, за изпълнението на които следи строго. И родителитѣ иматъ свои закони, за изпълнението на които сжщо следятъ зорко. Ако детето престѣпи единъ отъ законитѣ на семейството, майката дава разпореждането си да го накажатъ. Обаче, държавата не разполага съ закони, чрезъ които да наказва провинилитѣ се деца. Това показва, че държавата не се мѣси въ личнитѣ и семейни разпореждания на майката и на бащата. И природата не се мѣси въ проявитѣ на личността, или въ отношенията на семействата. Нѣкой казва, че не вѣрва въ Бога. Природата само го погледне и казва: Много добре, това е твоя работа. Щомъ искашъ прозорцитѣ ти да бждатъ затворени, ти ще носишъ последствията. Другъ пъкъ казва, че е вѣрващъ. Природата и на него казва: Много добре правишъ, че отваряшъ прозорцитѣ си. Прѣвъ ти ще се ползувашъ отъ свѣтлината и отъ чистия въздухъ.

Като прави наблюдения, човѣкъ трѣбва да бжде буденъ, вѣрно да следи процеситѣ,

които ставатъ. Нѣкои хора се произнасятъ за явленията чрезъ наблюдения, а други — чрезъ интуиция. Наблюдението се отнася до настоящия моментъ, а интуицията — до миналия и до бъдещия. Човѣкъ наблюдава само това, което става въ даденъ моментъ; интуицията се произнася за явления, които ще станатъ въ бъдеще. Разправятъ за единъ диригентъ на оркестъръ, че, както дирижиралъ, предчувствувалъ смъртта си. Той измѣнилъ опредѣлената програма и казалъ на музикантитъ да свирятъ погребаленъ маршъ. Тъ се изненадали отъ това, но изпълнили желанието му. Когато изсвирили марша, диригентътъ падналъ мъртавъ на земята.

Единъ старъ човѣкъ, на 90 годишна възраст, отъ село Николаевка, Варненско, станалъ рано сутринта, измилъ се, облѣкълъ се, седналъ на столъ и запушилъ цигара. Следъ това изпратилъ внучето си да вика свещеника да го причисти. Свещеникътъ дошълъ и запиталъ дѣдото, защо го вика. — Пжтникъ съмъ, отче, искамъ да ме причистишъ. Свещеникътъ не повѣрвалъ, засмѣлъ се, но го причистилъ. Следъ това тръгналъ за дома си. Едва стигналъ пжтната врата, чулъ тревога вжщи — дѣдото починалъ.

При наблюдението взима участие обективниятъ умъ, затова нѣщата могатъ да бъдатъ вѣрни, или невѣрни. При интуицията, обаче, всички нѣща сж вѣрни. Тамъ нѣщата

не се изследватъ научно, но знаешъ, че, както ги чувствувашиъ, така ставатъ. Интуицията е Божествено чувство, което всѣки човѣкъ има, но не у всички хора е еднакво развито. Дайте мѣсто на интуицията въ себе си да расте и да се развива. Въ бъдеще, новитѣ хора ще иматъ силно развита интуиция. Тя показва на хората, какъ да постѣпватъ. Интуицията иде въ помощъ на човѣка, да го предпази отъ ненужднитѣ страдания и нещастия. Давидъ казва: „Въ грѣхъ ме зачена майка ми“. Това е човѣшка работа. Щомъ има зачеване въ грѣхъ, има зачеване и безъ грѣхъ. При последното зачеване интуицията действува.

Понятието „интуиция“ за нѣкои хора е разбрано и известно, а за нѣкои — неразбрано и неизвестно, както сж неизвестни буквитѣ х, у, з, въ математиката. Какъ се е образувала буквата „х“? — Отъ буквата „с“, взета въ различни положения — право и обратно. Лѣвата ржавица не става на дѣсната ржка, но, ако я обърнете наопаки, можете да я турите и на дѣсната ржка. Следователно, за да направите нѣщата възможни, трѣбва да ги обърнете наопаки. Ако имашъ две ржавици за дѣсната ржка, а вѣнъ е студено, какво ще направишъ? Ще обърнешъ едната ржавица и ще я туришъ на лѣвата ржка. Има ли нѣщо лошо въ това? Щомъ се намѣри въ затруднение, човѣкъ трѣбва да обърне нѣщата. — Може да се случи нѣщо лошо. — Това е суевѣрие. Казватъ за нѣкого, че умътъ му се обърналъ.

Има ли нѣщо лошо въ обръщането на ума на единъ човѣкъ, ако до този моментъ той е мислилъ криво? Щомъ се обърне умътъ му, той изправя мисълта си. Като изправи мисълта си, и работитѣ му се оправятъ.

Единъ крадецъ влѣзълъ въ обора на единъ селянинъ и открадналъ двата му вола. Какво направилъ той? — Едно престѣпление, т. е. обърналъ една отъ ржавицитѣ наопаки. Полицията го хваща и го предава на властѣта, която го осжда да върне воловетѣ на стопанина. Значи, обърнатата ржавица дойде въ първото си положение. Много отъ мислитѣ и желанията на сегашнитѣ хора сж обърнати ржавици. Тѣ трѣбва да се върнатъ въ първото си положение. За превръщане на изопаченитѣ си мисли, чувства и желания, човѣкъ трѣбва да има голѣми опитности. Това значи, да е миналъ презъ всички науки и да ги прилага въ живота си. Като изучава растенията, той трѣбва да придобие нѣщо отъ тѣхната опитность; отъ животнитѣ сжщо трѣбва да придобие нѣкакви ценни качества. Всѣко животно има една ценна чѣрта, която заслужава да ѝ се подражава. Вълкътъ, напримѣръ, се отличава съ голѣмо постоянство и вѣра. Той не се осигурява, не трупa храна въ запасъ. Сжщо така той е голѣмъ демократъ. Острата муцуна на лисицата показва, че е интелигентна съобразителна и схватлива. Като дойдете до свинята, отъ нея ще научите изкуството да оре те земята. Съ муцуната си тя

фазорава земята. Ако сте неспокойни и нетърпеливи, мислете за бивола, за вола, за овцата. Като го хапятъ мухитѣ, биволътъ влиза въ водата и започва да се гурка. Безъ да се смущава, той намира лесенъ начинъ за освобождаване отъ хапливитѣ мухи. За нетърпеливия е добре да кладе огънь, особено отъ джбови дърва и да вари вода. Така той развива търпение. Екскурзиитѣ, които правите, иматъ за целъ да придобиете по-голъмо търпение. Като методи, за това се препоръчватъ кладене на огънь, варене на вода. Щомъ огънътъ се разгори, човѣкъ веднага се разполага и започва да пѣе — става веселъ и доволенъ. Освенъ развиване на търпението, огънътъ внася нѣщо красиво въ човѣшката душа. Който е развилъ търпение, развива и интуицията си. Голѣма придобивка е за човѣка да има интуиция, да познава хората, да предвижда нѣщата.

Като ученици, правете опити съ животнитѣ и растенията, да видите, какво влияние оказватъ тѣ върху васъ. Като отидете на екскурзия, запалете огънь и стойте около него половинъ или единъ часъ, да видите, какъ се отразява върху душата ви. После, седнете настрана отъ огъня и мислено си представете, че сте овчаръ и пасете хиляда бѣли овце. Като срещнете биволъ, вгледайте се въ очитѣ му, ще видите, че има нѣщо красиво въ тѣхъ. Добре е да се занимавате и съ минералогия, да видите отличителнитѣ свойства на всѣки минералъ. Като изучавате съзнателно естестве-

нитъ науки, ще дойдете до положение да схващате положителната чърта на всъки минералъ, растение или животно и да се ползвате отъ тѣхъ. Само така ще се осмисли науката за васъ и ще я приложите, не само въ физическия си животъ, но и въ духовния. Всички живи същества криятъ въ себе си динамически сили, които могатъ да се използватъ. Тѣ действуватъ върху човѣка възпитателно. Като се учи, той придобива голѣми богатства и сила, става знаменитъ. Богатството, което човѣкъ придобива отъ науката, трѣбва да се тури въ обръщение. Всъки фактъ трѣбва да бжде живо семе, посѣто въ земята. Ако семето не се посади, нѣма да даде никакавъ плодъ. Както малкото семе израства и става голѣмо дърво, така и вие трѣбва да започвате отъ малкитъ величини, да ги посадите въ благоприятна за тѣхъ почва, докато се развиятъ въ голѣми дървета и дадатъ плодъ. Затова, нека нѣкой отъ васъ се заеме да изучава космитъ, другъ — само палеца, трети — показалеца, четвърти — движенията, хода на хората и т. н. Ще кажете, че това сж маловажни работи. По-важно ли е да лежи човѣкъ съ месеци на гърба си и да мисли за смъртъта? По-добре е да мислите за качествата на вълка, на лисицата, на вола, на овцата, на джба, откоякото да мислите за смъртъта, за задгробния животъ и т. н.

Изучавайте всички форми въ природата и вижте, кои действуватъ положително върху характера ви, и кои — отрицателно. Отъ по-

ложителнитѣ се насърдчавайте, а отрицателнитѣ избѣгвайте. Веднѣжъ Мохамедъ се обезсърдчилъ отъ една своя работа и се отказалъ отъ нея. Като седѣлъ и размишлявалъ за неуспѣха си, видѣлъ, че една мравка се бори съ нѣкакво препятствие. Тя направила 99 опити да преодолѣе прѣчката, но не могла. Най-после, на стотния пжтъ, тя успѣла да мине препятствието. Мохамедъ си казалъ: Ако една мравка може да приложи такова постоянство и да се справи съ мжчнотията си, защо и азъ да не приложя постоянството си? По-високо ли стои мравката отъ мене? Той направилъ последно усилие, и работата му се свършила успѣшно.

— Само свѣтлиятъ пжтъ на мждростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

19. Лекция отъ Учителя, държана на 18 януарий, 1929 г. София. — Изгрѣвъ.

Смѣна на енергиитѣ

— Само свѣтлиятъ пжтъ на мждростѣта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

Размишление върху чистосърдечието.

Чете се темата: „Защо вървамъ и защо се съмнявамъ.“

За следния пжтъ всѣки да вземе десетъ грама просо и да преброи зрънцата. Следъ това ще видимъ, каква разлика има въ чистата. Като се върнете по домоветѣ си, ще опражите просото съ малко зехтинъ и ще го изядете. Преди да го ядете, ще си отбележите, какво е времето и вашето вътрешно състояние. Ще го ядете бавно, съ разположение, и ще си отбележите състоянието, въ което се намирате. Като го изядете, сжщо ще опишете вътрешното си състояние и времето: дали грѣе слънце или е облачно, тихо или вѣтровито. Значи, три момента сж важни: преди ядене на просото, въ време на ядене и следъ ядене. Кога ще го ядете, не е опредѣлено — кой когато има разположение. Като направите за-

дачата си, ще имате една придобивка въ знанията си, една нова опитност. Тъзи наблюдения сж важни за васъ. Азъ се интересувамъ главно отъ броя на зрънцата въ десетитъ грама.

Въ единъ митъ се говори за просото и за неговата служба. Следъ създаването на зърненитъ храни, така се случило, че просого било опредѣлено да храни човѣчеството. То запитало другитъ храни: Какво трѣбва да се прави отъ мене — хлѣбъ или баница? Тѣ му отговорили: Ти стани на хлѣбъ, че за баница не мисли.

Просото, като дребно, се взима за символъ на смаляването. Не може човѣкъ да гледа просенитъ зрънца и да не мисли за смаляването. Христосъ взима синаповото семе за представителъ на малкитъ величини. Въ Евангелието е казано: „Ако имате вѣра, колкото синаповото зърно“. . . Като четете Евангелието, ще се чудите, каква връзка има между вѣрата на човѣка и синаповото зърно. Външно тѣзи нѣща изглеждатъ разхвърляни, но само за онѣзи, които не ги разбиратъ. Учениятъ разбира отношението между всички части и ги разглежда като удове на едно цѣло. Невежиятъ не се интересува нито отъ частитъ, нито отъ цѣлото. Не е все едно, дали човѣкъ знае отношението между частитъ и какъ да ги съчетае, или не знае. Какъ ще впрегнете конетъ, ако не можете да съчетаете частитъ въ едно цѣло? Господарьтъ ви

иска да впрегнете конетѣ и да отидете съ колата на работа. Ако не можете да направите това, още на другия день той ще ви изпжди. Ако сте писарь и пишете писма, а не знаете какъ да съчетавате буквитѣ правилно, какво ще стане съ васъ? Щомъ прегледа едно отъ писмата, които сте писали, началникътъ веднага ще ви уволни. Каква картина ще нарисува художникътъ, ако не може да съчетае правилно частитѣ на лицето? Който погледне картината, ще каже, че тя е рисувана отъ нѣкой невежа, а не отъ художникъ. Художникътъ знае, какъ да съчетае частитѣ, за да даде истински образъ на лицата. Всѣки човѣкъ, самъ за себе си, е художникъ. Презъ цѣлия си животъ той рисува собствения си образъ и трѣбва да знае, кжде каква линия да тури, за да не размѣсти частитѣ. Отрицателнитѣ мисли и чувства, както и страданията, съкращаватъ мускулитѣ и внасятъ дисхармония въ лицето. Положителнитѣ мисли и чувства и радостта предаватъ нѣщо красиво на човѣшкото лице — мускулитѣ приематъ своето естествено положение. Красиво е човѣшкото лице, когато отпечатва положителното и възвишено състояние на човѣка; тогава всѣка частъ е на мѣстото си. Вжтрешната дисхармония и хармония се отразяватъ не само върху мускулитѣ на човѣшкото тѣло, но и върху коститѣ. Това не става изведнѣжъ, но въ течение на десетки, стотици и хиляди години — споредъ интензивността

на състоянията, презъ които човѣкъ минава. Сегашнитѣ неджзи и добродетели на човѣка се дължатъ на неговото минало.

Мнозина се оправдаватъ за недостатъцитѣ си, че сж ги наследили отъ майка си и баща си, отъ дѣди и прадѣди. Вѣрно е, че човѣкъ унаследява качества и чѣртитѣ на родителитѣ си, но той може и да се справи съ тѣхъ, да ги превърне въ положителни. Човѣкъ възприема чѣрти, качества, движения отъ другитѣ хора, което показва, че тѣ си влияятъ и въ физическо, и въ духовно, и въ умствено отношение.

Въ Америка, нѣкъде, живѣлъ единъ епископъ, който ималъ обичай да криви главата си налѣво. По подражание на него, всички проповѣдници отъ сжщата областъ си изкривявали главитѣ налѣво. Като го гледали, тѣ незабелязано му подражавали и придобили сжщия навикъ.

Нека всѣки се огледа и види, държи ли главата си направо, или я изкривява, ту налѣво, ту надѣсно. Нѣкой говори и криви главата си налѣво. Вие го слушате и му подражавате. Гледате, единъ день и вашата глава се изкривила налѣво. Другъ пжтъ срѣщате човѣкъ, който криви главата си надѣсно. Днесъ го наблюдавате, утре го наблюдавате, докато най-после и вие започвате да изкривявате главата си надѣсно. Не е лошо да подражава човѣкъ, но той трѣбва да държи главата си право — нито надѣсно или на-

лъво, нито напредъ или назадъ. Ако наведешъ главата си напредъ, това означава едно нѣщо; ако я наведешъ назадъ — друго нѣщо означава. Като влѣзешъ въ нѣкой магазинъ, търговецътъ те оглежда отъ главата до краката и, ако си добре облѣченъ и внушавашъ довѣрие, той ще наведе главата си, ще те поздравя учтиво и ще каже: Какво обичате, господине? Отивашъ въ нѣкое министерство, търсишъ работа. Веднага разсилниятъ те посрѣща, изпѣчва се предъ тебе и те пита: Какво обичате? Не е позволено да влизате при министра. Ще чакате, не е време още. Като се изпѣчва, той иска да каже: Знаешъ ли, кой съмъ азъ? Значи, когато човѣкъ навежда и главата, и тѣлото си напредъ, това показва, че е търговецъ, иска да продаде стоката си добре. Когато се изпѣче предъ васъ и не ви позволява да влѣзете при министра, той е разсиленъ.

Като знаете, че много отъ вашитѣ движения и постѣпки сж придобити по влияние, по наследство или по подражание, бждете будни, да се освободите отъ тѣхъ. Въ първо време тѣ могатъ да ви забавляватъ, но впоследствие ще се отразятъ и върху характера ви. Нѣкой прави такива движения съ ржката си, като че отсича нѣщо. Той е придобилъ това движение отъ военнитѣ. Войникътъ вади сабята си и, каквото срещне на пътя си, сѣче. Който прави такива движения съ ржцетѣ си, има желанието и разположението на войника.

Какво придобива човѣкъ съ това движение? Защо не подражавате на земеделѣца, който взима въ ржката си жито и сѣе на нивата? Между дветѣ движения — сѣчене и сѣене, има борба. Първоначално човѣкъ е изучавалъ сѣченето. Той взималъ мечъ, брадва въ ржка — сѣкълъ и рѣзалъ. Следъ време започналъ да мисли, да си дава отчетъ за постѣпкитѣ и си казалъ: Нищо не придобихъ съ сѣчене и рѣзане. Трѣбва да измѣня живота си, да направя нѣкакво добро. Той взелъ житото въ ржка и започналъ широко да сѣе. Следъ това заровилъ посѣтото, и следъ известно време получилъ плодъ отъ доброто, което направилъ.

Какво заключение можемъ да извадимъ отъ това? — Че който съзнава погрѣшкитѣ си, може да ги изправи. Да изправишъ една своя погрѣшка, това значи, ако си напакостилъ на нѣкого, да му направишъ добро. Това е методъ за превръщане на енергиитѣ, отъ отрицателни въ положителни. Какъ може човѣкъ да изправи погрѣшката си? Представете си, че нѣкого сте казали една обидна дума на нѣкого. Следъ време другъ нѣкой, или сжщиятъ, казва и на васъ една обидна дума. Вие сте забравили своята погрѣшка, че сте казали на нѣкого обидна дума, и се чувствувате крайно засегнатъ отъ смѣлостта на този, който ви обижда. Седите и мислите, какъ да му отговорите. Да му кажете обидна дума, не искате; да го ударите, не искате. Благороденъ човѣкъ сте, не искате да му отговорите по сжщия.

начинъ, но и обидната дума не можете да забравите. Цѣлъ день ходите натукъ-натамъ, вършите работата си, но обидната дума се върти въ главата ви, не ви напуща. Най-после се върнете у дома си, пиете чаша вода и съ нея заедно глътнете обидата. Ако още ви безпокои, като се храните, отправяте и обидата въ стомаха, да се смели. И този начинъ е добъръ, но за предпочитане е да бждете глухъ за обидата. Идете при човѣка, който ви е обидилъ, хванете го за ржка и го пригърнете. Цѣлунете го нѣколко пѣти и му кажете: Хубаво говоришъ. Повтори още единъ пѣтъ, да чуя, какво трѣбва да изправамъ въ себе си. Ела сега да си хапнемъ братски, да забравимъ всичко лошо. Който може да приложи този методъ, е характеренъ човѣкъ. Той изработилъ нѣщо ценно въ себе си.

Защо човѣкъ лесно се обижда и разгнѣвява? Защо може и да прощава? Въ човѣка има две съзнания: нисше — въ задната частъ на главата, и висше — въ предната частъ. Когато впечатленията и чувствата минаватъ презъ задната частъ на главата и тамъ се задржатъ, човѣкъ дава ходъ на нисшитѣ енергии въ себе си и е готовъ да се гнѣви, да бие, да се кара. Ако тѣзи енергии се отправятъ къмъ предната частъ на главата, въ човѣка се явява борба. Той се бори, докато едни отъ енергиитѣ надвиятъ. Щомъ надвиятъ висшитѣ енергии, човѣкъ става снизходителенъ и прощава. Висшето съзнание е про-

водникъ на свѣтлината. Като разглежда нѣщата при тази свѣтлина, човѣкъ не може да не прости. Ето защо, когато енергиитѣ минаватъ презъ задната частъ на мозъка и надтежаватъ, обърни се къмъ Бога, Който работи въ тебе, да отправи тѣзи енергии въ предната частъ на мозъка, дето има условия да се асимилиратъ. Който може да преработва обидитѣ, той всѣки моментъ се повдига. И микроскопически да се повдигнешъ, съ единъ милиметъръ, благодари на Бога. Той е воювалъ заради тебе и ти е помогналъ.

Какво представятъ обиднитѣ думи? Тѣ сж сили, които падатъ върху човѣка, за да го изкаратъ отъ противоречието и заблудението, въ което се намира. Какъ ще те обидятъ? Ще кажатъ, че си крадецъ, вагабонтъ, хитрецъ и т. н. Думата „вагабонтъ“ е чужда, тя започва съ буквата „V“ — знакъ на противоречие. Думата „крадецъ“ започва съ буквата „K“ — знакъ на дисхармония. Думитѣ „корона, кръстъ, крепостъ, кръгъ“ започватъ сжщо съ „K“. Кръгътъ означава сили, които сж въ постоянно движение. Думитѣ „воденица, Венера, вѣра, вода, вино“ започватъ съ буквата „B“. Виното прави човѣка веселъ; вѣрата го окуражава; воденицата мели брашно. Вземете единъ речникъ и вижте, какви букви влизатъ въ думитѣ. Ще забележите, че въ нѣкои думи влизатъ по нѣколко силни букви. При това, отъ значение за думитѣ е, дали една и сжща буква, силна или слаба, се намира въ

началото или на края на думата. Ако една дума съдържа нисходящи сили, буквите, които я образуватъ, не сж хармонично съчетани. Хармоничните или възходящите думи сж съставени отъ хармонично съчетани букви.

Като ученици, вие трѣбва да изучавате мислите си, да знаете, всѣка мисль въ коя областъ на мозъка се заражда. Ако въ ума ви се роди мисль за изучаване на нѣкой предметъ, отпредъ на челото ще усѣтите известно напрежение; ако се прояви върхата ви, ще усѣтите напрежение въ горната частъ на главата си; ако пъкъ се засегне чувството на справедливостъ или съвѣстѣта, ще усѣтите напрежение горе, отстрани на главата; ако се разгнѣвите, ще усѣтите напрежение въ областѣта задъ ушите. Това показва, че всѣко чувство, всѣка умствена способностъ заема точно опредѣлено мѣсто въ човѣшката глава: отгоре, отстрана, отзадъ или отпредъ. Това е наука, която въ бъдеще ще познаватъ всички. Какъ може да се въздействува срещу гнѣва? Ако нѣкое дете се е разгнѣвило, пипнете върха на носа му. Състоянието му веднага ще се смѣни. Достатъчно е най-малкото докосване до върха на носа, за да стане смѣна на енергиите. Енергиите, които текатъ презъ върха на носа, сж свързани съ енергиите около ушите. Ето защо, като дадете на детето да яде, гнѣвътъ му изчезва. Като се разгнѣвишъ, започни да ядешъ, да трансформирашъ енергиите на гнѣва. Добре е да ядешъ,

преди да се е проявилъ гнѣва, преди да е отровилъ кръвта. Като разберешъ, че нѣкой човѣкъ е готовъ да те обиди, вземи си нѣколко орѣха или бадеми, докато още не си се разгнѣвилъ. Задната частъ на мозъка е свързана съ известенъ родъ чувствувания, които нѣматъ нищо общо съ мисълта. За да не се подаде на тѣзи чувства, човѣкъ трѣбва да прекара мисълта си отъ задната частъ на мозъка къмъ предната частъ. Само така тѣзи чувства могатъ да се трансформиратъ и да станатъ безвредни за човѣка.

И тѣй, обиди ли ви нѣкой, започнете да мислите, за да намѣрите начинъ, да въздействувате на онзи, който ви е обидилъ. Това значи, да превърне човѣкъ минуса въ плюсъ. Човѣкъ не може да въздействува на своя ближенъ, ако първо не е смѣнилъ своитѣ енергии. Не може ли да въздействува на себе си, той ще възприеме състоянието на другия, и двамата ще станатъ положителни. Когато се срещнатъ двама души, еднакво силни, между тѣхъ ще се яви борба, въ която единиятъ ще победи, а другиятъ ще бѣде победенъ.

Най-опасното мѣсто въ човѣшката глава е мѣстото на личнитѣ чувства. Тѣ се намиратъ въ задната частъ на главата. За да се справи съ личнитѣ си чувства, човѣкъ трѣбва да отпрати енергията имъ къмъ горната частъ на главата, дето се намира центъра на мило-сърдието. Тукъ близо се намиратъ два други центрове — на вѣрата и на надеждата, дето

се смѣнятъ нисшитѣ енергии съ висши. За сега слънцето на човѣшкия животъ се намира въ главата, дето работи съзнанието. Дробоветѣ нѣматъ такова съзнание, както мозъкътъ. Лицето пъкъ представя посоката, къмъ която човѣкъ се движи. Въ която посока е обърнато лицето, къмъ нея се отправятъ енергиитѣ на човѣшкото тѣло.

Като изучавате животнитѣ, виждате животинската линия, върху която разумната слънчева енергия е работила хиляди години, докато я изправи и създаде човѣка. Днесъ слънчевата енергия действува върху човѣшкото чело. Като разбиратъ силата и значението на слънчевата енергия, мнозина наблюдаватъ слънцето, отправятъ погледа си къмъ него. Не е нужно това. Като гледа слънцето, човѣкъ трѣбва мислено да отправя енергиитѣ отъ задната частъ на мозъка си къмъ предната частъ. Днесъ малко хора могатъ да концентрираръ мисълта си и да отправятъ нисшитѣ енергии на мозъка къмъ висшитѣ, но има и такива хора. И останалитѣ ще постигнатъ това, но следъ хиляди години. Който не може да концентрира мисълта си, колкото да гледа слънцето, почти нищо нѣма да постигне.

Човѣкъ трѣбва да изучава закона за пренасяне на енергиитѣ отъ задната частъ на мозъка въ предната частъ. Остане ли тази енергия въ задната частъ на мозъка дълго време, тя ще заличи всичкото знание, което човѣкъ е придобилъ и постоянно придобива.

За да не изпаднете въ това положение, работете върху себе си сами, да си помогнете. Иначе, ще дойде день, когато всичко ще отречете и ще се спънете. Главата на човѣка отзадъ трѣбва да бжде правилно развита. Това значи нормално развитъ човѣкъ. Ако главата му отзадъ е плоска, този човѣкъ е скитникъ въ живота. За такъвъ човѣкъ турцитѣ употребяватъ поговорката: „Камъкъ, който се търкаля, темелъ не хваща. По линиитѣ на ржката сждите за умственото и здравословно състояние на човѣка. Напримѣръ, линията на живота показва, дали човѣкъ е здравъ, или не. Сатурновата линия е свързана съ грѣбнака. Тя показва състоянието на грѣбначния стълбъ. Линиитѣ на ума и на живота сж въ тѣсна връзка помежду си. Ако линията на ума е по-дълга отъ линията на живота, човѣкъ мисли за много работи, безпокои се, поради което жизненитѣ му енергии сж по-малко. Ако презъ една жица минава силна енергия, жицата изгаря лесно. За трансформиране на излишната енергия помагатъ моралнитѣ чувства. Тѣ сж добри трансформатори на излишната умствена енергия. Обаче, умътъ самъ нищо не може да направи. Той трѣбва да се съедини съ сърдцето. Само така енергиитѣ се трансформиратъ правилно.

Задачата на човѣка е да регулира правилно мозъчнитѣ си енергии, за да се ползва отъ благата на природата. Всѣко действие

трѣбва да бжде съзнателно, да се ръководи отъ мисълта. Напримѣръ, отъ значение е, какъ ходи човѣкъ. Ако се тресе, като ходи, той нарушава правилния ходъ на мисълта. Съ движението ту на единия, ту на другия кракъ напредъ, човѣкъ отправя енергиитѣ отъ задната частъ на мозъка къмъ предната частъ и така си въздействува. Когато сте разтревожени за нѣщо, движете се. Достатъчно е да извървите единъ - два километра пѣтъ, за да се успокоите. Като знаете всичко това, стремете се къмъ такива опити, съ които да си помагате при всички мъчности и неприятности.

— Само свѣтлиятъ пѣтъ на мъдростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

20. Лекция отъ Учителя, държана на 25 януарий, 1929 г. София. — Изгрѣвъ.

Значение на смѣнитѣ

— Само свѣтлиятъ пѣтъ на мждростѣта води къмѣ истината.

— Въ истината е скритѣ живо-
гѣтъ.

Размишление.

Какво се разбира подѣ думитѣ „смѣна на състоянието, или смѣна на енергиитѣ“ и какво е тѣхното значение? Когато човѣкъ си служи съ известни понятия, трѣбва да разбира дълбокия имѣ смисълѣ. Ако не ги разбира, той изпада въ затруднение, чувствува се вътрешно смутенѣ, че говори за нѣща, които не познава. Истинското разбиране е въ връзка съ приложението. Онзи разбира нѣщата, който ги е приложилѣ

Мнозина говорятѣ за смѣна на енергиитѣ, но малцина разбиратѣ, какво въ сжщностѣ представятѣ тѣзи смѣни. Обаче, говори ли се нѣщо за смѣна на тежестѣта или то-вара, всички разбиратѣ тази мисълѣ. Когато носите голѣмѣ товарѣ въ едната си рѣка, чувствувате нужда да го премѣстите въ другата рѣка. Защо? — Рѣката отмалява отѣ тежестѣта. Като се умори и другата, премѣ-

ствате товара пакъ въ първата. Така мѣстите тежестъта отъ едната въ другата ржка, докато го занесете на опредѣленото мѣсто. Това става благодарение на взаимната помощъ, която сжществува между удоветѣ на човѣшкия организъмъ. Този законъ действува въ цѣлата природа. Това показва, че между частитѣ сжществува известно съотношение. Какго между дветѣ ржце, двата крака, дветѣ очи, дветѣ уши има съотношение и взаимна помощъ, така и между предната и задната частъ на мозъка има известно съотношение, известна взаимопомощъ. Този законъ действува дотогава, докато частитѣ сж въ нормално състояние. Щомъ една отъ тѣхъ не е въ нормално състояние, тя не се подава на волята; тогава смѣната на енергиитѣ не става правилно. Напримѣръ, ако дѣсната ржка е парализирана, тежестъта пада само върху лѣвата. Когато и дветѣ ржце сж свободни, тежестъта на стомната, напримѣръ, минава отъ едната ржка въ другата. Ние казваме, че става правилна смѣна на тежестъта. Предаването на енергията отъ единъ удъ на другъ става по сжщия начинъ, както се предава електричеството по жици, или водата — по тржбитѣ. Ако жицитѣ сж здрави, енергията тече правилно; ако тржбитѣ сж здрави, водата сжщо тече непрекъснато. На сжщото основание, казваме, че ако нервитѣ на човѣка сж здрави, енергията се предава правилно. Значи, пре-

даването на енергията отъ единъ удъ на другъ става съ помощта на нервитѣ.

И тъй, за да се ползвате отъ знанието, трѣбва да започнете отъ онова, което знаете, и постепенно да отивате къмъ онова, което не знаете; отъ онова, което можете да направите, къмъ онова, което не можете да направите. Като започвате отъ онова, което сте направили вече, ще видите, какво, въ сжщностъ, сте способни да направите. Представете си, че ви даватъ задача да извървите пѣтъ отъ сто километра. Можете ли изведнѣжъ да го извървите? Не можете. И птица да сте, пакъ не може изведнѣжъ да извървите този пѣтъ. Човѣкъ трѣбва да познава силитѣ си, да знае, какво може да направи. Първо той трѣбва да направи една крачка, после втора, трета, да види, за колко време ще измине единъ километъръ. Следъ това ще изследва краката си, здрави ли сж, какъ се чувствува следъ първия километъръ и най-после ще се произнесе, може ли, какъ и следъ колко време ще измине сто километра пѣтъ. Оттукъ вадимъ заключението, че малкитѣ величини зависятъ отъ голѣмитѣ, а не обратно. Малкитѣ величини сж единица мѣрка за опредѣляне на голѣмитѣ. Дългиятъ пѣтъ се опредѣля отъ стѣпките, които правите, една следъ друга. Като направите много стѣпки, най-после ще извървите голѣмия пѣтъ.

Изминаването на известенъ пѣтъ подразбира едно постижение. Само онзи може

да каже, че е постигналъ нѣщо, който е вървѣлъ постепенно, отъ малкото къмъ голѣмото. Нѣкой мечтае, иска да стане голѣмъ художникъ, да нарисува такава картина, съ която да очуди свѣта. Възможно ли е това? — Ако се е училъ да рисува, възможно е; ако нищо не е училъ, невъзможно е. Трѣбва да е миналъ елементарния курсъ по рисуване, който минаватъ децата въ отдѣленията, да е рисувалъ точки и чъртички, после — срѣдния курсъ и най-после висшия. Както между всички нѣща има известно отношение, така и между първоначалната и последната работа на ученика по рисуване има известно отношение. Можете ли да кажете, какво е отношението на детето къмъ кибрита, съ който си играе? Докато то само носи кутията съ кибритъ и подскача съ нея, подхвърля я нагоре, никакво отношение не виждаме. Затова казваме, че детето си играе съ кибрита. Обаче, доближи ли запалена клечка кибритъ до барутъ или друго взривно вещество, между кибрита и барута вече се явява известно отношение. Работата става сериозна. Значи, постъпките на човѣка ставатъ сериозни и отговорни, когато влѣзатъ въ връзка съ известни условия. Докато сж вънъ отъ условията, човѣкъ е свободенъ отъ всѣкаква отговорност. Каква отговорност носи човѣкъ, ако влѣзе самъ въ гората и вика, пѣе, говори обидни или безобидни думи, хвърля камъни и т. н.? При това положение, той е

вънъ отъ всѣкаква отговорностъ за постѣпки си. Обаче, влѣзе ли въ общество, дето сж събрани много хора, и започне да прави сжщото, веднага ще го подведатъ подъ отговорностъ. Защо? — Защото не спазва нѣкои условия. Докато е между хората, човѣкъ не е свободенъ, не може да се проявява, както разбира и желае. Докато е пѣленъ съ мисли, чувства и желания, човѣкъ сжщо не е свободенъ. Той трѣбва да бжде вънъ отъ условноститѣ на живота, свободенъ отъ всѣкакви мисли и желания, за да се ползува отъ свободата, която търси и желае.

Като се говори за свобода, ние имаме предъ видъ разумната свобода, въ която линиитѣ на движението сж правилни, вървятъ въ опредѣлена посока, а не сж хаотични, въ пѣленъ безпорядкъ. Ако съзнателно изучавате линиитѣ на човѣшкото тѣло, ще дойдете до такива, които ясно показватъ, свободенъ ли е даденъ човѣкъ, или ограниченъ. Линиитѣ на тѣлото у свободния човѣкъ сж хармонични, огъваеми и подвижни. Линиитѣ на носа, жглитѣ на очитѣ му сжщо сж правилни и хармонични. Тѣ се управляватъ отъ разумни закони. Хиляди години наредъ човѣкъ, или, по-право, природата е правила опити, докато предаде на очитѣ правилна форма и ги постави на мѣстото имъ. Обаче, и до днесъ още природата прави известни поправки, докато имъ предаде нуждната форма и ги постави на мѣстото имъ. Въ миналото поправ-

китѣ сж били по-голѣми, днесъ сж по-малки, а въ бждеще очитѣ ще заематѣ онова мѣсто, което природата имѣ е опредѣлила. Нѣкога, въ далечното минало, очитѣ на човѣка сж били така поставени, че той е билъ длъженъ да гледа предметитѣ отблизо, поради което хората сж били кжсогледни. Днесъ има кжсогледни и далекогледни хора, но има и хора съ нормални очи. Сжщо така има кжсогледни и далекогледни въ мисълта и въ чувствата си. Това сж аномални състояния, които трѣбва да се изправятъ.

Да се върнемъ пакъ къмъ понятието „смѣна на енергиитѣ“. Какъ се смѣнява енергията? Какво означава думата „енергия“? Тя е грѣцка дума — енергосъ, и означава размножаване. Следователно, подъ думитѣ „смѣна на енергиитѣ“ трѣбва да разбираме смѣна на това, което се размножава. Защо трѣбва да се смѣнява енергията?—За да не става натрупване. Ако известна енергия не се смѣни, става вътрешно натрупване. Всѣко натрупване, всѣки излишѣкъ води къмъ нѣкакви неправилности и мжнотии. Освенъ физически натрупвания и напрежения, сжществуватъ и психически натрупвания и напрежения, резултатъ на известни мисли, чувства и желания. Напримѣръ, гладътъ, жаждата въ човѣка предизвикватъ психически напрежения, които се отразяватъ и върху човѣшкия умъ. Споредъ френолозитѣ, енергията на глада се съсредоточава въ областта на слѣпитѣ

очи въ човѣка. Тя е свързана и съ обонянieto. Гладниятъ упражнява носа си, чрезъ него той търси нѣщо за ядене. Достатъчно е да види нѣкоя тенджерa, за да насочи носа си къмъ нея, да усѣти миризма на ядене. Когато е гладенъ, човѣкъ не се срамува да насочва носа си къмъ тенджеритѣ, къмъ долапитѣ, да открие нѣщо за ядене. Казватъ, че децата сж невъздържани, нетърпеливи, но и възрастнитѣ често проявяватъ невъздържаніе и нетърпение, особено когато сж гладни. Ако нѣкой иска да познае, до каква степенъ е търпеливъ, нека гладува два-три деня и следъ това седне близо до хора, които ядатъ. Ако той може да ги гледа спокойно и съ разположение, безъ да се дразни, безъ да изпитва жaлaніе да яде, може да каже, че е търпеливъ. Обаче, природата не поставя човѣка на такива опити, защото тя не си служи съ насилие. Да насилишъ човѣка да не яде и следъ това да го поставишъ на изкушение да гледа, какъ другитѣ ядатъ, този опитъ има лоши послeдствія. Другъ е въпросътъ, ако човѣкъ доброволно и съзнателно се постави на такъвъ опитъ. Когато гладува дълго време, тѣлото му се изтощава, мислитѣ и чувствата му отслабватъ и, вмѣсто да придобие нѣщо, той си причинява голѣми пакости. Това сж явления, които нарушаватъ равновесието на природата. За да се възстанови първоначалното ѣ положение, трѣбва да стане смѣна въ състояніето на човѣка. Гладътъ, който пре-

дизвиква недоволство и неразположение въ човѣка, трѣбва да се смѣни съ доволство, но и доволството трѣбва да се смѣни съ друго нѣкакво състояние. Невъзможно е човѣкъ завинаги да остане въ състояние на доволство. Както чрезмѣрното изтощаване на организма има лоши послѣдствия за човѣка, така и крайното задоволство води къмъ голѣмо натрупване на излишъци, отъ които той трѣбва да се освобождава. Природата не търпи крайности: нито чрезмѣрното олекване на човѣка, нито чрезмѣрното надтежаване. Въ първия случай и най-малкиятъ вѣтрѣцъ ще го люлъе на всички страни; въ втория случай и най-силниятъ вѣтрѣцъ не може да го мръдне отъ мѣстото му. Човѣкъ трѣбва да бѣде устойчивъ, да не се подава на слабите вѣтрове, но да бѣде разуменъ, да не се противопоставя на природните стихии. Законътъ е вѣренъ и по отношение на моралния животъ на човѣка. Човѣкъ не трѣбва да бѣде толкова лекъ въ морално отношение, че и най-слабиятъ общественъ вѣтрѣцъ да го отвѣе. Той е перце, което не може да се задържи на едно мѣсто. Онзи, който има мораленъ устой, не се подава на слабите вѣтрове. Той се задържа за дълго време на мѣстото си и не разбира, защо другиятъ е въ постоянно движение. Тѣ едни-други не се разбиратъ и сж готови да се критикуватъ. Въ сжщностъ, вината не е нито въ първия, нито въ втория, който не се помѣства, но въ теглото имъ.

Всѣки поотдѣлно се намира въ положението на Настрадаиъ Ходжа, който се качилъ на кжщата си, да я покрива. По невнимание, той падналъ отъ покрива и изкълчилъ крака си. Който го видѣлъ, че куца, запитвалъ го, защо куца, защо не е внимавалъ, като се качилъ на покрива. Той отговарялъ на еднообразнитѣ въпроси на минувачитѣ и най-после, като му дотегнало да имъ отговаря по единъ и сжщъ начинъ, казалъ си: Какъ не се намѣри единъ човѣкъ да се е качвалъ на покривъ, да е падалъ отгоре, да си е изкълчвалъ крака, да знае, какъ става това и да не запитва.

Като ученици, работете и учете съзнателно, да придобиете толкова енергия, че да не страдате нито отъ недоимѣкъ, нито отъ излишѣкъ. Самата наука, къмъ която се стремите, е общъ, колективенъ резултатъ, който се изразява въ натрупване на знания. Ученикътъ трѣбва да се ръководи правилно, да знае, колко знание му е нужно за всѣки даденъ моментъ, за да може правилно да го асимилира. Не може ли правилно да възприема енергията на знанието, ученикътъ се натѣква на противоречия и мжнотии. Всѣка енергия съдържа нѣщо специфично въ себе си, но човѣкъ трѣбва да знае начина, по който да я използва. Всѣка енергия, използвана на време и на мѣсто, дава добри резултати. Сжщото се отнася и до думитѣ. Ако не знаете английски и отидете въ Англия, колкото и да казвате на хората, че сте гладенъ, никой

нѣма да ви разбере и нищо нѣма да ви даде. Обаче, кажете ли на английски езикъ, че сте гладенъ, всѣки ще ви разбере и ще ви даде хлѣбъ, да задоволите глада си. Така, именно, се смѣнява енергията на глада. Кой може да смѣни тази енергия? — Хлѣбътъ. Кой дава? — Богатиятъ. — Кой гладува? — Сиромасътъ. Значи, който дава, е богатъ човѣкъ; който гладува и нищо не дава, е сиромасъ. Богатиятъ дава, сиромасътъ взима. Ученикътъ мисли за уроцитѣ си, а професорътъ — за лекцията си и за задълженията, които има къмъ своитѣ ученици. Значи, това, за което ученикътъ мисли, не е сжщото, за което учителътъ и професорътъ мислятъ. Щомъ свърши лекцията си, професорътъ вече не мисли за нея. Защо? — Защото му е позната. Човѣкъ мисли само за нѣща, които не познава и не разбира.

Казвате, че човѣкъ трѣбва да мисли и да чувствува. Мисленето и чувствуването сж нужди, които всѣки трѣбва да задоволява. Следователно, въ природата има много процеси, които човѣкъ трѣбва да задоволява, като нужди на своето естество. Напримѣръ, гладътъ, жаждата сж процеси, които човѣкъ трѣбва да задоволи. Ако не ги задоволи, енергията имъ се смѣнява и се превръща въ мжчение. Гладътъ предизвиква дразнене на стомаха, свиване и разпущане, което може да се изрази чрезъ счупена линия. Щомъ задоволи глада си, човѣкъ става художникъ — счупена-

та линия се превръща въ права, или въ вълнообразна, и той се успокоява. Ако има чувствителенъ апаратъ, който да възприема трептенията на енергиитѣ, които се образуватъ отъ глада, човѣкъ ще види линиитѣ на тѣзи енергии и ще ги различава отъ спокойнитѣ, меки и хармонични линии на доволството въ човѣка. Отъ линиитѣ, които се отпечатватъ на апарата, човѣкъ може да опредѣли степенъта на глада и недоволството, както и на доволството и разположението. Еднитѣ линии се различаватъ рѣзко отъ другитѣ.

Какъ може да се смѣни, напримѣръ, енергията на гнѣва? Представете си, едно дете се обижда отъ родителитѣ си, че на по-големото му братче сж купили нови дрешки, а на него не сж купили. То се сърди на майка си и на баща си и отива при леля си. Тамъ прекарва нѣколко деня, не може да имъ прости. Въ него се зародило чувството на гнѣва, не знае, какъ да се справи съ обидата си. То очаква да дойдатъ родителитѣ му при него, да му се извинятъ и така да се върне у дома си. Но родителитѣ му сж разумни хора, искатъ да го възпитатъ, само да съзнае погрѣшката си и да се смири. Най-после детето решава да се върне у дома си, но следъ като си спомня за по-малкото си добро и смирено сестриче, което, сжщо като него, не е получило нови дрешки. Образътъ на доброто сестриче му помогналъ да смѣни чувството си, да превърне енергиитѣ на гнѣва. Значи, красивитѣ

образи въ свѣта сж подбудителна причина за смѣняване състоянията на енергиитѣ. Чувството на обида, което детето е преживѣло, не е толкова силно, т. е. не го е засегнало дълбоко. Каква е обидата на нѣкой пѣвецъ, който излиза да пѣе на сцената, и публиката го освирква? Той се чувствува кръвно обиденъ и решава никога да не излиза на сцената да пѣе. Минаватъ месеци, но обидата не се маха. Какво да прави той? Да не пѣе, не може, другъ занаятъ или друго изкуство не знае. При това, обича работата си. Най-после решава да направи втори опитъ, да се яви предъ публиката да пѣе, да имъ покаже, че е добъръ пѣвецъ. Като излѣзе повторно на сцената и задоволи публиката, обидата му се смѣнява съ друга енергия. Едно по високо, морално чувство, му помогнало да пренесе енергиитѣ отъ задната частъ на мозъка въ предната частъ. Значи, обидата стои на границата между животинскитѣ и моралнитѣ чувства въ човѣка.

Най-високото чувство на физическия човѣкъ е честолюбието — животинско чувство. За животното пѣкъ обидата е най-високото чувство. Каквото представя обидата за животното въ моралния свѣтъ, такова нѣщо е честолюбието за човѣка, който живѣе повече на физическия свѣтъ. Каквото представятъ моралнитѣ чувства за човѣка, такова нѣщо сж личнитѣ чувства за животнитѣ. Засегнешъ ли личнитѣ чувства на едно животно, то казва: Знаешъ ли, кой съмъ азъ? Знаешъ ли, че азъ

имамъ достоинство? Съ честолюбие и обида въпроситѣ не се решаватъ. Тѣ сж отъ единъ нисшъ свѣтъ. Човѣкъ трѣбва да се издигне по-високо, да влѣзе въ свѣта на любовта и на милосърдието, дето се разрешаватъ всички въпроси. Защо пѣвецътъ да не си признае, че не пѣе хубаво? Защо да не е готовъ да се яви десетъ пѣти на сцената? Истинскиятъ пѣвецъ се явява дотогава, докато публиката остане доволна отъ него и му ржкоплѣска. Тя вече преценява неговитѣ дарби и му благодари. Въ първо време той бѣше гордъ, самонадеянъ, но следъ освиркването се смири, стана духовенъ. Сега публиката го харесва и му благодари.

Като разглеждамъ вътрешнитѣ процеси, които ставатъ съ детето и пѣвеца, натъквамъ се на единъ психологически анализъ. Всички видни пѣвци и музиканти, всички видни учени и писатели сж минали по този пѣтъ — пѣтътъ на чистилицето. И тѣ не сж постигнали всичко изведнѣжъ. Тѣ впоследствие ставатъ знатни и придобиватъ голѣма увѣреностъ въ силитѣ си. Докато не пропаднатъ нѣколко пѣти на изпитъ и не се смиратъ, тѣ не ставатъ знаменити. Мжнотиитѣ и изпитанията, презъ които минаватъ и великитѣ хора, иматъ възпитателно въздействие върху тѣхъ. Ето защо, за да стане смѣна на енергиитѣ, въ съзнанието на човѣка трѣбва да изпъкне нѣкакъвъ образъ, който да привлече вниманието му. Напримѣръ, който се е разгнѣвилъ, може да смѣни енер-

гията на гнѣва по нѣколко начина. Ако е жененъ, да помисли за жена си и за децата си, които, съ неговия гнѣвъ, могатъ да останатъ на пжтя гладни и боси. Той ще изгуби службата си и ще причини страдания и на себе си, и на близките си. Тази мисълъ може да го обуздае. Бедниятъ се справя съ гнѣва и обидата си по единъ начинъ, а богатиятъ — по другъ. Богатиятъ се справя по-мжно съ честолюбието си отъ бедния. Ето защо, когато природата иска да избави богатия отъ нѣкои чувства, тя го поставя въ положението на бедния. Въ този смисълъ, сиромашията представя условие, при което човѣкъ е поставенъ на масажирание, на изглаждане на чувствата, съ цель да се уравновесятъ енергиите му.

Едно се иска отъ васъ: да се освободите отъ всички ненуждни мисли, чувства и желанія, да не ви засѣгатъ. Какво лошо има въ обидата? Най-напредъ разгледайте самата дума „обида“ и потърсете начинъ да превърнете енергиите ѝ. Махнете първо буквата „о“, да видите какво ще остане — бида. После изхвърлете и останалите букви, една по една — ида, да, а. Като разложите обидата на съставните ѝ елементи, тя губи силата си. Това е единъ разуменъ методъ, съ който лесно ще се справяте. Ако нѣкой ви каже „мошеникъ“, сжщо така ще изхвърляте буквите, една следъ друга, и думата ще изгуби своя смисълъ. Отъ думата „мошеникъ“ ще

образувате думитѣ — ошеникѣ, шеникѣ, еникѣ, никѣ, икѣ, кѣ. Така образувани, новитѣ думи сѣ безобидни и безѣ съдържание. Като зачеркватѣ буквитѣ, вие се освобождавате отѣ отровата, която нѣкои думи съдържатѣ въ себе си. Всѣка дума и всѣка буква криятѣ въ себе си динамическа сила. Напримѣръ, думата „мразя“ е динамическа. Буквата „М“ представя плапински връхъ. За да се превърне тази дума, енергиитѣ на планината трѣбва да слѣзатѣ въ долината. Буквата „Р“ представя чукъ, ржка. Буквата „А“ — бремененъ човѣкъ, който трѣбва да роди нѣщо. Буквата „З“ — законъ за размножаване. Изобщо, всички букви въ думата „мразя“ сѣ дисхармонично съчетани. За да се освободишѣ отѣ тази дисхармония, ще премахвашѣ постепенно буквитѣ ѣ, докато най-после остане сричката „зя.“ Като кажатѣ на децата „зя“, тѣ се засмиватѣ. Ще превърнешѣ мразенето въ милосърдие. Задържи ли човѣкъ дълго време омразата въ себе си, освенъ че нищо не придобива, по губи и това, което е спечелилъ. Всички отрицателни и нисходящи енергии трѣбва да се превърнатѣ въ положителни и възходящи. Много начини има за превръщането имъ. Съ картини и образи можете също да смѣняте състоянията си. Тѣ трѣбва да бждатѣ живи и красиви. Разуаната природа е пълна съ такива картини и образи. Освенъ това, на всѣка отрицателна дума поставяйте противоположна на нея, нейниятѣ антиподъ.

Напримѣръ, антиподъ на омразата е любовта, на лъжата — истината.

Какъ може омразата да се превърне въ любовъ? Правете умствени упражнения, да видите, какви резултати ще имате. Представайте си, че сте пжтникъ, изпадналъ въ тъмна, бурна нощъ, въ една гжста гора, объркали сте пжтя си. Въ това време срѣщате въ гората онзи, когото мразите. Той ви завежда у дома си, угощава ви и ви поканва да ношувате при него. Следъ тази постжпка, чувствата ви се смекчаватъ, и вие сте готови да го обикнете. Като направите два-три опита съ този човѣкъ, омразата ви ще се превърне въ любовъ. Ако сте религиозенъ, кажете си: Богъ е създалъ и мене, и този, когото не обичамъ. Следователно, както Богъ обича и търпи мене, така и азъ трѣбва да обичамъ и да търпя този, къмъ когото нѣмамъ разположение. Дръжте въ ума си разнообразни мисли и чувства, да превръщате състоянията си. Ако по даденитѣ начини не можете да се справите съ състоянията си, купете си едно дааре и, като ви обиди нѣкой, кажете си: Обидиха ме, но азъ ще си посвирия и поиграя малко, и работата ще се нареди. Правете опити съ даарето, да видите, какви ще бждатъ резултатитѣ. Който знае, какъ да удря даарето, лесно се справя съ обидата; който не знае, какъ да удря, срѣща голѣми мжчнотии.

Прилагайте методитѣ, които ви се даватъ въ школата, да смѣнявате състоянията си. Раз-

личнитѣ методи представятъ условия за дисциплиниране на човѣка. Презъ такава дисциплина сж минали всички велики хора. Колко пжти сж тупали тѣ на своитѣ даарета, докато дойдатъ до положението на планински върхове, каквито ги виждаме днесъ! И тѣ сж минали презъ голѣми мжнотии и страдания. Толстой, който е признатъ за великъ философъ и мислителъ, е дохождалъ до състояние на самоубийство. Той не намиралъ смисълъ въ живота, не искалъ да живѣе. Единъ день, като видѣлъ сѣнката на единъ дънеръ въ планината, решилъ, че животътъ има смисълъ. Кога? — Когато човѣкъ се смири и започне да се занимава съ малкитѣ величини. Човѣкъ трѣбва да прекара енергията отъ задната частъ на мозъка си въ предната частъ, да развие моралнитѣ си чувства и да осмисли живота си. Като намѣрилъ смисъла на живота, Толстой написа романа „Възкресение“. Всѣки ще мине по пжтя на повдигане и ще разрѣши въпроситѣ си по свой начинъ.

— Само свѣтлиятъ пжтъ на мъдростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

21. Лекция отъ Учителя, държана на 1 февруарий, 1929 г. София. — Изгрѣвъ.

Магическата пръчица

— Само свѣтлиятъ път на мъдростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

Размишление върху свѣтлината.

Какво нѣщо е човѣкътъ? Всѣки казва за себе си: Азъ съмъ човѣкъ. Кой сж качества на човѣка? Кое го опредѣля като човѣкъ? Мжно може да се отговори на този въпросъ. Кой сж качества на свѣтлината? Кое я опредѣля като свѣтина? — Свѣтлината отваря пътя на всички сжщества — добри и лоши. Кое е главното качество на топлината? Тя стопля всички сжщества, всички тѣла. Подъ нейното влияние тѣ се разширяватъ. Въ нѣкои случаи топлината причинява и вреда, но ползата отъ нея е по-голѣма отъ вредата. И свѣтлината нѣкога причинява вреда, но ползата, добринитѣ, които дава, сж по-голѣми отъ вредата.

Знаете вече качества на свѣтлината и на топлината. Важно е да опредѣлите едно отъ качества на човѣка, което го отличава отъ всички живи сжщества. Човѣкъ се отли-

чава съ мисълта си. Който мисли, никога не се спъва. Значи, мисълта превръща всички състояния. Когато се разгнѣви или изгуби разположението си, човѣкъ трѣбва да мисли. Щомъ започне да мисли, неразположението и гнѣвътъ го напускатъ. Въ това отношение, мисълта представя Божествена сила, която превръща отрицателнитѣ енергии въ положителни. Мислещиятъ човѣкъ е господарь на себе си, на своитѣ желания. Който не мисли, не е господарь на себе си. Както свѣтлината освѣтява пѣтищата на човѣка, така и мисълта трѣбва да отваря всички задѣнени улици. Кажете ли нѣкой, че не е мислитѣ върху даденъ въпросъ, това значи, че свѣтлината не го е озарила още. Между свѣтлината и мисълта има тѣсна връзка. Мисълта се обуславя отъ свѣтлината. Нѣкой казва, че не е тръгналъ още на пѣтъ. Много естествено, че не е тръгналъ. Докато свѣтлината не го озари, той никжде не може да ходи. На свѣтло се ходи, а не на тъмно. Щомъ дойде свѣтлината, всички живи същества, които иматъ органъ на зрението, се раздвижватъ. Отличително качество на свѣтлината е движението. Дето влѣзе тя, всичко започва да се движи.

Следователно, каквото представя свѣтлината за физическия свѣтъ, такова нѣщо е мисълта за духовния и умствения свѣтъ на човѣка. Мисълта разкрива пѣтищата на живота и го движи. Нѣма състояние за мислещия човѣкъ, положително или отрицателно,

въ което да остане завинаги. Той е въ постоянно движение. Който се движи, той има условия за обновяване. Като знаете това, проявявайте мисълта си. Началото на мисълта се определя съ жертвата. Хората иматъ смътна представа за началото и края на нѣщата. Тѣ се запитватъ, кжде е началото и кжде — краятъ. — Нѣкога началото е въ самото начало, а нѣкога — въ края. И обратно: нѣкога краятъ е въ началото, а нѣкога е въ края. Богъ е начало на нѣщата, а човѣкътъ — край. Следователно, това, което за Бога е край, за насъ е начало. Началото и краятъ на нѣщата образуватъ правата линия, т. е. мѣрката, съ която се определятъ нѣщата отъ едноизмѣрния свѣтъ. За да се прояви правата линия, трѣбва да ѝ сж дадени външни условия. Кои сж външните условия на правата линия? — Спиралитѣ, т. е. отворенитѣ, несвързани линии. Значи, отворенитѣ линии представятъ възможноститѣ на правата линия. Спиралата, макаръ и отворена линия, е крива. Отгукъ вадимъ заключението, че и кривата линия носи възможности и условия за правата линия. Кривата линия, отворена или затворена, представя граница между едноизмѣрния и двуизмѣрния свѣтъ.

Кое е отличителното качество на едноизмѣрния свѣтъ? — Че има два края, т. е. две точки. Съ какво се отличава двуизмѣрниятъ свѣтъ? — Той има две посоки. Какво става съ сжществата, които се движатъ въ

едноизмѣрния свѣтъ? Ако две сщщества тръгнатъ отъ точкитѣ А и В на правата А В, кжде ще се срещнатъ? — Нѣкжде, въ точка Д.

А Д В Щомъ се срещнатъ, тѣ ще се зарадватъ, ще се погледнатъ и ще се спратъ, понеже мислятъ, че нѣма накжде повече да се движатъ. Тѣ казватъ, че смисълътъ на тѣхния животъ се заключава въ срѣщата имъ. Щомъ се срещнатъ, тѣ сж доволни — нищо повече не ги интересува. Обаче, това е временно положение. Дохожда день, когато тѣ сж недоволни, искатъ нѣщо повече и се скарватъ. Въ тѣхъ се явява желание да се отдалечатъ, да взематъ друга посока на движение. Каква ще бжде тази посока, не знаятъ. Въ съзнанието имъ не сщществува никаква възможность за раздѣляне, а това ги прави още по-недоволни. Въ сщщностъ, и за тѣхъ има възможность да взематъ друга посока на движение, но тѣ не я виждатъ. Достатъчно е единиятъ отъ тѣхъ да се подвижи нагоре или надолу отъ точка Д, за да се избѣгнатъ недоволството и недоразумението. Тогава ще се образува плоскостъта — свѣтъ на дветѣ измѣрения.

Кои сж причинитѣ, които каратъ хората да бждатъ недоволни едни отъ други и да търсятъ възможность да се отдалечатъ? — Неуважението и непочитанието. Всѣки иска да бжде уважаванъ и да го ценятъ. Ако е ученъ, иска да го ценятъ заради ученостъта му; ако е старъ, заради старостъта му и т. н.

По какво познавате, че хората се уважават? — По отстъпването на първото мѣсто, по ставането на крака единъ на другъ и т. н. Ако нѣкой младъ седи на столъ, като види, че старъ човѣкъ влиза въ стаята, младиятъ веднага става отъ мѣстото си и предлага стола на стария. Обаче, нѣкога и стариятъ отстъпва мѣстото си на младия, особено ако е ученъ. Стариятъ казва: Побѣдѣла е главата и брадата ми, но нищо не струвамъ предъ този младъ и ученъ човѣкъ. Да отстъпишъ мѣстото си на нѣкого, това значи, да имашъ уважение къмъ този човѣкъ. Това е външната страна на уважението. Да уважаваши човѣка, това значи, да му отдадешъ правото, което му се пада. Какво трѣбва да дава отъ себе си онзи, когото уважаватъ? Ако ви питатъ, отъ кого се страхувате, ще кажете, че силниятъ внушава страхъ. Значи, човѣкъ се страхува и отстъпва предъ силата. Тогава, какво трѣбва да има човѣкъ, за да бѣде уважаванъ? — Обичъ. Оттукъ вадимъ заключението, че между обичта и уважението има такава връзка, каквато между силата и страха. Човѣкъ уважава този, когото обича. На него може да служи, да помага. Щомъ не обича нѣкого, нито му служи, нито го уважава. Каквото е отношението на човѣка къмъ неговата мисль, такова е и отношението на Бога къмъ човѣка. Значи, Богъ, т. е. Любовта, се отнася къмъ човѣка така, както човѣкъ къмъ своята мисль. Само онзи може

да бжде уважаванъ, който носи въ себе си Божественото, т. е мисълта. Който мисли, всѣкога успѣва, за него нѣма невъзможни нѣща. Каже ли нѣкой, че е невъзможно да постигне това или онова, той не мисли. Мисълта превръща нѣщата, тя превръща въглена въ диамантъ. Тя крие въ себе си магическа сила. Мисълта примирява и най-голъмитѣ неприятели. Срещне ли противника си, мислещиятъ човѣкъ му подава ръката си и го превръща въ свой приятел. Когато хората мислятъ право, всѣкакво различие между тѣхъ изчезва. Мисълта е центъръ, отъ който всички точки на окръжността се намиратъ на еднакво разстояние.

И тъй, като знаете силата на мисълта, не казвайте, че не можете да постигнете това, което желаете. Съ мисълта си човѣкъ може да постигне всичко. Вселена можешъ ли да направишъ? — И вселена мога да направя. — Какъ? — Взимамъ една капка вода и я разглеждамъ подъ микроскопъ. Въ нея виждамъ милиарди сжщества, почти толкова, колкото сжществуватъ въ вселената. Това не е ли вселена? Следователно, всѣко нѣщо, което човѣкъ обхваща въ съзнанието си, което вижда и за което мисли, е вселена заради него. Щомъ не можешъ да мислишъ за нѣщо, не го виждашъ и не можешъ да го обхванешъ въ съзнанието си, то не представя никаква вселена. Въ този смисълъ, вселената е конечна, а Богъ — безконеченъ. Когато

мисли право, човѣкъ дохожда до разрешаване на всички въпроси и разбира, че за мисълта, т. е. за Божественото въ човѣка нѣма невъзможни нѣща.

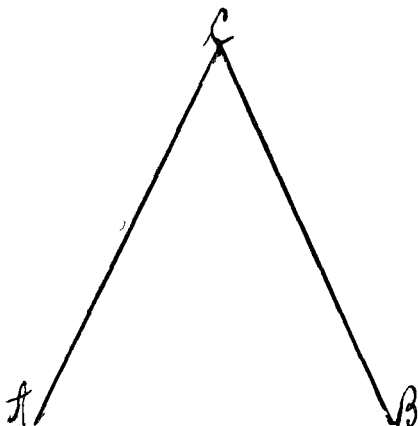
Христосъ казва: „Любете враговетѣ си!“ — Възможно ли е това? — Ако обичате Христа, възможно е. Ако не Го обичате, не е възможно. Значи, за да обичашъ врага си, ти трѣбва да обичашъ Бога въ него. — Не мога да се примиря съ врага си. — Примиря се съ Бога, Който живѣе въ него, а врагътъ си остави настрана. Две ученички въ единъ и сжщъ класъ не се обичатъ, не могатъ да се тѣрпятъ. Ако директорътъ дойде между тѣхъ, тѣ веднага ще се обикнатъ. Щомъ си отиде, тѣ пакъ се раздѣлятъ. За да не става това, тѣ трѣбва да държатъ въ ума си образа на директора. Той не трѣбва да знае, че между тѣхъ нѣма съгласие и любовъ. Ако ученичкитѣ могатъ да се примирятъ, когато директорътъ е между тѣхъ, не могатъ ли, на сжщото основание, и два врага да се примирятъ, щомъ образътъ на Бога е между тѣхъ? Следователно, когато Господъ е между хората, тѣ всѣкога могатъ да се обичатъ.

Като ученици, вие трѣбва всѣки день да употребявате по нѣколко минути, да си отговорите, истински човѣкъ ли сте, или не. Ако сте истински човѣкъ, отличителното ви качество е мисълта, която носи свѣтлина въ себе си. Докато мисли, човѣкъ може всичко да постигне — и музикантъ да стане, и

поетъ, и художникъ. За него не съществува никакво обезсърдчение. Мисълта е магическа пръчица, съ която всичко е постижимо. Тя прави човѣка необикновенъ. Щомъ изгуби мисълта си, човѣкъ губи всичко и става обикновенъ. И магитѣ сж носѣли своята магическа тояжка въ ржката си. Докато я носятъ съ себе си, тѣ сж силни, всичко могатъ да направятъ. Щомъ я изгубятъ, съ нея заедно всичко губятъ. На сжщото основание, казвамъ: Докато мисли, човѣкъ е магъ, всичко за него е възможно и постижимо. Щомъ изгуби мисълта си, той става обикновенъ човѣкъ и казва: Това е невъзможно, онова е невъзможно; това не мога да направя, онова не мога да направя. Докато разглежда нѣщата отъ върха, човѣкъ може да направи всичко. Щомъ слѣзе въ долината, възможноститѣ му постепенно се намаляватъ.

Колко точки сж нуждни за начъртаване на единъ връхъ? — Три точки — А, С, В. Къмъ кое измѣрение се отнася пространството, затворено между точкитѣ А, С и В—фиг. 1? — Къмъ второто измѣрение. Колко върха има въ куба? — Осемъ. Значи, $8 \times 3 = 24$ точки. Като извадимъ отъ 24 точки осемъ върха, ще останатъ 16 точки. Обаче, 16-тѣ точки не се виждатъ, но сж въ запасъ. Колко върха има квадрата? — Четири. Значи, $4 \times 3 = 12$. Като извадимъ отъ 12 четири, оставатъ осемъ точки. Какво представя върхътъ въ разумния свѣтъ? — Сливане на две разумни същества.

Наистина, когато две разумни същества се съединятъ, допратъ или слѣятъ, всѣкога обра-

фиг. 1.

зуватъ връхъ. Ако се съединятъ три плоско-
чти, тѣ пакъ образуватъ връхъ. Връхъ се
образува още и при пресичането на две пра-
ви. По какво се различаватъ тѣзи върхове?
При сливането на две разумни същества се
образува връхъ, който представя отноше-
нията между момата и момъка. Докато сж
раздѣлени, всѣки отъ тѣхъ живѣе въ едно-
измѣрния свѣтъ — въ правата линия. Като
се сгодятъ, тѣ образуватъ квадрата и започ-

ватъ да се движатъ въ двуизмѣрния свѣтъ. Като се оженятъ, образуватъ куба — семейството, т. е. триизмѣрния свѣтъ.

Като изучавате отношенията на младитѣ, виждате, че има два важни момента: влюбване и разлюбване. Отъ гледище на правата мисль, разлюбването е толкова важно, колкото и влюбването. При влюбването човѣкъ е веселъ, доволенъ, готовъ на всѣкакви жертви. Той става фокусъ, въ който се срѣщатъ всички влюбени. Щомъ се съедини съ влюбенитѣ хора, той започва да мисли, става сериозенъ и се разколебава. Съмнението иде като естествено последствие на влюбването. Човѣкъ се страхува да не изгуби любовта си, докато единъ день настѣпи момента на разлюбването — краятъ на една работа. Влюбването пѣкъ е началото на тази работа. Като не разбиратъ съотношенията между двата важни момента, хората казватъ, че влюбването, т. е. началото, е добро, а разлюбването — краятъ, не е добъръ. Колкото е важно влюбването, толкова е важно и разлюбването. Ако нѣма разлюбване, нѣма почивка. Като се влюби, човѣкъ държи образа на възлюбения въ съзнанието си, но това не значи, че ще го държи постоянно. Като не разбира психологическия смисль на процеситѣ, човѣкъ мисли, че тѣ сж вѣчни и неизмѣнни и, като настане известна промѣна, той се разсѣйва и губи връзка между процеситѣ,

които ставатъ въ съзнанието му. Влюбването и разлюбването сж процеси, които непрекъснато се смѣнятъ. Събудишъ се отъ сънъ, влюбвашъ се; заспишъ, разлюбвашъ. Красотата на любовта се заключава въ непрекъснатото влюбване и разлюбване. Това сж естествени процеси. Обаче, за онѣзи, които не разбиратъ законитъ на природата, всѣко разлюбване се придружава съ прекъсване свѣтлината на съзнанието, поради което се явяватъ болезнени състояния. Докато е влюбенъ, човѣкъ постоянно мисли за предмета на своята любовъ; щомъ дойде разлюбването, привидно той престава да мисли за него, а въ сжщностъ не го забравя.

Какво е, въ сжщностъ, разлюбването? Какъ може да се обясни то? Разлюбване не сжществува. Невъзможно е две души, които се обичали, да се разлюбятъ. Обаче, въ любовта ставатъ смѣни на връзкитъ. Който не разбира тѣзи смѣни, казва, че е настѣпилъ моментътъ на разлюбването. Представете си, че единъ човѣкъ се влюбва въ васъ и дълго време ви държи съ дѣсната си ръка. Вие сте радостенъ, доволенъ, че нѣкой ви обича. Следъ време той изтегля дѣсната си ръка, иска да хване вашата лѣва ръка. Вие се уплашите, мислите, че той ви е разлюбилъ. Това не е разлюбване, но той иска сега вие да го обичате. После ще хване дѣсната ви ръка, пакъ той ще ви обича. Следъ нѣколкократно хващане ту на едната, ту на дру-

гата ржка, той иска да изтегли и дветъ си ржце, да се отдалечи отъ васъ и само да ви гледа. Това е връзка на любовта, която се изразява чрезъ очитъ. Следъ време той затваря очитъ си, иска само да слуша, какъ говорите — връзка на любовта чрезъ ушитъ. Любовта има много връзки. Тя се проявява по различни начини. Който не разбира връзкитъ на любовта, той се спъва въ едноизмърното пространство — само тази връзка признава. Докато живѣе само въ тази връзка на любовта, човѣкъ постоянно се спъва отъ противоречията на своя умъ и отъ страданията на своето сърдце. Като не разбира проявитъ на любовта, човѣкъ се спъва отъ най-малката промѣна и мисли, че е станало нѣщо лошо. Нищо лошо не е станало, но, за да разберете промѣната, трѣбва да гледате на любовта не само като проява на физическия свѣтъ, но и като духовна проява.

Следователно, както физическитъ явления, така и духовнитъ се нуждаятъ отъ обяснения. Само така човѣкъ ще разбере, че любовъ безъ мисль не съществува. Любовта се изявява само на онзи, който мисли. Въ мисльта той проявява Божественото. Каквато работа и да започвате, кажете си: Невъзможното за човѣка е възможно за Бога. Невъзможното за безлюбието е възможно за любовта. Невъзможни сж нѣщата само за онзи, който не мисли. Да мислишъ, значи да проявявашъ

Божественото въ себе си. Следователно, мисълъ и Божествено начало сж синоними. Когато човѣкъ мисли, работитѣ му се нареждатъ добре. Дето е Божественото, тамъ огньтъ вѣчно гори, безъ да изгаря нѣщата. При това горение материята не се губи, но се видоизмѣня. Ако съберете полученитѣ вещества при горението, отново можете да ги запалите. Отъ това горение произлиза друго горение и т. н. Затова казваме, че тамъ, дето мисълъта работи, свѣтлината е непрерывна. Когато горението на физическия свѣтъ се прекрати, то минава въ духовния свѣтъ, а оттамъ — въ умствения. Затова казваме, че всѣко горение, което е произлѣзло отъ любовта, е вѣчно. Свѣтлината, която произлиза при горението, наричаме мисълъ.

Какво представя любовта на физическия свѣтъ? — Младостъта. А мисълъта? — Старостъта. Младиятъ пѣкъ представя рѣка, която лжкатуши, докато се влѣе въ морето. Щомъ се влѣе въ морето, тя се превръща на старъ човѣкъ и престава да лжкатуши. Докато лжкатуши, рѣката принася голѣма ползана хората, на растенията и на множество живи сжщества. Тѣй щотѣ, не мислете, че лжкатушенето е вредно. И човѣкъ лжкатуши понѣкога, но запазва посоката на движението си и целта, къмъ която се стреми — да се влѣе въ великото море на живота. Не е въпросъ да бжде човѣкъ каналъ, направенъ отъ хората,

но до бжде рѣка, която да следва пѣтя, който Провидението ѝ е начъртало.

Бждете рѣки, които лжкатушите и се огъватъ. — Не искамъ да се огъвамъ. — Защо да не се огъвашъ? По-горенъ ли ще бждешъ отъ свѣтлината? Свѣтлината се огъва, а ти не искашъ да се огъвашъ. И най-възвишенитѣ и велики сжщества се огъватъ, а ти не искашъ. Колкото по-съзнателно и повече се огъва човѣкъ, толкова по-силенъ става. Върви нѣкой изправенъ, като войникъ, и на пѣтя му се изпрѣчва една мравка. За да не я стѣпче той се огъва на една страна. По-нататѣкъ срѣща единъ бикъ. За да не го убоде бикътъ, той се огъва на друга страна. Въ първия случай човѣкъ се огъва, за да не сгази нѣкое сжщество; въ втория случай — за да не сгазятъ него. По една или друга причина, човѣкъ все ще се огъва, но поне да знае, защо. Не е лошо да се огъвате. Разумното огъване подразбира движение на съзнанието, а при неразумното — съзнанието престава да се движи. Дето нѣма движение, тамъ всѣкога става гниене, ферментация. Който разбира смисъла на огъването, той се ползува отъ постѣпкитѣ си. Който разбира нѣщата правилно, той мисли; който мисли, не прави погрѣшки. Кжде се криятъ причинитѣ за погрѣшкитѣ на човѣка? — Въ миналото. Какво се крие въ настоящето? — Условията и възможноститѣ за изправяне на погрѣшкитѣ. Като съедините миналото

и бъдещето, създава се настоящето. Ползвайте се отъ настоящето, за да изправите миналото си и да влѣзете въ новия животъ.

Помнете: мисълта е магическата пръчица, която управлява човѣшкия животъ. Турете въ ума си тази мисълъ: Въ Бога всичко е възможно. Щомъ мисли така, човѣкъ се свързва съ възвишенитѣ същества, които вече го познаватъ. Докато мисли, човѣкъ се повдига. Престане ли да мисли, той веднага пада. Мисълта смѣнява състоянията, дава просторъ на човѣшката душа. Който мисли, вижда; който не мисли, остава завинаги съ затворени очи.

— Само свѣтлиятъ пътъ на мъдростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

22. Лекция отъ Учителя, държана на 8 февруарий, 1929 г. София. — Изгрѣвъ.

Силата на движенията

— Само свѣтлиятъ път на мъдростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

Размишление върху прилежанието.

Упражнение.

I. Дветѣ ръце предъ гърдитѣ. Лѣвата дланъ леко допрѣна върху горната частъ на дѣсната ръка. Бавно изтегляне на дѣсната ръка навънъ и поставяне дѣсната дланъ върху горната частъ на лѣвата ръка така, че двата палци да сочатъ нагоре. Упражнението се повтаря нѣколко пъти последователно, ту съ лѣвата, ту съ дѣсната ръка.

II. Ръцетѣ вдигнати нагоре, съ допрѣни прѣсти на раменетѣ. Бавно издигане на ръцетѣ успоредно на главата, съ обтегнати прѣсти и бавно сваляне на ръцетѣ, съ допиране на прѣститѣ къмъ раменетѣ. Упражнението се повтаря нѣколко пъти.

Често слушате да казва нѣкой, че замисля нѣщо или намислилъ да направи нѣщо. Каква е разликата между глаголитѣ „за-

мислямъ и намислямъ“? Глаголътъ „замислямъ“ означава далечно действие. Глаголътъ „намислямъ“ подразбира действие, на което реализирането е предстояще. Замислянето е несвършенъ процесъ, а намислянето — свършенъ.

Какво значение иматъ физическитъ упражнения? Ако нѣмаха вътрешенъ смисълъ, тѣ сж безпредметни. Всѣко движение има дълбокъ смисълъ. То изразява състоянието, въ което човѣкъ се намира. Напримѣръ, когато се обезсърдчи, човѣкъ туря ржцетъ на гърдитъ си, съ палцитъ навътре. Когато се насърдчи, той вдига палцитъ си нагоре. Тѣ сж байраци, които оповестяватъ нѣщо свѣтло, радостно и велико. Палецътъ има отношение къмъ волята и мисълта на човѣке. Ето защо, когато искате да въздействувате на мисълта си, дръжте палцитъ отгоре, надъ ржката, а не свити въ юмрука. Когато палцитъ се приближаватъ единъ до другъ, това означава бързо реализиране на нѣкоя мисълъ.

Всѣко движение е на мѣстото си, когато човѣкъ го носи въ съзнанието си. Представете си, че искате да минете по най-краткия пжтъ, да съкратите времето си. Знаете, че най-краткиятъ пжтъ е разстоянието между две точки. Обаче, за да минете презъ този пжтъ, трѣбва да вдигнете нѣколко души отъ мѣстата имъ. Краткъ пжтъ ли е този? — Не е краткъ. Следователно, ако сте разуменъ, вие ще обиколите, ще направите крива,

линия. Въ случая, вие избирате такъвъ пътъ, който е придруженъ съ най-малки съпротивления. Вие сте минали по крива линия, но въ съзнанието ви тя е права, защото всѣка крива линия е съставена отъ безброй микроскопически прави.

Какво представя кривата линия? — Пътъ на чувствата. Когато правата линия се изкриви, т. е. вгълби навътре, това става по силата на чувствата. Забелязано е, че въ мекитѣ и отстъпчиви хора преодоляватъ кривитѣ линии, а въ неотстъпчивитѣ преодоляватъ правитѣ линии. Ако разгледате единъ луненъ типъ и единъ марсианецъ, ще видите, че тѣ се различаватъ коренно. Лунниятъ типъ постъпва по единъ начинъ, а марсовиятъ — по другъ. Марсианецътъ всѣкога носи въ ржката си ножъ или сабя, готовъ да воюва. Оттукъ вадимъ заключението, че всѣка мисль има своя форма, свой пътъ на движение. Съ това се обяснява, защо хората сж различно устроени и защо се проявяватъ различно. Това зависи отъ тѣхнитѣ мисли и чувства. Нѣма движение, което да не се отразява върху човѣка. Мнозина мислятъ, че движенията сж маловажни и безъ значение. Не е така. Въ природата не сжществуватъ маловажни нѣща. Тя не ги допуска нито въ себе си, нито въ съзнанието на човѣка. Важността на нѣщата зависи отъ преценката, която човѣкъ имъ дава. Той ги дѣли на важни и маловажни.

Срѣщате единъ човѣкъ, който ви моли да направите смѣтка, колко трѣбва да даде за петъ яйца, ако всѣко яйце струва по три лева. Вие се спирате за моментъ и казвате: Не знаешъ ли, че $5 \times 3 = 15$. Какъ да не знаешъ толкова проста работа! — Не е тамъ въпросътъ. Има нѣщо по-важно въ тази работа. Преди да сметнете, колко струватъ яйцата, вие трѣбва да се заинтересувате отъ тѣхната форма и голѣмина. Яйцата могатъ да бждатъ голѣми или малки, прѣсни или стари, отъ което ще зависи цената имъ. Освенъ това, докато гледате яйцата и правите смѣтката, ще се запознаете и съ човѣка. Тѣй щото, маловажната работа стана важна. После, срѣщате човѣкъ, който ви подава едно листче и ви моли да му кажете, къде се намира улицата, написана на листчето. Вие му посочвате улицата и мислите, че сте направили една малка, проста услуга. Малка е услугата, но отъ почерка на човѣка можете да познаете, какви мисли и чувства го вълнуватъ, какъвъ е по характеръ. Както виждате, една проста услуга води къмъ нѣщо сериозно. Важно е сѣщо така движението, което човѣкътъ прави при подаване на листчето. Всички движения се опредѣлятъ отъ специфични закони, които трѣбва да се изучаватъ.

Движенията биватъ хармонични и дисхармонични. За да си изработи характеръ, човѣкъ трѣбва да се стреми къмъ хармоничнитѣ движения. Често хората правятъ движения, на

които не разбиратъ смисъла и не си даватъ смѣтка, какво означаватъ. Нѣкой туря единия си кракъ върху другия, движи прѣститѣ си, маха рѣцетѣ си, почесва се по носа, задъ ухото, изкривява главата си на една или на друга страна и т. н. Защо прави тѣзи движения, и той не знае. Тѣ се дължатъ на неговото съзнание, подсъзнание и самосъзнание, но не и на свръхсъзнанието му. Всѣко движение е изразъ на нѣкаква мисль, чувство или енергия въ човѣка. Понѣкога въ човѣка се събира излишна енергия, особено въ децата, която трѣбва разумно да се използва. Децата я изразходватъ чрезъ игри и разходки, а възрастнитѣ я впрѣгатъ въ физическа работа. Съзнателниятъ човѣкъ изразходва тази енергия въ естествени движения, гимнастика и упражнения. Като наблюдавате хората, виждате, какви движения произвеждатъ различнитѣ мисли и чувства въ човѣка. Напримѣръ, страхътъ произвежда единъ родъ движения, а радостта, разположенията — другъ. Достатъчно е да видите една боа или кобра, за да настрѣхнете отъ страхъ. При вида на боата, вие правите различни движения и бѣгате отъ нея.

Ние говоримъ за естественитѣ движения, а не за изкуственитѣ, които се явяватъ като резултатъ на изопачения човѣшки животъ. Страхътъ, напримѣръ, произвежда единъ и сщъ родъ движения и въ хората, и въ животнитѣ. Линиитѣ на лицето се изкривяватъ: по тѣхъ можете да познаете, че човѣкъ изживява нѣ-

какъвъ ужасъ. Когато човѣкъ е спокоенъ, движенията му сж хармонични; когато е неспокоенъ, движенията му не сж хармонични. Сжщото се отнася и до животнитѣ. Наскоро наблюдавахъ, какъ единъ соколъ се хвърли отвисоко върху едно ято гарги и хвана една отъ тѣхъ, както летѣха. Това внесе страхъ и трепетъ въ останалитѣ, които се разбѣгаха. Соколътъ бѣше малъкъ, не можа да задържи гаргата съ клюна си, и тѣ паднаха на земята. Гаргата крѣскаше, грачеше, мъчеше се да се освободи отъ ноктитѣ на сокола, докато най-после избѣга. Соколътъ правѣше усиленни движения, искаше да задържи гаргата за себе си, защото бѣше много гладенъ. И гаргата правѣше усиленни движения, искаше да живѣе. И двамата имаха право, но ние не позволяваме предъ очитѣ ни, въ наше присъствие, да се върши какво и да е престѣпление.

Като ученици, вие трѣбва да работите за възпитание на тѣлото си, на всички свои удове. Седите нѣкъде, но ви сърби носа, ухото, ржката или крака, искате да се почешете. Чувате нѣкакъвъ шумъ, искате да надникнете отъ прозореца, да разберете, отде иде шумътъ или звукътъ; виждате, че нѣкой минава по улицата, искате да знаете, кой е този човѣкъ. По едно време усѣщате, че отнѣкъде иде миризма на готвено; искате да разберете, отде иде миризмата и какво се готви — отправяте носа си къмъ тази посока. Изкуство е да стоишъ неподвижно на мѣстото си, половинъ

или единъ частъ най-много, безъ да се почешешъ, безъ да се подадешъ отъ прозореца, безъ да мръднешъ носа си. Съ една дума, изисква се пълно самообладание. Добре е всѣки самъ да се наблюдава, но да наблюдава и другитѣ, да изучава проявитѣ на различни характери. Напримѣръ, когато нѣкой се показва отъ прозореца, за да чуе, или види нѣщо, ще познаете характера му по начина на показването си отъ прозореца. Нѣкой се надвесва цѣлѣ, другъ подава само главата си, трети поглежда съ края на окото си и т. н. Първиятъ е човѣкъ, който изразходва много енергия, но по характеръ е откровенъ — както чувствава, така постѣпва. Вториятъ изразходва по-малко енергия, по-възпитанъ е. Третиятъ не е откровенъ. Той иска да чуе и да види всичко, но да мине незабелязанъ, затова поглежда само съ края на окото. Правете упражнения върху себе си, да знаете, при даденъ случай, какво положение да заеме тѣлото ви. Гръбначниятъ стълбъ трѣбва да бѣде правъ, безъ никаква гърбица — да отговаря на естествената линия, която природата му е дала.

Когато се говори за самовъзпитанието, първата работа въ тази посока се отнася до тѣлото, което трѣбва да се държи въ изправностъ. Естественото положение на гръбначния стълбъ е съ слаба извивка, въ форма на буквата S. Съ тази форма природата имала предъ видъ изразходване на най-малко енергия. Като знае този законъ, при мжно-

тии, човѣкъ инстинктивно изкривява грѣбначния стѣлбъ, навежда главата си, иска да си помогне по нѣкакъвъ начинъ. Оттукъ излиза поговорката: „Преклонената главица сабя не я сѣче.“ Кога човѣкъ навежда главата си? — Когато центърътъ на тежестта е миналъ отзадъ. Кога изправя главата си? — Когато центърътъ на тежестта е миналъ, повече напредъ. Който се навежда много, постепенно се връща къмъ животинското си състояние. За да не изпада въ това състояние, човѣкъ трѣбва да се изправя, грѣбначниятъ стѣлбъ да дойде въ естественото си положение. Правете упражнения, да изправяте грѣбнака си, като се облѣгате на нѣкоя стена или врата, да могатъ теченията на организма да вървятъ въ съгласие съ природнитѣ енергии. Въ човѣка има едно течение отъ северъ — горе, къмъ югъ — долу. Северъ и югъ сж полюси, между които се движатъ енергиитѣ на природата. Това течение трѣбва да се регулира, за да текатъ енергиитѣ правилно. Дръжте главата си винаги права. Изкривите ли я налѣво или надѣсно, това показва, че е станало нѣкакво отклонение на естественитѣ течения въ природата — енергиитѣ сж взели друга посока на движение. Човѣкъ криви главата си, когато се очудва нѣщо. Който изкривява главата си налѣво, уповава на своето сърдце; който изкривява главата си надѣсно, уповава на своя умъ. Единиятъ очаква да дойде спасе-

ието му отъ сърдцето, а другиятъ — отъ ума. Разумниятъ човѣкъ трѣбва да държи главата си права, да бѣде изправенъ като свѣщъ, съ едва забележимо колебание налѣво или надѣсно. Неразумниятъ, обаче, може да изкривява главата си налѣво, или надѣсно, както иска, т. е. споредъ силитѣ, които действуватъ въ него. Едно се иска отъ всички: да се самонаблюдаватъ, да наблюдаватъ и другитѣ, да знаятъ причинитѣ на нѣщата.

Ученикътъ на Божествената школа трѣбва да познава, кои линии сж хармонични и правилни, и кои не сж, за да може да изправи живота си. Въ природата има линии, чрезъ които се проявява разумността, мъдростта, морала, любовта и т. н. Когато посрѣщате приятеля си, когото обичате, вие се ржкувате по особенъ начинъ съ него, като подѣржате специфична линия на обхода и поведение. Когато се ржкувате съ човѣкъ, когото не обичате, линията на вашето поведение е съвсемъ друга. Добре е да се правятъ наблюдения, да се анализиратъ постѣпкитѣ на човѣка, за да се намѣри разликата, която сжществува при различнитѣ случаи на отношения. Когато се ржкувате съ човѣкъ, когото обичате, движенията на мускулитѣ на лицето и на цѣлото тѣло сж пластични, леки, съ особена мекота. Макаръ и подсѣзнателни, тѣзи движения опредѣлятъ връзката и отношенията между душитѣ. Движенията на майката къмъ любимия ѝ синъ сж едни, а движенията на

господаря къмъ слугата сж други. Значи, движенията, които произвежда любовта въ човѣка, се различаватъ коренно отъ движенията на безлюбието.

Като не разбиратъ смисъла на нѣщата, нѣкои си служатъ съ отрицателни думи. Тѣ казватъ, че еди-кой си е грубъ, суровъ, безразличенъ въ отношенията си къмъ хората. Тѣзи думи не сж на мѣсто употребени. Новата психология не търпи такива думи. Дървото е сурово, неодѣланиятъ камъкъ е грубъ, а не човѣкъ. Къмъ добрия си слуга господарьтъ има едни линии на движение, къмъ лошия — други. Сжщо така постъпва и учителътъ къмъ ученицитѣ си. Къмъ добритѣ ученици постъпва по единъ начинъ, къмъ слабитѣ и неспособни — по другъ начинъ. Той не прави това съзнателно, но самитѣ ученици предизвикватъ въ него едни или други движения. Обаче, истинскиятъ учителъ, който е достигналъ висотата на своето положение, не прави разлика. Въпрѣки това, въ движенията му става известна промѣна. И ученицитѣ, способни и неспособни, се различаватъ въ движенията си. Неспособниятъ и мързеливъ ученикъ се свива, криви тѣлото, мускулитѣ на лицето си — не е свободенъ. Способниятъ има самообладание, отъ него лѣха нѣщо красиво и благородно. Изобщо, линиитѣ на движенията опредѣлятъ човѣшкия характеръ.

Мислете върху красивитѣ образи въ природата, върху хармонията, за да се свържете съ великата разумностъ, която работи въ нея. Какъ се постига това? Вие сте затворени въ тѣлото си, както въ жилището. За да влѣзете въ връзка съ външния свѣтъ, всѣка сутринъ трѣбва да отваряте прозорцитѣ на тѣлото си, да гледате красотата на природата, да дишате чистъ въздухъ, да се упражнявате, съ цель да развивате органитъ си. Ще каже нѣкой, че всичко иде само по себе си. — Нищо не може да дойде безъ работа и трудъ. Който не работи и не прилага наученото доброволно, насила ще го поставятъ да влѣзе въ правия пжтъ. Природата изпраща страдания, неволи и лишения на хората, за да ги възпита и постави на правъ пжтъ, да мислятъ правилно. Да работи човѣкъ върху себе си, това не значи, да господарува на тѣлото си, но да го разбира; да разбира състоянията, презъ които минава, и да ги различава, да знае, кое отъ тѣхъ е право, и кое не е право.

Красиво трѣбва да бжде човѣшкото тѣло. Това се постига чрезъ правиленъ и хармониченъ вътрешенъ животъ. Това значи, да храни човѣкъ правилни мисли и чувства, които сж въ състояние да подържатъ красотата и пластичността на мускулитѣ на лицето, сжщо така да изправятъ всички изкривявания на лицето и на тѣлото, унаследени отъ далечното минало. Изкривяванията на мускулитѣ на

човѣшкото тѣло се дължи на излишѣкъ, отъ отрицателни енергии въ човѣка. Гнѣвътъ, на-
 примѣръ, изкривява линиитѣ на лицето. Чрез-
 мѣрната твърдостъ измѣня естествената линия
 на устата. При такава твърдостъ човѣкъ стис-
 ка устата си, и тя се изопва, въ видъ на пра-
 ва линия. За такъвъ човѣкъ се казва, че е
 волевъ. Когато твърдостъта е слаба, човѣкъ
 държи устата си повече отворена, като пати-
 ца. За предпочитане е устата ти да бжде от-
 ворена, отколкото да бждешъ твърдъ като
 кремъкъ. Твърдостъта е на мѣсто, когато
 може да контролира чувствата, но не и да
 ги осакати. Ако чувствата се осакатятъ, уста-
 та става безформена. Не стискайте и не
 затваряйте устата си повече, отколкото трѣб-
 ва; не отваряйте сжщо устата си повече,
 отколкото трѣбва. Човѣкъ трѣбва да бжде
 естественъ въ всѣко отношение. Кога нѣ-
 щата сж естествени? — Когато отговарятъ на
 първичнитѣ образи и състояния. Казано е
 въ Писанието: „И създаде Богъ човѣка по
 образъ и подобие свое“.

Като ученици, работете върху създаване
 на хармонични линии на лицето, на главата,
 на цѣлото си тѣло. Само така можете да по-
 ставите основа на вашето бждещо тѣло. Каж-
 е ли нѣкой, че не знае, какво да прави, нека се
 упражнява, да поставя ржцетѣ си предъ гърди-
 тѣ, съ палци, изправени нагоре; да движи
 ржцетѣ си настрана, нагоре, надолу. Външна-
 та страна на ржката е положителна, а вж-

трешната, долната — отрицателна. Като поставя дланъта на лѣвата ржка върху горната частъ на дѣсната ржка, и дѣсната дланъ върху горната частъ на лѣвата ржка, става физическо преливане на енергия. Това не подразбира, че ще имате голѣми придобивки, но въ организма ще стане поне микроскопическа вътрешна промѣна.

Казахме, че природата изпраща страдания на хората, но същевременно тя ги спасява, като ги заставя чрезъ различни движения и упражнения да се освободятъ отъ излишната енергия въ организма си. Ако не прави малки движения и упражнения, човѣкъ може да си напакости, да извърши такива погрѣшки и престѣпления, за които да лежи нѣколко години въ затворъ. Ето защо, правете всичко, къмъ което разумната природа ви подтиква. Ще каже нѣкой, че не иска да си играе съ такива упражнения. Който не иска да прави малки упражнения и движения, ще плати скъпо. Не пренебрегвайте малкитѣ величини, не пренебрегвайте маловажнитѣ работи. Ако кожата ти стане суха, обърни внимание на това и потърси начинъ да стане мека. Сухата кожа се нуждае отъ повече вода. Ако температурата на тѣлото се повишава, това предизвиква изпотяване. Ако си неразположенъ, направи една топла баня. Водата действува магнетично върху организма.

Свѣтътъ се нуждае отъ нови хора, съ красиви и здрави тѣла, съ красиви и пластич-

ни движения. Колкото и да сж малки резултатитѣ отъ упражненіята, не се отказвайте отъ тѣхъ. Упражнението, което ви дадохъ днесъ, ще го правите десетъ деня, сутринъ и вечеръ по десетъ пжти. Ще го правите бавно, съзнателно и съ разположение. Като правите упражненіята, отбелязвайте състоянията, презъ които минавате, както и мислитѣ, които ви занимаватъ презъ това време. По-късно ще разберете, какво сте придобили. Засега отъ васъ се изисква постоянство и любовъ въ работата ви.

— Само свѣтлиятъ пжтъ на мъдростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

23. Лекция отъ Учителя, държана на 15 февруарий, 1929 г. София. — Изгрѣвъ.

Законъ за действие и противодействие

— Само свѣтлиятъ пжть на мждростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

Какво става съ гумената топка, която се удря въ една хоризонтална или отвесна плоскостъ? — Тя ще подскочи и ще се върне въ първото си положение. На каква височина ще подскочи топката следъ удрянето си въ плоскостъта? — На по-малка височина отъ тази, отъ която е била хвърлена. Може ли да се изчисли, колко пжти топката ще подскочи и ще се удари въ плоскостъта? Защо следъ падането си топката не може да стигне първоначалната височина? — Защото въздухътъ оказва известно противодействие. Ако топката се движи въ безвъздушно пространство, следъ първия ударъ тя ще стигне сжщата височина, отъ която е била хвърлена. Значи, ако топката не срѣща на пжтя си никакво противодействие, нито отъ въздуха, нито отъ плоскостъта, при отскачането си, тя ще запази една и сжща височина. Ако хвърлите гумената топка върху

водна повърхност, тя нѣма да отскочи. Защо? — Защото съпротивлението, което срѣща на пътя си, е малко. Колкото по-голѣмо съпротивление срѣща топката, толкова повече отскача.

Ако топката представя едно живо, разумно сѣщество, а плоскостѣта — условията, въ които то попада, какво ще стане съ нея? — Ще се удари въ условията и ще отскочи отъ тѣхъ. Отскачането на топката наричаме преодоляване на условията. За да преодолѣе условията, живото сѣщество, напримѣръ, човѣкъ, се нуждае отъ силна воля, или отъ характеръ. Волята действа, а характерътъ противодейства. За да разбие плоскостѣта, разумното сѣщество трѣбва да познава голѣмината на съпротивлението. Следователно, за да си пробие пъть въ живота, човѣкъ трѣбва да познава голѣмината на противодействието, което му оказва плоскостѣта. Като знае голѣмината на противодействието, той взима предварителни мѣрки, за да се справи съ него. Тѣзи мѣрки сж въ зависимостъ отъ условията, при които човѣкъ се намира.

Представете си, че разумното сѣщество попада въ други условия, по-мѣчни и страшни отъ първитѣ — въ гѣста гора, населена съ диви звѣрове — тигри, змии, леопарди и др. Какво ще изпита това сѣщество, когато трѣгне на пъть? То изпитва страхъ и колебание, не се решава да мине презъ тази гора. Най-после то се престашава и трѣгва съ силно желание да се изпита, какъ ще мине тежкитѣ условия.

То иска да изпита силата си. То лесно ще мине пжтя, ако има крила, съ които да хвърчи нагоре. Щомъ срещне нѣкаква опасностъ, разперва крилетѣ си и хвърква нагоре. Значи, то уповава на себе си. Ето защо, когато се намѣри въ голѣми мжнотиин, човѣкъ трѣбва да потърси начинъ да ги преодолѣе. Ако по единъ начинъ не може, ще потърси вторъ начинъ; ако и по този начинъ не може, ще потърси трети начинъ и т. н. Човѣкъ разполага съ много възможности за преодоляване на мжнотиитѣ. Отъ всѣкиго се изисква да познава условията, въ които се намира, и възможноститѣ, съ които разполага, за да може лесно да се справя съ мжнотиитѣ си.

Ако единъ студентъ се явява на изпитъ по висшъ анализъ, ще се намѣри въ положението на гумената топка, която се удря въ стената, или — въ положението на онзи, който минава презъ гжста гора. Срещу него излиза мечка — професорътъ, който го изпитва. Предметътъ, на който се натѣква, представя стената, въ която се удря. Професорътъ му върви следъ него, дебне го да намѣри нѣкое слабо мѣсто, да го скжса. Много време сте работили върху материята, но още не сте придобили увѣреностъ въ себе си, страхъ ви е да не ви скжса професорътъ. Обаче, като се пригответе добре, вие ще се явите спокойно на изпитъ; тогава професорътъ ви нѣма да бжде задъ васъ, но предъ лицето ви, и нѣма да ви скжса. Предметътъ, по който студентътъ ще държи

изпитъ, е плоскостъта, отъ която студентътъ отскача като гумена топка. Докато не е дошълъ до плоскостъта, той е тихъ и спокоенъ, не се страхува отъ нищо. Щомъ дойде до нея, той започва да трепери, страхъ го е да не пропадне на изпита. Професорътъ седи задъ него и слуша, какъ отговаря. Защо, докато слуша професора си, студентътъ е тихъ и спокоенъ, а когато професорътъ му го слуша, трепери? Единъ и сжщъ ли е професорътъ? — Не е единъ и сжщъ, двама сж: единиятъ му преподава, а другиятъ го изпитва. И студентътъ има две лица: едното лице, което слуша лекциитъ на професора си, а второто лице, което държи изпитъ. Коя е причината, че при изпита професорътъ прочѣня отношенията си къмъ студента, и студентътъ промѣня отношенията си къмъ професора? — Изпитътъ. Професорътъ иска да знае, достоенъ ли е студентътъ за знанията, които му е предалъ. Той се страхува, да не би студентътъ да не е готовъ да възприеме знанието и да злоупотреби съ него въ обществото. Студентътъ пъкъ се страхува, да не би професорътъ да бжде много строгъ и взискателенъ, да изисква повече отъ това, което е предалъ, и да го скжса.

Както студентътъ пропада на изпита, така всѣки човѣкъ може да пропадне въ едно или въ друго отношение. Напримѣръ, слугата се изпитва отъ господаря си въ различни посоки. Ако господарътъ даде на слугата си една сума отъ петъ-шестъ хиляди лева, да ги занесе

нѣкжде, слугата може да постѣпи по два начина: или веднага да ги занесе на опредѣленото мѣсто и да се върне при господаря си, или да ги задържи за себе си и да не се върне при господаря си. Тукъ се изпитва честността на слугата. Въ първия случай казваме, че слугата е издържалъ изпита си отлично, а въ втория случай не е издържалъ изпита си — скжсанъ е. Честниятъ слуга не се колебае, не се бави. Той взима паритѣ, занася ги на опредѣленото мѣсто и веднага се връща. Така постѣпва студентътъ, който знае предмета си. Професорътъ му задава въпроси, и той веднага отговаря. Нечестниятъ слуга взима паритѣ, мисли, колебае се, какъ да постѣпи, да занесе паритѣ, дето трѣбва, или да ги задържи за себе си. Най-после решава да ги задържи за себе си и пропада на изпита. Въ сжщото положение се намира и студентътъ, който не е училъ добре. Професорътъ му задава въпроси, а той мисли, колебае се, не знае, какво да каже, и пропада на изпита.

Докато е на земята, човѣкъ се изпитва постоянно, самъ да види, колко е устойчивъ въ морално, или въ физическо отношение. Когато устоява на изпита, той получава добри бележки; когато не устоява, поулчава двойка, единица или нула. Какво означава нулата? — Пъленъ фалитъ. При единъ турски ходжа, който постоянно живѣлъ съ мисълта да забогатява, се явилъ единъ мукалитинъ да иска пари на заемъ. — Колко искашъ? — запиталъ

ходжата? — 500 лири; готовъ съмъ да платя 100% лихва. Ходжата се съгласилъ, далъ 500 лири на мукалитина. Следъ шесть месеца мукалитинътъ се явилъ при ходжата да плати лихвата на паритъ и го запиталъ, доволенъ ли си отъ тази лихва. — Доволенъ съмъ, но кжде е майката на паритъ? — И тя ще дойде, казалъ мукалитинътъ, но повече не се явилъ предъ ходжата. Значи, последниятъ не получилъ никаква сума срещу майката. Далъ 500 лири, а получилъ нула лири.

Какво се изпитва на човѣка? — Знанието, дарбитъ, способноститъ, характера и т. н. Когато изпитватъ нѣкого, колко знае, все едно, че изпитватъ силата му. Колкото повече положителни знания има, толкова по-голъма е силата му. Колкото по-голъма е силата му, толкова повече възможности има да свърши работитъ си добре. При това, силата трѣбва да се прилага разумно. Тя трѣбва да бжде производителна. Ако знанието е товаръ за човѣка, силата, която излиза отъ него, не е производителна. Какъвъ смисълъ има вашата сила, ако, при минаването ви презъ нѣкоя гора, не можете да се справите съ звѣроветъ, които ще срещнете на пътя си? Имате нѣкакво знание, имате сила, но не знаете езика на звѣроветъ. При това положение, тѣ ще ви разкъсатъ. Въ случая, вашата сила не е производителна. За да минете благополучно гората, силата ви трѣбва да се превърне въ знание на езика на звѣроветъ. Имате ли това

знание, ще се разговаряте съ тѣхъ и ще минете благополучно презъ гората. Да знаешъ единъ езикъ и да го приложишъ на време, това значи производителна сила.

Казано е въ Писанието: „И рече Богъ да бжде виделина, и стана виделина“. Каквото Богъ каже, става. На сжщото основание, казвамъ: Ако човѣкъ говори и не влага сила въ думитѣ и въ мислитѣ си, това не е говоръ. Всѣка произнесена дума трѣбва да се превърне въ сила. Кажешъ ли, че ще направишъ нѣщо, направи го. Какво се ползува майката отъ децата си, ако всички обещаватъ да донесатъ вода, а никое не донася? Каква полза ще извлѣчете отъ упражнението, което учителятъ ви дава, а вие не го правите? И вие, като децата, обещавате, че ще направите упражнението, а не го правите. Когато се възпитава, човѣкъ трѣбва да спазва правилото: Каже ли, че ще направи нѣщо, да го направи. Видишъ ли нѣкоя книжка, листъ или камѣкъ на пѣтя си, не казвай само, че ще го вдигнешъ, но веднага се наведи и го дигни. Както чистишъ пѣтя си, по който вървишъ, така ще чистишъ мислитѣ и желанията си отъ ненужднитѣ пращинки по тѣхъ. Като чистите мислитѣ и желанията си, превръщайте ги въ сила. Това значи, да ги приложите въ живота.

Всѣка мисль трѣбва да се тури въ действие. На действието, обаче, отговаря противодействие. Това е неизбѣженъ законъ.

Ако мисълта не срещне противодействие, не може да се изпита силата ѝ. Ако човекът среща противодействие на своите мисли и желания и отлага реализирането им, тяхната сила е малка. Днес отлага, утре отлага, докато изгуби добрите условия, които му са дадени. Ако противодействието е голямо, отлагането не се оправдава. Тръбва да се търси друг път, съвсем малко съпротивление, но във всеки случай да не се отлага реализирането на добрите мисли и желания. Дръжте във ума си мисълта, че силата на противодействието е равна на силата на действието. Ако сте се натъкнали на голямо противодействие и не можете да се справите с него, ще обиколите, да намерите по-благоприятни условия, но няма да отлагате.

Съзнание се иска от хората. При създаване на характера, съзнанието взема голямо участие. Тогава човекът върши всичко доброволно, а не на сила. При сегашното възпитание на децата принудителният метод играе главна роля. Детето отива на училище по принуждение. Възрастният работи, учи, прави добрини, пак по принуждение. Време е вече, съзнанието да ръководи човека. Принудителният метод не е нищо друго, освен Мойсеевият закон. Обаче, дето участва съзнанието, там работите стават с любов и разположение. Ако някой учи от любов, за самото знание, резултатите са едни;

ако учи по принуждение, резултатитѣ сж други. Като придобивате знания, вие трѣбва да ги превеждате, да проникнете въ вътрешния имъ смисълъ. Това значи, приложение на знанието. Ако не се прилага, знанието е мъртво. Мъртвото знание нищо не ползува. Напримѣръ, законътъ въ физиката, че „всѣко действие е равно на своето противодействие“, придобива сила, когато се приложи не само на физическия, но и въ духовния, и въ умствения свѣтъ. Този законъ може да се изрази съ думитѣ: „Привличането е равно на отблъскването“.

Значи, две сили действуватъ въ природата: едната привлича, а другата — отблъсква. Съ каквата сила се привличатъ нѣщата, съ такава се отблъскватъ. Благодарение на закона за действието и противодействието, на привличането и отблъскването, въ природата сжествува движение. Знаемъ, че земята се върти около слънцето. Защо? — Защото слънцето я привлича. И земята, отъ своя страна, привлича слънцето. Луната се движи около земята, защото последната я привлича, но и луната привлича земята. Като резултатъ на взаимното привличане между планетитѣ, тѣ се движатъ въ пространството. Хората се привличатъ едни-други, но и науката ги привлича. Съ това се обяснява, защо единъ човѣкъ изучава математика, другъ — физика, трети — астрономия, четвърти — химия и др.

Първата задача на ученика е да учи законa за действието и противодействието, да знае, на всъка акция, каква реакция отговаря. Той трѣбва да знае, съ каква външна и вътрешна сила разполага, за да се справя съ противодействията. Когато минавате презъ гора, въ която има диви звѣрове, трѣбва да разчитате на нѣщо: или да сте въоръжени, или да сте духовно силни. Ако не разполагате нито съ едното, нито съ другото сръдства, ще предвидите нѣщо особено, което да произведе ефектъ на животнитѣ. Ще вземете единъ тѣпанъ и, докато минавате презъ гората, ще биете тѣпана. Звукътъ на тѣпана, ще произведе особено действие върху животнитѣ, и тѣ ще се отеглятъ въ скривалищата си. Какво представя тѣпанътъ? — Будната човѣшка мисль. Следователно, докато се намира въ опасностъ, човѣкъ трѣбва да бие тѣпана си. Щомъ мине опасната зона, тѣпанътъ млѣква.

Сега и на васъ казвамъ: Когато се намерите въ опасностъ, бийте непрекъснато тѣпана си и смѣло вървете напредъ. Щомъ минете опасността, свалете тѣпана отъ рамото си и седнете да си починете.

— Само свѣтлиятъ пътъ на мъдростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

24. Лекция отъ Учителя, държана на 22 февруарий, 1929 г. София. — Изгрѣвъ.

Наука и знание

— Само свѣтлиятъ пжть на мждростъта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

Тема за следния пжть: „Разлика между мораленъ и добродетеленъ човѣкъ“.

Кой човѣкъ е мораленъ? — Който ходи съ патерици. — Защо му сж патерици? — Защото краката му сж слаби, не издържатъ тежестъта на тѣлото. — Нуждни ли сж патерици на здравия човѣкъ? — Не сж нуждни. За кого сжществуватъ законитъ? — За онѣзи, които вършатъ погрѣшки и престѣпления. Обаче, за онѣзи, които никога не грѣшатъ и не правятъ престѣпления, закони не сжществуватъ. Следователно, моралътъ има отношение къмъ безморалния, а законътъ — къмъ онзи, който живѣе въ беззаконие. За кого е знанието? — За невежия.

Всички хора се стремятъ къмъ наука, къмъ придобиване на знания. Какво разбираме подъ думата „наука“ и какво — подъ думата „знание“? Казваме, че нѣкой не е ученъ човѣкъ, но трѣбва да придобива знания.

Кое отъ кое произлиза? Науката ли дава знанието, или знанието създава науката? Науката подразбира систематизирано знание, но тя не го създава. Не е достатъчно човѣкъ само да има знания, но тѣ трѣбва да сж живи, да иматъ отношение къмъ живота. Казвате, че нѣкой има много знания. Колко знания има? Съ числа можете ли да ги опредѣлите? Слушали ли сте да казватъ, че нѣкой има петъ или десетъ милиона знания? Съ каква мѣрка се измѣрватъ знанията? Казва се петъ грама жито, 100 грама соль, 5 милиона лева, но никжде не е казано, колко знания може да има човѣкъ. Числата, съ които си служимъ въ живота, сж живи величини; тѣ иматъ отношение, както къмъ материалния, така и къмъ духовния и умствения свѣтъ. Обаче, стойността имъ въ разнитѣ свѣтове е различна. Въ материалния свѣтъ единицитѣ мѣрки сж: монета, грамъ, метъръ, литъръ и др. Въ духовния и умствения свѣтъ сжществуватъ други единици мѣрки за опредѣляне количеството и стойността на нѣщата.

За да се справя и съ третѣ свѣта, човѣкъ се нуждае отъ положително знание. Като се домогне до него, той става активенъ, способенъ за всѣкаква работа. Който е придобилъ само физическото знание, той се отегчава отъ живота и дохожда до инертностъ — не му се учи, не иска да работи, даже и не му се живѣе. Ако е свѣтски човѣкъ, живѣе день за день, нѣма вѣра и упование нито въ

себе си, нито въ окръжаващитѣ. Ако е религиозенъ, предава се само на постъ и молитва, отрича материалния животъ, отрича всичко земно. Като огладнѣе, тогава търси начинъ да се нахрани и, ако не може да задоволи глада си, изпада въ противоречие. Като не може да се справи съ материалнитѣ условия, той мисли за заминаване. Така се увеличаватъ противоречията. Всички кредитори започватъ да го дърпатъ, искатъ отъ него да си плати задълженията. Той се намира въ чудо. Защо? — Не е застаналъ на здрава основа. Животътъ е единъ и недѣлимъ. Той не е нито свѣтски, нито религиозенъ. Като си дошълъ на земята, ще лѣгашъ да спишъ и ще ставашъ, ще ядешъ, ще пиешъ, ще учишъ, ще работишъ, ще се молишъ — ще се съобразявашъ съ всички изисквания на живота. За това е нужно знание и приложение на знанието. Който прилага, пръвъ той се ползува отъ знанието си. Той е въ положението на пѣтникъ въ бурно море, който е стѣпилъ здраво на канара. Този човѣкъ е господарь на условията.

Съвременнитѣ хора искатъ да уредятъ живота си външно, да сж осигурени. Това е невъзможно. Докато човѣкъ не уреди живота си вътрешно, никога не може да го нареди външно. Какъ ще управлявате юздитѣ на коня си, ако мускулитѣ ви не сж здрави? Силата на човѣка е вътре въ него, а не отвънъ. Само вътрешно силниятъ може да смѣня отрицателнитѣ си състояния въ положителни. Само

той може да превръща нощта въ день. Правили ли сте опитъ, да видите, колко сте силни? Седите въ тъмна стая, нищо не виждате; казвате, че сте въ нощта на вашия животъ. Какво трѣбва да направите, да излѣзете отъ този мракъ? Драснете клечка кибритъ, запалете свѣщъта си, и състоянието ви веднага ще се смѣни — превърнали сте нощта въ день. На всѣки човѣкъ е дадена тази възможность, тази вътрешна сила. Това значи, да има човѣкъ знание, да разполага съ науката. Невежеството е нощъ, знанието — день, зора на живота. Безморалието е нощъ, моралътъ — день. — Какъвъ день? — Какъвто и да е — ясенъ или облаченъ, тихъ или буренъ — не е важно — все пакъ е день. Единъ буренъ, облаченъ день е за предпочитане предъ нощта. Значи, каквото знание да има човѣкъ, то е за предпочитане предъ невежеството. Важно е човѣкъ да знае, какво може въ даденъ моментъ да направи, какво въ даденъ моментъ може да излѣзе отъ него, а не какво го очаква въ далечното бъдеще.

Мнозина се спъватъ въ развитието си, защото бързатъ, искатъ въ малко време да постигнатъ много нѣща. Който бърза, той е страхливъ. Дето отиде, той силно хлопа на вратата, иска по-скоро да му отворятъ. Защо бърза? — Страхъ го е отъ нѣщо. Който иска въ малко време да стане великъ човѣкъ, и той е страхливъ. Той се спира на всѣка врата и силно хлопа. Ако майка му, т. е. лю-

Бовъта, е вътре, има смисълъ да хлопа силно на вратата. Тя ще стане и ще му отвори. Но ако майка му не е вътре? Колкото и да хлопа, всичко е напраздно — никой нѣма да му отвори.

Изучавайте себе си, своитѣ външни и вътрешни състояния, за да придобиете знанието, което търсите. Изучавайте и ближнитѣ си. Изучавайте минералитѣ, растенията и животнитѣ, като части на Цѣлото, за да се свържете съ Него. То ще ви даде сила и устоя да издържате на всички мъчности и изпитания, на всички страдания и нещастия. Колкото по-здраво е прикрепено растението къмъ почвата, толкова повече издържа. Колкото повече знае човѣкъ, толкова по-голъма е връзката му съ Бога. Колкото по-голъма и здрава е тази връзка, толкова повече устоява той на външнитѣ и вътрешни условия.

И тъй, за да се развивате правилно, за да придобиете знания, трѣбва да бждете слѣпи и глухи за отрицателното въ живота. Както специятъ не вижда и не чува, какво става около него, така и вие трѣбва да заспите за отрицателнитѣ сили. Когато спи, човѣкъ е добъръ. Като се събуди, той е и добъръ, и лошъ. Който иска да бжде всѣкога добъръ, трѣбва да заспи. Заспете за отрицателното, за лошото, за кривото въ живота. Заспете за всичко, което ви измъчва, за да го забравите. Когато болниятъ заспи, състоянието

му се подобрява. Когато страдащиятъ заспи, забравя скръбта си.

Желая ви да заспите за всичко лошо и отрицателно въ живота, за да го забравите и да се събудите като младенци, обновени и бодри, готови за новъ животъ, за нова работа, за нова свѣтлина.

Упражнение за дишане: поемане въздухъ презъ лѣвата ноздра, а дѣсната затворена. Задържане на въздуха нѣколко секунди, следъ което издишвате презъ дѣсната ноздра, а лѣвата затваряте. Ще правите упражнението три пѣти на день: сутринъ, на обѣдъ и вечеръ, преди ядене, по шестъ пѣти.

— Само свѣтлиятъ пѣтъ на мждростта води къмъ истината.

— Въ истината е скритъ животътъ.

*

25. Лекция отъ Учителя, държана на 1 мартъ, 1929 г. София. — Изгрѣвъ.

Съдържание

	стр.
1. Божественитѣ условия	3
2. Основна идея	14
3. Закони на красотата	24
4. Дейностъ и почивка	35
5. Гордостъ и ревностъ	60
6. Мъртвата точка	88
7. Външни и вътрешни влияния . .	103
8. Възможни нѣща	119
9. Обхода къмъ себе си и къмъ природата	131
10. Творческата линия	145
11. Законъ за постижение	156
12. Развиване на дарбитѣ	168
13. Единниятъ	179
14. Най-високото мѣсто	189
15. Главниятъ факторъ	201
16. Не противи се на злото	217
17. Дейностъ и замисълъ на природата	230
18. Хигиена на живота	246
19. Учене и прилагане	261
20. Методи за наблюдение	275
21. Пречупване на свѣтлината	287
22. Наблюдение и интуиция	298
23. Смѣна на енергиитѣ	308
24. Значение на смѣнитѣ	321
25. Магическата пръчица	338
26. Силата на движенията	353
27. Законъ за действие и противодей- ствие	367
28. Наука и знание	377